

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 07944

LIDER UN IDILYES

Saul Tchernichowsky

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שאול טשעראַנִיכָאַוּסְקֵי :
ליידער אָוֶן אִידְילִיעָס

שאל טשערניכאָוּסְקי

לידער אוֹן אִידְיַלְיעַם

אִידְיִיש: י. י. שׂוֹוָאָרֶץ

מייט אוֹן עַסְיִ פֿוֹן יַעֲקֹב פִּיכְמָאָן

אַרוֹיסְגַּעֲנָבָן פֿוֹן דָּעֵר אִידְיִישָׁעֶר קְהִילָה אוֹן שָׁאָל טַשְׁעַרְנִיכְאָוּסְקי-קָאָמִיטָעַט
פֿוֹן קָאָרָאָקָאָס, וּוּנְעֻזּוּעַלָּא

נוּוּ-יָאָרֶךְ, 1957

מיין דאָנג צום חבר
יְוֹסֵף לְעַרְנָעֶר
פָּאָר זִין מִיטָּהִילָּפָּ
איין אַרְוִיסְגָּעָבָן דָּאָס
בָּזֶק איין אַנדָּעָנָק פּוֹן
זִין בְּרוֹדָעֶר
חוּסִים יְצָחָק לְעַרְנָעֶר.

Printed in the U. S. A. by
SHULSINGER BROS. LINOTYPING & PUBLISHING CO.
21 EAST 4TH STREET, NEW YORK 3, N. Y.

דודן און מרים וווײַט
מייט האָרכיזיקער פרײַינטשעפֿט
אייז דאס בוך געווידמעט פון
אייבערזונצער.

שאל טשערניכאָויסקי

עמי פון יעקב פיכמאָן

א

שאל טשערניכאָויסקי — דער דיכטער וועלכער איז געשטאנגען אויך זיין פאסטען אַריבער אַ האַלְבּוֹן אַראָהָנדֶרְט — איז נישט מיד געווארן צו זינגען, און איז נישט «מיד געווארן פון אַרְבעַט», נאר איז געשטאנגען אַין מיטן שלאָץ, אַין מיטן פון זיין שעהַרְישְׁקִיט, וועלכע האַט נישט אַרְזִיסְט געווויזן קינגעַ סימנים פון וועלקן ביז זיין לעצטן טאג. ער איז געווען דער לעצטער איז דער הערעלעכער פֿלְעַיְאָדָע, וואָס דער דור פון נאָך דער השכלה האַט אַונְדוּ געגעבן מיטן אוּפְּבָּלִי פון אַ נְיעַם פרֵימָאָרגָן אַין אַנדְזָעָר לְעָבָן, ער איז געווען דער לעצטער פון דער משפחַה פון די ערְשַׁטָּע, וואָס מיט זַיִן הויבט זיך אַן דער נְיַעַר סְטִיל, דער נְיַעַר אַופְּבָּלִי.

דאָס זינגען געווען נְיַעַר מענטשַׁן, מענטשַׁן וועלכע זינגען געווען שליחִי-צִיבּוֹר אַן גִּילְיכְּצִיטִיק זַיִעַר אַיגְגַּעַן שְׁלִיחִים. זַיִן האַבָּן גַּעֲטַעַנְהַט פָּאָר זַיִעַר דור, זַיִן זינגען געוואָקסַן אַן האַבָּן גַּעַמְאַכְּט וּוּאָקסַן, אַן באַלְיַיכְּטַנְדִּיק זַיִעַר אַיְגִּין לעָבָן זינגען זַיִן גַּעַמְאַכְּט לְיכַט פָּאָר זַיִעַר פָּאָלָק, די דָזְזִיקָע וּוּאַונְדֶּרְט מענטשַׁן זינגען גַּעַקְוָמַעַן מיט אַמְּאָל פון פְּאַרְשִׁידְעַנְעַז זַיִטַּן — זַיִן האַבָּן גַּעַוּוּירְקַט מיט דעם כוח פון אַ טְּרָאָדִיצְּיַע וּוּאָס אַיז באַנְיִיט געווארן אַן מיט דעם אוּיסְטוּאַרְצְלַעַן אַ טְּרָאָדִיצְּיַע, וּוּאָס אַיר צִיְּט אַיז אַרְבִּיבָּר ; מיטן כוח פון זַיִךְ מְצֻרָּפְּ זַיִן צָוּמַן אַן פון תְּפִילָה-טָאָן בִּיחִידָה — מיטן כִּישּׁוֹפָן אַ וּוּלְטָן, וועלכע האַט צו זַיִן גַּעַוּוּנְקַעַן פון דער זַיִט אַן פון יְעַנְעָר זַיִט.

א

די נייקייט פון טשרניניכאוסקיין פאר זיין דור איז באשטאנגען איז דעם, וואס ער האט אינגןץן אויפגעשפראצט פון פרילינג-ערד, וואס ער איז געווען אימונזירט קעגן שאטנס פון נעכטן און דעם צויבער פון נעכטן — וואס זיין פנים איז געווען געווענדעת איז איז זייט, צו איז ליבט. די העברעהישע פאעזיע איז דער פרעמד האט נישט ארויסגעגעבן אַ מענטשן, וואס זאל האבן אַ מער גלייכן קוּק אָן אַ מער אויפרכטיקע שטימן ווי זיינע — אַ מענטש. וואס «זײַן נשמה איז פרײַ, אָן רײַן פון יעדן שפֿאַלט אָן רײַס», וואס איז נישט צעשליטערט געווארן דורך רײַס אָן איז נישט צעפֿיצְלַט געווארן דורך אינערלעכּן וויידערשפֿרוכּן. נישט שטענדיק מאָקט גוט אָז אַגְּנְצְקִיִּיט אַ דִּיכְטָעָר, ווועמענס כוח איז גיבער אין דעם געראנגל נאָך האָרֶר מאָניַע אַיְדָעָר אין האַרְמָאנִיעָ ווֹאָס קומְטָט פון זיך גופָּא. אָן באָמת האָט דער עצם פון זיין מאָדְנְקִיִּיט פֿאַרְשְׁפֿרִיִּיט עַפְּעַס אַ מִיסְטְּרִיעָוּן שָׁאָטָן אַוִּיף זיינע שיינגענדיקע פֿלְאָכּן, אָן ווֹאָס מעָר ער אָיז פֿאַרְשְׁלוֹנוֹגָעָן געווארן פון דער שיין, אָיז ער געווארן בולט דורך דעם באַאוֹסְטוּזִיִּ, אָיז ער אָיז אַיְנְצִיקְעָר אַיְזָן דעם קרייז פון זיין זוֹן אָן עַס אָיז נִישְׁטָאָקִיִּן אַנְדְּרָעָר ווֹאָס זאל קענען מיט אַים טִילְזַן אַט דאס פֿאַרְמָעָגָן. די זוֹן, ווֹאָס אָיז גוט געווען צו אַים פון זיינ קינדְהִיִּיט אָה, זי האָט אַים אוֹיך אַוּוּקְגַּעַשְׁטָעלְטַט «איַינְזָאמִן אִין מִיטְן פון זיינ פֿאָלָקְ», אָן אַט די זוֹן-איַינְזָאמִקִּיִּיט האָט אַים נִישְׁטָפֿאָלָאָט אוֹיך דָּאָה ווֹעֵן ער האָט זיך געפּונְגָּן אָין דעם אַפְּגָּאַיִּ פון זיין לעבען אָן פון זיין פֿאַעְזִיעָ. אַבְּעָר אוֹיף ווֹיפְּלַזְזִין גַּעֲפִילְ האָט אַים נִישְׁטָאָפְּגָּעָנָרטַט, אָיז ער נִישְׁט געווען קיַין אַיְנְזָאמָער. זיין קּוֹל האָט דער גְּרִיגְּרִיכְט אָיז אָן אַ שִׂיעָור ערְטָרָה, אָיז אָן אַ שִׂיעָור הָעֶרֶץ. אַ גְּרִיגְּסָטָר אַנְשְׁפָּאָר אָיז געווען זיין שטִים פֿאָר זיינ אַנהְעַנְגָּרָה, פֿאָר די ווּלְכָעָה אַהֲבָת צו זיין לִיד. דער כוח פון זיין באָ קּוֹל, פֿאָר די ווּלְכָעָה האָהָבָת צו זיין לִיד. דער כוח פון זיין באָ פרוּכְפְּעָרוֹנוֹג אָיז געווען שְׁטָאָרָקָד דורך דעם פון אַ ווּלְכָעָה נִישְׁט אַיִּם אַנְדְּרָעָר דִּיכְטָעָר פון זיין צִיִּיט. אַפְּיַילְ בִּיאָלִיק, ווּלְכָעָה האָט באַצְוֹאַוְנָגָעָן דאס האָרֶץ פון דער גְּאַנְצָעָר אָוֹמָה, ווֹאָס זיין כוח אָיז געווען אוֹיפְּצָוְרִיסְלָעָן, אַרוֹיסְרִיסְן פון דער פֿאַרגְּלִיוּוּרְטִיקִיִּט אָן פון דער נִידָּעָר, האָט טָאָקָע דורך אַט דער טִיאַטָּאַנִּישְׁקִיִּיט אַפְּגָּהָאַלְטָן פון מִיטְגִּינִּין מִיט אִים, נַאֲגִינִּין אִים, אָן אַ טִּילְ פון די ווּלְכָעָה האָהָבָת צו זיין, זיינע פֿאַרְבְּרָעָנט

געווארן אין זיין פלאם, זיינען בטל געווארן אין זיין ליכט, בעת טשערניי
כאויסקי האט דערמומייקט מיט זיין קאנטאקט, האט מיטגריסן, האט אין
אונדו געוועקט אונדווער איגענען כות. קיון פאעת אין זיין צייט האט נישט
אנגערעגת צו זינגען, האט נישט אינגעפלאנצט קיון בטחון אין פאעזיע —
אווי ווי ער. זיין איגן לעבען האט סימבאלייזרט אַוויל צו שעפערישקיט —
אווי וויט אין עס געגאנגען, און האט חמיד אויסגעבריטערט די תחוםim
פון דער וועלט און די תחוםim פון דער פאעזיע פאר אונדו. אפשר האט
אויך דער חן וואס אין זיינע שטודיויכלונגגען צוונצזיגן — דאס וואס ער אין
אריבערגעשפרונגגען איבער די איגענע שפאלטן, וואס ער האט זיך נישט
אונטערגעבען דעם יאוש, נאָר האט פאָרדעקט מיט אַניעם אויפבליע יעדע
נאָקעתקיט, וואס האט זיך אַנטפלעקט אין זיין פעלד. נישט אווי ווי בייאליק
און נישט אווי ווי יהודה לייב גאָדראן, וועלכע האָבן, מהמת שטערענקייט
צו זיך גופה, געשאָלט באָגענדייק זיינער שקיעה און זיך געאלט מקבל
פנים זיין זיינער האָרבסט, ווען זיינער כוח האט זיין נאָך נישט פֿאָרלאָוט.
ער האט נישט געמאָכט קיון הפסקה, צווענדייך זיך שטענדיך צו זיין בלוט,
צעזינגענדייך זיין יאָוש גופה. דאס פֿעְנָאָמָעְנָאָלָע אַין זיין שאָפָן אַין באָשְׁטָאָנָעָן
אין ציקלען פון וואָקס וועלכע האָבן זיך אָומְגָעָהָרֶט אַון באָנִיִּיט בי אַים
פון תקופה צו תקופה. — וואס אלע זיינע יאָרָן אַין אַים געווען פון דעם
חן פונעם אַנְפָאָגָעָר אַון פון דעם ריינָן כוח אַין אַינְגָעָר אַון דער זעלבייקער
צייט; וואס ער האט נישט אויסגעשעפט זיינע טעםעס ביו סוף אַון האט
זיין נישט אויסגעמָאָגָעָרֶט קיינמָאָל, וואס ווען ער פֿלְעָגֶט זיך אָומְקָרָן צו
אַפָּרָלָאָן שטיקל פֿאָלָד, האט ער אַרְיִינְגָעָשְׁטָעָקֶט אַין דעם זיין אַקְעָרָאיִין
זיין נֵיְידָעָד. ער האט זי דערקענט מיטן ערשותן בליק, וויל ער האט
ニישט אויפגעהערט צו דערנָעָרָן זיך פון דער שיינְקִיט פון דער וועלט, אַון
די ער אַין פֿאָר אַים קיינמָאָל נישט אַלט געווארן.

אַין אלץ וואס ער האט געשערבן, וואס ער האט געונגגען, וואס ער האט
אַרְיִינְגָעָבָרָאָכֶט אַין אַונְדוּעָרָע שפֿיְיכָלָעָרָס פון די תבּוֹאָות פון דער וועלט.
האָט ער געלאָזָט וויסן וועגן זיינע פרילינְגָעָן וועלכע האָבן נישט אויפגעהערט
— האָט ער פֿאָרְקָעָרְפֿאָרֶט דעם טִיפְ פֿוֹנוּם זינְגָעָרָה, דעם מענטשָׁה, וואס אַין
נאָר באָשָׁאָפָן געווארן צו זינגען. פון אלע פֿאָעָטָן פון דער עפָאָכָע אַין ער

געווען דער, וועלכער האט פארקערפערט מיט זיין גאנצן וועזן, מיט אלע זינע
דרכים, דאס געשטאלט פונגס דיכטער. דערמיט האט ער אונדי פון שטענדיק
אן באציבערט, וואס ער איז געוען טריי צו זיין מזוע, וואס ער איז נישט
אט געוואָרַן מיט זינע קלאנגען אלע זינע יאָרַן, — וואס ער האט קינמאָל
ニישט אַנגענומען קײַן אַנדער אוּטִיאָרִיטֵעַ.

עס איז נישט געוען קײַן גִּילְבָּן צו אַים אַין דער דָּזְוִיקָּעֶר סְטָבִּילִיטַּעַט,
אַין דעם דָּזְוִיקָּן מֹות צו לעבען אָנוֹ צו זינגען, וואס נאָר ער האט געוואָסַט
וּוי אַוּוּקְצָנוּנָמָעַן דַּי מְחִיצָה צוּוּשָׁן זַיִ בִּידָּע. מִיט אַים הָאָבָּן מִיר זַיִךְ
בָּאָפְּרִיַּט פּוֹנָגָם לְעַצְּטָן שָׂאָטָן, מִיט זַיִנָּע לִידָּעָר האַט זַיִךְ גַּעֲנְדָּעָרָט אַונְדוֹזָעָר
שְׁתִּים — אָנוֹ וּוֹעֵן זַיִ זַיְנָעָן נאָר גַּעֲוָעָן אַין אַונְדוֹזָעָר מַוְיל הָאָבָּן זַיִ שְׂוִין
גַּעַשְׁפִּילַט אַין אַונְדוֹזָעָר בְּלֹוט, זַיִנָּע זַיִ שְׂוִין אַיִּינְגַּעַזְאָפָּט גַּעֲוָאָרַן אַין אַונְדוֹזָעָר
בְּלֹוט. נִישְׁט אָזַי וּוי מִיכָּה יוֹסֵף לְעַבְּנָסָאָן אָנוֹ נִישְׁט וּוי מַאֲגָּעָ, וּוּלְכָּעָ זַיִנָּעָן
גַּעַקְוּמָעָן פָּאָר אַים, וּוּלְכָּעָ הָאָבָּן אַנְגַּעַזְאָט זַיִן קּוּמָעָן. בִּידָּע, קְרָאָנְקָעָ פּוֹן
פְּרִילְינְגָּן אָנוֹ קְרָאָנְקָעָ פּוֹן לִיבָּע, הָאָבָּן גַּעַהְגַּעַן אַיְבָּרָעָן תְּהֻם אַין נִשְׁט
אָוּפְּבָּלִי, בָּעֵת זַיִן הָאָנָּט אַין נִשְׁט שְׂוֹאָץ גַּעֲוָאָרַן אָנוֹ זַיִן גִּיסְטָ אַין נִשְׁט
אָפְּגַּעַשְׁוֹאָכָּט גַּעֲוָאָרַן, אָנוֹ זַיִן «זַוְּגַּעַנְשְׁרִיפְּטָ», הָגָם זַיְגָּזָגִישָׁ, אַין שְׁטָעַנְדִּיק
גַּעֲוָעָן «לְאַכְּנָדִיק אָנוֹ וּוּרָעָם», האַט שְׁטָעַנְדִּיק אַנְגַּעַוּוֹוָנְקָעָן אוֹיף אַ וּוּנְדָעָר
וּוּלְכָּן מִיר הָאָבָּן נִשְׁט מִשְׁעָר גַּעֲוָעָן.

«דער דָּזְוִיקָּעֶר טָאג אַ טָּאג אַין וּוּלְכָּן אַ לִיד אַיז גַּעַבְּוִירָן גַּעֲוָאָרַן»
— אַיז גַּעֲוָעָן אַ יּוּמִ-טוּבִּיטָּאָג פָּאָר אַים אָנוֹ אַ יּוּמִ-טוּבִּיטָּאָג פָּאָר אַונְדוֹן
אַלְעַמְּעָן. ער האַט מִיט אַיִּינְמָאָל גַּעַמְאָכָּט פָּאָרְגָּעָסָן דַּי פְּרִיעַרְדִּיקָּעָ שְׁטִימָעָן,
הָאַט מִיט אַיִּינְמָאָל מְבָטָל גַּעֲוָעָן דַּי פָּאָעוּיִ-וּוּלְקָנְגָעָן אָנוֹ לְעַבְּנָסָ-וּוּלְקָנְגָעָן
וּוּלְכָּעָ זַיִנָּעָן אַנְגַּהְיוֹפָט גַּעֲוָאָרַן צוּוּשָׁן אַונְדוֹן צוּוּשָׁן גַּאֲטָס וּוּלְמָט.
זַיִן נִיְקִיְתָ אַיז בָּאַשְׁטָאָגָעָן אַין דַעַם, וָואָס ער האַט נִשְׁט אָוּפְּגַּעַשְׁפְּרָאָכָּט
פּוֹן דַי סְפָרִים, נאָר פּוֹן דַי פִּילְפָּרִיבָּקָעָ לְאָנְקָעָ, פּוֹן יְעַנְעָם בְּלוּעַנְדִּיקָן
דְּרוּם-סְטָעָפָּ וָואָס אַיז נאָר נִשְׁט אַלְטָ גַּעֲוָאָרַן, אַיז נאָר נִשְׁט קְלוּגָּ גַּעֲוָאָרַן,
— וָואָס ער אַיז גַּעַבְּנְטָשָׁט גַּעֲוָאָרַן פּוֹן יְעַנְעָר בְּרָאָשִׁית-עַרְדָּ, אַין וּוּלְכָּר
עַס לְעַבְּן «פְּעַלְדָּ-אַדְלָעָר, דַי אַיִּגְזָאָמָעָ פּוֹן דַעַם סְטָעָפָּ», «דַי רִיזָּן מִיט שְׁוּעָרָעָ
פְּלִיגְלָעָן, וּוּלְכָּעָ וּוּנְדָעָרָן פּוֹן צַוְּ יִם» אָנוֹ שְׁרִיְעָן פּוֹן פִּילְ שְׁפָעָ אָנוֹ פּוֹן
פִּילְ כּוֹת, נִשְׁט גַּעַפְּגַּעַנְדִּיק קְיַיִן רֹו פָּאָר זַיְעָרָעָ פּוֹסְטְּרִיטָ.

וואס עס האט אים אַפְגָעַטִילֶט פון זייןע חבורים אונ פֿאַרְעָמֶרְעַט זיין צויבער — אַדְעָר אַיז גּעוֹועֵן דער עצם פון זיין צויבער אין די אוֹרגָן פֿוֹגָעֵם דור, — אַיז אָז סְפָק גּעוֹועֵן דָּאמֶס, וואס זיין שאָפָונָה, מיט אַירָעַ מְעֻלָּות, אָז אַפְּילּוּ מיט אַירָעַ חַסְרוֹנוֹת, האט אַנְגָעָזָאנְט ווּזְעָגַן דעם נִיעָם מְעֻנְטוֹשׁ, דעם מענטש פון רענעסאנְס, וואס האט זיך אַרְוִיסְגַעַשְׁפָּארֶט פון די גְּרָעָנִיצָן, וואס האט נִישְׁתְּ נַאֲכָגָעַשְׁלָעַפְט הִינְטָעַר ויך די לאָסְטָט פון די דָוּרוֹת, כָּאַטְשׁ עַר האט אַנְעַרְקָעַנְט דעם גּוֹרֵל פון זיין פְּאַלְק אָז האט נִישְׁתְּ אַפְגָעַעַרְט זיין פֿנִים פון זייןע לִידְן. אַין דער דָאַזְיָקָעַר פְּאַזְוּעַ אַיז די ווּלְט גּעוֹועֵן אָז אַנדְעָרָע. דאַ האט מען נִישְׁתְּ קָעָגַן בִּיתְ-מָדְרָשָׁ אָז נִישְׁתְּ פָּאָרָן בִּיתְ-מָדְרָשָׁ. דאַ האט מען רַעֲבָלִירַט נִישְׁתְּ קָעָגַן דעם גּוֹשְׁנָדִיקְטָן מְעֻנְטוֹשׁ. קָעָגַן דעם גּוֹפְּאַלְעָנָעָם טִיפְ פון דער אָומה. דאַ האט מען גּעוֹועֵן אַדרְקָזְזָאַגְּלִיכְן, צו גּוֹזְוֹנְטָמָאָכָן נִישְׁתְּ דָוּרְקָיְשָׁבָות אָז חַדְרִים מַתְוקְנִים, נָאָר דָוּרְקָ דעם אַרְוִיסְרִיְּסָן זיך פון דער שְׂטִיקְעַנְישָׁ פון דעם גּוּטָא, פון דער אַיְמָפָאַטְעָנְצָן פון גּוּטָא. — דער עצם צִוְּנוֹזָם אַיז דאַ גּעוֹועֵן אַיְנְגָעַשְׁלָאָסָן אַין דער דָעָרָאַבְּרוֹנוֹגָ פון דער ווּלְט, לאַנְד אַיז דאַ גּעוֹועֵן אַיְנְגָעַשְׁלָאָסָן נִישְׁתְּ אַין דער הַכְּשָׁרָה פֿוֹגָעֵם גִּיסְט, וואס דָאַרְפָּק קּוּמָעָן פְּרִיעָר, ווי דָאַס גּוּלְעָרָנְט אַחְדָה-עָם, נָאָר, דִי הַכְּשָׁרָה פֿוֹגָעֵם גִּיסְט גּוֹפָא אַיז נִישְׁתְּ גּעוֹועֵן עַפְעָם אַנְדְּרָעָשׂ ווי אַ רְעוֹזְוָלְטָאָטָ פון דער גּוֹזְוֹנְטָמָאָכָן גּוֹפָא אַיז נִישְׁתְּ גּעוֹועֵן צוֹ צוֹרְגִּירִיטָוֹגָ צוֹ דעם לִיכְטָ פון לעָבָן, צו אַ פּוֹלֵן לעָבָן, אַכְבָּר די פְּאַזְוּעַ אַיז דָאַ נִישְׁתְּ גּעוֹועֵן קִין רָוֵף צוֹ לעָבָן, נִישְׁתְּ קִין שְׁטוּרָעָמָעָן דָאַס לעָבָן, נָאָר אַ טִּילָ פון לעָבָן אַ גּוֹקְרָעָפְטִיקָט ווּרְעָן דָוְרָכָן לעָבָן. דָאַס בּוֹקָחָוֹנָה וּמְנִיגְבוֹתָה — «וּזְיוּעָס אַון מְעַלְאָדִיעָן» — האט אוּיך מִיט די קִינְדְּהִיְּטִיסְמִינִים אַיז דָעַם, קְוֹדְמָכְלָ בְּאַצְוּבָעָרט מִיט יְוָגָנְטָ-בְּלִיטָן, מִיט יְוָגָנְטָ-טָאַלְאָגָט. אוּיך דָאַס וואס עַר האט דִּירָעָקָט אַרְיִינְ-עַבְרָאָכָט פון דְּרוֹוֹסִין (אוֹן עַר האט אַלְעַז וַיְיָעַ אַרְן פְּלִילָ אַרְיִינְגְּעַבְרָאָכָט) אַיז נִישְׁתְּ גּעוֹועֵן קִין סְפָרְ-פְּאָרָמָעָן אוֹן קִין בְּאַפְעָסְטִיקָנוֹגָ מִיט סְפָרְ-דָעָרָאַנְיָעָ רְוָגָנָעָן, נָאָר אַ הִילְפָס-דִּימְיטָל פְּאַר זְעַלְבָּסְטָ-אָוִיסְדוֹרָק. די נִיקְיִיט אַיז דָעַם דָאַזְיָקָן סְפָרְלָ, וואס האט דָעַמְלָט דָעַרְפָּרִיט דָאַס הָאָרֶץ פֿוֹגָעָם דָוָר, אַיז

באשטאנען נישט אין ליבע-ליידער און נישט אין זונ-ליידער, נאר אין דעם, וואס דא איינ געשען א ניע הארמאני צוישן דער פֿאָזַעַיַּע און דעם דיכטער, צוישן ליד און צוישן דער ווירקלעכקייט — וואס דא האט א מענטש אויס-געזונגען זיין לעבען און האט געלעבט זיין פֿאָזַעַיַּע און אומועגן — וואס יעדעס ליד, יעדער פערו דא איז געווין די פרוכט פון א פערזענעלעכער איבער-לעבונג, און אויטאכיאגראפעישער פֿאָקט.

ער האט נישט געשריבן קיין סד ציון-ליידער, און נישט אין זיין איז געווין זיין כות. זיין ראל איז נישט געווין צו זינגען וועגן זיין בעקשאפטן, נאר וועגן זיין איבערלעבונגען — וועגן זאכן וואס זינגען געשען. דעריבער זינגען בי אים פֿאָרוֹאַנדְלַט געווארן פֿיַּזֶּאַשְׁ-ליידער ווי "קעגנאכבר דעם ים" אין מעכטיקע ציון-ליידער, אין קאמפֿ קעגן קלינ-גיגיסט, קעגן ער קלינגער גלוטה-השגה. דעריבער האט ער געווין דעם ענטויזאסטישן ציוניסט אין געתטאטלט פונעם קלינעם וועלוואלע (איין "כחום היום") — א ינגאל אין וועלבן ער האט אן ספק אַפְּגַּעַשְׁתַּעֲמֵפְּלַט א סך פון זיין אַיְגַּעַנְעַם געשתאטלט, פון דער נאַיְוִיטַעַט פון זיין קינדהייט, — גלייך ווי ער וואלט אויסן געווין צו באַוִוִוִין, איז נאר פון די דאַזְיַקָּע וועלכע "האָבָן לִיב דעם גָּאָרטָן בִּינְאָכָט" און "די קלינע קאָרָן-בלומען, וואס נאר רירעווידיק האָבָן די וכיה צו זען" — איז נאר פון די דאַזְיַקָּע וועלן אויפֿשְׁטִין די אַמְּתָע ציוניסטן ...

איטלעך פלאץ איז וועלבן עס האט זיך אַנְצְּעַמְּנִירֶט ער חן פון ער וועלט, ענערגיע פון ער וועלט, האט פֿאָר אים סימבאַלְיוֹרֶט א סימן פֿאָר גאֹלה און און אַנְהָאָלָט פֿאָר פֿאָזַעַיַּע. נישט וויל די נאָטור איז פֿאָר אים געווין אַמְּשָׁל — קלינע האט נישט געווין אַזְוִי זאָכָן אַן אַמְּחִיצָה ווי ער — נאר, וויל ער האט נישט געהאט קיין לעבענס-כוונות און קיין לעבענס-תורה אויסער אַיר. ער האט נישט געוזוכט קיין לעבענס-כוונות און נאַטְוָרִיבְּלִידְעָר, — ער עצם קיומ זיעדר איז פֿאָר אים געווין די אַנְדִּיטְוָנָג אויפֿן כוח פון ער וועלט און פונעם תיקון פון ער וועלט. נישט אַרְוִיסְפְּרָעָסְן פון זיין געדאנקען האט ער געוואָלט, זיין מאָכָן פֿאָר "שְׁתָאָפָּע צו דְּרַשְׁעָנָעָן" — נאר צו זיין אַזְוִי ווי זיין, צו לעבען מיט זיין מיטגעריסן ווערדן מיט זיין זיין פרײַד צו אַנטְפְּלָעָקָן נאַטְוָרִאָצְרוֹת איז געווין די פרײַד צו אַנטְפְּלָעָקָן די אַיְגַּעַנְעַם אָצְרוֹת.

און נישט געקוקט אויף דעם וואס ער האט אַזְוִיפֿלְ פֿאָנטְמָעָאִיסְטִישָׁע

לידער, זינגען זי דער עיקר נישט עפֿעס אנדערש ווי געוויזזם פֿאָר דער
מאטערין, די פרײַד פֿונְעַם אויג צו דער אַנטַּפְּלַעֲקָנְג פֿון דער וועלט: דער
באָזָּאָסְטִּיְּן, או נאָך דער אַפְּגַּעַפְּרַעְמַדְקִיט פֿון דָּרוֹתָה, אוּזֶּר דער ערְשַׁטְּעַר
וּאָס האָט אַוְיפְּסָנִי גַּעֲפַנְתָּ פֿאָר זִינְעַ בְּרִידְעַר אִירְעַ פֿאָרְשָׁלָאָסְעַנָּעַ אַוְצְרוֹת.
אוּזֶּר האָט ער אַוְיפְּגַּעַנוּמָעַן דָּעַם מהות פֿון דער גָּאָלָה.

ג

פֿון דער נאָטוֹר אַיְזֶר גַּעֲוָעַן קִיְּין מַסְרֵּזָאָגָעָר אָוּן קִיְּין מענטש
פֿון צָאָרָן. דָּאָס אַיְינְצִיקָּעַ, וּאָס האָט אִים אַפְּגַּעַשְׂרָאָקָן אַיְזֶר גַּעֲוָעַן מַיאָסְקִיט
אוּן קִיְּין זָאָךְ האָט ער אַזְּוִי נִישְׁט בְּאַטְּרָאָכְטָאָלָס פְּגָם אַיְזֶר
אַלְסָס פְּגָם אַיְזֶר אָוֹמָה וּוּי דִּי פֿאָרְלִיְּקָעְנוֹגָפֿון דָּרְעַר נָאָטוֹר, וּוּי דָאָס קְלִיגָּן
זִיךְ זִי אַוְיסְצּוּמִידָן — אַדְעָר זִי צָו אַיְגָנָאָרְדָן. אוּן דִּי פֿאָזְוִיעַ אַיְזֶר
נִישְׁט גַּעַהְיִילִיקָט גַּעֲוָאָרָן וּוּי נָאָר אָן אַנטְּפְּלַעֲקָנְג פֿון דָּרְעַר נָאָטוֹר, וּוּי אָ
סִימְן פֿון אָ פֿוֹלְעָר נָאָעָנְטִיקִיט צָו דָּרְעַר וּוּלְטָה, צָו דָּעַם פֿאָרְשָׁוִינְדָן פֿון דָּרְעַר
מְחִיצָה. דָּעַרְבִּעְרַה האָט ער גַּעַקְעַמְפָטָה פֿאָר פֿאָזְוִיעַ וּוּי ער האָט גַּעַקְעַמְפָטָה
פֿאָר דָּרְעַר נָאָטוֹר; די דָּעַרְוּיְּטָרְדָּוָגָפֿון פֿאָזְוִיעַ האָט ער בְּאַטְּרָאָכְטָאָלָס וּוּי אָ
דָּעַרְוּיְּטָרְדָּוָגָפֿון דָּרְעַר נָאָטוֹר. נִישְׁט אַזְּוִי וּוּי בִּיאָלִיקָה, וּוּלְכָעָר האָט אַיְזֶר
גַּעַהְיִים נִישְׁט אַוְיפְּגַּעַהְעָרְטָז זִיךְ מִיטָּאָר צָו רַאְגְּלָעָן — וּוּאָס אַיְזֶר
וּוּאָס ער אַיְזֶר גַּעֲוָעַן טְרִידָה, האָט ער מַוְּרָא גַּעַהְיָהָט פֿאָר אִיר מַאְכָטָה. ער האָט אַלְעָ
זִינְעַ יָאָרָן זִיךְ בָּאָמִיט אַוְיסְצּוּבְּרִיטָעָרָן די דָּזְזִיקָעָ מַאְכָטָה. האָט נִישְׁט
גַּעֲוָעַן אוּףְּ אִיר זָכָות. אַיְזֶר דָּעַם בָּאָגְרִיךְ פֿאָזְוִיעַ אַיְזֶר
שְׁלָאָסָן פֿוֹלָעָר עַקְוִיסְטָעָן: יְעַטּוּעַדָּע אַרְעַמְקִיטָה אַיְזֶר
בְּאַטְּרָאָכְטָאָלָס וּוּי אָ רַעְזְלָטָאָטָן פֿון אָרְעַמְקִיטָה אַיְזֶר
בְּאַטְּרָאָכְטָאָלָס וּוּי אָ רַעְזְלָטָאָטָן פֿון אָרְעַמְקִיטָה אַיְזֶר. אַזְּוִי וּוּיְתִּין
אַיְזֶר דִּי פֿאָזְוִיעַ אָפְּלִילָו גַּעַקְעַמְעָן פֿאָר דָּרְעַר נָאָטוֹר. אַזְּוִי וּוּיְתִּין
גַּעֲוָעַן פֿוֹגָעָם גַּעַדְאָנָק, אוּזֶּר דִּי פֿאָזְוִיעַ פֿאָרְגָּעָמָט דָאָס פֿלְאָץ
פֿוֹגָעָם לְעַבְּן. לוּיְתִּין
דָּעַם עַצְמָה פֿון זִין נָאָטוֹר אַיְזֶר נִישְׁט גַּעֲוָעַן מַסְוָגָל צָו זִינְגָעָן
אַנְדְּרָעָשׂ וּוּי
נָאָר פֿון אָ שְׁפָעָ פֿון לְעַבְּן, פֿון אָ שְׁפָעָ דָּאָנְקָבָאָרְקִיטָה
פֿאָר דִּי גְּרוּיסָעָ מַתְּנוֹת
פֿון לְעַבְּן.

אַזְּוִי וּוּי ער אַיְזֶר גַּעֲוָעַן אַ מענטש פֿון דָּרְעַר נָאָטוֹר, אַיְזֶר אוּףְּ גַּעֲוָעַן
אָ נָאָטִירְלָעְכָּעָר פֿאָעָטָה. נִישְׁט גַּעַקְעַטָּ אַוְיָףְּ דָּעַם, וּוּאָס ער
הָאָט אַלְעָ זִינְגָעָן

יארן געשעפט פון די קוואלן פון דער וועלט-פאזיע, זיינען ליטערארישע
שאפונגגען נישט געווען פאר אים מער ווי רוייד-מאטעריאל פאר זיין שאפונג
און באטש ער האט זיך נישט פאללאזט אין נאטור-שיילדערונגגען אויף עפעס
אנדערש, ווי נאר אויף זיין אומיתלבאָרן איינדרוק, האט ער אַנגעפלט אָן
א סוף דאס געזעגען מיט פרטימ, וועלכע ער האט געשעפט פון וויסנשאָפֿט
ביבער. נישט נאר איין "עמָא דְּהַבָּא" ("גילדן פֿאָלְקָ") האט ער אויסגעונצט
מעטערלינקס בוך וועגן לעבן פון די בינען, נאר אויך אין דעם לעטן ליד,
אין וועלכּן ער געזעגן זיך מיט די שטערן, האט ער זיך באָנטצט מיט אַסְטְּרָאָ
גָּמִיעָדְּ-בִּיכָּעָר — אָן נישט נאר צוֹלֵיבָּ די טערמִינען, דאס אָיו אַוְיךָ געווען
בלויו אַ דער גאנצונג צו באָאבָּטָוָנָג: ער האט מורה געהאָט, טאמעד אָיו
עפעס אַרוּסְגָּעָלָאָוט געווארן פון זיין זְרוֹן, אָן זיין גְּרוּיסָעָ פֿרִיד אָיו געווען
אוּזְקָצְשָׁטָעָלָן זָאָכָן אָין זַיְעַר פּוֹלָן אַרְמוֹנוּם, מיט אלע זַיְעַרְעָ פֿרִיטִים. אָין
א געוויסער מאס אָיו בי אִים דער פרט געווען השועבר פונעם כלְּ.
אין דעם האט זיך אַנטְפְּלָעָקָט ער צָאָרָקָטָעָר פונעם עפִיקָּעָר, וואָס
איָן געווען דער הוּיְפָטְ-שְׁטָרִיךְ אָן זיין שאפונג. דאס אָיו געווען דער אַרְיָה
גִּינְעַלְסְטָעָר אָן שְׁטָרָקְסְטָעָר שְׁטָרִיךְ אָין זְיַין טָלָאָנט. וואָס אלְּזָן וואָס ער
האָט לִיב געהאָט צו זְיַינָּעָן וועגן דער וועלכּ, אָין נישט אַיסְגָּעָשָׁעָפָט געווארן
נאָר דָּעַמְּאָלָט ווען ער האָט געווין אלע זַיְעָן וואָנדָעָר. אָן אַ וואָנדָעָר אָיו
געווען בי אִים יעדָס בְּיַדְּ, אלְּזָן מיט וואָס די נאָטור דָּעַמְּאָנְסְטְּרִיךְ אִיד
כוֹחָ צוֹ פְּרוֹכְּטָבָּאָרְקִיטָּט. נישט ווַיְיַלְּ ער האָט לִיב געהאָט אַנְצָהוּיְפָעָנָן ווערָ
טָעָר אוּפָּר ווּרְטָעָר (דאָס אָיו דער הַיְפָּךְ פונעם אַמְתָּן עפִיקָּעָר). נאר ווַיְיַלְּ
די שמחה אָין נישט קִין פּוֹלָעָן ווען עַמִּיךְ פְּגַלְתָּ פּוֹן דער משָׁפָחָה. קִין זָאָךְ
האָט אָין אִים נישט אוּפְּגָעָוָעָקָט אַ קְעַנְגְּרָשָׁאָפָט ווי גַּנְגְּרָאַלְזָאָצִים. אָין
יעַדָּעָר חיה אָן פְּלָאָנֶץ דָּאָרָף מִן דָּעַפְּנִירָן אָין פּוֹלָן דָּאָס קָולְ, דָּאָס בְּיַדְּ,
די פְּאָרָב — דָּאָרָף מִן אַנְגָּעָבָן סִימְנִים, דָּאָרָף מִן אַונְטְּרָשְׁטִיךְ דָּאָס
וְאָס אָיו נישט עַגְלָעָן אָין ווי צו זַיְעַר מִין, אָן דָו קָעַנְסָט נישט אַונְטְּרָעָ
שיידָן קִין אִין סִימְן אָין דער נאָטור, אוּבָּיךְ דָו דָעַרְקָעָנסָט נישט די אַנדָעָר
סִימְנִים אַירָעָ, דָעַרְבָּעָר האָט ער זיך גַּעֲפְּרִירִיט צוֹ פְּאַרְמָעָרָן ווּרְטָעָר אָן צוֹ
פְּאַרְמָעָרָן סִימְנִים. יַעֲדָעָר טִישְׁטוֹש אָין זַיְעָן אוּגָן געווען אַ דָּעַפְּקָט
פונעם גַּעַטָּאָ-מְעַנְטָש.

ער האט זיך אנטפלעקט פאר אונדו ווי אוז וואס האט א "שיינע שטימ", און זיין גאנץ לעבען אויך דאן ווען זיינע מוסקולן זיינען שטארק געווארן און זיין כוח איז גורייס געווען אין סקולפטוור, איזו די פריד פון זיין פידל געווען די מעלאדיישע קונגסטע. ער האט ליב געהאט דעם ליטט-מאטיוו און די פריד פון זיין שאפן איזו געווען דער באלאדער, וואס איזו א געמייש פון מעלאדייע און דערצ'ילונג האבן אים געפאנגען די קלאנגען, און טילמאַל האט מנץ געווען דאס קול און האט פאָרשלונגגען דאס בילד. (וַיְהִי בִּשְׂרוֹן מֶלֶךְ, אָנוֹן אֲנָדָעָר).

אין "חוינוות ומגינות", באונדערס אין דעם ערשותן טיל, האט אונדו מער ווי אלץ באצוייבערט די מזוק, און כאטש אויך דא איזו די וועלט נישט אויסגעטאן נאָקעט, און מען דערקענטן באָלד דעם קינסטלער פון דער באלאדער זיינען מיר דער עיקר מיטגרערין געווארן מיט די "קלאנגען פון די פריליניגן קולות" און "זַיְנָע פֵּיל סִימְפָּנִיּוּס". אויך דער נאמען פונעם בוֹך זאגט דערופֿת עדות: דער פָּאָעַט דאס יינגל האט דאן מער געהערט ווי ער האט געווען. און נישט נאָר וואס אויך איז מזוק איז ער נישט געשטאָגען פון ווֹיטָן — ער איז געשטאָגען אַינְגָּאנְצָן אַין מִיטָּן פון דער מזוק פון דער וועלט. דאס איז געווען דער נײַעַר ניגוּן — "די שטימ פון פריליניג". די דָּזְיַיְקָע גְּרוֹפָּע פָּאָעַטָּן: מאָגע און שאָפְּרָאָ, יְלָגָּרְדָּאָן און פִּינְעָס — די אלע וועלכע זיינען געבירותן געווארן "בֵּין הַוּמְנִים" און זיינען געווען פָּאָעַטָּן פון דעם אַיְבָּעָרָגָּאָנָּס-פֻּרְאִידָּ, האָבָּן אַנְגָּזָּאָגָּט דעם דָּזְיַיְקָן ניגוּן, אַבָּעָר זיינ אַמְּתָעָר אַיְבָּשָׁפָּרָוָן איז געווען דער דָּרוּם. אַיְן טַשְׁעַרְנִיכָּאָוָסָקָן איז עַנְדָּלָעָךְ מְגַוְּגָּל געווארן דער ניגוּן פון רְ' משה לְצַצְתָּא — פון דער אַיְתָּאָלְעִינִישָׁעָר פָּאָעַזְיָע וואס איז אַיְבָּעָרָגָּהָאָקָט געווארן. אויך אַ צוּוּיטָן פְּלָאָץ האָב אַיך באָטָאנְט דעם דָּרוּם-עַלְמָעַנְטָן פון דער דָּזְיַיְקָעָר פָּאָעַזְיָע: די דָּזְיַיְקָע זִיסְעָ מַעְלָאָדִישָׁקִיטָּ, די בַּאֲרוּישָׁוָגָּן וואס זָאָפָּט זיך אַרְיִין דָּרוֹךְ דער לוֹיטָעָרָקִיט פּוֹנוּם אוִיגָּ, דָּרוֹךְ דעם "אַפְּאַלָּא-עַלְמָעַנְטָן", וואס לִיְתָעָרָט דאס בלוט און טַרְיפָּט אַרְיִין אַין דער נִיכְטָעָרָקִיט — דער רַאֲצִיאָנָעָל-תּוֹרָה/נִישָׁעָר, די נִיכְטָעָרָקִיט פון תַּלְמִידִ-חַכְמִים, ווּמְעָס בְּלוּט אַיְן קָאָלִיע געווארן און האט דורך אַרְעָמָקִיָּט דַּעֲרָגְרִיָּכָט צו אַוְיפְּרָעָגָגָג, אַבָּעָר נישט

זו "דייניסיום-בארוישונג", אויב מען זאל זיך באגונצן מיט ניטשעס דעפי ניציעס, וועלכע מיט זיעיר גאנצער צו גרויסער סכעמאטישקיט (וואי אלע דעפניזיעס פון דעם מין), פאסן זיי ביידע עקסטרעם עלעמענטן, פון וועלכע עס ווערט געשאָפַן יעדע אמתע פֿאָזּוּעַ אֵין פֿאָרְשִׁידְעָנָּעַ פֿרָאָפְּאָרֶצְן — אָוֹן

טשערניכאָוסקיס פֿאָזּוּעַ באָזְנוּדערם.

דאָס דָּזְיַקָּעַ דָּרוּם-בָּלוּט וּוּעָרְט שָׂנָעַל. רִיףַ פֿאָר לִיבָּעַ, אָוֹן וּוּרְקָלָעַ דִּי גְּרוּסְטָעַ טִילַ לִיבָּעַר פָּוֹן זִינָן עֲרַשְׁתָּן בּוֹךְ "חַזְוִינָה וּמְנֻגִּינָה" זִינְעָן לִיבָּעַ-לִידָּעַר — דָּאָס גַּעַזְאָגָג פָּוֹן פְּרִילִינְגַּ, וּוֹאָס אִין אִינְגָאנְצָן בְּלִי אָוֹן מְזַוִּיקַ, אִינְגָאנְצָן אַוְיפְּרָרוֹזַן פָּוֹן בְּלוּטַ, יְוָגְנְטְּ-נְאָיוּטְעַטַּ, בענְקָשָׁפָט אָוֹן עֲרַשְׁתָּעַ גְּלִיקְ-זְוּיִיעַן. עֲפָעַס פָּוֹן אַט דָּעַר נְאַיוּוּטָעַ גְּעַפִּינְטַ מַעַן כְּמַעַט אַיְזָן אַלְעַ שְׁפָעַ-טָּעַדְדִּיקָּעַ לִיבָּעַ-לִידָּעַר, אַבָּעַר זַיְזִינְעָן מַעַר עַרְדִּישָׁעַ, מַעַר עַרְאַטִּישְׁ-פִּיזְיַוּשָׁעַ, בָּעַת דָּא אִין דָּאָס אִינְצִיקָּעַ לִיהְ, וּוֹאָס זִינְעָן פְּעַרְזָן בְּרַעְיָן מִיט "פֿיְיעַר אָוֹן חַשָּׁק, פֿיְיעַר פָּוֹן תָּאוֹהַ" אַ "טָּטָּאָרִישׁ לִידַ", אִין קָעְגָּנוֹאָץ צוֹ דָּעַר גְּרוּסְטָעַר טִילַ אָנְדָּעָרַ לִידָּעַר וּוּלְכָעַ רְוִישָׁן פָּוֹן פְּרִילִינְגַּ לְוִיטְעָרְקִימַטַּ, פָּוֹן דָּעַר פֿאָרְעָרָגַגַּ

פָּוֹן דָּעַר גְּרוּסְטָעַר פְּרוֹיַ,

דָּעַרְהוּבָּן אַיְבָּעַר אַלְעַ עַרְדִּישָׁעַ טָעַכְתָּעַר,

וּוְגַעְבּוּרִין אִין אַ הְעַכְעָרָעַר שְׁעַנְעָרָעַר וּוּלְכָעַט —

אִין פְּרִיד אָוֹן אִין מְוֹרָא פֿאָר דִּינְן לִיכְטִיקָּן בְּלִיקַ

חַאְבָּאָיךְ מִיד גַּעֲקָנִיט אָוֹן מִיּוֹן פְּנִים פֿאָרְשָׁטָעַלְטַ,

וּוֹאָס מַעַר דָּעַר פְּאָעַט אִין רִיףַ גַּעַוְאָרָן אָוֹן האַט בעַסְטָעַ גַּעַזְעַן, אִין זִינָן בענְקָשָׁפָט נַאֲךְ בְּרָאַשְׁית-עַרְדָּ גְּרוּסְטָעַר גַּעַוְאָרָן, אַוְיךְ נַאֲךְ בְּרָאַשְׁית-טָעַכְתָּעַר — נַאֲךְ דָּעַר פְּרוֹיַ, וּוּלְכָעַ אִין נַאֲךְ אִינְגָאנְצָן חַן פָּוֹן עַרְדָּ וּוֹאָס אִין נִשְׁטָא אַוְיסְגַּעַמְאָגָעָרַט גַּעַוְאָרָן, אָוֹן וּוֹאָס רְוִישָׁת וּוְיַאֲפַלְעַר בעַכְעָר פָּוֹן בְּלִיעְצְּ-זְאָפָטַן — כָּאַטְשַׁ, וּוְיַגְעָזָגַט, עַר האַט קִינְמָאָל נִשְׁטָא מִיאָס גַּעַמְאָכָט זִינְעָן גַּעַפְּלִין אָוֹן האַט נִשְׁטָא אַוְיְגַּעַה-עַרְטַט צַוְּ פֿאָרְהִילִיקָּן דִּי גַּעַלְבָּטַע. אָוֹן וּוּרְקָלָעַר זִינְעָן וּוּאָנְדָּעָרְלָעַד דִּי דָּזְיַקָּעַ לִיבָּעַ-לִידָּעַר, דִּי עֲרַשְׁתָּעַ אָוֹן אָנְדָּזָעַר נִיעַר פֿאָזּוּעַ — אַוְיךְ נַאֲךְ מִיכָּה יוֹסֵף לְעַבְנָסָגָעָן. וּוּאָנְדָּעָרְלָעַד אִין דָּעַר בְּרַעַן אָוֹן וּוּאָנְדָּעָרְלָעַד דִּי נְאַיוּוּטַטַּ, נַאֲךְ פְּאָעַטַּן וּוּלְכָעַ האָבָּן נִשְׁטָא פֿאָרָא אַמוּוּרְדִּיקָּט זִיעַר נִשְׁמָה מִיט קְלִינְלָעַכְעַ «עַבְרִיהָ-גַּעַדְאָגָעָן», קָעְנָעָן אַזְוִי לִיבָּהָאָבָּן, אַזְוִי פֿאָרְפָּלָעָנָצְן דִּי גַּעַלְבָּטַע אִין דָּעַם האָרְצָן פָּוֹן דָּעַר וּוּלְכָעַט —

באליעיכטן מיט איר שיין אלע פינצטערנישן פון לעבען, אוּן גלייכציגיטק נישט צו פארמיגערן די שפיל פון יוגנט, וואס לינדרטן די פאָרביטערונג אוּן דעם ווַיְיטִיק.

קיין זואָנדער נישט, וואס ער האָט געוֹזָן די לאָנדשאָפט, די פראָקט פון דער וועלט, דורך דעם שפֿאָקטיוֹ פון דער לֵיבָע. די סָאלְדָע האַרְמָאנְגָע אַין זִין פֿאָזְעִיך קומֶט באָזָונְדָעָס צוּם אוּיסְדָּרוֹק אַין דעם צוֹזָאמְעָגִיס פון דער לאָנדשאָפט מיט דער לֵיבָע. אַן אַיְבִּיקָע בּוֹנְד עַקְוִיסְטִירָט דָא צוֹוִישָׁן דעם מענטש אַן צוֹוִישָׁן דער נָאָטוֹר — גְּלִיךְ וְיִאָלָע עלעמענטן האָבָן שלום גַּעֲמָאָכָט, האָבָן אַיְפָּגָעָה עַרְתָּט צוּ קַעְמָפָן. דָא אַיְזָ נָאָטִירְלָעָך, וואס דער פִּיְיָאָזָש אַן דִּי לֵיבָע זִינְגָן אַיְינָס אַן דָּאס זַעַלְבָּע. די דָאַזְקָע עַרְאָטִישׁ צָgoּעָד צוּם לעבעדיַקָּן, צוּם דּוּמָס אַן שְׁפָאָצְנְדִיקָן, די דָאַזְקָע גַּלוּסְטָעָנִיש אַן דעם פִּילְבָּאָרָן, צוּם בּוֹלְטָן, צוּ אַן אַחְיוֹה אַין די פְּאָלָעָמְנָצְוִיגָן פון דער עַקְוִיסְטָעָנָץ ...

דו זואָנדערסט זיך להולטן נישט, ווֹן דו געפִּינְסְט אַין זִין בּוֹך, אַין דער אַפְּטִילְוָנָג וואס אַיְזָ באַשְׁטִימָט גּוּוֹאָרָן פָּאָר לֵיבָע-לִידָעָר, בִּידָע שְׁנִירְלָעָך לִידָעָר: «צְוִישָׁן בְּעָרְגָּ» אַן «צָוּם וּוָאָסָעָר», וּוּלְבָעָ זִינְגָן מַעַר נָאָטְוָר-לִידָעָר אַיְידָעָר לֵיבָע-לִידָעָר. עַס אַיְזָ נִישְׁטָאָ דָא קִין מַחְצֵה צְוִישָׁן דעם אַיְפָּבָּלִי פון דער פָּרוּי אַן אַיְרָע פְּאָרְגָּעָנְגָּלְעָכָּעָ רִיאְצָן אַן צְוִישָׁן דעם אַיְפָּבָּלִי פון דער לאָנדשאָפט אַן דער זִיסְקִיט פון אַיְרָע מִיסְטָעָדִיעָס; בִּידָע מַאֲכָן זִינְגָן דָּאס בְּלוּט פּוֹנוּם דִּיכְתָּעָר אַן ער כָּאָפָּט אַוִּיפָּאָר דָּאס פְּלָאָסְטִישׁעָ, דעם חַן פון דער וועלט, נִישְׁטָ פְּרָאָפָּאָנְרָדִיק גְּלִיכְזִיגְּטִיק דָּאס לוּיטָעָר אַן דָּער הַיְבָעָנָע אַן זִי בִּידָע. דָא אַיְזָ בְּטָל גּוּוֹאָרָן די גַּרְעָנִיז צְוִישָׁן מַאָטְעָרָע אַן גִּיסְטָ, צְוִישָׁן דעם «גּוֹף פון דער וועלט», אַן דער «לִיכְטָ פון דער וועלט», וואס האָט זִיך אַונְדָּז נַאֲכָגָעַשְׁלָעָפָט. נַאֲך אַונְדָּז אַלְעָמָעָן — אַן נַאֲך אַיְזָ אַיְם האָבָן מִיר זִיך דַעֲרוֹעָן אַנְדָעָר.

דָּאס אַיְזָ דִּעְרָ אַרְ-צְוִיבָּעָר וּוּלְבָעָר אַיְזָ שְׁוִין אַרְיִינְגְּגָעָסָן גּוּוֹאָרָן אַיְזָ זִינְגָן עַרְשָׁטָע לִידָעָר, נַאֲך אַיְידָעָר וְיִן האָנט אַיְזָ גּוּוֹאָרָן דַעֲרָפָאָרָן, אַיְידָעָר די האָט גּוּוֹאָסָט אַוִּיסְצּוּשְׁמִידָן דעם סָאלְדָעָן פְּעָרָה, וואס אַיְזָ גּוּוֹאָרָן שְׁטָאָרָן קָעָר אַיְזָ זִינְגָן שְׁפָעָטָעָרְדִּיקָע לִידָעָר. אַזְוִי וְיִ ער האָט נִישְׁטָ באַזְוִיגְּטִיק

וועלט פון דערוויטנס. נאר האט אַריינגעדרונגען אין יעדער שיין, אין אלע
בײַ וואָס מען האט זיך געקענט אַנְהַאַלְטָן, אֲזִי אַיז ער צוֹגָעָגָנָגָעָן צוֹ דער
פֿרוּי מִיט אַ לִיבְנְדִיקָן בְּלֵיכָן אָוֹן מִיט דָעַר סְקוּלְפְּטָאָר דְּלָאָטָע אַיז אַיְינְגָעָר
אָוֹן דָעַר זַעֲלִיבְקָעֶר צִיִּית, אָוֹן דָאָס האָט פָאָר אַונְדוֹ דַעֲרָמְעַגְלָעַכְט גַּלְיַכְצִיטִיק
צַוְּ לִיבְ האָבָן אָוֹן צַוְּ זַעַן, צַוְּ אַונְטוּשְׁרִישִׁידָן דַי אַברְמִים, וְוָאָס
אַיז פָאָרְשְׁטָעַלְטָע פָוּן אָוּג — נִישְׁתָּאָרְבְּרָשְׁוּבָן אַיבְעָר זַיִי, נָאָר זַיִד אָפְּ
שְׁטָעָלָן בְּיַי זַיִי, דַעְרְפְּלִין זַיִעְרָ גְּרוּסָס. אָוֹן אֲזִיָּה האָט עַד מִיט זַיְגָעָן בְּעַסְטָע
ליַדְעָר באַשְׁאָפָן אַ נִיעָס לִרְיוּסָם, אַ וְאַונְדַעְלָעַכְט סִינְטָעָן פָוּן מִירְמָלְשְׁטִין
אָוֹן מַזְוִיק.

אין דעם בּוֹך קְוּמָעָן אַוִיךְ אַרְיִין צִיּוֹן-לִידָעָר, דָאָס בְּעַסְטָע פָוּן וּוּלְכָע
אָוֹן סְפָק גְּעוּוֹן «אַ וּיְגַלְּדִיד». כָּאָטָש עַס מַעֲרָקָט זַיִד אַין דָעַם שְׁטָאָרָק
דיַי וּוּרְקָוָגָן פָוּן לַעֲרָמָנְטָאָוָן, וְוַיְיַעַמְּדָן מַעֲרָקָט זַיִ אַיְינְגָעָר אַנְדְּעָרָעָז לִידָעָר
(אָוֹן דָאָךְ זַיְגָעָן זַיִי דַי בְּעַסְטָע אָזְ דָעַם בּוֹך), וְוַיְיַעַמְּדָן «בְּעַת אַ פִּידְלְ צַעְקָלָאָגָט
זַיִק אַונְטָעָר אַ פִּילְגְּדִיקָעָר האָנְטָן». עַר אַיז נִישְׁתָּאָרְבְּרָשְׁוּבָן קִין «צִיּוֹנִיסְטִישָׁעָר»
פְּאָעָט אָוֹן שַׁאֲבָלָאנָעָם זַיִן; אָוֹן וּוּרְקָלָעָר, אֲזִיָּה וְוַיְיַעַמְּדָן אַיְינְגָעַשְׁטָעַלְט
פָאָרָר דָעַר נָאָטוֹר, וּוּלְכָע דָאָס פָאָלָק האָט מַזְלָז גְּעוּוֹן, האָט עַד זַיִ אַוִיךְ
אַיְינְגָעַשְׁטָעַלְט פָאָרָן כְּבָוד פָוּן זַיְגָעָה הָעַלְדָּה, דַי הָעַלְדָּן פָוּן יִשְׂרָאֵל, וּוּלְכָע
זַיְגָעָן פָאָרְגָּעָס גְּעוּוֹאָרָן פְּנוּנָם הָאָרָצָן פָוּן דָעַר אָוֹמָה. אָוֹף וּוּפְלָל עַס האָט
אַים נִישְׁתָּאָרְבְּרָשְׁוּבָן זַיִי גַּעַטָּאָן דַי יִדְיָוּשָׁע צְדָה, האָט אַים אַן אַ שִׁיאָוּר מַעַר וְוַיְיַעַמְּדָן
דיַיְדִּישָׁע שְׁאָנָד.

אין דעם ערְשָׁתָן בּוֹך גְּעַפְּגָעָן מִיר אַוִיךְ דָעַם מַאְטָיוֹ, צַוְּ וּוּלְכָע עַר
הָאָט זַיִד אַוְמְגַעְקָרְט אַסְטָסְטָוָן אַסְטָסְטָוָן פָאָלְוִוִּיפָּר פָוּן זַיִן לְעָבָן, אָוֹן דָאָס
אַיז: דָעַר בְּאוֹוָאָסְטִיזָיָן פָוּן זַיִן פְּרַעְמְדִיקִיט, דָאָס גַּעַפְּלִיל, אָז זַיִן צִיִּיט
נָאָר נִשְׁתָּאָרְבְּרָשְׁוּבָן, אָז זַיִן דָוָר פָאָרְשְׁטִיטִיט אַים נָאָר נִשְׁתָּאָר; אַיז דָאָר דיַי
וְאַונְדַעְלָעַכְעַע עַלְעֲגִיעַ פָוּן זַיִן מוֹועָ : «אַ פְּרַעְמְדָע פְּלָאָנָץ בִּיסְטָו בְּיַי דִּין
פָאָלָק», וְוָאָס אַיז אַיְינָס פָוּן דַי רִיְּפְּסָטָע לִידָעָר בְּיַי אַ פְּאָעָט אַן אַנְפָאָנְגָעָר
אַין יַעֲנָד צִיִּיט, דָעַר עַרְשָׁתָרְדָרְדִּיגָּג אַין דָעַר קִיטָּט פָוּן עַלְעֲגִיעַס, טְרוּיְעָרְדָר
לִידָעָר וּוּגָן זַיִן גּוֹרְלָה, וּוּגָן גּוֹרְלָה פָוּן דיַי, וּוּלְכָע זַיְגָעָן גְּעַקְוָמָעָן פָאָר
דָעַר צִיִּיט — וְוָאָס דָאָס בְּעַסְטָע פָוּן זַיִן אַיז «דָעַר מַעֲנְטִישָׁ אַיז נִשְׁתָּאָרְבְּרָשְׁוּבָן
אַנְדְּעָרָשׁ וְוַיְיַעַמְּדָן אַ שְׁטִיקָל עַרְדָּה» : דָעַר אַפְּגָגִי פָוּן זַיִן לִירְיָשָׁעָר פָאָזְעָי.

די איגנוקייט אין דעם דאזוקן שאפֿן, ווי אין יעדער אמתער שאפֿונגֶג, וועלכּע איז נישט קיין אַפְּקָלָאנְג פֿון אַ פרעַמְדָּעַר תְּפִילָה, קומְט צוֹם אוֹיסִי-דרוק אין אלע פֿאוֹן פֿוֹן זַיִן פֿאַזְוַיְעַ, אַזְן צוֹוִישַׁן אֵין עַפְּאַכְעַ אַזְן דַּעַר אַנדְעַרְעַר אֵין נִשְׁתָּאַ קִיְּן אַנדְעַרְעַר אַונְטְּעַרְשִׁיְּד וּוי נַאֲרַ אַונְטְּעַרְשִׁיְּד פֿון רַיְּפִּיְּפִּיְּ קִיְּתַּן אַזְן וּאַזְקָסַן. נַאֲרַ אֵין "חוֹיְנוֹת וּמְנֻגְנּוֹת" זַיְּנַעַן שַׁוְּן גַּעוּוֹן אַנְגְּעוֹוֹאַונְקָעַן אלע יְסּוֹדוֹת, אַלע צוֹרוֹת. דוֹ טְרַעְפְּסַט דָּא דַּס לִיבְּעַלְיַד אַזְן דַּס לְאַנְדְּ-שָׂאַפְּטַלְיַד, די בַּאלְאָדָע אַזְן דעם סָאנְעַט; די פַּאַרְאַכְטּוֹנְג צוֹ דעם פַּאַרְוּוּלְקָטָן אַזְן דַּעַגְּנַעַרְלִיטָן אֵין דַּעַר אָוֹמָה אַזְן די בעַנְקַשְׁאַפְּט נַאֲרַ דַּעַר צְקוֹנוֹפְּטָן. נַאֲרַ די קְוַמְעַנְדִּיקָע דַּוְרָות ("אֵין דַּעַר נַאֲכָת פֿון חַנוֹכָה"). אֵין צְוַיְּיִדְרִיְּז זַאֲכָן הָאַט דַּעַר פְּאַעַט אַוִּיךְ אַרְוִיסְגַּעַזְוַיְז גַּרְוִיסְטָן קְוַנְסָט פֿון אֵין אַיְבְּרוּזְעַצְּעַר, וּוּלְכָעַר וּוּיסְטָן אַרְוִיסְצְּבָרְעַנְגָּעַן נִשְׁתָּאַנְגַּעַן דעם פַּרְעַמְדָּן רִיטָּם, נַאֲרַ אַוִּיךְ דַּס הָאַרְצָן פּוֹנוּם אַרְגִּינָּאַל. די דַּאַזְיַיקָע קְוַנְסָט, אַזְן וּוּלְכָעַר עַר אֵין אַמְתָּה נִשְׁתָּאַנְגַּעַן גַּעוּוֹן פֿון שְׂוּעָרָעַ פְּגִימּוֹת, וּזְאַס שִׁיךְ פְּרַטִּים, הָאַט עַר זַיִךְ זַיְּעַר אַוִּיסְגָּעַץ צַיְּכָנַט מִטְּ דעם אַיְבְּרוּגָעַבָּן די מַזְוִיק, מִטְּ אַזְלְטַעְנְגָר פַּעַאיְקִיְּט אַוִּיסְטָן צַוְּיַּגְעַן פַּרְעַמְדָּע רִיטָּמָעַן, וּוּיְטָעַן אַזְן וּוּוּנְדַּעַרְלְעַכְעַן.

צַוְּיַּגְעַן דַּעַרְמָאַנְטָט מַאֲטִיוֹן אֵין פַּאַרְמָעַן הָאַט עַר זַיִךְ אַלעַ מאַל אַוְמְגָעַן צַוְּיַּגְעַן דַּעַרְמָאַנְטָט מַאֲטִיוֹן אֵין פַּאַרְמָעַן הָאַט עַר זַיִךְ אַלעַ מאַל אַוְמְגָעַן קְעָרָט, אַזְן וּוּפְלָ נִיעָס עַר הָאַט נִשְׁתָּאַנְגְּבָרָאַכְט, הָאַט מַעַן זַיְּעַר נִיְּקִיְּטָן כְּמַעַט נִשְׁתָּאַנְגְּבָרָאַכְט. דַּס אַיְבְּרוּחָרָן זַיִךְ פּוֹנוּם דִּיכְטָעָר, וּוּלְכָעַר אַיְנִיקָעַ טִיְּתָשָׁן אַרְיסָן לְגַנְגָיָן פֿון זַיְּנִיצְקָן בַּאֲבָאַכְטָוָןָה, אֵין שְׁטַעַנְדִּיקָן אַזְנִיעַר וּאַזְקָסַן, אַזְנִיעַר כּוֹה, וּוּי דַּעַר דַּעַמְבָּ וּוּלְכָעַר הָגָם עַר מַאֲכָתָשָׁן יְעַדְעָס יְאַרְדָּעָס דַּי זַיְּבָעָר בַּלְעָטָעָר, וּוּרְעָן זַיְּגָעָר פְּרַוכְטָן רִיפְפָּעָר פֿון יְאַר צַוְּיַּאְר, זַיִן שַׁאַטָּן וּוּרְעָטָט פְּטִיפְעָר. דַּעַר גַּאנְצָעָר סָוד פֿון זַיְּאַסְקָאַה אֵין אַט דַּעַם אַיְבְּרוּ-חוֹרָן זַיִךְ. "אֵין לִיד הָאַט דַּס הָאַרְצָן — אֵין סְאַיְּזָן נִשְׁתָּאַ קִיְּן צְוַיְּיטָס" — הָאַט גַּעַזְגָּט בִּיאַלְיַיק. אֵין אָפְשָׁר אֵין דַּעַר גַּאנְצָעָר חֹן אֵין דַּעַר אַמְתָּה פּוֹנוּם דִּיכְטָעָר אֵין דַּעַם, וּזְאַס אֵין דַּעַם אַיְבְּרוּזְגָּעַן דַּי מַאֲטִיוֹן זַיִךְ עַר זַיִךְ אַוִּיסְגַּעַזְוַיְז אַזְנִיעַר אַזְנִיעַר פַּאַרְשְׁטָאַרְקָט זַיִן כּוֹה.

אֵין דַּעַם צְוַיְּיטָן טִילְל "חוֹיְנוֹת וּמְנֻגְנּוֹת" אַנְטְּפָלָעָן זַיִךְ דַּי זַאֲכָן אַזְנִיעַר שִׁין. דַּס, וּזְאַס אֵין פְּרִיעָר אַנְגְּגָעָוֹאַונְקָעַן גַּעוֹוָאַרְן אֵין הָאַט אַוִּיסְגַּעַזְוַיְז צְוַעַלְיק אֵין דַּעַר פְּאַזְוַיְעַ פּוֹנוּם דִּיכְטָעָר, אֵין דַּא גַּעוֹוָאַרְן אַ

באשטיימטע זאך. די שיטים גופא איז געווארן טיפער, איז שטארקער געווארן
מייט דעם אנהויב פון ריפקייט. און דער עיקר האט זיך פארשטארכט
דער באואוסטזין — דער דאזיקער גלייבן, איז דער עיקר האט זיך
אייז נישט נאך דער סימפטאם פון א פיזישן דעפעקט אלין. אויב ביאליך
האט, אנספארנדיך זיך אויף אחד העם/ע, זיך אינגעשטעלט פאר דער ירידה
פונעם גייסט איז דער אומה (און עס איז געווען איסוד פאר זיין אינגעשטעלל!),
האט טשערניכאוסקי געווען די ארעמקייט פונעם גות, און ער איז געווען דער
ערשטער, נאך ייל"גין איז דער פאעזיע פון ישראל, וועלכער האט אングעווען
אויף דעם ליד פונעם שמיד, ווי דאס ליד פון גבורה, וואס איז „לאין ערך
שענער“, פון אלע „ליידער פונעם מענטש“. אויך טשערניכאוסקי איז געווען,
אווי, דער ממשיך פון ייל"גין — וויל וואס אנדערש זייןען „מחזונות נבייא
השקר“, **ספוציאל**: „חוון נבייא האשורה“, אויב נישט די פארטיפונג פון
„צדקהו בבית הפקידות“?

קײַן סְפָּק נישט, איז דער דאזיקער באואוסטזין, וועלכער איז פריער
געווען טונקל, איז ריך געווארן אין היידעלברג, און עס איז זיכער די
השפעה פון ניטשע, — פִּילִיכִיט אויך דורך דעם קאנאָל פון בערדיטשעוסקי,
— אֶבְּעֶר דאס איז אויך געווען די שיטים פון זיין בלומ, זיין דורשת,
נאך אֶדְּוֶר, וואס זאָל אַרְאָפְּטְּרִירִיסְלָעָן פון זיך דעם שטובי פון לאָנוֹוויל, „אֶדְּוֶר
וואס איז גראַיס מיט זיין גלייבן“, און כאטש ער איז „שְׁטָאָרָק פָּאָרְשְׁוֹלְדִּיקְטָן“.
פִּילִיכִיט איז דאס נישט געווען קײַן פִּילְאָזְפִּיעַ פון באואוסטזין, נאך דאס
געפְּיל פון כוח, אן אויסברוך פון כוח — וואס איז, פָּאָרְשְׁטִיט זיך, בעסער,
בָּאָזְוָנְדָעָרָס בֵּי אֶדְּיכְטָעָר, פון יעדער „פִּילְאָזְפִּיעַ“. דאס דאזיקע געפְּיל
אייז געקומען צו אֶ שְׁטָאָרָק אַוִּיסְדָּרוֹק אַיז זיין ליד „צְוִישָׁן פְּרֻעְמָדָע קְבָּרִים“,
אֶ לִיכְטִיק לִיד, אֶ רָאָמָנִישְׁעָר אַיז רָעָוָאַלְצִיאַנְגָּרָעָר הַיָּמָן אַיז אַינְיָעָר אַן
דער זעלבער צִיִּיט; אֶ הַיָּמָן צו אֶ גְּבוֹרָה וואס איז שוֹן פָּאָרְשְׁוֹאָנוֹבָן פון
דער ערך:

כְּזֹאַלְט וּוּלְן נאָר דאס: מִינְעָן אֶלְעָ מְעָשִׂים אַוְן גַּעֲדָאַנְקָעָן
וְאַלְן וּוּרְן פָּאָרוּרְקָלְעָכְט פָּאָרְן אוִיג מִינְעָ הַעֲנָט צו פָּאָרְדָּאַנְקָעָן,
אוֹן אַיז קְלָאָפָּן פון האַמְּעָר אַיז וּוּאָרְשְׁטָאָט פון באַשָּׁאָר

זאל מײַן ברוּסֶט, ווי דאס שיפֿל אוּפִין וואָסֶעֶר, זיך באָוועְגַּן
אוֹן מײַנֶּע געשפָּאנְטָע מוסקּוֹלֵן זאלֵן ציטערָן, וויְבִירָן — — —

דעם ווילֵן צו "געשפָּאנְטִיקִיט פֿון מּוֹסְקוֹלֵן" האָט נישט אוּיסְגָּעְדָּרִיקָט
נאָר ער אלֵין. אוּיך בִּיאַלִיק האָט דעֲמָאָלֶט גַּעֲזָנְגָּעַן וּוּעֲגַן כּוֹחַ, אָז "סְאיַז
אִים עֲנֵג אִין דָּעֶר בְּרוּסֶט אָזֶן ער ווּיל צַעַשְׁטָעָרָן די וּוּעַנְט פְּגַעַנְט האָרֶץ
פֿון אַיְינְהַאְלָטָן אָזֶן שְׂטָאַרְקִיטִיט". אַבְּעָר פָּאָר טְשֻׁעְרַנִּיכָּאָסְקִין אִיז די דָּזְיַיְקָע
שְׁתִּים גַּעֲוֹעַן דאס גַּעֲמָוְרָמֶל פֿון זִין האָרֶץ, די תְּפִילָה פֿון זִין לעַבָּן. אִיז
דָּעַן דאס נִישְׁת גַּעֲוֹעַן קִין נְבָואהַ פֿון האָרֶץ אָזֶן קִין צִיטָעָרָן פֿון האָרֶץ —
אַ פְּאַרְגָּעְפִּיל, אָזֶן מִיר דָּאָרְפָּן זָאָמְלָעָן כּוֹחַ, זיך שְׂטָאַרְקָן צוֹ דָעַם וּוָאָס דָּאָרָף
קְוּמָעַן? וּוָאָס ער האָט גַּעֲפָאַדְעָרֶט אִיז גַּעֲוֹעַן מַעֲנָשָׂא אַין אָונְדָּז, צוֹ דָעַר מָאַבְּיַזְוִירָנוֹג
פֿון דָעַר גַּאנְצָעָר עֲגַרְגִּיעַ, פֿון אַלְעָלָ רְעַטְוְנָגָס-מִיטְלָעָן. די בָּאַנְיָאָוָגָן פֿון
יִידְנָטוֹם, צוֹ וּוּלְכָעָר ער האָט גַּעֲשְׁטָרְעָבָט, אִיז גַּעֲוֹעַן די פְּעָאַקִּיטִיט פֿון דָעַר
אָוֹמָה אוֹףַ קְיָוָם, די פְּעָאַקִּיטִיט צוֹ גַּעֲבָן אַ וּוּדְעַרְשָׁטָאָנָד דָעַר כּוֹאָלִיעַ וּוָאָס
הַיְבָט זִיך אוֹףַ קְעָגָן אִיר.

אוֹיף ווּיפֿל דָעַר דָוָר האָט זִיך נִישְׁת צַוְּגַעְהָרֶט צוֹ די "חוֹזְיוֹנָות נְבָיא
הַשְּׁקָרָ" אָזֶן צוֹ די הַיְמָנָעָן וּוּלְכָעָר פְּאַגְּעַטְעָרָן אָפָּלָא — האָנוֹ נִשְׁת זַיִן
אוֹיפְּגָעְרוֹדָעָרֶט זִין האָרֶץ, נָאָר די רְוַאַקְעָעָה הַעֲקָוָעָמָעָטָרָם, אָינוֹ וּוּלְכָעָר עַס אִיז
גַּעֲשְׁרִיבָן גַּעֲוֹעָרָן "דְּעַיְנָרָא" אָזֶן די "שְׁטָרִיכָן", — פָּעָרָזָן אָינוֹ וּוּלְכָעָר עַס
הַאָט וּוּבְּרִירָט אָן אַנְדָעָר גַּיִיטָם, עֲפָעָס וּוָאָס האָט גַּעֲוֹאָרָפָן אָן אַנְדָעָר שִׁין
אוֹיףַ דָעַר וּוּלְט אָן שָׁוָם מְאַנְיָפְעָסָטָן אָזֶן פְּרִאַקְלָאַמְאַצְיָעָס מִצְדָּךְ דָעַם דִּכְטָעָר.
די דָזְיַיְקָע לְאַנְגָּג-אַטְעַמְדִיקָעָ פָּעָרָזָן האָבָן וּוִי באָזְזִין "די שְׁפָעָ פֿון לְעַבָּן אָזֶן
כּוֹחַ", צוֹ וּוּלְכָעָר ער האָט גַּעֲשְׁטָרְעָבָט. אָנוֹ אוֹיףַ ווּיפֿל עַס זְעַעַן אָונְדָז נִשְׁת
אוֹיסָ אַיצְטָ קִינְדִּישְׁ-גָּאִיָּו שִׁילְדָעְרָנוּגָעָן פֿון אַ וּוּאַנְדְּעַרְלָאָנדָ", אָינוֹ וּוּלְכָעָר
עַס שְׁפָאַצְרִין אַרְוָם אַיְדָעָלָעָ אָזֶן שִׁינְעָ גַּעֲטִינְסָ" — אִיז גַּעֲוֹעַן אִיז זַיִן
עֲפָעָס פֿון אַ וּוּיְטָעָר אָזֶן וּוּאַנְדְּעַרְלָעָכָעָר דָוְרְכּוּכְּתִּיקִיטָם, פֿון דָעַם חַן פֿון
אַ וּוּלְט וּוָאָס מִיר האָבָן נִשְׁת גַּעֲקָעָנָט. עַס אִיז מַעֲרָ נִשְׁת גַּעֲוֹעַן די דָעַר
שְׁטִיקָטָעָ שְׁתִּים, אַ קְוָלָ פֿון לְיִידָז אָזֶן שְׁרָעָקָן: פְּנוּנָם עַצְמָה רִיטָם, וּוָאָס האָט
גַּעֲשְׁטָרָאָמָט וּוִי פֿון זִיך אַלְיַיְן אָזֶן גַּעֲוֹעַן מִיט זִין גַּעֲלָאָסְקִיטָם, מִיט דָעַר

אנצטער רײַינקייט פון זיינע קלָאנְגָעַן, נײַ אַין דער פֿאָזְעִיעַ פון יִשְׂרָאֵל, — אַין ווי געקוּמען צו פֿאָרְקָעְנֶרְפָּעָרְן אַ נִּיעַ וּוּלְטַן. דִּי וּוּלְכָעַ זִיְּנָעַן מַקְפִּיד אֹוֵיפָּךְ "רַיְּנִיקִיט פָּוֹן סְטִילְ" אַיִּן דִּי נַאֲצִינָאַלְעַ פֿאָרְמָעַן קוֹקָן אֹוֵיפָּךְ גַּעַבָּרְגְּטָעַ מַעְטְּרִיךְ וּוּי אֹוֵיפָּךְ "פֿרְדָּעְמָן פְּלָאנְץ", אַבָּעַר דִּי שְׁפָרָאַצְוָנְגַּ פָּוֹן אַ נֵּי לְעָבָן פֿאָדְעָרְט אֹוֵיךְ נִיעַ רִיטְמָעַן; אַוְן דִּי גְּרוּסִיסָּ פְּאָעָטָן שְׁפָרִיצְּן אַרְיִין פֿרְדָּעְמָעַ רִיטְמָעַן אַיִּן זַיְּעַר פֿאָזְעִיעַ אָוֹן הַעֲלָפָן זַיְּרָ אַרְוִיסָּ מִיטָּ זַיְּיָ צַוְּ קְרֻעְפְּטִיכָּן זַיְּעַר אַיְּגָעָנָעַ מַזְוִיְּקָן אָוֹן אֹוֵיךְ דִּי מַזְוִיְּקָן פָּוֹן זַיְּעַר פְּאָלָק. הַאֲטָּ דָעַן נִישְׁתָּ דָעַר הַקְּזָאַמְּעָטָר גַּעַהְאַלְפָן בִּיאַלְיקָן אַוְיסְבּוּיְּעָן זַיְּיָ נְבוֹאַיְּשָׁן רִיטָּם, וּוּלְכָעַר הַאֲטָּ בָּאוֹזִיְּזָן, אַוְן דָּאָס קָאַמְּבִיְּרָן דָעַם פְּסָוק פָּוֹן חַנְּךְ מִיטָּן גְּרִיכְיָשָׁן הַקְּזָאַמְּעָטָר אַיִּזְנִישְׁטָטָן נָאָר אֹוֵיךְ אַ גְּרוּסִיסָּ בְּרָכָה?

אֹוֵיךְ דִּי פִּיְּזָאַושָׁלִידָעָר הַאֲבָן אַיְּגָעָזָאַפְּט אַט דִּי עַפְּשִׁיעַ פּוֹלְקִיְּט, וּוּלְכָעַ הַאֲטָּ מַשְׁפִּיעַ גַּעַוּעַן אַוְפָּן דִּיכְטָעָר פָּוֹן הַאֲמָעָרָס אָוֹן גַּעַטְעָס שָׁאַפְּגָנָה. "קְסָמִי יִעַר", "בְּסָתָר הַיּוּר", דִּי סָאנְגָעָטָן "קְרִימָ", אָוֹן בָּאוֹנְדָעָרָס "דָאָס שְׁטָאַרְבָּן פָּוֹן דָעַם תְּמוּזָה" — זִיְּנָעַן גַּעַוּעַן פָּאָזָן אַוְיְפְּשָׁטִיגָּ אַיִּן דָעַר פֿאָזְעִיעַ פָּוֹן טְשָׁעָרִי נִיכָּאָוְסִיקִי. אַיִּן דִּי לְאַבְּדָשָׁאַפְּט-לִידָעָר הַאֲטָּ עַד אַוְיְסָגְעָדָרִיקְט זַיְּיָ "פְּאַגְּאַנוּיָּם" מַעַר וּוּי עַר הַאֲטָּ אִים אַוְיְסָגְעָדָרִיקְט אַיִּן אַלְעַ זַיְּנָעַ אַיְּדָעָלָאָגִישָׁع לִידָעָר פָּוֹן דָעַם מִין. דָאָ, וּוּאָו דִּי נַאֲטוֹר אַיִּן גַּעַלְאָוְטָ פְּרִיָּ, הַאֲטָּ זַיְּ אַוְיְגָעָהָוִיבָן דָעַר פִּיכְטָעָר אַטְעָם פָּוֹנָעָם שָׁר פָּוֹן וּוּאַלְדָּ פָּוֹן דָעַר מִיסְטָעָרִיעַ פָּוֹן וּזְאָקְסָן, פָּוֹן דָעַר שְׁפָעַ פָּוֹן גְּרִינְמָ. זַיְּיָ אַוְיְגָ אַיִּזְנִישְׁטָאַפְּנִים צַו אַט דִּי פְּאַרְגָּעָסָעָנָעַ וּוּאַלְדָּ-וּוִינְקָלָעָן, אַיִּן וּוּלְכָעַ עַס הַאֲבָן זַיְּ אַגְּגָעְקָלְבָּן לְעַבְנָס-אַוְצָרוֹת אַיִּן דָעַר פָּאָרָם פָּוֹן "אַוְמְגָעָפְּלָעָן סָאַטָּנָעָס גַּעַטְרָאַפְּנָעָן פָּוֹנָעָם שְׁטוּרָעָם" אָוֹן מִינִים "שְׁוּאָמָעָן וּוּלְכָעַ זִיְּנָעַן אַוְיְסָגְעָוָאָקָסָן אָוֹן אַוְיְגָעָקָומָעַן אַיְּבָעָר נַאֲכָט" — אַלְעַ "פִּינְגָּל אָוֹן דְּמִשְׁמִים, וּוּלְכָעַ פְּרִיְּעָן זַיְּ אַיִּן דָעַר זַוְּ" אָוֹן גַּעַנִּיסָּן אַיִּן דָעַר טִיְּפָעָנִישָׁ פָּוֹנָעָם וּוּאַלְדָּ פָּוֹן דָעַר שִׁיןָן פָּוֹן עַקְוּזְטָעָנָעַ. דָעַר פָּאָעָט גְּפָא אָיִּזְ וּוּי דָאָ פְּאַרְוּאַנְדָלְט גַּעַוְאָרָן אָיִּן אַ מִין פְּרִילְעָכָן אָוֹן שְׁלִוְיָעָן וּוּאַלְדָ-שָׁדָ, וּוּלְכָעַר קוּקָט זַיְּ אַיִּין פָּוֹן זַיְּיָ בָּאַהֲעַלְתָּעָנִישָׁ אָיִּן דָעַר דָזְיקָעָר קָאַמְּפָאַנְיָעָ פָּוֹן גְּרִינְמָ אָוֹן פְּלִינְקָעָ אַשְׁטְשָׁעָרָקָעָם, פָּוֹן אַיְּנוּקָטָן-שְׁפִּרְיָגָעָרָס וּוּלְכָעַ לִיגָּן מִיטָּן פְּנִים אַרְוִיתָ, גִּילְדִּיקָעָ שְׁפִּינְגָעָן אָוֹן זְשָׁוּמָעְנְדִּיקָעָ בִּינְגָן — וּוּי אַשְׁוּמָר אֹוֵיפָּךְ דָעַר שְׁפָעַ בָּאַשְׁעַפְּנִישָׁן אָיִּן דִּי גְּרִונִיצָן פָּוֹן זַיְּן מַמְשָׁלָה. אָיִּן יַעֲנַר צִיטָ, וּוּזְעַן עַר אַיִּן גַּעַשְׁתָּאַנְיָעַן אַיִּנָּעַם מִיטָּן טָאָגָ פָּוֹן זַיְּן

עלבן און זיין שאפּן, האט ער געזונגגען די זונ-ליידער, אין וועלכּע ער האט דערגריכט דעם העכסטן אויסדרוק זיינעם אלס פֿאָעט און אלס קינסטלער. קיניגער פּון אונדז ווועט נישט פֿאָרגעטען "מוֹת הַתְּמוֹן" — די ואונדערלעקסטע פֿאגאנישע סימפֿאניע וואס עס האט אונדז געגעבן זיין פֿאָזיע. אָזָא זוֹנִיקָן ריטט האט ער מער נישט דערגריכט אויך אין זיינע אויסגעצִיכִינטע לידער. דאס דָזֶוּקָע קלָגָלִיד וועגן טוּט פֿונְגָעָם תָמוֹן, וועגן "וואָלְקָרְטָעָג" וועלכּע דערבענטערן זיך, איי געווין דער אָפְּאָגִי פּון דער "אָפְּאָלָאנִישָׁעָר" קונסט אין זיין שאפּן.

אויזי קלָגָעָודִיך, אויזי מזְוִיקָאלִיש אֵין געווין זיין שטיט וווען ער האט באָוִוִינְט אַ פֿרָאָכְט וואס אֵין פֿאָרגָאנְגָעָן, אֵין דעם קלָגָלִיד גוֹפָה האָבָן מיר געהרט דִי וועלט "לאָכְן מִיטּ די סְוּדוֹת פּון דָעַר כּוֹאָלִיעָ", אָזָא האָרֶץ האט נישט געגָלוּבָט צְהָעָרְנְדִיך די דָזֶוּקָע זוֹנְ-קָלָאנְגָעָן, אֵוּס ווועט באָמָת מקוּים וווערין זיין נבוֹאָה אֵין "די קָומְעַנְדִּיקָע וּוֹאָלְקָנְטָעָג ווּלְזָן זיין טָעַג פָּצָן לְקוּיִ-נְשָׁמוֹת פָּאָר דַעַם צִיְּטִיקָן האָרְבָּסְטָן" ...

1

דער דור האט אֵין אַים געווין זיין פֿאָעט, אָזָן סְתָמָם אַ העברעאיישער פֿאָעט, אֵין אַ לְיִרְיָשָׁנוּר פֿאָעט. קִין אַנדָעָרָע פֿאָעָטן האָבָן מיר כְּמַעַט נִישְׁט געהאט אֵין אַונְדוּרָר נִיעָר לִיטְעָרָטוֹר. די עֲפִישָׁע עַלְמָעָנְטָן אֵין פֿאָעָטן ווי מִכְּלָי אֵין יְלָגָג זיינען געווין זיינְעָר שְׁטָרָקָה, אַבעָר זַי זִיינְעָן פְּאָרְשְׁלָגָעָן געוואָרָן אֵין לִירְיוּם, אֵין חְקָרְנוֹת, אֵין סָטִירָע. טְשֻׁעָרְנִיבָּאָוְסְקִי אֵין געווין דער עֲפִישָׁעָר פֿאָעָט מִיטּ דָעַר הַאָהִידְעָה. אוֹיף ווּפְלָל ער אֵין נִשְׁט געווין אַ גְּרוּיסְעָר לִירְיקָעָר, אֵין נִשְׁט שְׁטָעַנְדִּיק געווין דָעַר פּוֹלְעָר צְוִיבָעָר פּון זִיְּן אוּסְדָּרָק, אָזָן עַס זִיינְעָן פְּאָרָאָן אַומְקָלָאָרָע קָאָפִיטְלָעָן אֵין זַיְּן פֿאָזְיעָ, וואס דָעַר גַּעַרְוִישָׁ פּון זַיְּעָרָע שְׁטִימָעָן טוֹט זַיְּעָר ווּי. אַ פֿאָעָט, פְּאָרְשְׁטִיטִיט זיך, אֵין ער שְׁטָעַנְדִּיק, אָזָן זַיְּן מַאְמָעָנְטָאָלָע שְׁוֹאָכְקִיט אֵין דָעַר לִירְיק אֵין נִשְׁט געווין ווי זַיְּן כְּמַעַט שְׁטָעַנְדִּיק שְׁוֹאָכְקִיט אֵין פְּרָאָזָע, — אַ פְּגָם וואס האט פְּאָרְצְוִיגָן אַ הוֵיךְ פּון שְׁוֹוָעָרָן שְׁאָטָן אוֹיף זַיְּן גַּלְעַנְצְּנְדִּיקָן שאָפּן. אַבעָר אֵין לִירְיק אֵיז אַיְיךְ דָעַר טִילְוִוִּיזָעָר פָּגָם זַיְּעָר גַּעַפְּרָעָלָעָר. אָזָן אַ נִיגּוֹן אַיְיךְ אֵין פְּאָלְשָׁעָר טָאָן שְׁעַדְלָעָךְ. די דָזֶוּקָע הַיְּלָפְּלָאָזְקִיט וואס אַנְטְּפָלָעָקָט

2

זיך אין אפגעוזונדערטער צעדרייטער פערזון באויזיות, אז נישט שטענדייק האט ער זיך אנגליזירט און נאכגעפֿאָרְשַׁט — באויזיות אויף וויפל עס שעדייקט די דאזיקע אַיְמְפֿרָאּוּזְאָטְאָרִישַׁע אַיְלָעְנִישׁ, ווועלכּע ער האט באָטראָכֶט (לויט ווי מען קען אורטילין פון זיינעם אַ שמוועס מיט י. זוחה) אלס אַ גְּרוֹיסֶע מעלה. ער האט זיך פֿאָרְלָאָוּט אויף זיין נאָטְרְלָעְלָעְן טְאָלָאָנְט — ער האט זיך פֿאָרְלָאָוּט אויף אַ נֵּס, ווֹאָס אַן אִים שְׁאָפְּטַמְּעַן נִישְׁטַמְּעַן אַבְּעַר זיין אַרְיְטָאָר קְרִיטִיך אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן נִישְׁטַמְּעַן תְּמִיד גְּעוּווּן צּוּפְּרִידְנְשְׁטָלְנְדִּיך. דְּעַרְוִיף זָגַן עדות נִישְׁטַמְּעַן נַאֲר די פֿעַלְעַרְהָאָפְּטַע פֿעַרְזָוּן, נַאֲר אוּיך די גְּרוֹיסֶע דְּרָאָמָּטִישַׁע פֿאָעָמָע "ברְ-כּוֹכְבָּא". — אַ טְּעָמָע, ווֹאָס אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן אַזְוִי נִאָעָנְט — ווּעלכּע ער האט זיך אַים אַפְּיָלוּ אוּיף אַ הָלְפַט נִישְׁטַמְּעַן אַיְנְגָעַבָּע.

גְּרוֹיסֶע אַונְדָּעָר ערְשְׁטָעָר בְּמַעְלָה אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן ער עִקְּרָאַלְס עַפְּשִׁיעָר פֿאָעָט. אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן ער גְּעוּווּן אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן ער עִקְּרָאַלְס עַפְּשִׁיעָר אַונְדָּעָר גְּאנְצָעָר גְּעַשְּׁפָאָנְטְּקִיטִים פֿוּן זִינְעַן אַבְּרִים אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן ער גְּעוּווּן אַ פֿלְאָסְטִישְׁעָר קְיוּסְטְּלָעָר, ווּעלכּע ער האט צוֹ זיך קְיִינְיָן גְּלִיכְיָן נִישְׁטַמְּעַן בְּזַיְהִינְט אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן אַונְדָּעָר פֿאָעָזְיָע. זִינְיָן רָאֵל אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן לְעַבְּנָן אַלְס בְּאַנְיִיעָר אַונְדָּעָר אַונְגְּעָפְּלִיט צוֹ רְעַנְעָסָאָנָס אַונְדָּעָר אַוְיְבָוי אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן דְּי אַטְּמָאָסְפָּעָר פֿוּן אַונְדָּעָר ווּעלְט, די פֿאָרְגְּרִיזְיָעָט מִיט פֿלְיָעְנְדִּיקָע אַוְתּוֹת, מִיט ווִיכְטִיקָע זָאָכוֹן, מִיט פֿילְ-רִיְדִּיקָעָר מִמְּשׁוֹת, ווּעלכּע אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן אַבְּעָרְפּוֹלְט מִיט צְרוּתָאָן פְּאָרְבָּן, חַיְּוָת אַונְדָּעָר פֿלְאָנְצָן, רְיחֻוּת אַונְדָּעָר קְלָאָנְגָּעָן. ער האט צוֹ זיך קְיִינְיָן גְּלִיכְיָן מִיט דָעַר דָאַזְיָוקָעָר שְׁפָע. זִינְיָנְדִּיק ווִיְיָט פֿוּן קְלִינְלָעָעָן, בְּאַלְעָסְטִיקְנְדִּיקָן רְעַלְיָם, הָאָט ער גְּעַזְמָלְטָט די בְּרָכָה פֿוּן דָעַר עַדְמִיט פֿרִיְדִּיקָע הַעַנְתָּן, הָאָט ער אַונְגְּעָפְּלִיט יְעַדְן שְׁפָאָלְטָט מִיט זִיסְעָר עַרְדִּישְׁקִיט. דָאָס אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן גְּעוּווּן זִינְיָן גְּרוֹיסֶע שְׁלִיחָות אַוְיְצָבוֹיָעָן די חַוְּבָהָטָן פֿוּן אַונְדָּעָר לְעַבְּג, אַרְיִינְצּוּבְּרָעָנְגָּעָן אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן שְׁאָפְּנוֹגָס-לְאַבְּרָאָטְאָרִיעָה דָאָס רִיכְתּוֹם פֿוּן דָעַר ווּעלְט, צוֹ ווִיְיָן די זָאָכוֹן סָאָלִיד אַונְדָּעָר פֿרִיְדִּיק, ווִי אַיְזַׁנְתַּשְׁטַמְּעַן מַאְמָעָנָט פֿוּן זִיְּעָר גְּעַשְׁאָפָן ווּעָרָן.

דָעַמְפֿאָרְגְּעָנִיגָן ווֹאָס עַס האָבָן אַונְדוֹ פֿאָרְשָׁאָפְט די אַיְדִילְיָעָס — באָזְנְדָעָרָס די עַדְשָׁטָע : "ברִית מִילָה", "לְבִיבָהָת מִבּוֹשָׁלָה", "כְּחֹום הַיּוֹם", ווּעלכּע זִינְעַן די צוֹמָמִינְסְטָן פֿעַרְפְּעַטָּה, די פֿאָעָטִישְׁטָע. — דָאָס ווּעָט נִישְׁטַמְּעַן פֿאָרְשָׁטִין אַ שְׁפַעְטָעְרְדִּיקָע דָוָר. זִי האָבָן אַרוּפְּגָעָגָסָן אַ אַנְטְּצִיקְנְדִּיק

ליקט אויף דער פשוטער עקזיסטען, וועלכע האט באקומוון אַ מאַיעסטעטישע
שיינקייט — זיי האבן פֿאָרטיבֿן דעם לאָנגוויל, האבן אוּיסגעלייטערט אַונְדוּרָעָר
אוֹיגַן, האבן אַונְדוּג געלעדנט אַיבֿערָאנִיס צוֹ זָעָן אָזֶן אָפְהִיטָן יָעָדְן בְּלִיאָקוֹן
בֵּית אִין אַונְדוּרָעָר פֿאָרוּוּאָרָלָאָטוֹן גַּארָטָן. עַס אִין גַּעוּזָן אִין זַיִן עַפְעָס פָּוָן
וועלט-בָּאָנוּיאָנוֹג. גְּלִיךְ זַיִן אַ רְעָגָן פָּוָן בְּרָכָה וּוְאָלָט מִיט אַינְגָּמָל אַפְגָּעָן
שׁוּעָנְקָט דַּעַם שְׁטוּבָן פָּוָן דַּעַר עַקְזִיסְטָעָן. גְּלִיךְ מִיט דַּי קְלִינְגָּעָן זָאָכוֹן זַיִנְעָן
אַנְגָּעוּוֹאָגָּקָעָן גַּעוּזָרָן אַלְעָ גְּרוּסָע זָאָכוֹן, וּוֹאָס וּוּלְעָן קְוּמָעָן. אַין דַּעַר אִידְילִיעָן
זַיִנְעָן קָאנְצָעָנְטָרִירָט גַּעוּזָרָן זַיִנְעָן בְּעַסְטָע אַיְגָּנְשָׁאָפָּטָן. דַּי אִידְילִיעָן אִין
גַּעוּזָן דַּי לְוָפְטָן פָּוָן זַיִן נְשָׁמָה, דַּי גַּעֲגָנְטָן פָּוָן זַיִן גְּרוּסָן אַוְיפְּבָּלִי. כְּמֻעַט
יַעֲדָע אִידְילִיעָן האט באַצְּיִיכְּנָט אַ נְיִיעָן דַּעַר אַבְּרוּרָוֹנָג: אַין אַין דַּעַם זְשָׁאָנָר
זַיִנְעָן נָאָךְ גַּעוּזָן גְּרוּסָע אַוְיפְּשִׁיטִיגְּ-מְאָמָעָנָטָן, וּוֹעָן דַּי טְעַמְּעָס זַיִנְעָן אַפְּיָלוֹ
גַּעוּזָן אַלְטָע אַון זַיִעָר אַוְיסְגָּוּזְטָע וּוֹי «שְׁמָה לְאֹו דָוָקָא», וּוֹי «עַלְקָעָס
חַתְּוָה», אַין וּוּלְכָעָר עַר האט אַוְיגָעָלְעָבָט דַּעַם יִדְיִישָׁן שְׁעַנְקָעָר פָּוָן דַּעַר
פָּאָלְקָס-מְעָשָׁה מִיט אַן עַפְיִישָׁעָר בְּאַלְיִיכְּטָוָגָן, וּוֹאָס אַין טִיפְעָרָר פָּוָן לְעַגְעַנְדָּע.
מְעַגְלָעָר, אַו אַין קִיְּן שָׂום אַנְדָּעָר זְשָׁאָנָר אַיִּז עַר נִישְׁתָּמָע גַּעוּזָן מַעַר פְּאָעָט.
מַעַר לְרִיקָּעָר וּוֹי עַר אַיִּז דָּאָס אַיִּז עַנְעָן פִּיזְאָזָשְׁ-פְּרָאָגָעָנָטָן אַון
עַלְעִיגְּ-פְּרָאָגָעָנָטָן, וּוּלְכָעָר גַּעֲפִינְגָּן זִיךְ אַין זַיִנְעָן בְּעַסְטָע אִידְילִיעָס. אַון
גַּעֲרָעָכְט זַיִנְעָן גַּעוּזָן דַּי וּוֹאָס זָאָגָן, אַו סְ'אָיִן אַין זַיִגְעָן אַרְיךְ אַ טְּרָאָר
גִּישְׁעָר עַלְעָמָעָט. אַיךְ פְּעַרְזָעָנְלָעָךְ הַאלָּט, אַו דָּאָס אַיִּז נִישְׁתָּמָע קִיְּן טְרָאָגִישְׁעָר
עַלְעָמָעָט, נָאָר דַּעַר בְּאַלְאָדָע-עַלְעָמָעָט (כְּאַטְשָׁה עַס אַיִּז כְּמֻעַט אַיִּס אַון דָּאָס
זַעְלָבָע). «אַין אַ היִיסְן זַעְמָרְטָאָג», «מִילְכִּיקָּעָ קְרָעְפְּלָאָךְ», אַין אַ גַּעְוִוִּיסְטָעָר
מָאָס מָאָס אַיִּיךְ «דַּעַר צְבָרָאָכָעָנָר לְעַפְלָלָה» — זַיִנְעָן אַוְ סְפָּקָ, לְוִיטָ, זַיִעָר
אִינְהָאָלָט, מַעַר בְּאַלְאָדָעָס וּוֹי אִידְילִיעָס. אַבְּעָר אַין זָאָכוֹן פָּוָן פְּאָזְעִיָּע אַיִּז מְכַרְיָע
דַּעַר נִיגָּוֹן. דַּעַר רִיטָם פָּוָן דַּעַר אִידְילִיעָן אַיִּרָעָ פְּאָרְבָּן טְרִינְקָעָן אַן מִיט
אַזָּא גְּלִיכְעָר שִׁין דָאָס גְּלִיךְ, אַזָּוִי גּוֹט וּוֹי דַּעַר טְרוּיָעָר, אַזָּוִי בְּיִדְעָ וּוּעָרָן וּוֹי
פְּאָרְשָׁלוֹנְגָעָן אִינְס אַין אַנְדָעָן. אַוְן אַט דָאָס, אַוְן נִישְׁתָּמָע דַּעַר אִינְהָאָלָט, גִּיט
דָאָךְ צַוְּ דַּעַר פְּאָזְעִיָּע אַן אַוְיסְגָּוּשְׁפְּרָאָכָעָנָם אִידְילִישָׁן כְּאַרְאָקְטָעָר! אַט דַּי
בְּרִיטָע שְׁטִים, דַּי עַלְעִיגְּ-זִיסְעָ אַוְן עַלְעִיגְּ-טִיפְעָ אַין אַיְנָעָר אַון דַּעַר
זַעְלְבִּיקָּעָר צִיִּיט — אַט דַּעַר טְרוּיָעָר פָּוָן שְׁפָעָ, פָּוָן אַרְיִיכְּן בְּלֹטְ-גַּעֲרוֹשָׁן,
פָּוָן אַיבְּרָפְלָוָס אַון בְּעַנְקָעָנִיש אַין אַיְנָעָר אַון דַּעַר זַעְלְבִּיקָּעָר צִיִּיט; דַּעַר

דאזיקער סורפּריז פון פֿאָזְוִיעַ אַינְעָם האָצֶן פון דער פרָאֹזֶעֶ, אַינְעָם האָצֶן
פון הומָאָר — די דָאָזְיקָע גָּאנְצָע נִיעַ גָּאמָע קְלָאנְגָּעָן אֵין אָונְדוּזֶר פֿאָזְוִיעַ,
וּאָסֶ האָט עֲדֹת גְּזַעַגְתֶּן אָוִיף אַ וּוּיְיטָעֶר רָאִיתֶה, אָוִיף גְּרוּיסֶעֶר אַיְנְזָאָפְּרָנֶגֶת,
אֵין דָעַם דָאָזְיקָן לְעַבְּנָסֶ-בָּאָנָעָם אֵין מַעַר אַרְיִינְגָּעָנוּמָעָן גְּעוּווֹאָרֶן, אַינְעָם מַעַר
פֿאָזְיִיטְיוּוּס אַגְּנָרְקָעָנֶט גְּעוּווֹאָרֶן. דָא אֵין גָּאוֹנִישֶׁט פֿאָרְוִיסֶט גְּעוּווֹאָרֶן, נִישְׁטָט
פֿאָרְעָנְטְּפָעָרֶט גְּעוּווֹאָרֶן בְּדוֹחָק. אָנוֹ נָאָךְ אַמְּאלָ: נִשְׁטָט די אַיְדָעָלָאָגֶעֶן, נָאָר
די אוּפְּגָנָאָמֶס כְּלִים, וּוּלְכָעֶ האָבָן זִיד פֿאָרְמָעָרֶט. זִיְּ האָבָן עֲדֹת גְּזַעַגְתֶּן
אָוִיף דָעַר דָעַר וּוּאָלְזָצְיעַ אֵין דָעַם אָוִיג אָנוֹ אֵין דָעַם האָצֶן — אָוִיף דָעַם
נִיְיעַם צְוָגָנֶג צְוָדָעַר וּוּלְטָן.

ז

זִין וּוּלְטָן-בָּאָנָעָם אָנוֹ אַיְנִיקִיט זִין-עַנְעַן גַּעֲקוּמָעָן צְוָ אַנְטָפְּלָעָנוּג אָוִיךְ
אֵין דָעַר אַיְנִיקִיט פון זִין לְשָׂוֹן, וּוּלְכָעֶ האָט, נִשְׁטָט גַּעֲקוּמָט אָוִיף אַיְרָעָ
אַלְעָ בּוֹלְטָע פֿאָלְעָרֶן, אָוִיךְ גַּעֲדִינְט פֿאָר אָונְדוּזֶר אַלְעָמָעָן וּיְ אַן אַנְהָאָלָט, האָט
גַּעֲדִינְט וּיְ אַ מְסֻטָּעָר מִיט אַיְרָע דָעַר גְּרִיכִינְגָּעָן אָנוֹ אַפְּיָלוּ מִיט אַיְרָע דָעַפְּקָטָן,
— אֵין דָעַר מָאָס, וּאָס אֵין זִיְּ אַגְּנוּוֹוָאָנוּקָעָן דָאָס בְּרָעָן די לִינְיָעָ
פֿוֹנוּמָע „פֿאָסָוק“, דָאָס אַוִיסְרִיסֶן פון דָעַר פֿאָרְשָׁקָלָאָפְּגָג צְוָם סָפֶר.
דָאָס דָאָזְיקָע לְשָׂוֹן, וּאָס האָט אַזְּוִיפָּל דָעַר גְּנָעָרָה, האָט גַּעֲדִינְט אַלְסָ מְסֻטָּעָר
מִיט עֲפָעָס אַמְּין פֿרִיעָין רִיטָם, אָנוֹ מִיט עֲפָעָס אַקְאָפְּרִיצִיאָזָן דָעַלְעָעָת. אֵין
קָאנְטָרָאָסֶט צְוָ אָונְדוּזֶר אַלְעָמָעָן, וּאָס דָעַר הָנוּגָעָר צְוָ אַוִיסְדָּרוּק אָנוֹ צְוָ זִין
קָאָלָרִיטָן נּוֹגָט אָונְדוּזֶר טִילְמָאָל צְוָ אַוִיסְדָּרוּק אַנְ-אַזְּוִינְ-פֿאָרְ-זִיךְּ, האָט עָרָ
קָיְינְמָאָל נִשְׁטָט גַּעֲשְׁטָרָעָבָט צְוָ אַזְּיָנְקִיטָן דָעַר אַנְטָפְּלָעָנוּג
פֿוֹן דָעַר וּוּלְטָן — נִשְׁטָט צְוָ בָּאוֹזִין דִי שִׁינְקִיטָן דָעַר, נָאָר צְוָ דִי שִׁינְקִיטָן
פֿוֹן דָעַר וּוּלְטָן. דָעַם כְּבָוד פֿוֹן דָעַר וּוּלְטָן אֵין דָעַם כְּבָוד פֿוֹן דָעַר פֿאָזְוִיעַ
הָאָט עָר גְּזַעַן אֵין דָעַר דָעַמְאָנְטְּדָאָצְיעַ פֿוֹן דָעַר רִיְיכִיטָן פֿוֹן דָעַר וּוּלְטָן.
די דָאָזְיקָע טָוְנְקָעַלְעַ שְׁטוּרָעָבָוגָן הָאָט אַם טִילְמָאָל גַּעֲבָרָאָכֶט צְוָ דִי דִידָקְטִישָׁעָ
שְׁוִילְדָעָרָוּגָעָן. אַבָּעָד עָר הָאָט אָוִיךְ דָאָס גַּעֲטָאָן מִיט אַ גְּרוּיסֶעֶר פֿרִיעָד, וּוְיִלְלָ
עָר הָאָט אַרְיִיסְגָּעָרָאָכֶט די פֿאָרְבָּנְגִירִיכִיטָן פֿוֹן דָעַר וּוּלְטָן. עָר פֿאָעָטִיזְוָרֶט
אַוִיסְפָּיל די זָאָכָן אָנוֹ פֿאָר וּיְ, אָזְ מִיר פֿרִיעָין זִיךְ לִיְעַנְעַנְדִּיק די נַעַמְשָׁן
— דָעַם עַצְם פֿאָרְצִיְיכָנָעָן זִיךְ אָנוֹ בָּאַשְׁטִימָעָן אֵין דָעַר מַלְכוּחָ פֿוֹן פֿאָזְוִיעַ.

כ

אויך אין דעם דערקענט מען דעם "וואעלטלאען דיכטער" וועלכער האט גע肯אָטן דאס לשׂוּן אָזֶן האט עס באַויגט פֿאָר וועלטלאעכע באַדערפֿענישן — האט דאס געמאָט פֿאָיק צומ אֹיסדרוק פֿונגעム נִיעֻם, פֿון די נִיעַס פֿאָרמען, אויף וויפֿל ער אייז נִישְׁת גַּעֲשְׁטְּרוֹיכְּלֶט גַּעֲוֹאָרֶן מִיט מאָדְּנוּקִיט (טִילְמָאֵל אָפְּלוּ מִיט גַּעַשְׁמָאָק), האט ער אַגְּעוּוֹאַונְקָעָן מִיט דעם עצְּמָה מַאְדְּנוּקִיט זִינְבָּעָם אָרוּף נִיעַס מַעְגָּלָעְכִּיְּטָן, האט ער אֹיסְגָּעָרִיסְן פֿון דער טְּרָאָדִיצְּיָע אָזֶן האט אָמְגָעָקָעָרט דער רָוְטִינְג עַפְּעָס וּזְאָרְעָם אָזֶן בְּאַלְעָבָנְדִּיקְּס, האט ער צְּעַבְּרָקָעָלְט דִּי הָרוֹדָעָס פֿון פְּאַרְגְּלִיוּוּעְרְטִיקִיט אָזֶן האט אֹיפֿגְּעַבְּרָאָכְּט שְׂפְּרָאָךְ-דְּרָעְמִינִיְּזָן, וּוּלְכָעָז זִינְבָּעָן גַּעַוְּעָן פְּאַרְוּוּעָלְקָט שְׂוִין פֿון ווּיפֿל דָּרוֹרוֹת. טִילְמָאֵל האט אַים די אַרְעָמִיקִיט גַּעַשְׁטוּיסְן צומ מִקְוָר פֿון רִיכְקִיט — טִילְמָאֵל אייז זַי גַּוְּפָא פְּאַרְוָאנְדָלָט גַּעֲוֹאָרֶן אַין אַ מִקְוָר פֿון רִיכְקִיט.

דער צוּבָעָר פֿון זִינְבָּעָן שְׂפְּרָאָךְ-חִידְשָׁוִים, פֿון זִינְבָּעָן שְׂפְּרָאָךְ-טְּעָרְמִינִינָן, האט זִיךְ נִישְׁת באַזְּירָט אוּף פִּילְאָלָגְּיָשָׁע אַגְּטְּפָלָעְקוֹנוֹגָעָן, אוּף פִּילְאָלָגְּיָשָׁן אַגְּאָלִיזָן, נָאָר ווּידָעָר אוּף עַפְּעָס אַמִּין פִּיזְשָׁ�וּר סְעַנְסִיטְּיוּוּיטָעָט, אוּף פִּילְאָלָגְּיָשָׁן פְּלָאָסְטִיק אַין זִין אֹיסְדָּרוֹק — אֹיפֿן דָוְרָשָׁט פֿונגָעָם סְקוֹלְפְּטָאָר צַו בּוֹלְטָע אָבָרִים. ער האט אָונְדוּ אַגְּנָעְדִּיטָע אָז דָס ווּאָרָט האט נִישְׁת נָאָר אַבָּא דִּיְתְּוֹנָגָה, נִשְׁת נָאָר קְלָאָנָגָה, נִיעַרְט אֹיךְ קְעַרְפְּעַרְלָעְכָּבָע פְּאַרְעָמָעָן, עַפְּעָס ווּאָס אַיִּז גַּעַגְּבָעָן גַּעֲוֹאָרֶן אַגְּנָזְטוֹטָפָן, פֿאָר אַמְּאָטָמְטִישָׁן אַנְאָלִיז — אָזֶן דָס האט פְּאַרְדָּקָעָט אַלְעָז זִינְבָּעָן פְּעַלְעָרוֹן.

דער בָּעָרָה האָבָן מִיר מִיט אַים נִשְׁת מְדִקְדָּק גַּעַוְּעָן, וּוּעָן זִינְבָּעָן קָאָמְבִּי נְאָצִיעָס האָבָן נִשְׁת גַּעַשְׁטִימָט מִיט די אַגְּגָעְנוּמָעָן שְׂפָרָאָךְ-גַּעַזְעָצָן, וּוּעָן זִינְבָּעָן טְּרָמְמִינָן זִינְבָּעָן צּוֹפִיל אַיְלִיקָע — מִיר האָבָן אוּיךְ פְּאַרְמָאָכְט די אוּיגָן אוּף קָאָמְפְּלִיצְּרְטִיקִיטָן אַין דער לאָגִיק, ווּיל קְודָם-כֵּל אַיִּז פְּאָרָה פּוֹלָט גַּעֲוֹאָרֶן די לִיְדִיקִיט, האט אֹיפֿגְּעַהָעָרט די לוֹפְּטִיקִיט, אָזֶן מעַן האט דָעַרְפִּילְט די זָאָכָן מִיט זִיעַר גַּעַנְצָעָר מְנַשּׁוֹתָה. דער בָּעָרָה האט טִילְמָאֵל אוּיךְ אַ נִשְׁת-פְּאָסִיק ווּאָרָט זִיךְ אַיְנְגָעְפָּאָסְט מִיט אַיר אָוְרְשְׁפְּרָוְנְגְּ-כּוֹחַ — דָעַרְמִיט וּוּאָס עַס האט פְּאַרְשְׁטָאָפְּט עַפְּעָס אַחֲלָה, אָפְּשָׁר נָאָר דָעַרְמִיט אַלְיָין וּוּאָס עַס האט אַגְּגָעְוַיְוַן אוּף דעם חַלְל, ווּלְכָן מעַן קָעָן נִשְׁת לְאֹזֶן לִיְדִיק אַזְוִי וּוּי גַּעַוְּעָן, דָקָרָט ווּאָדוֹ גַּעַפְּנִיסְט די דָעַפְּלָקָטָן פֿון זַיִן לשׂוֹן, גַּעַפְּנִיסְטוֹ אִירָעָ צוּבָעָר.

אבל, אפילו ער, וואס זיין כה איז תמיד געוווען אין פלאסטיק, האט מערכ אויסגעהונגערט אידער האט אונדו באפרידיקט מיט דעם, וואס האט אונדו געפערט — האט אויסגעהונגערט צו מאטעריעל, האט אונדו געמאכט פארהאסט דאס נאקטעט. קיין זאץ איז בי אים נישט געוווען אוזו פארהאסט ווי פלאסטישער דערזאי, ווי פלאסטישער הורט, ווי דאס אריבערשפינגגען די ווירקלעכית. אין קאנטראסט צו אונדו אלעמען, וועלכע באונגגעגען זיך טילמאל מיט א מעלאדייע, האט ער מותר געוווען אפילו אויף א גוטן קלאג, וואס האט אים אוזו שטארק באצוייבורט, צוליב פולקית, צוליב באטאגען די זאכן גופה.

אין דעם דזוקון דורך צו דער וועלט אין איר פוסטקייט האט ער אונדו דערציגן, האט ער צוגעניזט אונדזער הווש צו די פיל עקספאנדגענטן — האט ער אריבערגעperfirt אונדזער פאעווייע פון פונקט צו פונקט, פון וועלט צו וועלט.

אפילו אין די הייפט-שטריכן איז נישט מעגלעד אַרוםצעונגעטען די דזוקע געבענטשטע שאפונג, וועלכע איז עלטער פון 50 יאר און וואס איר וואס האט נישט אויפגעהערט די גאנצע צייט. אויף וויפל דער דיכטער האט נישט דערגריכט נאך אין זיין יוננט צו די הויכן פון "ברית מילה", "כחום היום", "דעיאנירא", "קסמי יער", "מות התמזה" — האט זיין אויפבלוי נישט אויפֿ געהערט בייז דער עלטער, און יעד ניע לעבנס-עפֿאכע האט געהאט אירע אייגענע הויכן, אירע אייגענע פרילינגען. אויך איז טאג פון קאטאטראפעס, וועלכע האבן במעט נישט אויפגעהערט אין אונדזער צייט, האט נישט אויפגעָה הערט זיין טאלאנט צו געבן וואונדרעלעכע פרוכטן. אט דעם סימן וואס מען דערקענט תמיד אין און אמתן טאלאנט אין זיין זאכן, און קיין זאך ברענגט נישט קיין פריד פאר דער וועלט אין א שפער ווי אט די דזוקע טיעירע אייגנסאפט.

מיר קעגען בלויין אין קורצן אַנוּיִין זיגע שפטערע דערגריכונגגען, וועלכע האבן נישט אויפגעהערט אויך אין דער צייט ווען אלע קאשמאן פון דער עפֿאכע האבן געדrikט אויף אים. די ערשטע וועלט-מלחמה, מיט די געשפונגסטיקע טאג פארן אוקראינער יידנטום, וועלכע זיגען געקומען נאך איר, און די יארן פון הונגער און טעראר וואס האבן אַנגעמאכט א

חוּרְבָּן אֵין דַעַר יִדְיִשְׁעָר בְּאֶפְעָלְקָעְרוֹנוֹג פֿוֹן רֹוֹסְלָאנְד וּוּלְכָעַ האַט זַיךְ גַעַז
רָאָנְגָלָט מִיט אִירָע שָׂוָנָאִים, — אֵינוּ גַעֲוָעַן אַפְּרָוְכְּטָבָאַרָע תָקוֹפָה פָאָרָן פָאָעָט.
אֵין יַעֲנֵעַ צִיְת וַיַּיְנֵעַן אַגְּנָעְשָׁרִיבָן גַעֲוָאָרָן: «מְגַנְגַנְהָ לִי», «מְמַנְגַנְהָתָה זָמָן»,
«זָאת תָהִיה נְקָמָתָנוֹ», אָנוּ וָאָס עַס שְׁטִיגְט זַיִ אַלְעָמָעַן אַיְבָעָר — דַעַר קְרָאָנְצָן
סָאנְגָעָטָן «עַל הַדָם», אֵין וּוּלְכָעַ עַס וּוּבָרִירָט דַעַר טְרוּיְעָר פֿוֹנְגָעָם גְרוּיסָן
דִיכְטָעָר בִּים צָוָעַן דַי «סְרִיסִים פֿוֹן חָאָרְץ», אָנוּ דַי «תָלִיְינִים אֵין קְדוֹשָׁה» —
די צְעַשְׁטָעְרוֹנוֹג פֿוֹנְגָעָם מְעַנְטָשָׁה, פֿוֹן וּוּלְכָעָר עַר אֵינוּ גַעֲוָעַן אָנוּ עַדְותָ...
אַבָעָר וּוּנָע עַר האַט נָאָך גְעוּוִיקָט אַיִן טְרוּיְעָר, האַט עַר זַיךְ אַומְגָעְקָרָט
אָנוּ רְעָאָגְרִיךְט אַוְיפָן צְיִיבָעָר פֿוֹן דַעַר וּוּלְטָל מִיט דַי סָאנְגָעָטָן-צִיקְלָעָן «קְרָוִים»,
אָנוּ «צַו דַעַר זָנוֹ». אֵין זַי פְּיעַשְׁטָשָׁעָט עַר זַיךְ אַוְיפָסְנִי פָאָר זַיִן גַעַט «וַיִּ
דַעַר הִיאָצִינָט אָנוּ אַזְוִי וַיִּדְיָאָלָעָ, וּוּלְכָעָר האַט נִישָׁת עַפְעָס אַנְדָעָרָש
אָנוּ זַיִן וּוּלְטָל אַוְיסָעָר זַיִן לוּטְעָרָעָר זָנוֹ»... אָנוּ אֵין אַיְנָעָם פֿוֹן דַי האָלָבָסָטָן
פֿוֹן יַעֲנָעָר פְּינְצָטָעָרָעָר צִיְת (אֵין דַעַם יַאֲרָרְטָפְאָ — 1921) אֵינוּ עַר גַעֲזָעָסָן
אֵין אַדָעָס אָנוּ האַט אֵין צָעָן טָנָג אַגְּנָעְשָׁרִיבָן דַי גְרוּסָע אַידִילְיָע «עַלְקָעִיס
חַתּוֹנָה», — אֵן עַפְיִישָׁע פְּאָעָמָע, אֵין וּוּלְכָעָר עַס קְוָמָט צָוָם אַוְיסָדָרָק דַעַר
זַוְנִיקָעָר תְמִיצָת פֿוֹן דַעַם יַדְישָׁן דָאַרְפָס-שְׁטִימִיגָעָר אֵין דָרוֹם, אַרְיִיכְקִיָת פֿוֹן
בִּילְדָעָר, וָאָס אֵין אַוְיפָגָעָבָרָאָכָט גַעֲוָאָרָן מִיט הַוָמָאָר אֵין נָאָיוּטָעָמ, וָאָס
זַיְעָר גְלִיכְן האַט עַר נִישָׁת דָעְרָגְרִיכְט פְּילִיכְט אֵין קִיְיָן שָׁוָם אַנְדָעָרָעָר
שְׁאָפָונָג.

אֵין דַעַם קְרָאָנְצָן סָאנְגָעָט, וָאָס זַיְעָר אַקְצָעָט אַיִן טִילְמָאל אַ גַעֲנוּטִיטָעָר
אוֹן נִישָׁת וּוּגְצִיךְ גַעֲקִינְצָלָט. אֵינוּ דַאְך פָאָרָאַן אַ גְרוּסָעָר אַוְיפָשְׁטִיךְ אֵין זַיִן
פְּאָעָזִיעָ. דַעַר צָמָצָוָם פֿוֹן אַוְיסָדָרָק אֵינוּ דַי קְאַנְצָעְנְטָרִירְוָנוֹג פֿוֹן גַעֲדָאָנָק אֵנוּ
זַיִן שְׁאָרְפִקִיָת הַאָבוֹן דַאְ דָעְגָרִיכְט אַ הוֹיךְ, וָאָס דַי יִדְיִשָע פְּאָעָזִיעָ האַט
נִישָׁת דָעְגָרִיכְט זַיְנָט שְׁמוֹאָל הַגָּגִיד אֵון עַמְנוֹאָל הַרוּמִי. דַאְ אַנְטָפָלָעָט זַיךְ
טְשֻׁעְנִיכְאָוָסְקִי וַיִּדְעָר בָּאַנְיִיעָר אֵון פְּאָרְזְעִיכְזָעָר פֿוֹן דַעַר פְּאָעָזִיעָ פֿוֹן יַעֲנָע
שְׁפָאַנִישָׁע יִדְיִשָע פְּאַעַטָן פֿוֹן דַעַר «גָאָלְדָעָנָעָר עַפְאָכָעָ», נָאָך וּוּלְכָעָר עַר אֵין
נָאָגָעָצָוִיָגָן גַעֲוָאָרָן אֵין דַעַר מָאָס, וָאָס עַר האַט זַיךְ גַעֲשָׁרָאָקָן פָאָר זַיִן.
אֵן עַפְאָכָעָ פֿוֹן גְרוּסָעָר פְּרוֹכְטָבָאַרָקִיָת אֵון בָּאַגְּיָאָוָגָן אֵין גַעֲוָעַן דַי
עַפְאָכָעָ פֿוֹן זַיִן שָׁאָפָן אֵין אַרְצִיְשָׁרָאָל. דַאְ האָבוֹן אַלְטָע מָאָטִיוֹן אַיְנָגְזָעָאָפָט
נִיעָר לִיכְט אָנוּ נִיעָר טִיפְקִיָת, אָנוּ עַס האָבוֹן אַוְיךְ אַוְיפָגָעָבָלִיט נִיעָר, שְׁפָרָאָ-

צונגגען פונעם פאטערלאנד. דא זייןען אנגענשריבן געוווארן די קליעינע אידיע
לייעס און א ספעציעלעדר ושאנר פון זכרונות, וואס א העלפט פון זי איז
געווען אידיליע און א העלפט סאטירע. דאס אלץ פאדרט א באונדערע
באטראכטונג און א ניע אפשאצונג. באונדערס, אועלכע זאכן פון שטארקן
איסדרוק ווי "די הרוגים פון טירמאנייע", א ניע אויסנאבע פון "ברוך פון
מאגענטצע" און "עמא דדהבא" — דער גרויסער ארבעת-הימן, אין וועלכן ער
האט פארגעוזעט און האט באגייט די אידיליע אין איינער און דער זעלבייקער
ציטט. מיט אוא שפע פון פרוכטבארקייט וווערט פארענדיקט דער גרויסער
זומער פונעם דיכטערס שאפן. דער הארבסט האט נישט אראפגענידערט אויף
זינע פעלדער. די פאָרְשַׁאָלְטַעַנָּע קְרָאָנְקָהִיט, ווועלכע האט אין פאָרְלַזִּיפֶּס פון
צווויי יאָר אויסגענאגט טראָפְּנוֹסְוֹיִי דעם מאָרְךֶּס פון זיינ זעבן, האט נישט
באָוִוִין צו צעשטערן די קעמערלעך פון זיינ גיסט און זיינ שאָפָן האט נישט
אייפְּגַעַהֲרַט מיט דעם גאנצָן כוח פון אַיְר שפְּרָאָצָוֹנָגָן בֵּין זיינ לעצטן טאגָן
און זאל דאס זיינ אונדוער טרייסט, וואס ער אין אוועק פון דער וועלט
אין מיטן פון א שאָפְּגַּוְּסְ-שְׁפָעָ, אין מיטן פון א ברכה "זו די שטערן פון
די וויטע הימלען", ווועלכע זינגען געווען מיט אים און האבן אים נישט
פארלאָזָט אויך אויפָן ראנְד פונעם פִּינְצְּטָעָרָן תְּהֻוָּם פּוֹנָגָם טוּיט. אין דער
דאַיקער שפָע וואס האט זיך נישט איבערגרעריסן אויז סימבָּאַלְיוּזָרֶט געוווארן
זיין לעבען, אויז סימבָּאַלְיוּזָרֶט געוווארן זיינ פְּרָעָזְעָנְלָעְכָּיִיט, אויז סימבָּאַלְיוּזָרֶט
געוווארן דער עצם פון זיינ פְּאַעְזְּוּעַ, ווועלכע האט געשעפֶט אַיְר ברכה פון א
נִישְׁטָאַוִּיסְׁשָׁעְפְּבָּאָרָן קוֹאָל אָוָן האט זיך נישט געענדיקט בֵּין זיינ לעצטן
אטעַמְ-צָוָג.

לִידָעָה

א פרעומד שפראָצְלִינָג

ביסט א שפראָצְלִינָג אַ פרעומדס בי דיין פֿאַלק, דורךויס פרעומד,
דורבעזאָפֶט מיט גָּאַטְס לִיכְטַמְט, פֿוֹן קִיּוֹן יָאָך נִיט פֿאַרְקְּלָעָמֶט;
וועמעס אויג קוקט אָונָה מְרוֹא אָונָה אַיּוֹ לִיכְטַיק צָעָגְלִיט,
אָונָה סְפֿלִיסְט פֿוֹן דֵּי לִיפְּנָה דִּיר תְּמִיד אַ לִיד;
אָונָה דִּין הָאָרֶץ אַיּוֹ אַ הִיכְלָפָן לְעַבְּדִיקְהַן גָּאַטְס,
איַיּוֹ דֵּי וּוּלְטַמִּיט אַיּוֹ פֿוֹלְקִיְט אָונָה גָּאַנְצְּקִיְט אָונָה גְּנָאָד;
אָונָה דִּין אַיּוֹג גְּנָעָמֶט אַלְעַמְּנַטְּשַׁלְּעַכְעַח הָאוֹתָה אַרְוָם,
אָונָה דִּין אַוְיָעַר פֿאַרְגְּנָעָמֶט אָונָה בָּאַנְעָמֶט גָּאַטְס שְׁטִים,
די שְׁטִים, וּוּאָס גִּיטְטַמְּנָה אָומֵן אַבְּעָר גָּאַרְעָר וּוּלְטַמְט,
אַיּוֹ צְוִוִּיטְשָׁעַר פֿוֹן פֿיְגָל אָונָה אַיּוֹ צְמָחִים אַיּוֹ פֿעַלְדָּן,
אַיּוֹ קְנָאָל פֿוֹנוּם דּוֹנוּר אָונָה אַיּוֹ כּוֹוָאַלְיָעַס פֿוֹן יִם,
אַיּוֹ וּוּאַלְקָן פֿוֹן הִימְל אָונָה פֿוֹן בְּלוֹטָן דּוּם פֿלָאָם.
אָונָה וּוּי זָלָן שְׂוִיְיגָן דִּינְעַשׁ שְׁוְפְּטִים, דִּינְעַשׁ פֿינְטַמְּ —
אוֹדוֹ האָסְטַז זְיַעַר לְעַבָּן, זְיַעַר נְעַכְתָּן אָונָה הִיְנָטָה,
הָאָסְטַז גַּעֲמָאָכְט זְיַעַר מְסוֹרָה צָו שְׁפָאָט אָונָה צָו שָׁאָנָה,
דיַר אַיּוֹ עַגְגָּזְזִישָׁן זַיִי, אָונָה דּוּרְוּזְיַעַר דִּיר אַלְעַמְּ מִיטְאָגָאנְד —
אָונָה דּוֹ לְעַבְּסַט מִיטְּנָן לְעַבָּן פֿוֹן מָאָך אַוְיָף דָּעַר וּוּאָנָט,
מִיטְּ דָּעַר רִיטְשָׁקָע וּוּאָס פֿלִיסְט דָּרְךְ דִּי שְׁטִינְגְּדָלָעַד אָונָה זָאָמָד,
מִיטְּ קָאַלְיָר פֿוֹן דֵּי וּוּאַלְקָנָס וּוּאָס צִיּוֹן פֿאַרְבִּי
אַיּוֹ מִינְוּטִיקָעָר שִׁינְקִיְט פֿילְפְּאָרְבִּיק אָונָה פֿרִי.

שאלות שערnicאָווסקי

קוק ניט אום זיך אויף זיי, ווענד פון זיי אפ דיין אויג,
זיי וואס געבן אַנשטאט שײַנקייט צו טרינקען דיר לויג.
זיי האסן דיין חלום אונ פֿרייד אונ דיין רוף,
זיי, די מומיעס פון גיסט אונ די מומיעס פון גוף;
מחמת דו — דו ביסט פֿרילינג אונ זונשיין אונ פֿראקט,
זיי — שימל פון קבר אונ פֿינצעערע נאכט.

1898

איך גלויב...

לאך זיך אויס פון מיינע טרוימען,
לאך אינגעאנצן אויס פון מיר;
וואס איך גלויב נאך אין דעם מענטשן,
וואס איך גלויב נאך אויך אין דיר.

או מײַן נשמה לעכט נאך פריההיט,
ניט צום גאלזֿן-קאלב פֿאָרְשְׁקָלָפֶט;
יא, כ'האָב גלויבן אין דעם מענטשן,
אין זיין גיסט וואס טראצט אוּן שאָפֶט.

ס'ווארפט דער גיסט אָראָפֶט די קייטַן,
הייבט דעם מענטש צום הימל אוּפֶ —
ס'שטאָרבַט פון הונגעָר ניט דער בויעָר,
פרי זיין גיסט אוּן זאָט דער גוֹת.

לאך, וואס כ'גלויב נאך אויך אין פרײַנדשאָפֶט,
גלויב, עס מוֹ אַחֲרֵץ נאך זיין,
וואס טומַטַּל אַפְּנַן מיט מײַן האָפְנוֹנָגָג
שפִירַט מײַן גַּלְיק אַוְן פִילַט מײַן פִּין.

שאלות טשעראניכאָווסקי

יא איך גלויב אויך איז אין דער צוקונפט,
בָּאַטְשׁ סְאֵיָז יְעַנְעֶר טָאג נָאָך וּוִיִּיט —
טָאג פָּוֹן שְׁלֹום צְוִיָּשׁ פָּעַלְקָעָר
אִין אַ נְיָעָר פְּרִיעָר צִיִּיט.

אויפֿבלְיָעָן וּוּעָט אויך מִין פָּאַלְקָ דָאָן,
אויפֿשְׁטִיָּן וּוּעָט אַ נְיָעָר דָוָר —
וּוּעָט צְעַבְּרָעָכָן זִיְּגָע קִיטָּן,
ליַכְתֵּ דָעָרְזָעָן, צְעַשְׁטָרָאַלְט אָוָן קְלָאָר.

עַס וּוּעָט לְעַבְּן, לִיבְנָן, שָׁאָפָּן
אִין זִין עַרְד פָּאָרוֹאָצְּלָט, רִין ;
נִיט אִין צְוקָנָפְטָא, נִיט אִין הִימָּלָעָן,
נִיט גַּעֲנוֹג אִים גִּיסְטָאָלְיָן.

סְיוּעָט אַ נִי גַּעֲזָאָג דָעָר דִּיכְטָעָר
דָעַמָּלָט זִינְגָעָן קְלָאָר אָוָן גָּאנְץ —
פָוֹן מִין קָבָר זָאָל מַעַן רִיסְן
דָאָן פָּאָר אִים אַ בְּלָוְמָעְנְקָרָאָן.

שליחים פון ליבע

חלומות פון ליכטיקן וויטן אמאָל —
איך זע זיי, איך הער זיי, פֿאָרגנעם זיעער קול :
געדענסטּוֹ, געדענסטּ אונדזער פֿייגלאָגעפּליַּי,
וואַי אַ וואָלקּוֹ פּוֹן פְּרִילִינְגְּ-פְּרִימְאָרגְּן אֵין גְּלִיַּי.

— געויס, איך געדענּק איך, און איך זײַט צעבליט
אין ליכט אָן אָן כְּשׁוֹךְ-גְּעוֹזָעָבּ פּוֹן מֵיַּן לִיהְיָה.
איך זײַט אָן מֵיַּן הָאָרֶץ אוּפְּגָעָקוּמוּן, איך לְעַבְתָּ
סְּאיַן אַיעָר גַּעֲשָׂמָּאָק נָאָר נִיט אַוְיסְגָּעוּוּפּטּ.

לִיכְטִיקָעּ נַעֲכָת, רְוִישָׁ פּוֹן יִם אָן גַּעַשְׁרִיִּי,
לִיבָּעּ, גַּעַטְרִיִּעּ, אַט זִינְעָן דָּאָךְ זַיִּי.
וְאוֹ בִּיסְטוֹ, גַּעַלְיְבָטָעּ, דוּ קִינְדְּ פּוֹנוּם פְּעָלָד
אָן פְּרוֹכְטְבָאָרָעּ גַּעַרְטְנָעּ, צַעְלִיכְטִיקָטּ, צַעְהָעָלָט ?

שׁוּעָבָטּ, מִינְעָן שְׁלִיחִים, דוּ לִיד אָן דוּ שׁוֹאָלָבּ,
פִּיגְלָ, גַּעַזְאָגָג אָן דוּ גַּאֲלַדְעָנָעָר שְׁטוֹרָאָל —
שׁוּעָבָטּ אָן גַּעֲפִינְטּ זַי אָן קַעַרְטָ זַיְד צּוֹרִיקּ,
דָּעָרְגִּיטּ, צַי אַיר הָאָרֶץ שְׁלָאָגָטּ פָּאָר מִיר נָאָר מִיטּ גְּלִיקּ.

שאלות טשעראניכאָווסקי

צום מערב די שוואַלב אִידיע פְּלִיגְלָעַן צְעַשְׁטְּרָעַקְטַּן,
דאָס לֵיכְטַה אַט אַיְן וּוְאַלְקְנָדֶל בְּלוֹי זִיךְ פֿאַרְשְׁטְּעַקְטַּן ;
די זָוָן אַיְזָן פֿאַרְגְּאַנְגָּעַן, דָּעַם וּוְאַלְקָנוּן בְּאַגְּיָלְדַט
אוֹן סְלִיד הַאַט זִין שְׁלִיחָה נָאָךְ אַלְץ נִיטְּ דָּעַרְפִּילְטַן.

אָוְמְזִיסְטַן יְעַנְעַם טָאגְכִּיְהָאָב אַוִּיפְטַה אִים אַלְץ גַּעֲוָאָרֶט,
עַרְשָׁת שְׁפָעַט אַיְן פֿאַרְגְּאַכְטַה אַבְּאַיְקָה קְוִים אִים דָּעַרְהָאָרֶט —
מיַין לִיד דָאָס גַּעֲטְרִיְיָעַ, פֿאַרְאּוּמְעָרֶטַן, פֿאַרְצָאָגָטַן,
הַאַט צָוָם הָאָרֶצְן גַּעֲדָרִיקְטַה זִיךְ אַוְן מִיר גַּאֲרְנִיט גַּעֲזָאָגָט.

דאס ליד פון פרילינג

אויף דער וועלט גיט אום א גבר —
רופן רופט מען אים : די זונ.
גרויס זייןען די מעשים זייןע,
כ'וואל דערציאַלן דיר דערפּון.
וילסטו הערָן די לעגנְדָעָס
און דאס ליד פון פרילינג-גאנְג —
זעַן דיַך צָה אַיך ווּעל דערציאַלן,
וועַל דיר זינְגָעָן מײַן גַּזְאָנְג :
יא, ס'איַז פִּינְצְּטָעֶר אָונְדוֹעֶר הִימֶל,
שווארץ די כְּמַאֲרָע אָונְ גַּעֲדִיכְט —
אָבָּעֶר ס'טְּרָעֶפְּט אַמְּאָל דַּעַר שְׂוֹאַרְצְּקִיט
שְׁנֵיַידַט אַדְוָרְך אַשְׁטְּרָאֵל פָּוּן לִיכְט.
טְּרִינְקֶט דֻּעַם גַּאֲרָטָן אָן מִיט זָנוֹשִׁין,
קְנָאָסְפָּן פָּוּן אַ בּוּם פָּאָרְאָזֶט ;
הִילִּיט די קָאָרְבָּן פָּוּן די בִּימְעָר,
גִּיסְט מִיט זָאָפְט אַין דָּאָרְן גַּאֲרָן,
דאַן ווּעָרֶת פּוֹל די עַרְד מִיט כְּשֻׁוֹפְט,
אוּיפְּגַּעַלְעַבְט ווּעָרֶת דָּאַן די וּעְלָט. —
פָּוּן די שְׁטָרָאָמְעָן אָונְ די טִיכְוָן
בֵּין די בְּלוּמְעָן אִינְגָעָם פָּעָלָד.

שאול טשערניכאָווסקי

שטרען פון דער ערַד אַרוּיס זיך
טשאָטעס בלומען אוּיגעבליט —
ס'עפנט אַרְעַא בְּלוּיעַ אוּיגֶלְעַד
אוֹיף די בְּלָם "פֿאָרָעָגָסִיםְקָיָם נִיטָם".
גָּלְעָקָלְ-בְּלִימָלְעַד שְׁמִיכְלָעַן, שְׁמִיכְלָעַן
אוּמָעָטוּם וּוֹאָסְ-פְּאָלַט דִּין אוֹיגָ;
אוֹן דָּאָס גָּלְדָּן "ליַּיבָּן-צִינְדָּל"
טוֹט זִיךְ חֲנוּוֹדֵיק אַ גּוֹגָ.
רוּיטָלָעַן זִיךְ אַיְן שְׁטָרָאָמָעַן זָנוּשָׁיָן
קְלִינְגַּעַ פָּאוּזְמָקָעַס, פּוֹלְ חָןְ;
וּוי אַיְן חֻפָּה-קְלִיָּד אַ כָּלה
ליַּיכְטַּת דָּעַר קָאָרְשָׂנְגָאָרטָן שִׁיןָן.
מִיט גְּזָזָנָג וּוּרְטַט פּוֹלְ דָּעַר וּוּאָלְדָּ דָּאָן,
אוֹן פּוֹן הִימָּל פְּלִיצְטַט גְּזָזָנָגָ;
גְּרִינְגַּע פְּעַלְדָּעַר — אַיְן סִימְפָּנָיָעַ,
פּוֹלְ דִּי גְּאַנְצָעַ וּוּלְטַט מִיטְ קְלָאנָגָ.
סְפַּעַדְעַרְטַּזְטַּז זִיךְ דִּי לְעַרְקַ בְּאָגָנָעָן,
אוֹיףְ דִּי פְּלִיגְגַּל — שְׁפְּרִיצְן טַוִּיָּ;
טְרִיבְּבַּטְדַּי זָוָן וּוֹאָס גִּיכְעָר אָוִיפְשָׁטִין
מִיט אִיר לִידְ פּוֹן טִיפְּן בְּלוֹי.
רוּיטָלָט זִיךְ דִּי זָוָן פְּאָרְ בּוֹשָׁה
וּוֹאָס זִיךְ הָאָטְ פְּאָרְשָׁפְּעַטְיקָטְ האָלָב
נְעַמְּעַן אוֹיףְ זִיךְ מִיט גְּזָזָנָגָעָן
סְ-רוּיטַעַ בְּרוֹסְטַעַ" אַוְן בְּרוֹינְגַּ שְׁוֹאָלָבַּ.
בֵּינוֹ דִּי זָוָן פְּאָרְגִּיְטַט אַיְן מְעַרְבַּ
איְבָעַר אַזְיְעָרָעַס אַוְן זְוַמְּפַ —
נְעַמְּעַן קְלָאנְגַּן דִּי בְּאַטְשָׁאָגָעָס
הַיּוּרִיךְ אַוְן טְרוּעִירִיךְ-שְׁטוֹמֶפְ.

ווען ס'געזאנג געט זיך צעקלינגען,
ווערט איבער דער וועלט דערהערט —
קומען קרייבדייקע ברואים,
געמען שפארן זיך פון דראָר.
העכבר, העכבר פון דער טיפקייט,
אלץ וואס ס'פוייזעט און עס קרייכט
פון דעם קבר טיף צום לעבן,
פון דער פינצטערניש צום ליכט.
כל-המינימ קליענע זוערים,
זשוק און זשאָבע, פלייג און ביז ;
אייטלעך קנאָספ און אייטלעך בלימל
פול מיט ליכט און שפיין דערין.
אויף די פעלדער די צעגרינטש
און די גערטנער — פרילונג לעב ;
פלאָטער-פֿיגעלעך אין שועב.

ס'זינען גראָיס די מעשימים זיינען,
זיינען וואָנדער — יאָ, געוּוִים —
נוּיג דיין אוּיעַר צוֹ, כְּיוּול זינגען
דייר די גראָיסקייט פונעם ריז :

ס'ליכט פון זוֹן איז לוּיטער לעבן,
און דאס לעבן — ליבע בלויוּ ;
און אָן ליבע הערשט דער טוּיט נאָר,
טוּיט פון קינד אִין מוטערס שוּיס.
און אִין גָּאָרָר וועלט דער גראָיסער
אייז ניטאָ גָּאָר אֶזְאָ אַרט.

וואו עס זאל די זון פון ליבע
ניט אַריינְגִּירִיסְן זיך דָּאָרט.
נָאָר אֵין טִיפְעָנִישׁ פֿוֹן האָרְצְן,
ווען דער שטראָל בְּרָכְט וַיַּך אַרְיַין,
הוֹבֵט אָן זִינְגָּעָן, הוֹבֵט אָן קְלִינְגָּעָן
דָּאָרט דָּאס לִיד פֿוֹן לִיכְט אָוֹן שִׁין.
וַיַּך עַס וַיַּאַלְתָּ אַהֲנָט אַשְׁטָּאָרְקָע
אוּפֶּף די סְטוּרְנוּעָס פֿוֹן אַהֲרָף
סְהֻלְּדָנְלִיד פֿוֹן אַלְטָע דָּוָרוֹת
אוּסְגָּעְלָנְגָּעָן הָעַל אָוֹן שָׂאָרָף
וַיַּך עַס וַיַּאַלְתָּן הוֹנְדָעָרְטָן קוֹוָאָן —
אֵין אַלְבָּנָה-גְּאָכָט אֵין טָאָל —
זִיך צְעַפְּלָאָפְּלָט, זִיך צְעַפְּלוֹידָעָרָט
אוֹן צְעַקְּרִיגְּט זִיך מִיטָּאָמָּאָל.
אוֹן דער קְרִיג אַיְזָן צְאָרָט אוֹן אַיְידָל
רַיְין אוֹן קְלָאָר אוֹן פּוֹל מִיט שְׁמָאָרָץ :
אוֹן אֵין לִיד לִיגְט לִיכְט אָוֹן כְּשָׁוָּף
טְרוּיְמָעָן צִיעָן צַו דָּאס האָרָץ.
אוֹן די טְרוּיְמָעָן זִינְעָן לִיכְטִיק,
יְוָגָנְט-טְרוּיְמָעָן — לִיכְט אָוֹן פְּלָאָם —
קוֹשָׁן זִיך אֵין זַיְדִי הַיְמָלָעָן
אוֹן די עַרְד אָוֹן טִיפְעָר יִם.
דָּאס פְּאַרְדָּעָקְטָע אָוֹן אַנְטְּפָלְעָקְטָע,
מִישָׁן אוּס זִיך שְׁטִילְעָרְהִיט ;
דָּוָרוֹת פּוֹל מִיט עַרְשָׁטוֹן כְּשָׁוָּף
אֵין די נַעֲפָלָעָן אַיְנְגָעְדָּרִיט ;
סְלִיכְט אַ מְוֹנָע זָנוֹן אֵין הַיְמָל
אוֹן בָּאַלְוִיכְט אַנְעָרְשְׁטָע וּוּלְט ;

געפלען גיפטיקע פאַרוּקְלעָן
זומפ און ווילדגעוויקס און פעלד.
וועלט איז פול מיט שטורהַמִּק לעבען,
ווי זער ים צעברוייזט מיט וואָט;
וועלט — מיט שאָטְגָּס בלויוֹ פֿוֹן לעבען,
אָן אַ כוֹנֶק אָן אַ הַיִּסְ-בְּלוֹט.
טִיפְּע טודות, שעפְּטֵש פֿוֹן בלימען,
כוֹאַלְיַעַדְקָלָאנְג אַין אָוּנְטְּבָלוֹ;
שָׁאַרְד פֿוֹן בלעטער, روַישׁ פֿוֹן שְׂטִילְקִיִּט,
שְׁפְּרִיצִין לִיכְתָּאַן טְרָאָפָּן טְוִי,
פוֹל דִּי וועלט מיט גָּאַלְדְּ-חִילּוּמָה,
ליַכְתָּאַן פֿוֹן טָאג אָן שְׁטְרָאָמָעַן הַיז;
אָפְּקָלָאנְג פֿוֹן גַּעֲזָאנְג אוּיף טִיכְּן
אַין לבָּהָס קָאַלְטָן בְּלִיאַן.
אַין גַּעֲפָלָעַכְט פֿוֹן רְוִיטְעַ רְוִיּוֹן
אָן אַין קָלָאָמָעָרָן פֿוֹן שִׁין
איַן דַּעַר רָאַם פֿוֹן דִּי גַּעֲזָאנְגָעָן
גַּעֲפָלְ-אוֹיס אָן גַּעֲפָלְ-איַין —
הָאָט זִיךְ אַלְעַן צְנוּנִיְּגַעֲגָאָסָן
אוֹן אַין רְיִימָעָן, הַיִּס אַין גָּלִי,
בלִיצְנָאַן אוּיף אָן לְעַשְׂן אוֹיס זִיךְ
פִּיגְלְשְׁנִיר אַין זַיְעַר פְּלִיאַן ...

הָאָט נָאָר אַיִּינְמָאָל אַט דַּעַר חָלוּם
פְּאַרְן מְעַנְּטְשָׁן אוּיפְּגַעְבְּלִיכְּט —
וּוְעַט עַד אַיְבִּיךְ דָּאָס גַּעֲדָעָנְקָעָן:
אַין זִיּוֹן הַקָּרֶצְן אַיִּינְגַּעֲרִיכְּט
וּוְעַט דַּעַר חָלוּם שְׁעַמְּרִירָן

ביז אין לעצטן לעבענטאג ;
אויסגעפליקט און אויסגעעריסן
ווערטע עס דאן מיט וויי און פלאג.

אייך האב אויך געזען דעת חלום :
ס'יעצט די זונ זיך אין אייר גלית —
וואַלknס שוועבן איגעם מעיר
און די וואַלknס טרייפן בלוט.
ס'יוויקלט זיך די וועטלט אין בלוקייט
ביז עס ווערט אלץ טונקלבלאָ
אלץ אין זעלבן ליכט : דער הימל,
גאָרטן, ערְד ...

איין יענער שעה
אייז זי קעגן מיר געשטעאנז.
ס'הארץ פֿאָרְכּוּפֿט פֿוֹן אייר גלאָן ;
כ'יז איר צאָרט און ליכטיק פֿנִים,
אויף איר קאָפּ אָ פֿיְיעָרְקּראָן —
קרָאָן פֿוֹן גְּלִיעְנְדִּיקּע פֿלִיגּן,
גָּאָלְדִּיקּ ליכטיק, גְּרוּין און דְּוִיט ;
און דאס ליכט אייז צאָרט, פֿוֹל סְדוּות,
צִיטְעָרֶט, פֿלְאָטְעָרֶט אויף איר הויט.
אויגן גְּרוּיסְעַ, טְף פֿאָרְחְלוּמִיט,
טְיִפּעֶר פֿוֹנוּם בְּרִיטִין יִם —
שְׁפִיגּלְעַן אָפּ זיך דָּאָרט דַּעַר הִימָּל,
סְוּד פֿוֹן נְאָכְט און אָוּונְטְּפָלָם.

שבת צוינאכט

פלאڪערט דער מערב איין פלאַמען
אונטערן גאלדשין אצינד ;
שטראל פונעם זונליךט דער לעצטער
צייטערט אוון פלאַטערט אוון שויננדט.

פלעכטן זיך שאָטנס איין שאָטנס,
דע肯 דאס וועלדל איין שטיל ;
וינטעל פון לאָנקע פון ברײַטער
ווײַיט איצט פאמעלעד אוון קיל.

גאלדייקט דער סערפ פון לבנה,
קוקט שטיל אראָפ צו דער ערְד ;
צוויטשערט אַ פִּיגָּל זיין נאַכְטָלִיד,
צוויטשערט — אוון באָלד אויפגעעהרט.

בליצט אויף גאר פלוֹזִים אַ שטערן,
צינדט זיך אַ צוויטשערט אוון שטראָלֶט ;
וועט שוין גענוג זיין צו וואָרטן,
צייט דאָוועגען מעיריב שוין באָלד.

שאול טשערוני-אַווסקי

נאר ניט געאיילט מיט די תפילות
גייט צו צום שבת פון וואך ;
זינדייקע בלודנע נשומות
וואלן זיך אָפּרוּעָן נאָה.

מענטש האָט באַעוֹלהָת זיין חבר,
מענטש האָט געזינדייקט צו גאנַט —
זעקס טאג פון וואך אִינְגָם גִּיהָנוּם
ווערָן גַּעֲבָרָעַנט אָוּן גַּעֲבָרָאָט.

ווערָן גַּעֲבָרָעַנט אָוּן גַּעֲפִינִינִיקֶט
פֿאָר זֵיַעַר זִינְדָּן נַאֲכָן טוֹיט —
קּוּמֶט אַבְּעָר אָן עַרְבִּישְׁבָּתָה,
הִימָּל צַעֲפָלָאַקְעָרֶט זִיךְ רְוִיטָה.

שטייעַן די טוֹיעַרְן פון גִּיהָנוּם
צעשפָּאָונְטָעָ, צַעֲפָנְטָעָ ווַיִּיט ;
דוֹנְגָּרֶט אָ קּוֹל דָּאָן אָ מַעֲכְטִיקָּס :
שְׁבָּת ! וּעְרָט אַלְעָ בְּאַפְּרִיאִיט !

איַן טָאָל פָּוּן פָּאָרְנִיכְטָוָגָג אָוּן יַאֲמָעָר,
איַן אַיְיָ אָוּן איַן פָּלָאָמְעָנְגְּדָאָגָג —
דרִינְגֶּט אִיצְטָ דָּעָר דָּוָף פָּוּן בְּאַפְּרִיאָוָגָג
אָ וּאָנְדָעַלְעָד צַוְּבָּעָרָ-גַּעֲזָאָגָג.

דרִינְגֶּט אַרְיָין טִיף איַן נְשָׁמוֹת,
איַן פִּיְיָעָר פָּוּן סְפָּקוֹת אָוּן ווַיִּ —
קלִינְגֶּט ווַיִּ גַּעֲזָאָגָג פָּוּן מְלָאָכִים,
זָאָגָט צוֹ דָעָם צַוְּיִיפָּל : פָּאָרְגִּי !

דרינגדט אין דעם האסער פון מענטשן,
הערצער פארפוריין פון קעלטן,
דרינגדט דארטט מיט פרילינג אונן דופטן,
מיט האפעונגונג אונן ליבט אויף דער וועעלט.

און אלע צבעראָכגעןער הערצער,
געמיינט, זייןצען טויט שוין פון לאנג
זינגען אַרוּסִים מעמְקִים
געונגען גלויַבָּן אָנוּ גַּלְיָקָדָס גַּעֲונָגָן.

העכבר, אלצ' העכבר צענטראלט זיך
ס'הארץ דאס צעטראטונג אין בלוט —
גונדען און גיינטום אין ציטער,
וועאם פלאנטערט דער מארב אין גלוט?

שוויגנדיק שפריטן זיך שאטנס
איין טרויער: דער טאג אייז אוועזק.
גענדייקט דאס דאונגען — עס שליסט זיך
דנדער טויער פון פַּהְמִינָן שראעך.

"ברוד המזריב ערביים", ...

„מבדיל בין קודש לחול” ...

פָּמַעַלְעָד בָּאָר אֹוֵיד וַיְהִי בָּעוּם

זינגען מיר הויך אויפן קול.

דער אָנִיר אַ

די זונ זינקט אין מערב און ס'שוויימען אַרויס לאָנגע שאָטנגס
פֿון צוּווישן די שטאָמען און צוּוויגן פֿון רִיזיקע בִּימְעָר,
פֿון פְּלוֹיֶיט פְּנוּעָם גָּארטָן, פֿון אָפְּעוּנָעָ גְּרִיבְּעָד בַּיִּ וּוּגַּן —
זַיִּ שְׁוּוִימָעָן אַרוֹיס אָן לִיגָּן זַיִּ אָוִיס, אָן וּאוֹ נָאָר זַיִּ פְּאָלָן
ווערט דָּרָאֵיך אָן שְׂתִילָן, אָן שְׁטִילְקִיָּט פֿון אָוָונָט פָּאָרְשָׁוָאָוָעָן.
דָּעָר וּזְאָסְעָרְקוֹאָל רָוָט, די אַלְיָיעָן פֿון פָּאָרָק וּוּ אַנְטְּשָׁלָאָפָּן
און סְדָוָכָּת זַיִּך, די בִּימְעָר זַיִּ סְדָעָן וּוּאָס אַיְינָעָר צָום צוּוִיטָן.

ס'ברענט אַינְעָם הִימְלָ דָעָר מְעָרָב וּוּ אַנְגָּגְלִיט אָיִזָּן אוּיוֹוּן —
ס'הָאָט נִיט קִין לִיכְטָ אָן קִין שִׁימְעָר, נָאָר רְוִיטְקִיָּט פֿון גְּלִיאַיְקָע קוּילָן.
אַ רְגָע — אָן סְצִיָּט זַיִּך אַרְיְבָעָד דָעָר רְוִיטְקִיָּט אַ גְּנָפֶל,
ווערט בָּאָלָד פָּאָרְשָׁוָאָוָנָדָן, נָאָר בָּאָלָד קְוָמָעָן אַנְדְּרָעָ מְחַנּוֹת
פֿון אַשְׁ-גְּרוּיָע וּוּאַלְקָנָס, פָּאַרְצִיָּעָן זַיִּך אַיְבָעָרָן גְּלִיאַיְקָע מְעָרָב.
דָעָרָאָר וּוּעָרָט אַלְץ טָוָנְקָלְלָעָר, בְּלִיעָר — די בְּרָעָגָן פֿון הִימְלָ
טִיף בְּלוּי אִין קָאָלִיר פֿון סָאָפִירָן — אָן הַעֲכָעָר, אַלְץ הַעֲכָעָר,
לִיגְט טִיף אִין אַ בְּלוּלִיכְעָר שְׁוּוֹאָרְצִקִּיטָן דָעָר הִימְלָ צָעָגָסָן,
וּוּי טִיפָּע אִין סְוּפִיקָע תְּהֻמְּעָן, וּוּי יָאָרָן אִין דָוָרוֹת,
וּוּאָס זִינְגָעָן שָׁוֵין לאָנְגָע פֿון מְעַנְטְּשָׁנָס אַוִיגָן פָּאָרְשָׁוָאָוָנָדָן.
נָאָר סְטְרָעָפֶט, אָז דָאָס אַוִיעָר פָּאָרְנָעָמָט וּוּאָס פֿון דְּזַיְקָן עַבְרָ
אִין קָלָאנְגָעָן פֿון לִידְעָר, אִין צְוִיבָעָר-לְעַגְּנָנְדָעָס אִין זָאָגָן
אִין גְּנָפֶל פֿון דָוָרוֹת פֿון וּוּיְיטָע — קָלָאנְגָעָן וּוּאָס פָּאָנְגָעָן די הַעֲרָצָעָר.

לידער פון וויטער פֿאַראָגָאנְגָעָנְהִיט — קענסט זיי, געליבטע?
 סיליד פון אָערְלֶיך אַלְיבְּנִיךְ האָרְצְן, פֿוֹלְ מִיטְ גְּבוֹרָה,
 סיליד פונעם מאָן וואָס גִּיטְ אַיבְּרָעְ פון כֵּה אָוֹן שִׁינְקִיטְ.
 דאס זִינְעָן לִידְעָרְ פון עַבְּרָה. סְבִּלְיטְ אַוְיףְ פון די וְאוֹנדְעָרְ-לְעָגָעָנְדָעָס
 אַלְאָנדְ אַיןְ די הַעֲלִיבְּלוּיָּעָ יְמִינָן, גַּעֲגָלָעָטְ פון די כּוֹוָאַלְיעָס,
 באָרְגִּיקְ דָּאסְ לְאָנְדְ, באָקְרָאָנְצְטְ מִיטְ סָאַסְנָעָסְ אָוֹן אַיְלְבָעָרטְ,
 וואָס פֿינְקְלָטְ וְויַוְאַצְעָרְ זְמָאַרְאָגְדְ אַיְןְ גָּאָלְדְ אָוֹן אַיְןְ פֿוֹרְפְּלָזְ;
 פֿאַרוֹוִיקְלָטְ מִיטְ פֿרְוֹכְטְבָאָרְעָ פֿעַלְדָּעָרְ פון וְוִיְיךְ אָוֹן פון קָאָרְן.
 לְאָנְדְ וְוָאְ עַסְ שְׁלָאָגְן אָוֹן רְוִישָׁן קְרִישְׁטָאַלְעָגָןְ קוֹוָאָלְן אָוֹן טִיכְיָן,
 רְיִינְגָעָרְ פון קִינְדְעָרְשָׁעְ טְרָעָרְ, אַרְוִיסְ פון די מִירְמְלָנָעְ הַיְלָעָן,
 פון רְיִזְקָעְ פֿעַלְזָן ; אָוֹן סְיַפְּרִידְיָטְן זִיךְ טְרוֹמִיקָעְ הַיְלָעָן.
 וְעוֹלְדָעָרְ פון בּוּקָסְן אָוֹן לְאָרְבָּעָר — וְוָאְ סְרוּתְ אַהֲלִיקָעְ שְׂטִילְקִיטְ.
 אַיְןְ סְדוּתְ אָוֹן וְאוֹנְדָעָרְ פֿאָרְהִילְטְ, מִיטְ מָאַרְמָאָרְ-פֿאָלָאָצְן,
 גַּעֲגְלִיכְן צָום דִּיכְטָעָרָסְ חְלוּמוֹתְ אַיְןְ מִרְמָלְ פֿאָרְגְּלִיוּוּרָטְ.

אוֹן דָּאָרָטְ אַיְןְ דָעַם וְאוֹנְדָעָרְ-לְאָנְדְ גִּיעָןְ אָוֹן צָאָרָטָעְ גַּעֲטִינְגָעְ
 אַיְבִּיךְ אַיְןְ גְּלִיאִיקָעְ שִׁינְקִיטְ אָוֹן בְּלִיאִיקָעְ יְוִגְּנָטְ ;
 גְּלוּסְטָן, בְּאַלְבִּןְ דָאסְ לְעַבְּןְ אַיְןְ שְׁטוּרוּםְ פון לוֹסְטְ אָוֹן בְּאָגָעָרְן
 פְּנִימָעָר — מָאַרְמָאָרְ אָוֹן גְּלוּטִיקָעְ פֿיְיעָרְ אַיְןְ הַאֲרָצְן.
 מִיטְ זִיךְיָעָןְ אָוֹן גַּעֲטָעָרְ-דִּיזְןְ, צִימְטָרָטְ דיְ עַרְדְ פון דָעַרְ גְּבוֹרָה —
 גַּעֲטָעָרְ מִיטְ אַיְזְעָרָגְנָעְ גַּלְדָּעָרְ אָוֹן שְׁטָאַלְעָגָןְ מוֹסְקָלָעָן
 נְאָעָנְטָןְ צָוְ דָעַם מְעַנְשָׁסְנָהְ האָרְצְן, וְוִינְטָשְׁןְ אִיםְ גְּלִיכְ אָוֹן פְּרִידְןְ.
 דיְ מְעַנְשָׁןְ פון לְאָנְדְ זִיכְיָעָןְ פְּרִידְיִיךְ אָוֹן שִׁיןָןְ, פֿוֹלְ מִיטְ כָּחְ,
 סְקִישָׁןְ זִיךְיָהְ אָוֹן שִׁינְקִיטְ, מְעַנְשָׁןְ גַּעֲגְלִיכְןְ צָוְ גַּעֲטָעָרְ —
 דָעַרְ וְעוֹלְכָעָרְ וְוִיסְ זִינְעָןְ תָּאוֹתָהְ, שְׁעַמְטָןְ זִיךְ נִיטְ פֿאָרְ זִיכְיָרְ שְׁטוּרוּםְ
 אַיְןְ הִיָּסְ אָוֹן שְׁטָאָרָקְ אַיְןְ לִיבָּעָ, פֿוֹרְכְּטִיךְ אַיְןְ זִיןְ נְקָמָהְ.

נָאָרְ גְּלִיכְ וְויְ אַ נְאָכְטִיקָעְרְ חְלוּםְ, חְלוּםְ פון לִיכְטָ אָוֹן גַּעֲזָנְגָעָןְ,
 סְדוּתְ פון שְׁטָעָרָןְ אָוֹן וּוּלְטָןְ, וְוָאְסְ סְיַהְאָטְ קִיְיןְ אוֹיגְ נִיטְ גַּעֲזָעָןְ נָאָרְ.

שאלות שערוני-אָוּסְקִי

פֿאַרְשְׁוֹוֹאָונְדֶן אַיז אוּיך יַעֲנֵר דָּוֹר מִיט זַיִן פֿרְאָכְט אָזָן זַיִן שִׁינְקִים. גַּלְילָעֵד אַיז דָּעָר, וּזְאָס הָאָט פֿוֹן דִּי שְׂטִינְגְּרַמְּצְבָּה אָז עַכָּא, אָז אַפְּקָלָאנְג פֿאָרְנוּמָעָן, גַּעהָרֶט אָזָן פֿאָרְשְׁטָאָאנְגָּן זַיִן לְשָׁוֹן, אַ צְּיִיבָּעָרְלְעָנְגָּדָעָ פֿוֹן יַעֲנֵעָ פֿאָרְלָאָפְּעָנָעָ דָּרוֹת — כְּיוֹוִיס אַיְנָעָ פֿוֹן זַיִן אַיך וּוּלְעַדְסָ דִּיר, טְרִיעָ, דָּעַרְצִילְעָן: — דָּעַמְּאָלָט, וּזְעַן סְאִיּוּ דָּעַיְנְרִיאָ מִיט הָרָאָקְלָעָס אִיר מִאָן אָוְמְגָעָנְגָּעָן — זַיִן זַיְנְעַן אַמְּאָל צַו אַ טִּיךְ צְוָעָקְמָעָן — הָאָט נַעֲסָס דָּעַרְזָעָן זַיִן; הָאָט עַר זַיִךְ פֿאָרְלִיבְט אַיז דָּעָר פֿרְוִי אָזָן הָאָט מִאָרְמָז זַיִךְ גַּעַרְאָגָלָט. דָּעָר גַּבּוֹר בָּאוּיגָט הָאָט דָּעָם שָׁוֹנָא זַיִן קַעְגָּנָעָר דָּעַרְשָׁלָאָגָן. נַעֲסָס, בָּאוּיגָט אַין זַיִן בָּלוֹט הָוִיבָּט אָז דָּעָדָן, דָּרְשְׁתִּיק נַאֲרָ נַקְמָה: וּוְאַשְׁ אַין מִיְּנָן בָּלוֹט דִּינְגָּעָ קַלְיְדָעָר, אֹוֵב סְיוּוּט דִּין מִאָן אַין דִּיר פֿעַלְשָׁן גַּיבְ אִים דָּסָהָעַט צֻמְ אַגְּנָטָן — וּוּעַסְט וּוּידָעָר זַיִן הָאָרֶץ גַּעַוְיָגָן. דִּי פֿרְוִי הָאָט גַּעַלְאָזָט זַיִךְ פֿאָרְגְּנָאָרָה, דָּסָהָעַט צֻמְ מִאָן גַּעַגְבָּן. דָּסָהָעַט אַיז בַּיְ אִים נַאֲרָ אַין הָאָגָּט — אַיז עַר בָּאַלְדָּ פֿאָרְצִיטְעָרָט גַּעַוָּאָרָן. סְהָאָט זַיִךְ אַ העַלְישָׁ פֿיְיעָר בַּיְ אִים אַין דִּי בַּיְנָעָר פֿאָרְצָוְדָן. וּוּי טִוְּזָנְטָעָר פֿיְאָוּקָעָם, וּזְאָס פֿרְעָסָן זַיִךְ אַין אַין אַקְעַרְפָּעָר גַּיסְטָ זַיִךְ דִּי גִּיפְט אַין גַּעַבְיָן אָזָן בָּרָעָנָט אִים צֻמְ טְוִיטָ אָזָן פֿלָאָקְעָרָט. אָוּזְיסְטָהָט הָאָט הָרָאָקְלָעָס פֿוֹן זַיִךְ זַיְנָעָ קַלְיְדָעָר גַּעַרְסָן, דִּי הָעָנָט זַיְנָעָ רִיְּסָן זַיִן לִיבָּ אָזָן זַיִךְ פֿלְיקָן אוּפְּ שְׁטִיקָר, צְוָפָן דִּי הָוִיטָ פֿוֹן דִּי בִּינְגָר, זַיִן בָּלוֹט צַו דָּעָר עַרְדָּ טָוָט זַיִךְ גַּיסְטָן. הָאָט עַר אַ פֿיְיעָר פֿאָרְצָוְדָן אַיז אַין דָּעָם פֿלָאָט אָוְמְגָעָנְגָּעָן... טִיעָרָעָ, טִוְּזָנָט מַאֲלָ מַעְרָ זַאֲלָן שְׁוּעָר זַיִן מִיְּנָן לִידָן אָזָן פֿלָאָגָן, זַאֲלָ בָּרָעָנָעָן דָּסָ גַּיהְנוּמִישָׁ פֿיְיעָר מִיְּנָן הָאָרֶץ אָזָן מִיְּנָן מַח — מִירְ רְוִיבָן דָּעַם שְׁלָאָפְּ פֿוֹן דִּי אוּגָן, צֻמְ קָבָר מִיךְ בָּרָעָנָעָן; אַלְעָ נָעַם אַיך צַו דִּין הָאָגָּט, לִיבָּ זַיְנָעָן אַלְעָ יְסוּרִים — אֹוֵב נַאֲרָ כִּיזָּאָל וּוִיסָּן אוּפְּ רִיכְתִּיק: דַו טְוָסָט עַס אַוִּיס לִיבָּ, צְוָלִיבָּ דִּין גַּרְוִיס לִבְעָ צַו מִירְ, טְוָסָטוּ מִיךְ שְׁמַרְאָפְּן!

הַיְּדַלְבָּרָג

מִתְמַדָּה

און דער מדבר איז שטום געוווען, מורה/דיק שטום
אויף מיילן אוון מיילן צענשפֿרייט זיך אַרום.
אוון סודות/דיק איז ער געלעגן אין דריימל
אוון ס'שימערט פון אויבן אַ ליכטיקער היימל;
אלץ ליגט אוון אלץ שווייגט אוון אלץ הארכט אויף זיין אַרט,
ווײַ אלץ וואָלט געוואָרט נאָר אויף אַלאָס אַ וואָרט.

נאָר אַט האָט אַ דונער זיך פֿלוֹצִים צעטראָגן,
אוֹן שטילקִיט פון מדבר מיט מאָכט אַנגעשלאָגן,
אַרוֹיף אוון אַרְנוֹנְטָאָר, מיט כעס זיך צעאָטן —
אוֹן ווַיִּיט פון דער ווַיִּיט, ווײַ סיַזָּאלְט עַמְצָעָר שְׁפָאָטָן
אַים ענטפֿערט דער עַכָּא אוֹן ווּערט באָלְדָּ פֿאָרְשְׁטִילְט —
דאָס האָט זיך דער לִיבְּ פון דעם מדבר צעבְּרִילְט.

איַן יַעֲנֵעַ מִינּוֹתָן פון דעם ווֹאַנדְעָרָן פון נאָכֶט
הָאָט אלְצָאָן אַ צִּיטָּעָר אוֹן פֿלְאָטָעָר דערוֹאָכֶט:
דאָס פֿערְדָּהָט גַּהֲרִזְשָׁעַט, זִין אוּירְפֿאָרְשְׁפֿיצְט,
גַּעוּוִינְטָהָט דָּאָס קָעְמָלָן מִיט אוּיגְן צְעַבְּלִיצְט;
סְחַאָטָן עַלְנְטָן גַּעֲלָאָגָט דָּעָר שָׁאָקָאָל אַיְנָעָם טָאָל,
אוֹן לאָנְגָּהָט גַּעֲלָוְנְגָּעָן אַין מְדֻבָּר דָּאָס קוֹל.

שאלות שערניכאושסקי

און גליק ווי א פראסט וואלט פארפרוריין אונדו ס'בלוט —
אין דעם קרייז איז געזען דער נבייא, באָרט,
זיין פנים באַשְׁטְרָאַלְט איז לבנה/דיק ליכט,
קיין וואָרט ניט גערעדט, די סאנְדָאלִן פֿאָרְרִיכְט,
און ווֹידָעֶר איז שטייל, שלאָפְט דער לאָגָעֶר פֿאָרְמָאַטְעָרט,
קיין שאָך ניט, קיין קלְאָנג ניט, קיין פָּאָן אוּיך ניט פֿלאַטְעָרט.

נאָר ס'הָאַט זיך דער נבייא פֿוֹן פֿלאָץ אוּיפֿגָעהָוִוָּן,
די אוּיגָן — אַין גָּלִי פֿוֹן נְקָמָה אַון גָּלוּבָן —
און האָט אַונְדוֹ גַּעֲזָגֶט : גִּיט לְשָׁלוּם אָרוּיס !
איַן יַעֲנֵעֶר מִינְגָּות אַיז עַר הַוִּיךְ גַּעֲוָעָן, גַּרוּיס,
איַן מַדְבָּר וּוָסְטָרָאָגֶט סְוּדָות טִיף ווי דער טוּיט,
איַן קְרִיּוֹן פֿוֹן תַּלְמִידִים צוֹ שְׁטָאָרְבָּן בְּאָרִיכְט —
ווי מְשָׁה וּוָסְטָקָומְט פֿוֹן בָּאָרגְחָוָבְמִיט לִיכְטָן,
ווי אַזְּרָאַיל דער מלְאָך אַין טָאג פֿוֹן גַּעֲרִיכְט,
ווי די זָוָן רִיסְטָאָרָוִיס זיך פֿוֹן וּוִיסְטָן גַּעֲוִימְלָן,
ווי אַלְלָא, וּוּן באַשְׁאָפְן די עַרְד אַון דעם הַיְמָל

לענכען די ניטאָרין

א

און און אטעם קוים דערלאָפּן
איינעם פֿאַרְק צוֹם מירמל-זִיֵּל —
און דער גלאָק האָט זיך צעקלונגונג
הילכיק אָפְגַעַצְיַילַט דערוּוַיַּל

ganzeit ... zi haft farshemutiket.
nayt zo zun air lib geshtailt —
teibule, min b'laandur maler,
bahayb an iburtraatzten baal.

זוער קען וויסן, וואס ס'פארלויפּט זיך
אין אזא מין ווילדן ברך?
ס'אייז דאָך אַ מעטלעט אַריבער —
און אַ מידלש האָץ אייז שוואר.

שׂווערֶע בִּיטְעָרֶע גַּעֲדָנְקָעֶן
וּוִימְלָעֶן דָּאִיעֶן זִיך אַין האָרֶץ,
וּוִי דִּי וּוְאַקְנוּ-שְׁטִיךְ פָּאַרְכְּמָאָרָעָן,
שְׁפִיצָן בָּעָרְגָּ אַין טִיפָּן האָרְבָּסָט.

שאול טשערניכאָווסקי

ס'שלאפט דער פארק. די הימלען לויכטן
גאָר אָן שטערן. שטייל געשפאנט. —
שָׁאַ, ווֹאָס הָעָר אִיךְ? שָׁאָרֶךְ פֿוֹן קְלִיְּדָעַר,
אֲ לִיְּבָטְ רְוִישָׁן אוּפְּן זָמָד.

אָטְ-אַ, קְוָמָט זֵי אָן, מִין מְלָאָךְ —
— גּוֹטָן אָוּוֹנְטַ דִּירַ, מִין פְּרָאָכְטַ!
— גּוֹטָן אָוּוֹנְטַ דִּירַ, מִין לִיבָּעַר,
זָאָגַ, וּי הָאָסְטוֹ הַיְּנִינְטַ פְּאָרְבְּרָאָכְטַ?

— וּוַיְלְקָאמְעָן, מִין הָאָרֶץ, מִין שִׁינְקִיִּט —
זִיְּצַ, ווֹאָס עַפְעַט אָזְוִי שְׁפָעַט?
יעַדְןַ טָאָג דָּא אָכְטַ אַזְיָגָעַר
הָאָבָן מִיר דָּאָךְ אַפְּגָעָרְעָדָט.

— יָאַ, גּוּווֹיסַ, מִין לִיבָּעַר, אָבָעַר...
— גִּיכָּעָר, זָאָגַ שָׂוִין, כִּיחָלָט נִיט אָוִיס...
— יָאַ, אָבָעַר, די בִּיְיָעַ קְלִיפָּה —
כְּקָום הַיְּנוּם, וּי דָוְךְ נִסְים בְּלוֹזָן:

פֿוֹן בָּאָגִינַ בֵּין שְׁפָעַט אֵין אָוּוֹנְטַ,
בְּיִם גַּעֲנִי צְנוּיְפָגָעָדָרִיטַ,
מְאָלָט אֲ גַּאנְצַן טָאָג אִיר צִינְגָּלַ,
רַק דָּאָס קְלָאָפְּט אָוֹן רַק דָּאָס גִּיטַ.

אֵין דָעַם עַנְגָּן הַיְּסַן וּזְאָרְשַׁטָּאָט
זִיצְן מִיר גַּעֲפָרָעַט אֵין הַיְּז —
לְאֹזֶת נִיט לְאָכָה, לְאֹזֶת נִיט שְׁפָאָזַן,
טָאָמָעַר טְרִיעַפְּט אִיר אָונְדוּעַר וּזְ.

ויזן און געהאקטע וואונדז,
ויזן שטיל און שווייגן שטומ —
בלוייז די נײַ-מאשינגען דויישן
און זיי ושווען : זשוועזושומיזום.

— עפעם ניס ? וואס מאכט דיין פרײַנדין,
און דיין קעצל, צארט און קלין ?
— ס/האט באָטריגט זי איר געליבטער,
אלע זיט איר פֿאַלְשָׁה, געמיין.

כ'האָב אַ נאָדל היינט צעבראָכוּן,
זיך פֿאָרְשְׁטָאָכוּן בֵּין אַין בֵּין —
רוֹיטָע טֶאָפָּנָס בְּלוֹט גַּעֲלָאָפָּן,
כ'בֵּין פֿאָרְגָּאנְגָּעָן אַין גַּוְוִיּוֹן.

און דאס קעצל האָט צעקרעלט מיך —
אט דאס קלַיְנַטְשִׁיקָס, קוֹק עַס אָן,
דראָפָעַט זיך ... כ'האָב עַס גַּעֲוִיקָלְטָן,
וואַי אַ פֿוֹטָע אַנְגָּעַטָּאָן.

יאָ, אַין סָאָרָא ... — ווועלכָּע סָאָרָא ? —
— סָאָרָא — סָאָרָא אַין — נִיט וּוֹאָר ?
וּוִיסְטוּ דָעַן וּוָאָס פּוֹן דיַין לְעַבְנָן —
וּוִיסְטוּ נִיט — טָאַ שְׂוִ依ִיגָּג אַין גַּאָר.

סָאָרָא האָט אַ רִינְג בְּאַקְוּמָעָן,
גַּאָר אַ שְׂיִינְגָּעָר רִינְג אַ בְּלִין ;
שְׁלַעַנְגָּלָעָךְ צְוּיִי צְוּנוֹיְפֶגְעָלָאָכָטָן,
מיַט אַ דִּימְעָנְטָן אַינְעָם שְׁפִּיצָן.

שאלות שערוני-אואסקי

איניציאלן, בידונס נעמען,
איינגעקריזט אין ריגג — אַ פֿראָכְט!
אבל, זאג דאָך מיר, מײַן לֵיבּעֶר,
ווײַ האָסְטוּ דעם טָאג פֿאָרְבְּרָאָכְט?

איך דערציזיל פֿון מײַן טָאג אַרְבָּעֶט,
אות באָות, בִּז אַוִיפּוֹן האָר:
וּזְאָס גַּעֲשַׁעַן אָוּן אַיְזַּפְּאָפּוֹן,
וּזְאָס סֻעְּ קָעַן גַּעֲשַׁעַן, אָוּן גָּאָר.

זָאַבָּאַבָּאַנָּעָס, פּוֹסְטָעַ מעְשָׂוֹת,
שְׁקָרִים, לִיגּוֹן פֿוֹן גַּאֲזָעָט;
דוֹסְלָאַנדָּס סְטוּפְּעָס פּוֹל מִיטּ בּוּרָן,
געְגָּרֶס לַויְפּוֹן אַיְזַּגְּוּעָט.

אָוּן וּזְאָיַגְּגָעַ עַסְקוֹלָאָפּוֹן
הַיְּלִין טַוִּיטָעַ פְּגָרִים אוִיס —
אַ הַאַרְטַּנְעָקִיגּ פָּאָלָקּ דִּי טַוִּיטָעַ,
לְאָוּן זִיךְ נִיטּ הַיְּלִין בְּלוּזִין;

אָוּן בִּזְיַהְיַהְתּ אַיְזַּנְיַט גַּלְוּנְגָּעַן
שְׁטַעַלְן אַוִּיךְ דִּי פִּיס זַיִי, קִינְדּ;
אָוּן זַיִי וּוַיְיַגְּעַן אַוְנְטָעָרָן מַעֲסָעָר
אָוּן זַיִי קְרוּעָצָן: «וּוְיִ אָוּן וּוַיְנְדּ!»

כְּתוּ אַ קּוֹק אַיְזַּנְיַט אַיְגָּן —
גְּרוֹיסָס, פּוֹל אַנְגָּעוֹזָאָפּט מִיטּ שְׁרָעָקּ;
וּוֹעֵד קָעַן זִיךְ צָוְ דִּיר אַיְצָט גְּלִיכְן —
חוֹ אָוּן שִׁינְקִיְּטַ אַזְּ אַ בְּרָעָגּ.

— טיעערע, וואס איז דיר, זאג מיר,
דו ביסט קאלט ווי איגט, פארשטארט...
— איך האב מורה נעם אדרום מיך,
דרייק צום הארצן מיך הייס און שטאָרַק!

איך הער אויף דערצילן מעשות,
וועלכע וויאָרְפַּן אָן אַ גְּרוֹיל —
ניט גענדיקט בליבט מײַן מעשה,
קושן מיר פֿאָרְמַאָכָּן סְמוּיֵּל.

— סְהָאָרֶץ פִּילְטַ מִיטַ, אַיז שְׁוָאָרַךְ, הָאָט מָוָאָרַךְ
פָּאָרְ דִּי טְוִיטַע (קָעְנָעַן נָאָרַךְ)
קוּמָעַן מִיר בִּינְגָאָכְטַ צָוְ חֲלוּם
פָּאָרְ דִּי טְוִיטַע, וּוְיִ אָן בְּרָאָרַךְ
סְגִּיַּתְ דִּי זְוּמָעָרְגָּאָכְטַ פָּאָמְעָלִיךְ,
קִיל אָן שְׁטִיל אָן דּוּפְטִיק לִינְד —
שְׁלוּמְעָרַט זִי אַין מִינְעַ אַרְעָמְסַ
וּוְיִ אָקְלִין, אַ פִּיצְלַ קִיבַּד.

ב

— אַבְּעָר זְעַלְטַן, גַּאֲרַגְּאָר זְעַלְטַן
טוּעַן זִיד חַלּוּמוֹת מִישְׁן ;
מִיד פּוֹן פְּרָאָצַע שְׁלָאָפְּ אַיךְ אַיְזַן בָּאָלָד
וּוְיִ סְפָּאָלְטַ צָו מִינְעַ קָאָפְּ צָוְ קִישְׁן.
וּוְיִ אַ בּוּמְדַל אַוִּיסְגָּעָרִיסְן
פּוֹן אַ שְׁטוּרָעָם, צְוִישַׁן גְּרָאָזָן,
שְׁלָאָפְּ אַיךְ אַיְזַן אוֹיפְּ מִינְעַ גַּעַלְגַּעַרָּה,
וּוְיִ נָאָר כְּתוֹ אִיר שְׁטוּב פָּאָרְלָאָזָן.

האלט אין צוֹאנְג אונדזּו ביי דער ארבעעט,
אין אין זידלען, אין אין פלוּן —
אך, ווי לאָנג עס ציט דער טאג זיך,
וואַי די שעַהֵין לאָנגנָאָם קריַּבְּן!

מיר, די אומגָלִיקָלָעֶבֶעֶ שְׂקָלָאָפְּנָסֶס,
צְיַילָן דְּגָעֵס אָוָן מְנוּטוֹן
אוָן די אוּרִגְן שְׁמָאָכְטָן, שְׁמָאָכְטָן,
נאָכָן אָוּוּנָט נְאָכָן גּוֹטוֹן.

דא ערשות כאָפֶן אַיךְ אָפֶן מִין אָטְעָם —
אַךְ, ווי וואֹויל דָא אַיז אַינְ קִילְקִיט
פָּוָן דָּעָר בְּלוּיעָר נְאָכְט אַיז גָּאָרטָן,
אַיז גַּעֲבָעָנְטַשְׁטָעָר טְרִיאָיעָר שְׁטִילְקִיט.

ס/אייז מיר לִיב זִיךְ צִוְּזָהָעָרָן
צַו דָּעָם פְּלָעָסָק פָּוָן וּוָאָסָעָר — קָלָאָנְגָעָן
פָּוָן גַּעֲבָרוֹיז אָוָן רְוִישָׁ פָּוָן כּוֹוָאַלְיָעָס.
סְׁוּדָות/דִּיקָעָ פרָאָכְטָגָעָזָנְגָעָן.

— אַמְתָּה, דָא אַיז שִׁין, גַּעֲטְרִיעָע,
סְׁשַׁלְאָפֶט דָעָר פָּאָרָק, די הִימְלָעָן גְּרִינְגָעָן;
סְׁגַּאלְדִּיקָן דָוָרָךְ בִּימְעָרְבָּלְעָטָר
די לאָמְטָעָן, ווי די בִּינְעָן.

סְׁגַּאלְדָּן קָעָפֶל אוּרְפָּה מִין פְּלִיצְעָא,
כִּיהְאָלָט זִיךְ פָּעָסָט אַרְוָמְגָעָנוּמָעָן —
כִּישְׁוֹעָה, אַיךְ לִיב דִיךְ, קִינְהָ, אַצְינְדָעָה,
סְׁפָּאָלָט קִיְּין לִיגְן פָּוָן מִין גּוֹמָעָן!

ג

גוטס און שלעכטס אין האנט פון פרוי.

אין די קינדער-יארן מיינגע
האט מײַן מאמע מיך געלערנט :
(הייליק איז געוווען איר ווארט מיר)
זאלסט ניט שעלטן און ניט שווערן.

שפערטער בין איך אויסגעוואקסן
און ארייס צוישן מענטשן —
מיט א הארץ א וואקס. אן אפנס,
פֿאָר זיעָר תפילה, פֿאָר זיעָר בענטשן —

און פֿאָרנוּמען פֿאָלשׁע שבועות,
מענטשן דעם צוויתן טוט באטריגן
און פון יעדן פֿלאָץ און ווינקל
קומט די פֿאָלשיִיט און דער ליגן.

פֿאָלשׁ אין גאט דער פריסטער שווערט זיך,
פֿאָלשׁע קושן אין די בעטן ;
פֿאָלשׁ די שטראָפְּרִיד פון דעם נביא,
תורה/ס אין אוניווערזיטעטן.

כ'חאָב צו זיך געזאגט אין האצֶן :
כ'זועל א מוסטער זיין אין לעבן —
דורמאויס הייליק זאל מײַן ווארט זיך,
כ'זועל קײַן שבואה קינמאָל געבן —

זאלן מענטשן אין מיר גלויבן.
כאטש כ'האָב שטארק דערפּוֹן געליטן,
דאָך געהיט מײַן מאָמעס אַנְזָאָג —
און דערפּוֹן זיך אויסגעעהיטן.

כ'בִּין אֲרוֹיס צוֹוישָׁן פֿרְוַיְעָן
און געווען מיט זַיְצָאָמָעָן ;
אוּמְגַעְגָּאָנוּן, צוֹוּקָאָקְטָן זַיְךְ —
כ'בִּין פֿאָרְפָּלִיאִיצְטָן מיט זַיְעַרְעָן פֿלְאָמָעָן.

און זַיְיָ האָבוֹן מֵיךְ פֿאָרְ/כְּשׂוֹפִיטָן,
מֵיךְ מיט זַיְעָרְ רִיןְ בָּאָצְוָאָנוּן —
בלָאָס גַּעַוָּאָרָן מַוְתָּעָרְ-לִיבָּעָן
איְגָעָם גַּלי פֿוֹן הַיְסָעָן פֿוֹנְקָעָן.

כ'האָב פֿאָרְלָאָזֶטֶן מַיְיָן מאָמעָס תּוֹרָה,
ריינְקִיטָן, לִיכְטִיקִיטָן פֿאָרְלָאָרָן ;
אין דעם שאָרְפּוֹן דְּרָאָנָג נַאֲךְ לִיבָּעָן
אוּיךְ צָוָם עַרְשָׁתָן מַאְלָ גַּעַשְׂוָאָרָן.

נַאֲךְ וּוֹעֵן סְ'הָאָט דָעַר יִם פֿוֹן לְעַבְנָן
מֵיךְ פֿאָרְשָׁלָנוּנָעָן, זַיְךְ צַעַשְׁתָּאָרָעָטָן,
מֵיךְ בָּאָגָעָנָט מיט די תּוֹהָמָעָן —
הָאָב אַיְךְ נִיט גַּעַפְּלוֹכְטָן, גַּעַצְאָרָנָט.

אוֹ דָעַר פֿוֹס פֿוֹן די טִירָאָנָעָן
הָאָט מַיְיָן פֿאָלָק אַיְן שְׁטוּבָּן צַעַטְרָעָטָן —
קְלָאָג אַיְךְ נִיט מַיְיָן פֿיְינְט זַאֲלָ העָרָן,
מיט מַיְיָן פֿלוֹךְ אִים נִיט צָו זַעַטָּן.

ווײַגְעַן זָאֵל דִּי פֶּרְוִי דִּי שְׁוֹאָכָעַ,
אַין אַיר וּוֹיִי אַיר טָאגּ פָּאָרְשִׁילְטָן ;
פִּיכְלָל עַוְפָה/לְעַךְ פָּוּן בְּרִיסְטָן
אַין אַכְּלִיפְּן נִיטּ גַּעַשְׁטִילְטָן.

סְטְּרָאָגְטּ אַמְּאָן אַיְן זִיךְ דָּאָס בְּרִילְן
פָּוּן אַלְיִיבּ — וּוּעָדְ קָעָן אִים שְׁטִילְן ?
סְהָאָרֶץ זִינְס — קְבָּר פָּאָר דִּי פְּלָאנְגּ,
בֵּין אַיְן גְּרוּבּ זָאֵל עַד זַיְתְּרָאָגּ.

וּוְעַט אַמְּאָלּ סְגַעַשְׁרִי דָּוְרְכְבָּרְעָכּ
וּוְעַט דִּי עַרְדּ וּוּעָרְן פָּאָרְצִיטְעָרְטּ ;
אַלְעָ אִירְעָ פָּוְנְדָּאָמְעָנְטָן
וּוְעַלְן אַוִּיפְּרִיְיסּ צַעַשְׁפְּלִיטְעָרְטּ.

וּוְאָס סְאיְזּ שְׁוּעָרּ דָּעַם מָאָן דָּעַם גְּבוּרָה,
וּוְאָס דָּעַרּ צְוֹאָנָגּ קָעָן נִיטּ אַוִּיסְרִיְיסּ —
קָעַנְעַן טָאָן דָּאָס שִׁינְעָן אוּגָן,
קָעָן אַפְּרִיְינְהָאָנְטּ בָּאוּיְינְן :

טָאגּ אַיְן טָאגּ, בָּאַלְדּ מִיטּ אַיְרּ קְוּמָעָן,
סּוֹדְעַטּ זִי מִירּ אַיְזּ, פּוֹלּ הָאָסּ,
וּוְאָס גַּעַשְׁעַן אַיְזּ בַּיְ דָּעַרּ אַרְבָּעָטּ,
אַלְעָ שְׁטִיקְלְעָךְ פָּוּן מְרַשְׁעָתּ :

דָּעַרּ — גַּעַשְׁאָלְטָן, דָּעַרּ גַּעַקְנִיפְּן,
יְעַנְעַרּ — אַוִּיסְגַּעַפְּאָטְשָׁטּ דָּאָסּ פְּנִים —
זְעַטּ זִי אָונְדוּ אַמְּאָלּ גַּעַרְעָמְטּ :
“פָּאָרְזִוְכְּטִיקּ זַיְיּ — מִינְעַ שְׁוֹנָאִים !”

אויך די קללות און די חרמות
זינגען ניט פון מיר פאראהיילן —
(זאלן אויף איר קאָפּ נאָר פֿאלָן)
ווינטשן אַין אַיר אַלְעַ גְּרוֹילָן :

אָפְּנָעָמָעַן זָאלָן די הענט אַיר,
קְרֻומָּ אַן לְאַם זָאל זִי שְׁוֵין וּוּרְן,
זָאל אַיר וּוּרְפּּן דָּס קְדָתָה,
זָאלָן אַיר שְׁוֵין עַסְּן וּוּרְדִּים ;
וּוּרְן זָאל זִי שְׁטוּם, די כְּלַבְּשָׂעַט,
נִיט דָּעָרְגִּין זִי שְׁוֵין די יָאָרְן ...
כְּיוּעָר מִיט זִי אַרְיִינְגְּעַצְּזִיגְּן,
בְּזָאל נִיט מַעַר קִין קְלָלוֹת שְׁפָאָן.

אוֹן אַיךְ שְׁעַלְתָּ מִיט גּוֹסֶט, מִיט חַשְׁקָן,
אוֹ סְּאיּוֹ גָּאָרְנִישֶׁט נִיט צָו שָׁאָצָן —
גִּיטְמִיר אַן די מְכַשְּׁפָה
זְעוּן זִי זָאל אֲפִילּוּ פְּלָאָצָן ?

לְעַבְתָּ זִי מַתּוֹשָׁחִיס יָאָרְן,
זָאל אַ דְּבוֹק פָּוּן אַיר בְּרוּמָעַן —
אוֹ אַיךְ קְרִיגְ פָּאָר יְעַדְעָר קְלָלה
הַיִּסְעָ קְוָשָׁן, בְּמוֹמָן ...

ד

סְּטְרָעָפֶט אוֹיךְ, אוֹ זִי קוֹמֶט פְּאָרְטְּרוּיְעָרט,
סְּאיּוֹ אַיר קָאָפּ אַרְאָפְּגָעָלָן ;
טְרָעָן קוּוּלָּן אַין די אוִיגָּן
אוֹן דָּס מִילְכָּל פָּעָסְט פְּאָרְשְׁלָאָסָן.

— אָך, וואס איז מיט דיר געשען היינט,
וואס ביסטו פֿאַרְקּוּעַטְמַט, מיין לעבן?
בליבט זי שטיל און שווייגט — ערשות נאכדעם
טוט זי מיר איד ענטפֿער געבן:

— כ'בין געקומען אויף אַרגע,
ניט אויף לאנג. וואס זאל אַיך זאגן?
כ'וואעל שוין קיינמאָל מעָר ניט קומען —
מ'האָט מיין מאָמען אַפְּגַעַטְרָאָן:

אַפְּאַרְשִׁיטַע מוֹיד דיַין טַאַכְטַעַר,
נַאֲך דָּעַר אַרְבָּעַט יַעֲדָן אָוֹנְטַמַּת,
טַרְעַפְט זי זיך מיט אַסְטוּדָעַט דָּארַטַּמַּת,
קוֹשֶׁט, האַלְיוּבָעַט זיך, גַּאֲרַ נַאֲגַעַט.

— שוא וּשְׁקָר, גַּאֲלַע לִגְנָס,
ניט גַּעֲדָאַכְט זַאֲלָן זַי וּוּרְדַן.
וועָרַ האָט דיַין פֿאַרְמְסֻרוּט? — «וּוִיסֵּס אַיך?»
ברעכַט אַלְכַּן אוִיס דָּוָרָךְ טַרְעַרְן.

— אלְטַע מוֹידַן אַיבָּעַר דָּרִיסִיךְ,
טַאַכְטַעַר נַאֲך פָּוָן מַאֲמַעַחַה;
פְּלִיאַידְרָזַעַק שוֹין אַיבָּעַר זַעַכְזַיְקַע
בַּיִּ אַטְעַפְלַהְיִיסַע קָאוּעַ.

— טַיְיעַרְעַ, הַעַר אוֹיף צַו וּוַיְגַעַן,
לאָזַי זיך טְרִיסְטַן, הַעַר מיִין עַצָּה;
וּוִיסֵּט דָּאָך, אָזַי זַאֲגַן לִיגַן —
לְעַזְנַע דִּין קָאָפְן אַן אוֹיף מיִין פְּלִיאַיצְעַן.

ס'איו דאך גוט צו דיר דיין מאמע,
האט דייך ליב — צו וואס זיך פלאגן?
אויף דיין גוטסקייט און דיין ליבקייט
פאר דער וועלט כ'וואעל עדות זאגן.

נאר אומזיסט די ריין געפטראַט,
אויסגעשאָלטן אירע שכנות;
ס'האט אומזיסט מײַן צונג געבייטשט זײַ,
אט די באָנדעס פֿאלשׂע זקנות.

וואס טאן מערכ און ניט געטען שוין,
או זי זאל זיך טרייסטן לאָן?
כ'האָב זי צוגעדריקט צום האָרץן,
זי געלעט, נישט אָפְגעלאון;

כ'האָב געקושט איר ליב זיס מיליכל,
אירע אויגן, באָנגַג, דערשראָקָן;
כ'קוּש איר שטערָן און שפִּיעַ גַּאמְבָּע
אונ די זידֶן-זְוִיכָּעַ לאָקָן;

אויך דאס האָלְדוֹן, געשניצט פֿוֹן מירמל,
צָאָפֶ — צָעָפָטָלֶט אָוּן צָעָפָרָן;
כ'קוּש איר האָנט, אִיך קוּש איר פְּלִיאַצְעַ,
כ'קוּש דאס חַנְּגַּרְבִּיל פֿוֹן אַרְיָם.

— ניטע, ליבע, זי ניט ברוגַן,
זאלַן אויפְּשָׁטָרָאָלֶן די אויגַן —
אויסגעטרָאָכֶט אויף דייר אַ לִיגַּן:
ניט געשטוויגַן, ניט געפלויַּגַן!

וְאֶלְדִּכִּישׁוֹן

ס'האט מײַן זוֹן זיך אָנגעצענדן? אָזָן אַין טָאל אָזָן אִינְגָעַנְדָּעַר
גִּיט דָּעַר גַּעֲבֵל אַין דִּי צְוִיְּגַן, צִיט זיך, קְרוֹיזַט זיך מִיט אַ צִיטָעַר.

אוֹן דָּעַר קִיקְלָט זיך אָזָן פְּלַעַכְתָּ זיך ... סְגֻּעָמָט דָּעַר טִיךְ זיך לִיכְטִיךְ רָעָגָן —
בָּאָרוּעָס אָזָן מִיט קָעֵפָ צְעַפְאָטָלָט לְאָמִיר גִּין דָּעַר זוֹן אָקָעָגָן!

מִיט אַ שְׁטָעָגָל אַ פָּאָרְהּוֹלֶנָּס אָזָן דָּוָרָךְ פְּלָאָכְנוּ אָזָן דָּוָרָךְ טָאָלָן,
אוֹן דָּוָרָךְ שְׁמָאָלָעָ קָאָרְנוּ-מְעֻזְשָׁעָס, אָנְגָעָזָעָצָט מִיט טּוּיְקְרִישְׂטָאָלָן.

ס'אַיְן מִין וּועְגַּג עַצְּרִיט מִיט דָּוִיְּגָן, רְוִיְּגָן פְּרָאָכְטִיקָעָ אוֹיף וּוּאָונְדָּעָר,
אַיְלָן מִיר פָּוּן פְּרִיאַיד צָוּ פְּרִיאַידָן מִיט גְּזָעָנָגָן, וּוי קְלִינְגָעָ קִינְדָּעָר.

צְנוּעָם וּוְאָלָד אָזָן טִיךְ! אַיְן טִיפְקִיט פָּוּן קְרִישְׂטָאָל-וּוְאָסָעָר פָּוּן קִילָּן,
דוּרְכְשְׁנִיְּדָן דִּי קָלָאָרָעָ כּוּוֹאָלִיעָס, מִיטָּן פִּיכְכָּטָן זָאָמָד זיך שְׁפִילָן.

אוֹן צָוָם וּוְאָלָד! דָּעַר וּוְאָלָד טְרָאָגָט סְדוּדָות אַיְן זִיְּן טִיךְ דָּעַר אָוּמְבָאָקָאנְטָעָר,
טוֹנְקָלָעָ וּוֹינְקָלָעָן, דּוּמְפָעָ קוֹלוֹתָה, אוֹן פָּוּן וּוְאָרְצָלָעָן אַ גַּעְפְּלָאָנְטָעָר.

שְׁטִינְגָּעָר זִינְטָן דִּי וּוּלְלָט אַ וּוּלְלָט אַיְן, שְׁאָרְבָּן רָעָגָן זיך אָזָן דָּעָגָן
אַיְן דָּעָם בְּלַעַטְעַרְפָּאָל פָּוּן יָאָרָן, גְּרִיבָעָר אָנְגָעָפִילָט מִיט שְׁרָעָקָן.

שאלות טשענרגיכאָווסקי

פלינקער שטראם מיט פלוידער-וועכללאָר, שנידית דעם טאל אַ ליכטיק-ריינער,
ס'גייט איז בלעטערדעם אַ פלאנץ אויף, וואָס געזען האָט נאָך נישט קיינער.

פאָרָן האָז אַ טיפֿע וואַיְנוֹגָה, פֿאָרָן דער בֵּין אָזֶן פִּיגָּל — שפֿאַלְטָן,
אָזֶן אַיְן טָאָל בַּיִם לִיכְתְּבָּן פָּוֹן זָוְנְשִׁיךְ גְּרָאָבָּן קְרָאָטָן זִיךְ בָּאַחֲלָתָן.

דעMBERעס-זוקנים טִיךְ גַּעֲקָרְבְּטָע, שָׂוּעָר בָּאוֹאַקְסְּעָנָע מִיט שְׂוָאמָעָן,
נעְסָטָן פָּאָרָן גְּרוֹיעָן וּוּוּרִיךְ, פּוֹל מִיט אַוְצָרוֹת אַיְן דֵּי תְּהֻוָּמָעָן.

לְעַבְדִּיקָּע בְּעַרְגִּימְרוֹאַשְׁקָעָס, סְאיְזָן אַ פָּעַלְמָוִין דְּרַכְגַּעַפְּלִוִּיגְן,
דוּרְכּוּיכְטִיקָּע שְׁלָאַנְגַּעַפְּלִכְלָעָד אַקְאָרְשָׁט נָאָר אַרְאָפְגַּעַצְיָגָן.

אַיְן פְּרִימָאָרְגָּנָס שְׁרִיְיט דַּעַר שְׁפָאַדְבָּעָר, וּוְילְדָעָ קְולָות זִיךְ צַעְטָרָאָגָן,
אַיְן בִּינְאָכָּטָן לְאַכְּטָן אַ פִּיגָּל אָזֶן דֵּי סָאוּעָהָלָט אַיְן קְלָאָגָן.

רִיחַ פָּוֹן צַעְפּוֹילְטָע בְּלַעַטָּע, פָּוֹן דֵּי סָאַסְנָעָס דַּופְּטָן דִּינָעָ,
אָזֶן מְשָׁפְּחוֹת גְּרוֹיסָע שְׁוּעַמְלָאָךְ, רְוִיטָע, דְּרַזְוִיקָּע אָזֶן גְּרִינְגָּע

בְּאַרְאָוּוִיקָעָס, פּוֹטְעַרְשְׁוָאמָעָן אָזֶן פְּאַרְפּוֹצָטָע מְוַכְּאָמָּרָן —
„פָּוֹן דֵּי גְּרַעַסְטָע בֵּין דֵּי קְלַעַנְסָטָע הָאָבָּן זָאָלָט אִיר לְאַנְגָּע יָאָרָן!!“

לְעַבְנָן זִיךְ דָּא זִיעָר לְעַבְנָן, שְׁטִיל אָזֶן רְוַאַיק אָזֶן בָּאַשְׁיִידָן —
וּוַיְתִּיקָּן מִיט זִיעָר וּוַיְתִּיקָּן, פְּרִיעָען זִיךְ מִיט זִיעָר פְּרִידָן.

אַיְךְ, דַּעַר מְעַטְּשָׁ דַּעַר שְׁטוּמָעָר, שְׁטִי נָאָר, קוֹק זִיךְ צַו דָּא אַ פְּאַרְשָׁעַמְטָעָר,
כְּגַיִּיאָ אַ זִּיטְקָעָר מִין וּוְעָגָדָא, כְּבֵין אַיְן זִיעָר וּוְעָלָט אַ פְּרַעְמָדָעָר.

וּוְאָלָט אַיְךְ קָעְנָעָן — וּוְאָלָט אַיְךְ רֵיְדָן מוֹיל צַו מוֹיל מִיט מָאָךְ אָזֶן גְּרָאָזָן,
וּוְאָלָט פְּאַרְשְׁטִיאִין דֵּי שְׁפָרָאָךְ פָּוֹן וּוּרְבָּעָס אָזֶן דַּעַם חְלוֹם פָּוֹן בְּעַרְיוֹאָזָן.

ס'איו געוויס פֿאָרָאנְגַּען אִינְגֶּעֶר וּאָס פֿאָרָשְׁטִיטַה דַּעַם וּאָסְעָרְ-פֿלוּידַעַר,
וּוְעָרְ סְהָאַט צָעֵר מִתְּנִזְנִיטַבַּ, וּוֹעֵן זִין הִיטְלַ וּוּעָרְטַ נִישְׁטַ רְוִיטַעַר.

וּוְעָרְ סֻעְ קְוִשְׁטַ דַּעַם שְׁתָאמַן פֿוֹן סָאַסְגַּעַן, וּאָס פֿוֹן אַלְטְּקִיְיטַ שְׁטִיטַ גַּעֲבִיגַן,
אוֹן צָו וּוּמְעַן רְעַדְתַּ דְּאָס וּוּינְטַלַּ, אוֹן וּאָס טְוַת דַּעַר דַּעַמְבַּ זִיךְ נְוִיגַן?

אִינְגֶּעֶר אִיּוֹ גַּעֲוָוִיס פֿאָרָאנְגַּעַן, וּוְעָרְ עַס סְוּדְעַט זִיךְ מִיטַּ שְׂוֹאָמְעַן,
שְׁפִילְטַ זִיךְ מִיטַּ דִּי וּאָסְעָרְשְׁפִינְגַּעַן, וּוּעַלְכַּעַ גִּיעַן מִיטַּ דִּי שְׁטְרָאָמְעַן;

פֿרִידְעַט זִיךְ מִיטַּ דַּעַר נְעַסְטַ פֿוֹן שְׂוֹאָלְבַןַ, מִיטַּ דִּי מְאַמְעַס אָוֹן דִּי קְלִינְגַן,
שְׁמוֹצְעַרְטַ צָו דַּעַר פֿרְאַשְׁ דַּעַר פֿלִינְקַעַר : הִיטְ זִיךְ, סְגִינְטַ אַוִּיפְ דִּיר אַ שְׁוֹגָא!

סְמוֹזְ זִין אִינְגֶּעֶר וּוְעָרְ סְזַאלְ קְוּמְעַן בְּאָרוּעַם, טְרוּרִיקַ, קְרִיעַה רִיאַסְן
אוֹיפְ אַ טְיִילַ וּאָס אִזְ פֿאָרְמְשְׁפַט אַוְמְצָקְוּמְעַן דָּרְכַן אִיּוֹן.

סְדַאְרַף דָּאָרְ זִין אַ שְׁרַ פֿוֹן וּוּעַלְדַעַר, מִיטַּ אַ פְּנִים קְנִיטְשְׁ-שְׁאָטַן,
וּוְיַ אַ בּוּיַם אַ בְּלִיצְפְּאָרְבְּעַנְטַעַר, פּוֹל מִיטַּ נְאָדְלַעַן אַפְּגַעַשְׁאָטַן ;

אוֹן מִיטַּ לְאָקָן דִּיקַעַ, לְאָנְגַעַ, וּוּעַלְכַּעַ פְּאָלַן אַוִּיפְ זִין נְאָקָן,
וּוְיַ דִּי גְּרִיבְלָאָךְ-גְּרוּיַע שְׂוֹאָמְעַן וּאָס דִּי זָוֵן הָאַטְזַ זִיךְ פֿאָרְבָּאָקָן.

בְּאָרְד — צְעַשְׁוִיבַעַרְטַ, בְּרַעְמַעַן שְׂוֹעְרַעַ, וּאָס פֿאָרָשְׁאָטְעַנְגַן דִּי אוֹיְגַן,
וּוְיַ דִּי סְאָוְשְׁלַקַע אַיַן וּוְיַלְדוֹאָלַד וּוּעָרְטַ פֿאָרָגְאַכְטַצְוַ שְׂוֹאָרְץְ-פֿאָרְצְוִיגַן.

שְׁטִיטַ דַעַן נִיטַּ צְוּוִישַׁן סָאַסְגַּעַן גְּרִיְיטַ פֿאָרְ אִים אַ שְׁטִילְעַד הִיכְלַ,

וּוְיַלְ עַרְ לִיבְטַ, וּוְיַלְ עַזְקִינְ, דַוְ אָוֹן שְׁטִילְקִיְיטַ מִיטַּ אַ שְׁמִיכְלַ.

סְזִינְגַן וּזְאָלְדְ-מִידְלָאָךְ פֿאָרָאנְגַן, פּוֹל מִיטַּ סְוִהַ, וּוְיַ שְׁאָרְפַּטַּ פֿוֹן שְׂוֹעְרַדְן,
וּוְיַ דִּי וּוּאָלְקַנְסַ, וּוְיַ דִּי בִּינְקְשָׁאָפְט אִין דַעַם אָוֹנוֹנַ דַעַם פֿאָרְקְלַעְתַן.

שאול טשערניכאָווסקי

דורךיבטיקע, ליבטער, באנגע, אויגן צערטליעכע פון קומער,
וויי דער קלאנג פון קוואַל אין פעלדעַר, ווי די פלאטערלאַך פון זומער.

און די וואָלד-מיידלאַך זיי גיינע זיינער מײַדיש-טאנץ סדר
מייט די קראָען פון וואָסערלְילִיעַס אין די האָר און אוּפַַה די קלְיִידַעַר.

ביז עס הענט זיך אויס אַ געבל אוּפַַה די סָאָזְשָׁלְקָעָס אָן זומפַָן —
און די לבנה אין סופַַ-חוֹדֵש האָט אַ פְַנִּים בְּלָאָסֶן, שְׁטוּמָפַָן . . .

דער מלך שאול

...אייז ער געגעגען קיין רמה. האט ער באונגנט
א רעדל נבאים וואס גיט פון מזבח.
פארואיס זי — האט אינער געטראגן דריי ציגעלאָר,
און אינער — א לאָגָל ווַיְין אָונֵן האָרֶף.
האָבָן זי אִים געגעבן צוֹיִץ ציגעלאָר אָונֵן צוֹיִץ לעבלאָך ברוּיט,
און לאָגָל ווַיְין אָונֵן האָרֶף. — האט ער גענוּמען.

אייז אַרְוָנְטָעָר אַ גַּעֲטַלְעַכָּעָר גִּיסְט אַוִּיפָּט אַ נְבִיא —
האָט ער זיְך אַפְּגָעָרוֹפָן אָונֵן גַּעֲזָאָגֶט : «פְּרִידְזָן צָו דִּיר,
דוֹ גַּאֲטַ-גַּעֲבַעַנְטַשְׁטָעָר פָּוֹן מַעֲנְטָשָׁן, גַּאֲטָס גַּעֲזַלְבַּטְעָר,
און גַּרְעַסְטָעָר פָּוֹן צָלָע דִּינְעָ בְּרִידְעָר ! טַאֲפָלְטַ-גַּעֲבַעַנְטָשָׁט
מִיט דָּעָר בְּרָכָה פָּוֹן גַּרוּיסְעָ יִסְוָרִים אָונֵן זַיְעָרָעַ פְּרִידְזָן,
און מִיטָּן גְּלִיק פָּוֹן זִיְּן אַ הָאָרֶף צָו דִּינְעָ בְּרִידְעָר אָונֵן דַּי לָאָסְט ;
פָּאַרְהִילְט אִין סְוּדוֹת פָּוֹן אַ העֲרַשְׂעָר, וואס אִיז גּוֹזֶר
מִיט אִינְסָן אַ וּזְאָרָט זִיְּנָס אַיְבָּעָר טַוִּיט אָונֵן לְעָבָן ;
און אַנְגַּעַזְאָפָּט מִיט גַּרוּיסְטָעָר שְׁכָרוֹת, שְׁכָרוֹת פָּוֹן אַ זְעָעָר,
וְאָסְט זַעַט מִיט אַוִּיגָּן אַפְּעַנְעָ דָּעַם שָׁאָטָן פָּוֹן דָּעַם לְעַבְעַדְיוֹן גָּאָט.
און נַאֲך מַעַר הַאֲסָטוֹ זִיךְ דָּעַרְהַוִּיבָּי, אָונֵן דִּין הָאָרֶץ אִין רַיִּין
צָו אִין-זָאָפָּן אִין זִיךְ פָּוֹן דָּעַם בְּאַחַלְתָּן לִיכְטָן.

און אויב דו האָסט נאָך נישט געהיליקט זיך, וועט דיין נשמה לײַדַן
פֿון דעם באָריך פֿון פְּלִיגְלַעֲפֿון אַיְזְטַופֿ, ווֹאָס פְּלָאָטְעַרְן
דורך אַיְבִּיקִיטַן, ווּעַלְכָעַ גִּיסְטַן זֶיך אַיְן אַיְבִּיקִיטַן,
אוֹם צָו דָּעָרְגִּינְג, ווֹאָס אַיְן אַזְוִינְסַדְעַר סְדַדְעַר פְּרִיהִיכִּיט...”

איַן עַר גַּעֲקוּמָעַן אַיְן דְּמָה אַוְן בֵּין צָוּמָה מֻזְבָּתָה.
אוֹן דָּאָרְטַן אַיְזְגַּעוּן אַנְבָּיאָפֿוּן לְעַבְדִּיקְוָן גָּאָט — דַעַר גַּרְעַסְטָעַר
פֿון אַלְעַז זִינְגַּעַר בְּרִידְעַר דַי נְבָּיאִים — אַן אַוְיסְטָעַרְלִישָׁעַר זָקָן.
הָאָט עַר צַעַשְׁפָּאַלְטָן אַצְּגַּעַלְעַ — אַוְן זַיְהָאָבָן עַס גַּעַרְאָטָן,
אַנְבָּיאָפֿ אַיְפָּעַן בְּרוּיט — הָאָבָן זַיְגַּעַסְעַן,
אוֹן פֿון פְּלִישַׁ פְּאַרְזּוֹכְט — אַוְן זַיְגַּעַן זַעַט גַּעַוָּאָרָן.

אוֹן זַיְגַּעַן זַעַט גַּעַוָּאָרָן — הָאָט אַיְנָעַר גַּעַשְׁפִּילְט אַוְיפֿ דַעַר הָאָרָף,
אוֹן אַלְעַז הָאָבָן אַוְיפָּגְעָהָוִין זַיְעַר קּוֹל אַוְן גַּעַזְוָגָעָן.
אוֹן זַיְגַּעַנְדִּיק — אַיְזַיְעַר זַיְיַעַר גַּיְיסְט אַרְדְּגַּטְעַר —
הָאָט אַיְנָעַר אַנְגָּעַנוּמָעַן דַעַם צְוִיְּתָנְסָהָאָט: דַי רַעַכְטָעַ הָאָנָט
אַיְן אַיְנָעַםְסָלְלָה לְיַנְקָעָר, אוֹן דַי לְיַנְקָעָהָאָנָט אַיְן אַיְנָעַםְסָלְלָה
אוֹן זַיְהָאָבָן אַוְיפָּגְעָהָוִין דַי פְּסִים, אוֹן זַיְגַּעַן אַרְוִיסָּס
אַיְן פְּרוּמָעַן טָאנְצָ פְּאַרְזָן מֻזְבָּחָה: הָאָבָן זַיְגַּעַן גַּעַטְאַנְצָט
מִיט אַלְעַז כְּחוֹתָה אַוְן מִיט זַיְעַר גַּעַטְאַצְעַר נְשָׂמָה —
אַיְן דַעַר מַלְךָ מִיט זַיְגַּעַן צְוָאָמָעַן אַרְיִין אַיְן טָאנְצָ.

הָאָבָן דַי נְבָּיאִים גַּעַטְאַנְצָט מִיט גַּעַפְּלָאַכְטָעַנְעַה הענט,
אוֹיפֿ רַעַכְטָס אַוְן אוֹיפֿ לְיַנְקָס, אוֹן אַלְעַז מַעַר זַיְדָעָנְטָס.
אַט גַּיְעַן זַיְיַעַר פְּאַרְוִיס אַוְן אַט אוֹיפֿ צְוָרִיק,
אַט פְּאַלְעַן זַיְיַעַן אַוְן צַעַפְּאַלְעַן אַיְן שְׁטִיק.
זַיְעַר פְּרִיאַד אַיְזְגַּעַאלְקָסָן פֿון מִינְגָּט צָו מִינְגָּט —
אַרְוִיסָּס צָו, אַרְוִיסָּס! — הָאָט גַּעַלְעַכְטָס זַיְעַר בְּלוּט.

האט דער מלך אויסגעטאן זיין גילדענע קריין,
 די פראקטיקע שענקייט און צירונג פארוואָרפן —
 איז געפאלן די קריין צו דער ערעד, אויף די שטיינדלאָר,
 געפאלן מיט קלאנְג, זיך געקיקילט, געלגולגען,
 איז געפאלן די מויער וואָס צעטילט און צעשידט,
 די מויער וואָס מענטש האט פאָר מענטשן געתשלט —
 איז ער געווען אַ ייד ווי אלע יידן, אַינער פון פאָלק.

מיט געללאָכטענע אַרעם האבן זיך די נבאים געדרייט,
 אויף רעכטס איז אויף לינקס, מיט גערשיין און מיט פרײַד.
 אַט שפֿאלטן זיך אַונְט ווערין זיך גאנְצ
 אין אַין גרויסן עוגל, פֿאָרְדְּבָּקָהִיט אין טאנְצ.
 זיעער ברען איז געוואָקסן פון מינוט צו מינוט —
 אַרוויף צו, אַרוויף! — האט געלעכט זיעער בלוט.

האט דער מלך גענומען זיין האָרָף, די האָרָף פון בוקסעהָלֶין,
 און אַ וואָרָף געטאן דאס קלֵי פון געזאנְג אַין די צוֹיִיגָן.
 איז די האָרָף געפאלן אויף אַ צוֹיִיג אַן די סטרונעס
 זיינען אַיבּערגריסן געוואָרָן: יעדע סטרונעס מיט אַיר זיפְּז.
 אַיז אויך געפאלן די מויער וואָס טילט פָּאנְאנְדער
 צוישן אִם אַין אלע אַנדערע מענטשן,
 די מהיצה וואָס דער בּוֹרָאַ-עֲולָם האט אוּפְּגַעַשְׁטָעלָט —
 איז ער געוואָרָן ווי אלע מענטשן אויף דער ערעד.

מיט געללאָכטענע הענט, ווי משוגע אַינְגָאנְצָן
 געלפּוֹיגָן, געשוועבט אַין באֲגִיסְטָעָרטָן טָאנְצָן,
 באַהָאָפְּטָן אַין צוֹגָעָדרִיקָט בּוֹרָוּסְטָן צוֹ בּוֹרָוּסְטָן
 האט אַין גּוֹפְּ דַעַם צוֹיִיגָן גַּהְאָלוֹזָן אַון גַּעֲקוֹשָׁט.

שאלות שערכיניכאוסקי

זיער נאענטקייט וואקסט פון מינוט צו מינוט —
ארויף צו! ארויף צו! — גיט איס זיער בלוט.

האט ער אויסגעטאן זיין שוערד, זיין שטאלצע שווערד,
און אועקגעווארפן זיין קליזין אויף א פעלזן,
איו דאס מערדערישע כליגעפאלן אויף א שטיין.
האטעס דעם פעלז באגונגנט, האטעס געקלונגען אויפן קול.
איו אויך צעפאלן די מוייער, וואס טילט פאנאנדעראָ
צווישן אים און אלע בעלי'הים אויך דער ערָד,
די מהיצה פון האס צווישן מענטש און בעליך-
איו ער געוען ווי אלץ וואס אטעט אויך דער ערָד.

האָבָן די נְבִיאִים זֵיך גַּעֲדָרִיִּת אָוֹן גַּעֲטָאָנְצָט אַרְוֶמְגָעָנוּמוּן,
צָוָם הַיָּמָל גַּעֲשׂוּעַבְתָּ, אָוֹן אַהֲנִין נִשְׁטַח דַּעֲרָקוּמוּן.
איַן שְׁטוּרָם גַּעֲטָרָאָגָן אַרְוֶנְטָעָר, אַרְוֶיָּה —
און קענען נִיט פָּאָנָאנְדָרְשִׁידָן צָוִישָׁן גּוֹף אָוֹן גּוֹף.
זַיִּעַר וַיְלָדְקִיִּת אִיּוֹ גַּעֲשְׁתִּיגְן פָּוֹן מִינּוֹת צָו מִינּוֹת —
ארויף צו, ארויף! — האט געריסן זיך ס'בלוט.

האט ער אויסגעטאן זיין קלידער, די קעסטלאָכָע קלידער,
איו זיין קעניגלעך מלבוש געפאלן אויך דער ערָד;
איו דאס פראָכְטִיקָע לְיוֹונָט גַּעֲפָאָלָן אויפָּן וּוְעָגָן,
געלעגן אָוֹן גַּעֲבָלָאנְקָט מִיט זֵיך גַּעֲהָאָפְּטָנְקִיִּת אָוֹן וּוִיסְקִיִּת.
איו אויך געפאלן די מהיצה וואס טילט פאנאנדעראָ
צָוִישָׁן אִים אָוֹן דֻּעָם גַּאנְצָן בָּאַשָּׁאָפָּה אויך דער ערָד,
וְאָס די בָּרָאַשִּׁית־דִּיקָע כּוֹחוֹת האָבָן אוּפְּגָעַשְׁטָעַלְט :
ער איּוֹ גַּעַוּן וּוּי אלע באַשְׁאָפָעַנָּע דָּרָךְ גַּאֲטָס וּוּאָרט.

י. י. שווֹאָרֶץ

ווײַין גוּפַ מיט אַסְךְ פֿנִים/עַר זִיבְעַן דֵי נְבִיאִים צְוּנוּפֿגְעַנוּמוּעַ,
אוּיףּ רַעֲכְטָס אָוָן אוּיףּ לִינְקָס מִיטּ דֵי טַעַנְעַן אַנְגַּעַקְומָעַן.
שְׁלָאָגָן אָן זִיךְ אָן בּוּימָעָר, אָן דֵי שְׁטִינְנָעָר פָּונְ מַזְבָּחָה,
אוּן קִיְּקְלָעָן זִיךְ אָין גָּדוֹן מִיטָּן וּוּאַנְדָּעָרְלָעָן רִיחָה.
זַיְעַר דְּבָקָות אִין גַּעוֹאָקָסָן פָּונְ מִינְגָּוָת צָוּ מִינְגָּוָת —
אַרוּיףּ צָוּ, אַרוּיףּ צָוּ — גִּיטָּ אַוִּיסָּן זַיְעַר בְּלוּטָן.

אִין אַרְוָנְטָעָר גַּאֲטָס גִּיסְטָ אַוִּיפּ זִין גַּעַזְאַלְבָּטָן :
אוּן עַר הָאָט אַוִּיךְ גַּעַזְגָּטְ נְבִיאָות אִין דָעָר מַחְנָה,
אִין עַר גַּעַוָּאָרָן אִינְסָ מִיטָּן גַּאנְצָן בָּאַשָּׁאָףּ,
אִין קְלִינְנָעָר פָּונְקָ אִין דָעָם אַיְזָסָוָףּ פָּונְ וּוּעַלְטָן,
צָוּ לִיבְעַן אָוּן בָּאַהֲעַפְּטָן זִיךְ מִיטּ דָעָר יִצְרָה.
אִין עַר גַּעַפְּאָלָן נַאֲקָעָטָ יְעַנְעָם גַּאנְצָן טָאגּ
אוּן גַּאנְצָעָ נַאֲכָטָ ... נַאֲקָעָטָ, נַאֲקָעָטָ ...

1925

איין „עינידור”

(באלאַדנע)

...האלְּבָנָאָכֶט. אויף זיין פערד, און שוערד און און בויגן
איין שאול-המלך איין עינידור אַנגָעַפְלוֹגָן.

אונ און איינס און אַ הוּוִוָּה האָט אַ לִיכְטַזְיךְ גַּעֲווֹוִין —
„דאַ וּאוֹינֵט זַי” — האָט שְׂטִיל אַים זַיְן יונְגָן אַנגָעַוְוִוִין.

— «בִּיסְטוּ דָּאָס דֵּי צְוִיבָּרְיִין?» — «מִין הָאָרְדָּאָס בֵּין אַיְךְ?»
— «רוֹף אַרוֹיְס מִיר דָעַם גִּיטְסַט פּוֹנוּעַם זַעַר — נַאֲרַגְיךְ!»

איין חושך — אַ פִּיעָר אַ גְּרוֹיְלִיקָס, אַ קָּעֶסֶל,
אונ גַּעֲמָעָן פּוֹן שְׂדִים אַונְ בְּרוֹיְזִיק גַּעֲבָלְזָל.

וּוי אַ שְׁלָאָגָג וּוָאָס קְנוּילָט זַיְךְ צְוִישָׁן דֵי גְּרָאָזָן
אַזְוִי קְנוּילָט אַונְ קְנוּילָט זַיְךְ דָעַר דַּוְיךְ אַוְיפְּגַבְּלָאָזָן.

און פֿאַרכְשּׁוֹפְטָן צִירְקָל גַּעֲצִיכְנָט מִיטַּשׁוּבָל
שְׂטִיטַט שְׂטִיל דָאָרט דָעַר מֶלֶךְ אַין פֿינְצְטָעָרָן גַּעַבָּל.

און בְּילְדָעָר פּוֹן גְּרוֹיְל אַונְ פּוֹן אַנְגְּסְטִיקָעַ שְׁרָעָקָן
און שְׂוּוִיס-טְרָאָפָּנָס שְׂוּעָרָעַ זַיְן פְּנִים פֿאַרְדָּעָקָן.

זיין מוט איז געבראכען, דאס הארץ איז געפאלן
און זאגט אים נביאות: פארפאלאן, פארפאלאן.

און ס'שוינדאלט זיין לעבען פארבי פאר די בליקן —
“אך לאזט מיך, אך לאזט מיך” — שטיל שעפטשען די ליפן.

דאס פינצטערניש, פיער פון גרויל און געלבלוזל,
פארפושופטער עיגול און רoid פון דעם קעסל.

האט דער מלך דערמאנט זיך איז די יונגען יארהן
נאך אידעד זיין הימל איז פינצטער געווארטן.

איין בילד נאכן צוויטן אלץ לוייטערער, לינדען —
עס פאנשן זיך סטאדעס פון שאף און רינדען.

א טיק-בלויער הימל, א ליכטיקע שטילקיטט.
ס'ליגט אויסגעשפּרייט אונטער דער צוויגיגקער קילקיטט

דאס ינגל דער פֿאַסטוֹך ... דאס הארץ געמט אוש זינגען,
ווע לייטער די גלעקלעך פון פי טווען קלינגען.

— “וואי גליקלעך און יונג איך בין דעםאלט געוועזן,
“אך, וואלאט איך געקענט ווע אמאל זיין געגען!”

א מורה-דייך וויאי האט אין הארץ זיך געביבן
און ס'האט א גוּס טרען פון האלדו זיך געריסן.

א דונער האט פֿלוֹצִים אָדוֹרֶך זיך געבראכן
און בליעץ האט אין שווארצקייט געשפּוּת און געשטאכן:

שאול טשרניחובסקי

“דא בין איך, דער זעהר, אויף דיין רוף געקומען,
“ס’ האב איך דיך פון היבטער די שאפ גענומען;

“פאָר מלך גיעזאלבט דיך אין פֿאַלְאַץ צוּ לְעֵבֶן,
“דאָס בעסטע פון יִשְׂרָאֵל אֵין האַנט דיר גַּעֲגַּבָּן;

“וואָס האַסְטּוֹ מִיךְ הַיִּנְטּוֹ פָּוּן מִיךְ רֹו אַוְיפְּגַּעַצְּטַעַרטּ,
“וואָס האַסְטּוֹ מִין אַיְבִּיקָּן שְׁלָאָף מִיר צַעַשְׁפְּלִיטַעַרטּ,

— “פאָרוֹאָס האַסְטּוֹ מִיךְ פָּוּן די שאפ גַּעֲגַּבָּן?
“ס’ אִיז מִין כְּה גַּעֲוָאָרָן צַעֲרוֹנוּן, פָּאַרְשָׁוֹאָוּמָעָן,

“כ’ האַב די יַאֲרֹן פָּאַרְשָׁוֹעָנדָט אֵין מַלחְמָה אָוּן צַאָרָן,
“דאָס גְּלִיק פָּוּן מִין הוּא אֵיז צַעַשְׁטַעַרטּ מִיר גַּעֲוָאָרָן;

“עַס רִינְגְּלָעָן די פְּלַשְׁתִּים מִיךְ אָום וּוי מִיט צַוְּאָגָעָן,
“בֵּינוֹ טוֹית האַלְטָט דָּעַר גִּיסְטּ מִיךְ דָּעַר בִּיזְעָר גַּעֲפָנָגָעָן;

“דוּ, גַּעֲטַלְעַכְעַד מֵאָה, וְואָס האַט גָּאָט מִיר צוּ זָאנָן?
“וּוי זָאָל אִיךְ מִין לִידְ אָוּן מִין אָוְמָגְלִיק פָּאַרְטְּרָאָגָן?”

— “די שְׁטוֹרָאָפּ פָּאָר דיין שְׁטוֹלָאָלִיךְ, דיין נִיט קַעְנָעָן זִיךְ צַאָמָעָן,
“אוּן מַאְרָגָן וּוּעָסָטוֹ זִיךְ שְׁוִין מִיט מִיר צַוְּאָמָעָן.”

איַן וּוְאַךְ פָּוּן פְּרִימָאָרָגָן, אוּן שְׁוֹעָרָד אוּן אָן בּוַיְגָן,
הַאַט דָּעַר מלְךָ, אָ שְׁטִילָעָר, צְוָרִיק זִיךְ גַּעֲצָוִיגָן.

אוּן זִיךְ פְּנִים איַז בְּלָאָס, נָאָר אוּן מַוְרָא אֵין האַרְצָן,
איַן די גְּלִיאַיקָּע אוִינָּן — דָּעַר יָאָש אֵין שְׁוֹאָרָצָן ...

שאול'ס קבורה

טריט און טרייט געמאַסְטָן, מאָן בִּים צוֹוִיטָנָס זִיִּיט,
 אַהיַפֵּל מענטשָׁן-העלְדָן פֿוֹן קעַנְגָּשָׂאָלֶס לִיְּיט,
 טראָגן דָּאָרֶט אוּיף שטָאנְגָּעָן. טראָגן זָאלְבָעַצְוַיִּיט,
 גוֹפִים דָּרִי אֵין מַצְרִישִׁילְיוֹונָט אַיְנְגָּעָנִיט ;
 אַיְנְעָם נָאָכוֹן צוֹוִיטָן — קְרֻעְפְּטִיק יַעֲדָעָר גּוֹף,
 נָאָר קְרֻעְפְּטִיק עָר אָוֹן שְׁטָאָרָקָעָר אֵין דָּעָר פְּעַרְטָעָר גּוֹף.
 דָּוְרְכָן לִיְיְוָונָט בּוֹלְט זָעַט דָּעָר גּוֹף זִיךְ אָן,
 קְעַנְטִיק, יַעֲדָעָר אָבָר פֿוֹן אַהֲלָד אַמָּאן.
 דָּוְכָט זִיךְ, עָר אֵין וּוְיְדָעָר הַוִּיךְ אָוֹן שְׁטָאָרָק אָוֹן גְּרוּוּס,
 וּוְיִ אָמָּאָל אֵין מַצְפָּה — לְעַבְעַדְיק דָּוְרְכָוִיס.
 לְעַבְעַדְיק דִּי אָוִינְגָן, שְׁמַיְכֵל אָוִיפֵּן מַוְיל,
 אַיְדָעָר סְהָאָט דָּעָר נְבִיא אִים גַּזְאָלְבָט מִיט אָוִיל,
 אַיְדָעָר לִיְּן אָוֹן פּוֹרְפּוֹר אֵין גַּעַוּעַן זִין קְלִיְּדָן,
 אַיְדָעָר סְהָאָט זִין נָאָמָעָן גַּעַלְגָּעָן וּוִיטָן אָוֹן בְּרִיטָן.

בוֹיגָן זִיךְ דִּי פְּלִיְיצָעָס פֿוֹן שְׁוּעוּרְקִיטָן פֿוֹן דָּעָם גּוֹף,
 נָעָמָעָן מִיטָּן וּוִיסְטָן מְדָבָר זִיךְ אַרְוּף —
 אֵין דָּעָם שְׁפּוֹר פֿוֹן טִיגְעָרָם, אֵין דִּי לִיְבְּנָס-טְרִיטָם,
 הַוּגְעָרִיק אָוֹן דָּוְרְשְׁטִיק דִּי קְלִיְנָעָמָה צִיט ;
 גַּיְיעָן בָּאָרֶג אַרְוּף אַלְעָ — הַרְוּדָעָס, וּוִיכְנָפְעָלָד —
 וּוְיִיל פֿוֹן פְּלִשְׁתִּיםְסִ פִּיעָרָס לִיגְט דָּעָר טָאָל באַהֲלָט.

שאלות שערnicאָווסקי

ציען זי קיין גלעַד — אַט אִין גלעַד באַלְד —
קלאמערט זי דֵי שווארץקיט פֿון דער נאָכֶט אָונֵן האָלָט,
וואָקְלַט זיך קײַן פֿום נִיט, האָנט — נִיט אָפְגָעַשׂוֹאָכֶט,
שְׁטִיטַט אַ בּוּיַם פּוֹנוֹוִיַּטַסְס, שווארצט זיך אִין דער נאָכֶט.

טרִיט אִין טְרִיט גַּעֲמָאָסְטָן, מָאָן בַּיִם צְוֹוִיַּטָּס זִיְּטָן,
אַ הַיְּפֵל מַעֲנְטְּשָׂׂנוֹ-הַעֲלָלָן פֿון קַעְנִיגַּ שָׂאָלָס לִיְּט —
טַּאַל ... אַ וְאָסְעָרְ-טִיכְּלָל ... פְּעַלְזְנוֹוּעַנְט אָונֵן פְּלוֹזָן —
אַט אָונֵן באַלְד אַגְּנְטְּקָעָן שְׁוֹאָרְצָט דֵי בְּלַעְתְּרַ-קְרוֹיָן.
דָּאָרָט וּוּעַט זִיְּן קַיְּין צִיְּכָן, נִיט קַיְּין שְׁטִינַן אִין פְּעַלְד ;
שְׁנִיְּידָט דֻּעַם טְאָמָּרִיסְק אָפֶן, זַעַגְטַּ וּוּרְ אָפֶן דֵי לִינָּד,
וּוּעַט קַיְּין זָכָר בְּלִיבָּן, פְּעַלְד אִין שְׁטוּמָן אָונֵן בְּלִינָּד.
קִיְּנִיעָר זָאַל נִיט וּוּסָן, וּוּאַן זִיְּן קַבְּרָ אַיִּן,
פָּאָרְשָׂוּעָן זָאַל קַיְּין פְּלַשְׁתִּי דֻּעַם קַבְּרָ מִיט דֵי פִּיט,
קַיְּין אַיְּגָעָנָעָר, קַיְּין פְּרַעְמָדָעָר, נִיט גּוֹט אָונֵן אוּיךְ נִיט שְׁלַעַכְתָּ,
נִיט אָפִילָו דָּוָה, דַּעַר בִּיתְלָחָם קָגָעָט.

עַמִּיךְ, טְרִעְפָּט, דַּעֲרָמָאנְט אִים, דַּעֲרַצְיִילָט עַר צִוְּנִים דָּוָר
לִידְעָר פֿון גְּלִבוּעָ, כְּשׁוֹף פֿון עַיְּנַדָּוָר,
אִים, דֻּעַם יְחִידָּקְעָנִיגָּ, נְבִיא פָּעָסָט אִין מָוָט,
בּוֹנָט מִיט שְׁוּעָרְד גַּעַשְׁלָאָסָן אָונֵן באַצְאָלָט מִיט בְּלָוָט,
איַינָּעָר, וּוָאָס בְּרִיטָהָאָרְצִיךְ, בְּאַשְׁיַּדָּן, האָט בְּאָגָעָרט
זִיךְ אָונֵן זִיְּנָעָ קִינְגְּדָעָר אָפְגָעָבָן צָוָם שְׁוּעָרָד.
קָעָן דַּעַר לִיבָּדָעָן פְּעַלְשָׂן אִין זִיְּן פְּעַלְזְוַן-זִיְּט ?
אוֹן וּוֹי אַ לִיבָּגְעָפָלָן, עַר אָונֵן זִיְּנָעָ לִיְּט.

די גלאָקן

צום גלאָקן-געקלאָנג וואָס ברומט נאָך בלוט :
בימ-יבאָם ! בימ-יבאָם ! בימ-יבאָם !
אייז געפֿאלַן די שטאט. היידצמאָקעַס
זִיִּה האָבָן געשחטֵן, געשענדט אָוֹן געקעפְּט
אוֹן ס'פֿאַלְקַה האָט דָּאס אִידישׁ האָבָן-גּוֹט
צערוּבִּיט אָוֹן צעשלעפְּט.

דרֵי טָעָג זִינְגַּן טַוִּיטָע גַּעֲלָעָג אַין גַּאַס,
אוּפֶן דְּרִיטָן — אַין גַּרְוָב זִיִּ גַּעַשְׂמִיסָן ;
די שָׁוֹל אַיְזָ פָּאַרְשָׁוּעַכְּט, סְפִּרְיַתּוֹרָה פָּאַרְשָׁמוֹצָט,
צעטראָטָן, אוּפִּיךְ שְׁטִיקָעָר צָעָרִיסָן.
אַ טְוּרָעָמְדִיק קְלוּיסְטָעָר אַ וַיְיִסְן גַּעֲבוּיט
אוֹן גָּלָאָקָן אַרְיִין דָּאָרט גַּעַהַאנְגָּעָן ;
אוֹן וּוֹעֵן ס'הָאָט דָּעָר כּוֹמֶר זִיךְ דָּאוֹנוֹעָן גַּעַשְׁטָעָלֶט —
זִיִּ זִינְגַּן זִיךְ בְּרוּמִיק פָּאַרְגָּאָנְגָּעָן :
בַּיְמַ-בַּאָּם ! בַּיְמַ-בַּאָּם !

האָט אַיְינָעָר אַ לְמָדְיוֹאָוּנוֹニִיק דָּעָרָהָעָרט —
אַין הָאַרְבָּסְטִיקָעָר נַאֲכָט, נִיט גַּעַזְעָן, נִיט גַּעַהָעָרט,
געַקְוָמָעָן אָוֹן אַפְּגַּעַזָּגָט קְדִישָׁ :
“יִתְגָּדֵל וַיְתַקְדִּשֵּׁ !”

שאול טשרניחאָווֹסְקי

אייז זוי ער בלײַבֿט שטיל נאָר — אַרום אָז אַרום
האָט דער גָּלאָק אִינְגָּם קְלוּיסְטָעֶר גַּעֲגַּבָּן אַ בָּרוּם
אוֹן דֵי קְלַעַנְדָּרֶעֶת גָּלאָקָן מִיטְגָּעָרְעָכְצָט פָּרוּם:
„אמְּן!
אמְּן וְאמְּן!“

דער כּוּמֶר דַּעֲרָהָעֶרֶת — קוּמוֹט צְוָלוּיפָּן דַּעֲרָשְׁרָאָקוֹן
דָּאָס פָּאָלָק אייז צְנוּנִיף זִיךְ גַּעַלְאָפָּן;
דער בִּישָׂאָפָּי אוֹן אַרְצִיבִּישָׂאָפָּי —
געַשְׁפְּרִיצָּט הַיְלִיק וּוְאָסָעָר אוֹן תְּפָלוֹת גַּעַזְגַּעַן
כָּדי צּוֹ פָּאָרְרִיכְטָן דַּעַם פָּגָם פָּוּן דֵי גָּלאָקָן.
דער גָּלאָק האָט פָּוּן קְלוּיסְטָעֶר זִיךְ וּוְידָעֶר צְעַקְלָנוּגָעָן
אוֹן סִ'הָּאָבָּן דֵי קְלַעַנְדָּרֶעֶת גָּלאָקָן דַּעֲרוֹאָכָט
מִיט חָן אוֹן מִיט פְּרָאָכֶט:
בִּימְ-בָּאָם! בִּימְ-בָּאָם!

נָאָר שְׁפָעַט אִין דָּעֶר נָאָכָט, שָׁוֵין צּוֹ תְּקוֹן-חַצּוֹת,
אייז וּוְידָעֶר דָּעֶר וּוְאָונְדָעֶר גַּעַשְׁעָן:
דָּעֶר גָּלאָק האָט זִיךְ וּוְידָעֶר צְעִיפָּצָט מִיט גַּעַוְוִין
אוֹן קְלַעַנְדָּרֶעֶת גָּלאָקָן גַּעַעַנְטָפָעֶרֶת מִיט חָן,
איין טְרוּיְעָר-גַּעַקְלָאָגָג אָזְוִי קְלָאָר אוֹן רִיןְ:
„אמְּן!
אמְּן וְאמְּן!“

אֶל יָד

אין הארץ זינגת א ליד און קלינגט
פון אלטע צייטן גאר —
פון מדבר היין, פון שטראל און בליעז,
פון זעאנג ביימ טיך כבר.
אין פלאם צעשפילט, פון טוי געקילט,
אין הייסער גרויסער קראפט —
האט מיך פֿאַרְפֿלִיעִיצָט, מיין בלוט געריכִיצָט:
שטייף אויף און קענְפָּעָמִיך און שאָפָּ!
קומט אויף און קוועלט און שטראמט און העלט
און פֿילְט אָן פֿול דאס האָרְץ:
דאָס ליד פון בלוט, דאס ליד פון מוט,
סְגֻּזְאָנְג פון גּוֹרָה, מאָכָּט.

ווען אויף די פעלדער גאלדען ברויט
רופט גאט ארוייס דעם טויט
מייט רעגןס בלוט, און ס'אייז זיין שניט
יונגעַלְעַבָּן, פריש און רויט —
וואָס בִּיסְטוֹ, בלוט, וואָס פְּלִיסְט אֵין מִיר,
פון אלטע דורות בלוט?

שאלות שערוני-אואסקי

ביסטו פון פירשטיין פון אמאָל,
פון לאָנד פון זוּ און גלוֹט?
געהיימער דוף פון ערשטיין דור,
אַ יונגעָר דור אוֹיפֿךְ דריַעַד —
אַ דור ווֹאס רַאנְגָּלֶט זִיךְ מֵיט גָּט
אוּן לאָכְט זִיךְ אוֹיס פון שוּעָרֶד.

וֹאס בִּיסְטוּ, בְּלוֹטָה, וֹאס בְּרוֹיזְט אַין מִיר,
פָּוּן קְדוּשִׁי תְּחִזְתִּים?
איַךְ שְׂטוּעָק מִין הַאַלְדוֹן צָום מַעֲסָעָר נִיט —
אַין קָאָמָף שְׂטָאָרָבָּן, נִיט אַין שְׁמָדָן.
אַ נִיְינָן, איַךְ הַאָב אַ שְׂוּעָרֶד אַין הַאַנְטָן,
מִין פּוּיסְט אַיְזָן פְּעָסְט גַּעֲרָאַלְט —
בָּאָגָעָנֶט מִיךְ דָּעָר חִיהִ-מְעַנְטָשָׁה
איַז בְּלוֹט פָּאָר בְּלוֹט גַּעַצְאַלְט!

וֹאס בִּיסְטוּ, בְּלוֹטָה, וֹאס זִידְט אַין מִיר —
בִּיסְטוּ פָּוּן שְׁפָאָנִיעָס/סְלָאָנָה,
וֹאוּ מִיר הַאָבָן אַין שְׂוֹאָרְץ-פָּאָאַד
גַּעַשְׁפָּאָנָט צָום פִּיעָרְבָּאָנד?
כִּיבִּין נִיט קִיְינָן שְׁטוּמָעָן שְׁאָפָּן וֹאס שְׁפָאָנָט
צָום שְׁטוּמָעָן סְוּפָּה גַּעֲפִירְט —
צָעַשְׁמַעְטָר זִיךְ דִּין קָאָפָּן וּוֹאנְטָן,
נַאֲרָן נִיט פָּוּן שְׁוֹנָאָס הַאַנְטָן!

וֹאס בִּיסְטוּ, בְּלוֹטָה, וֹאס קָאָכְט אַין מִיר —
וֹאס שְׁטָאָרְבָּט מִיטָּן «אַחֲדִי»?
איַךְ בִּין פָּאָרְצָוּיִיפְּלָט שְׁוִין פָּוּן אִים
אוּן רַאנְגָּלֶט זִיךְ נִיט מֵיט גָּט.

און נאסע שוואמען אויפֿן האָרֶץ
וואָס לַיְדִיק אֵיז אָונַעֲרַ —
זַיְנָעַן נִיט פָּאָר דַּעַם וּוָאָס פָּאָנְצָעַר טְרָאָגַט
אוֹן שִׂיצַט זַיְד מִיט וַיַּן שְׁוּעָרָדָ.

וּוָאָס בִּיסְטוֹ, בְּלוֹטָ, וּוָאָס רְוִישַׁט אַין מִיר —
מְכַבְּיִ-בְּלוֹט ? — אַ נִּין !
אַין פָּעַלְקָעַד-קָאָמְפָּן אוֹיףֿ דָּעַר עַדָּ —
כְּהָאָב נְעָרוֹן — מִירְמָלְשְׁטִיָּן.
עַס פְּלִיאִיצַט מִין בְּלוֹט פָּוָן וּוּוֹנְדָן צְוּעָלָףּ —
בֵּין הַיִּנְטַּצְתַּצְלָחָה צַו טָאָג אַין שְׁטָרָאָם —
נִיט אוֹיףֿ מִין עַדָּ טָוָט פְּלִיאִיצַן סְבָלוֹטָ.
אוֹן טִיףֿ אֵיז, רְוִיטָ, דָּעַר תְּהֻומָּ.

וּוָאָס בִּיסְטוֹ, בְּלוֹטָ, וּוָאָס זַיְנָגַט אַין מִיר ?
בִּיסְטַּה דָּרְהַמְּדָבָר בְּלוֹט ?
דָּאָס בְּלוֹט פָּוָן אַיְנְדְּרִינְגְּעָר אַין לְאָנדָ.
וּוָאָס רְוִישַׁט אָונַעֲרַ בְּרוֹיוֹזָט מִיט גָּלוֹטָ.
סְרָופְּטַּה וּוִידָּעָר מִיד דָּאָס שְׁטָאָרְקָעַ לְדָ —
אַין פִּיעָר אַיְנְגְּעַבְּרָעָנטָ :
שְׁטִיגַט אַוְיפֿן בָּאָרָגָן, גַּעוֹוָאָגָט אָונַ שְׁטָאָרָקָן,
אַלְיךָ וּוָאָס אִיד זַעַט פָּאָרְנוּמָט !

אַ קְלָאָגַט אִיד אַיְנְוָאַוְינְגָּעָר בִּים יִם,
דוֹ, פְּלָשְׁתִּי, בּוֹיְגִ דִּין קָאָרָק —
דָּעַר יְרָדָן דִּינָס, לְבָנוֹן דִּינָס,
דָּאָס פְּלָאָכְלָאָנד אָונַעֲרַ בָּאָרָגָן.

שאול טשערניכאָווסקי

פֿוֹן טִיךְ פֿוֹן פֶּרֶת בֵּין קִיּוֹן חַמְתָּן,
דָּאָס בְּרִיטִיעַ מְדִבְּרִ-לְאָנד,
וּוָאָס לִיגְט אַקְעָגָן זָוָן צֻעַשְׁפְּרִיעִיט,
בָּאַצְּיִיכְנֶט דָּוָרָךְ גָּאָטִיס הָאָנָט.
בָּאַצְּוּוִינְגֶט דָּאָס לְאָנָד מִיט שְׂטָאַרְקָעָר הָאָנָט
אוֹן וּזְאַרְצָלָט אַיְיָן זִיךְ דָּאָרָט —
אֲ בָנֵין בּוֹיִיט אָנוֹ אַיְבִּיקָן
פָּאָר קּוּמְעַנְדִּיקָן דָּוָר !

1916

אָ לִיד ווּעֲגָן דַּי טַעַנְצָעָרִינָס

... אָוֹן אַלְעַ פְּרוּיעַן וַיְיִנְעַן אַרְוֵיס נַאֲךְ אַיְדַּר
מִיט פּוֹיקַן אָוֹן מִיט טַעַנְץ ... (שָׂזּוֹת, ט"ז, כ')

פּוֹיק צוֹ פּוֹיק פָּאָרְגִּיִּיט זִיךְ, בְּרוּמֶט, פּוֹיק צוֹ פּוֹיק פּוֹיקט אוַיס אָוֹן ווִינְקַט.
מִיטַּן פּוֹיק צְנוּנוֹיְפָּגָעָסַן, וַיְיִדְאַס הַעֲנֵטַל מִיטַּן קְלִינְג —
מוֹיד אַיְן מוֹיד ! אָוֹן אַלְעַ מוֹידַן שַׁוּעַבְּן־שְׁוּיְמַעַן הַעֲנֵט אַיְן הַעֲנֵט
וַיְיִדְעַ שְׁטוּרָעַם פּוֹגָעַם מִדְבָּר אָוֹן גַּעֲוִירְבָּלַף פּוֹגָעַם זָאְמַד.
טְרַאַגְּן זִיךְ אַקְעַגְּן עַדְה אַיְן פָּאָרְשִׁיטַן טַאנְצַעְשִׁיפְּט
וּוַילְד צְעַפְּלָאַסְן אָוֹן הַאַרְמָאַנִּישׁ : שְׁלַאֲנְקָעַר פּוֹס אָוֹן שַׁוּעַרְעַה הַיְּפָטַה
זְוּנוֹת הַיְּלִיקָע אָוֹן חַזְוֹפָה בְּלוֹט־אָוְמְשָׁוְדְּקָע אַיְן שְׁפָאַן :
בְּרוֹסְטַן מַאנְגַּן, הַיְּפָטַן צִינְדַּן דָּאַס גַּעֲבָלוֹת פּוֹן חַתְּרָמָאַן.
אַיְן דָּעַם וּוַירְבָּלְדִּיקָע טַאנְגַּן אָוֹן גַּלוּסְטִיקָן גַּעֲפָגָן
שַׁוּעַר דַּי אַרְעַמְבָּעַנְדָּעַרְ קְלִינְגַּעַן, פּוֹסְבָּאַנְדְּ רַיְיצַט מִיטַּן כְּשֻׁוְּפְּ-קְלָאָגָן.
— הוּי דַו מַאַן דַו הַעַלְד ! צָוָם הַכְּלָ נַעַם מִיךְ, מַאֲךְ מִיךְ פָּאַרְ דִּין וּוַיְיַבָּה,
צִינְדַּן דַי קְיַלְעַ בְּרוֹסְט אַיְן פְּיִיעַר, נַעַם אַיְן דִּינְגַּע הַעֲנֵט מִין לִיְיַבָּה
— סְהָאַט נַאֲךְ קְיַיְנָעַרְ מִינְעַן קְנִיעַן נִיטַּגְעַן בֵּין דַעַר מִינְמָה,
אַיְךְ פָּאָרְהַיִיב מִין קְלִיְיד וּוֹאָס הַעֲכָרְ אַנְצּוּבְּזַן דִּיר דִּין בְּלוֹט !
— גַּיְבַּ מִיר וּרְעַ פּוֹן אַ שְׁטָאַרְקָן, פּוֹן אַ חַאְרְטָנְעָקִיקָן דָוָר !
סְהָאַט בְּאַמְּגַנְטַן מִיךְ מַאַן פּוֹן מַעַנְעַרְ, חַתְּנוֹ-מַאַן אוַיְף לְאַנְגָּע יָאָר !
— אָוֹן מִין זְרַע וּוֹעַט זִין הַיְּלִיקָה, טַאֲפָלַט פָּלָאַם אָוֹן טַאֲפָלַט לְוֹסְט,
אַיְן דַעַר הַיְּלִיקָעַר מִיסְטָעָרִיעַ וּוֹאָס אַיְן פְּלָאֲמְעָדִיקָעַר בְּרוֹסְט !

שאלות שערוני-אַוּסָקִי

— זיין אָ דור אָ שטאלצָן, בייזן, ווי דער מְדִבְרִיסִין צָעְגָּלִיט,
זעט די וואָנדער אוֹן די צִיכְנֶס, אֲבעָר גָּלוּיבָט עַד נִיט!
— דור וואָס פָּאַסְט זיך פָּאַר די קְבָּרִים אוֹן דָּעַם מְדִבְרִיס זָאַמְפָּאַרוּי,
מייט פָּאַרְקִירִיצְטָע צִיְּן בֵּי קְבָּרִים, אָן גַּעַשְׂרִי.
— דור וואָס פָּאַלְט אַין מְדִבְרִיס-זָאַמְדָּן, שְׁטָאַרְבָּט פֿוֹן גִּיפְט פֿוֹן שְׁלָאַנְגָּעָנְצִיּוֹן,
שְׁלָאַנְגָּעָן, שְׁלִיחִים פֿוֹן די גַּעַטְעָר, דור פֿוֹן אַיְזָן אוֹן פֿוֹן שְׁטִיעַן!

שׁוּעָבָן-שׁוּוִימָעַן — אוֹן די גְּלִידָעָר מְאַגְּעָן : נַעַמְת אָונְדוֹ אָון בָּאַצּוּינְגָּט!
סְרִופְט דָּעַר קְנִיטָש פֿוֹן יְעַדְעָר הַילָּע אוֹן דָּעַר פָּוָס מִיט וָאַונְקָעָן וָיְינְקָט.
סִיְינְגָּעָן מְאַמְעָס פֿוֹן די שְׁבָטִים, מְאַמְעָס פֿוֹן אָ פָּאַלְק אַין בְּלִי,
שְׁטָעָלָן אוּיפְּ זִינְעָר חִילּוּת אַין אָ תָּאוּה/דִּיקָּן גַּלִּי.
וַיִּפְּאַרְזִיְּעָן פָּאַר דָּעַר צּוּקוֹנְפָּט, פָּאַרְן לְעַצְטָן טָאג פֿוֹן זַיג,
דור וואָס שְׁטִיטִיט אַין בְּלֹוט אוֹן פִּיעָר, אָ גַּעַזְנְדָעָנְעָר אַין קְרִיגָּא.
פָּאַר די שׁוּעָרְדָּן פֿוֹן לְעַגְיָאנְגָּעָן, פָּאַרְן רָאַד אוֹן פָּלָאַם וואָס גְּלִיט
אוֹן פָּאַר לְעַבְעַדְיקָע קְבָּרִים ... די תְּלִינְיִים מְאַכְּן מִיד.
פָּאַרְן שְׁלוֹנָד פֿוֹן וַיְילְדָעָה חִוּוֹת, פָּאַר הָרוּגִים אוּיפְּ דָּעַר וָאַנְטָא,
זָאת צָו מְאַכְּן שָׁאַרְף פֿוֹן מְעֻסָּעָר, פִּילְן תְּהוּמָעָן בֵּין צָוָם רָאַנד.

טרָאָגָן זיך אַקְעָגָן עַדָּה אַין דָּעַם וַיְילְדָן טָאנְגָּן צָעְשְׁטִיפָּט —
זַיִּי, די מְאַמְעָס פֿוֹן די שְׁבָטִים : שְׁלָאַנְקָעָר פָּוָס אוֹן שׁוּעָרָעָה הִיפְט!

אָ טַאנֵץ לְכִבּוֹד דָּעַר כֶּלה

מייחסת געוואָגט אויף רביה יהודה בר זילאי, אָז עָר
פלענט געמען אָ מירטנツוּיגל אָן טַאנֵץ פֿאָר דָעַר
כֶּלה. מֶר שָׁמוֹאֵל בָּר רָב יִצְחָק הָאָט גַּעֲטָאנֵגֶט מִיט
דָּרִי. מִאָכָּט רְשִׁיּוֹת: מִיט דָּרִי צְוַיְיגָלָעַךְ, וּאָרָפֶט
איינָס אָן קָאָפֶט אַיִינָס. (כתובות י, ע"א)

אַיְנוּם רְעַדְלָפָון תַּלְמִידִים
שְׁפָאָנֵט דָעַר רָבִי, שְׁטָאָלָץ, גַּעַזְוִיבָן;
שְׁטָעַלְטָעַט עָר טְרִיאַט נַאֲךְ טְרִאַט בְּנָעִימּוֹת,
פָּאָלָעַס פָּוָן זִין טְרִאָכָט פָּאָרְהָוִיבָן.

יְוָגָנְטָלָעַכְעַ, פְּרִישָׁעַ כּוֹחוֹת —
פְּלִיבָּק אָזְזָנְטָעַר, פְּיִילָפָון בְּיִיגָּן;
פְּאָטָשָׁט דִי הָעֵנֶט אַיְן גְּרוֹיס הַתְּלָהְבוֹת,
שְׁטְרָאָלָט דָאָס גְּלִיק אִים פָוָן דִי אַוְיגָן.

פְּלָאָמָט דָאָס פְּנִים זִיןָס פֿאָר נַחַת,
פְּיִיעָר שְׁלָאָגָט פָוָן גּוֹף פָוָן גַּאנֵץ —
אַיְן גַּעַזְעָמָל פָוָן תַּלְמִידִים
שְׁאָלָט עָר, שְׁטְרָאָלָט עָר אַיְן זִין טַאנֵץ.

שאלות שעירניכאוסקי

איין די הענט דריי מירטנשטייניגלאעד,
האלט איין ווארפן — זעט נאר, זעט :
איין האנט ווארפט, די צוויטע כאפט זי —
וואס דאס קונצנמאן ? רעדט !

זאגט, איך בעט אייך, מיר, דעם פרעמדן,
וואס אונינס איון דא געשען,
וואס דער רבבי אייז הינט פריליער,
ס'גלאיט דעם אלטנס הארץ איין ברען ?

וואס דאס טאנצן אוון דאס בליצן ?
איין אַ סוגיה זיך געקליגט
אוון אַ דין גע'פֿסְקִינְט ? וויעדר
דאס בִּיתְ-שְׁמָאי הַיִנְטָבָאָזִיגְט ?

האט די ערדר געדרשט נאך זואסער
אוון — געבענטשטער רעגן פאלט ?
קומט אַ קאנסול אַ גַּרְצָדָק,
אוון — אויס צרות, אויס געוואלט ?

וואס דאס טאנצן, וואס דאס שאלן,
וואס אייז ער פון פריד צעשפֿילט ?
אייז איין לאנד געווארן רואיק,
די מלחה מאינגעשטילט ?

אייז שוין דוים צולעט געפֿאלן,
וואס באהערשט די גאנצע וועלט ?
האבן זיך אַרְיִינְגְּעַרְיסְּן
די באראברן אוון פֿאַרְשְׁטָעַלְט

אלע שטעה אירע אין געבל?
און — אויס רשות/דיקע מאכט —
ברידער זינגען גאנץ מיט ברידער
און — ניטא מער קרייג און שלאכט?

*

ניט געאמפערט זיך אין סוגיות,
ניט געשפערט זיך אין א דין,
וואס ביהת-שמעאי מוסר-נפש
וואלטן זיך געוווען דערין.

וואס מיר דעגן, וועז מיר דעגן?
קאנסול גיט און קאנסול קומט —
אויב מען וויל ניט קומט קיין בראך ניט
און די פאליטיק פארשוטומט.

זיבער אלץ נאך איז זיין גרענץ
אייז דאס דשעות מיט זיין יאך;
ס'קושט נאך אלץ איין שוערד דער צווייטער
וואי איין אלטע צייטן נאך.

רוים אייז אלץ נאך גראיס און מעכטיק
און באהערשט די גאנצע וועטלט;
פול מיט גאל אייז אלץ דאס בעכער
און קיין אינציגק טראפֿן פעלט.

ס'גיט נאך און איין לאנד מלחמה —
און דער גרויסער ברידער-קריג

שאלות שערnicאוסקי

אי נאך ערゲער פאָרָן שונא —
אומגליק פיערט אלץ זיין זיג.

*

ניין, דער רבּ טאגנץ און הוילעט
פרידיק, לוסטיק, ווי אַמְּפָל —
אויף דער חתונה אַ גָּסְט דָא
חתנִיס קֹול אַוְן כְּלהִס קֹול!

איין יישראָל נאך אַ הוין דָא,
איין יהודָה — נאך אַ גָּסְט;
בליצט זיין אויג און פרידיק זיין הָאָרֶץ זִיה,
איין דָא גָּסְט צוֹוישָׁן גָּסְט.

וואַי צוֹ טאגנֶן פֿאָר דער כלָה
קֹומֶט עָר ווַיְיָזָן דָא אַינְגָּג —
פּוַיְקָה, קְלָאָפְּט אַוְן טָאָצָן, קְלִינְגְּלָטָן,
לייבְּטָן זִיְּן גּוֹת, זִיְּן פּוֹט אַיְּן גְּרִינְגָּן.

נאך אַ הוין גַּעֲבּוּיט אַיְּן לאָנד דָא,
איין זִיְּן שְׁמָחָה גְּרוּסָן אַיְּן לְעֵבָן;
זַיְּיָ דִי גָּסְט — דער רבּ בְּעַנְטָשָׁט זִי —
מיַר, ווֹאָס זַאֲלָן מִיר דָעַרְגָּעָבָן?:

בליעָן זַאֲלָן דער דָוֶר בְּחוּרִים
פּוֹל מִיט גְּבוֹרָה, צִיכְּטִיךְ, רִין;
לוַיְכָּטָן זַאֲלָן אָונְדוֹעָרָע טַעַכְטָעָר
צְגִיעָוָתְדִּיךְ, אַיְּן גְּרוּסָן חָן.

זאל קול חתן וקול כלה
קלינגען איבערן גאנצן לאנד ;
ס'לאכן פון א פריי געצערטלט
אויף די קנייןן פון איר מאן.

ווײידער זאלן זיך צעבליען
די פֿאַרוֹויסְטֶעָ אַלְטָע שְׁטָעָט ;
נייע דערפֿער זאלן אויפֿגִין
אין גּוֹרִים שְׁפָע אָוּן אַין זַעַט.

אויסגערטין ווי א דָּאָרָן
זאל די וויסטָע שְׁנָאָה זִין —
טיילט פֿאַנְאַנְדָּעָר בְּרִידָעָר, פֿעלְקָעָר,
מייט אַיר צָאָרָן, לִיְיד אָוּן פִּין.

זאל פֿאַרְשְׁוּוֹנְגָּן פֿוֹנְגָּעָם לאנד דָּא
ס'גָּאנְצָעָ רְשָׁעוֹת אָוּן זִין גּוֹר ;
זאל אַין ווּעָלָט נִיט זִין קִין קְנֻעַט מֵעָר,
זאל נִיט זִין אַין אַיר קִין האָר.

אין די טָעָג מִינְיָע אָוּן אַיְיָרָא
אוּן בַּי אַיְיָר לְעַבְּן הַיִּנְט —
אין דָּעַם פֿאַלְקָ יִשְׂרָאֵלִיס לְעַבְּן
אוּן בַּיִם לְעַבְּן פֿוֹנְגָּעָם פֿיִינְט.

זאל יִשְׂרָאֵל רְוָעָן זִיכְעָר
אוּן יְהָוָה גַּעַחָלְפָּן וּוּרָן —
אוּן אַין תּוֹרָה אוּן עֲבוֹדָה
זָאָלָן זִי זִיךְרָן מַעֲרָן.

דער מענטש

דער מענטש איז מער ניט, ווי א שטיקל ערֶד א קליגס,
דער מענטש איז מער ניט, ווי אַפְּבִילְד פֿון גַּעֲבוֹיְרְגַּנְּפְּלָאַץ.
בלוייז דאס, וואָס ס'הָאַט זִין אוּיעַד אַיְנְגַּעַזְאַפְּט, וועָן פְּרִיש,
בלוייז דאס, וואָס ס'הָאַט זִין בְּלֵיך אַרְדִּיְנְגַּעַזְאַפְּט, וועָן יוֹנָג,
אלְזַן וואָס אַ קִּינְד הָאַט אַנְבָּאָגָעָנְט אוּיפַּ בָּאַטוּמַע שְׁטָעָנָן,
אַ קִּינְד אַ צָּאָרָטָס, וואָס שְׁטוּרְיְיכָלְט אַיְבָּעָרְהָרְדוּס ערֶד,
וועָן טִיף פָּאָרְבָּאָרגָן אַיְנְעַם האַרְצָן אַ מּוֹבָּח שְׂטִיטִיט
אוּיפַּ וּוּעָלְכָן ער אַיְזָמְרִיב דָּאָרְטָקְרָבָ�נָהָזָן דָּעָר זָוָן,
די מלכה פונעם הימל, אַוְן די שְׁטָעָרְן אַוְן מּוֹלָהָן.
נאָר מִיטָּן לוֹיף פֿון צִיְּמָת, אַוְן אַיְזָמְרִיב פָּאָרָן זָיִן,
וועָן די מְגַיְּלָה פֿון זִין לְעָבָן וּוּיקְלָט זִיךְ פָּאָנָאנְדָּעָר
דאָן קוּמָט אַז אַיְנְצִיקְוּיִיִּה, אַגְּנְטְּפָלְעָקְט זִיךְ דָּאָס בָּאָדִידִיט
פֿון יְעָדָן אֹתְן אַז יְעָדָן צִיכְּנָן, וואָס עַס מּוֹז גַּעַשְׁעָן,
פָּאָרְקְרִיצְט גַּעַוּעוֹן אַיְזָמְרִיב פֿון סָאָמָע אַגְּהָיָב. —
דער מענטש איז מער ניט, ווי אַפְּבִילְד פֿון גַּעֲבוֹיְרְגַּנְּפְּלָאַץ.

אין יענעַם ווַינְקָל ערֶד, וואָו כְּהָאָב די ווּלְט דְּעָרוּזָן,
אין ברִיטִיכִיט פֿון דָּעָר בְּלוּעָר סְטָעָפְּ, דָּאָרְט חְלוּמְיָעָן
פָּאָרְהִיאְלִיקְטָעְ קָוְרָגָאָנָעָן אַיְבָּעָר נָאָמְעָנְלָאָזָעְ קְבָּרִים.

ס'ויסט קינגר נישט, ווער ס'האט זיי אונגעשאטן,
ווער אייז דער מאז, וואס שלאפט זיין שלאָפֿ דעם אייביקן.
אין שטיין-שטאטווען אינגעעהילט אין שטובי פון דורות
זיי קוּקֶן דורך פֿאַרְשְׁטוּבְּטָעַ, גֿרְיעַן גֿרְעַנְצִין,
פֿונְקַט ווי די סְטַעַפְּ אַלְיַין, נַאֲךְ אַיְדְּעַרְ פֿאַלְטַ דַּעַרְ דַּעַגְן
איַן אַנְהַיְיבַּ חַדְשַׁ אַלְוֵל, וּוֹעֵן זַי טְרִינְקַט, שְׁפַּאַלְטַ זַיְךְ
איַן גְּרוּוּסַ הַרוֹדָעַס, קַעַסְטַלְטַ וִיךְ איַן טִיעַפְּ שְׁפַּאַלְטַן,
מְלוּכַּות גִּיעַן אַוִיכְפַּ אַןְ מְלוּכַּות גִּיעַן אַוְנְטַעַר —
עס ווּרְעַן גֿרְעַנְצִין אַוִיכְפַּ פֿלְאַזְ, ווי די מְצַבְּוָת
און זַיְךְ, זַיְךְ שְׁטִיעַן אַוִיכְפַּ פֿלְאַזְ, אַיְחַזְפַּ אַוְגַּעַסְעַנְעַם,
אוֹחַ עַפְעַס גַּאֲרַ אַזְ וְאַוְנְדְּעַרְלַאְכַן עַבְרַ, אַ פֿאַרְגְּעַסְעַנְעַם,
בֵּין אַפְגַּעַוְוִישַׁט צַוְוּרַן פֿוֹן לְעַגְעַדְן אַןְ בַּאַלְאַדְן.

אין יַעַנְעַם ווּינְקַלְ עַרְד, וואו כְּהַאֲבַדְ די ווּלְטַ דַּעַרְזַעַן,
דַּאְרַט ווּאוּנְגַעַן פֿעַלְדַּ-אַדְלַעַרְסַ, די אַיְנוֹזָאמַעַ פֿוֹן סְטַעַפְּ,
די רִיןְ-אַדְלַעַרְסַ, מִיטַּ די בְּרוּגַעַ פֿלְגַּל, בְּרוּגַעַ פֿעַדְעַן,
וּוֹיְ סְנָאַפְעַס ווּיְיךְ, וואס שְׁנַעַטְרַסְ האַבְן זַיְךְ פֿאַרְגַּעַסְעַם,
פֿאַרְבְּרוּינְטַ פֿוֹן ווּיגַטַּן, אַוִיסְגַּעַלְאַפְטַ פֿוֹן הַיְץ אַןְ רַעַגְנַס,
און סְטַרְעַפְטַ, אַןְ אַדְלַעַרְ נִידְעַרְטַ אַוִיכְפַּ ווּגְ אַרְוַנְטַעַר
און פֿוֹנְדְּעַרְוַיְיַתְנַסְ קַומְטַ אַמְעַנְטַשְ אַנְטְּקַעַגְן, קַוְקַט זַיְךְ צַוְוַיְ
און חַדוּשַׁיטַ זַיְךְ אַןְ טְרַאַכְטַ אַיןְ הַאֲרִצַּן : «וְאָס אַיןְ דַּאַס ?
אַ סְנָאַפְּ, אַןְ נִשְׁתַּ קִיְין סְנָאַפְּ, אַ פֿוּגַל, נִשְׁתַּ קִיְין פֿוּגַל » ...
און ווּעַן עַרְ קְרִיּוֹתַ דיְ קְרִיּוֹן מַעֲכְטִיקַע אַיןְ הַיְמַלְלַ
און ווּאַרְפַּטְ זַיְין ווּילְדַ גֿעַשְׂרַיְ אַרְנוֹנְטַעַרְ צַוְ דַּעַרְ עַרְד —
פֿאַרְשְׁטִיטַ אִים ווּעַר ? ווּעַר ווּיְסַטְ, פֿאַרְוֹאַס דַּעַרְ פֿוּגַל שְׁרִיטַ ?
איַןְ דַּאַס אַ זִּיפְצַ אַזְאָאַ, צַיְ אַזְוִינְסַ זַיְין לִיד ?
און עַלְבַּטַ, אַןְ אַ הַאֲרַצַּן וואס פֿילְטַ אַןְ אַןְ אַפְקַלְאַגְגַ
איַןְ עַלְנַטַ זַיְין גֿעַשְׂרַיְ — אַןְ שְׁטַאַרְבַּטַ אַיןְ סְטַעַפְּ.

שאלות טשעניכאָווסקי

אין יונעם ווינקל ערדה, וואו כהאב די וועלט דערזען,
אייז דא א זאנדעדר אן אייביקער, א גע-זונד-נייק,
ニישטֿאַ קײַן פֿעלְד וּאוֹר אַזְוִינְדְּךָ, קײַן וּוֹעֵג אָן שְׁטָעָג,
וּאָס עַד האָט נִימְט בָּאַרְיֶרט, נִימְט דּוֹרְכּוּגְּקִירִיכְּטָם.
ער שוועבט, ציט דורך פֿוֹן אַיְן ברעג לאָנד צוֹמְצָוִיטָן!
צי וּוַיִּסְטָ אַיר, וּעְרָדָס אַיְזְ דּעָר גּוֹיְנְטָ ? סְאַיְזְ דּעָר וּוַיִּנְטָ ?
אט פֿילְטָ ער וּוְאַלְקְּנָס גּוֹיְעָ, שְׁוֹעָר וּיְ בְּלִי,
אט מאָכְטָ ער זִיךְ מְשׁוֹגָע אַיְן דּעָר גּוֹיְסְעָר רְחֻבָּת,
אט יָאָגְטָ ער זִיךְ מִיטָּ וּוְאַלְקְּנָס שְׁטוּבָ דּעָט טָאגְ פֿאַרְטְּוּנְקְלָעָן,
אוֹן אַט צְהַולְיִיטָ ער זִיךְ מְטִין שְׁנִי אוֹן אַיְן,
אוֹן האָט קײַן אֲפָהָאלְטָ נִימְט, נִימְט וּוֹעֵר סְיַזְלָ אִים צְאָמָעָן.
נְאָר וּוֹעֵן ער וּוֹעַנדְט זִיךְ אָן פֿאַרְגְּנָעָט זִיךְ צוֹ דּעָם דּוֹרָם —
וּוֹעֵן אִים פֿאַרוּעָלָט זִיךְ קּוֹמָעָן צוֹ דּעָם דּוֹרָם/דִּינְקָן יִם,
דָּאַן שְׁטָעָלָן זִיךְ אַיְן וּוֹעֵג אִים אוֹן פֿאַרְצָאָמָעָן אִים
די פֿעַלְוָן אוֹן די בעָרגָן וּאָס שְׁטִיעָן דָּאָרְטָ פֿוֹן אַיְבִּיךְ.

וּיְ דָס גַּעַשְׁטָאָלָט פֿוֹן יָעַנְעָם וּוַיִּנְקָלָ, וּוֹאַ אִיךְ בֵּין גַּעַבְוִירָן —
אוֹזְוִי הָאָט זִיךְ מִין לְעַבְנָן אַוְיגְּעוּיְקָלָט אוֹן מִין מַזְוָל,
אַיְן זִיְּן גַּעַשְׁטָאָלָט אוֹן בִּילְדָהָבָ אִיךְ גַּעַוּבָט מִין חָלוּם :
מִיט אַ גַּשְׁמָה רִין אוֹן פֿרִיְ פֿוֹן שְׁפָאָלָטָן אוֹן פֿוֹן רִיסְן,
אוֹן מִיט אַ הָאָרֶץ אַ גַּאנְצָס אַוְיָף אַלְעָס סְטְרוּנוּס, אַ הָאַרְמָאָנִישָׁס,
הָאָבָ אִיךְ, אָן אַיְנָזָאָמָעָר, גַּעַלְאַגְּדוּשָׁעָט בֵּין מִין פֿאַלְחָה,
וּאָס טְרָאָגָט די בְּרָכָה אוֹן די קְלָלָה פֿוֹן די "גּוֹיְסָעָ קְבָּרִים".
מִין לִיד אַיְזְ פֿרָעָמָד, מִין לִיד אַיְזְ פֿוֹן זִיְּן הָאָרְצָן וּוַיִּטְ,
עַס אַיְזְ גַּעַקְוּמָעָן אַיְנָזָם, וּוֹעַט פֿאַרְשְׁוִינְדָן אַיְנָזָם,
אוֹן עַלְנָט, אָן אַ הָאָרֶץ וּאָס פֿילְטָ אוֹן אָן אַפְּקָלָאָגָן,
וּיְ דָס גַּעַשְׁרִיְ פֿוֹן אַדְלָעָר אַיְנָזָאָמָעָן, זִיְּן וּוַיִּלְדָ גַּעַשְׁרִי,
אוֹן וּיְ דּעָר וּוַיִּנְטָ וּאָס וּוֹאנְדָעָרָט אָום אַיְחָ אַיְבִּיךְ,
הָאָבָ אִיךְ פֿוֹן יִם צוֹ יִם גַּעַוְאַנְדָעָרָט אַלְעָס מִינָעָ יִאָרָן :

ג. ג. שווארץ

און או איך האב געוואָלט צום דרומ'דיין ים דעריגיין,
האָבן די בערג מיין וועג פֿאַרצעָאמֶט ...
און וואו זאל איך מיין נעסט איצט בויען ?

ס'איין ברײַטקייט נאָך פֿאַריאָן און וועגן — לאָמִיך גִּינְ ...

קרימער סָאנְטָעַן

א

דער ים אין יאלטע

די יונגעפּרוֹיַּי יאלטע האט זיך שטיל אַראָפּגָעַנְלִיטְשֶׁט —
דאָ קומט דער האָר פֿון ים אָוּן זוֹכֶת זיך צוֹ פֿאָרְפֿירָן,
אוֹן קְלִיְדָעָר שְׁפְּרִיְיט עָר אָוִיס פֿאָר אַיר וּוֹאָס שֻׁמְעָרִירָן
פֿון טִיפַּן גְּרִינְגָעָם סָאמְעַט אוֹן פֿון נְאַכְּטְבָּלוֹי בְּלִיךְ;

צי גָּאָר אַ שְׁטְּרָאַלִּיקַ קְלִיְיד שְׁפְּרִיְיט עָר מִיטַּ פֿרִיַּיד אוֹן הֵץ
גְּעוּוּבָּטַ פֿון שְׁפְּרִיְצַן מְעָרְשָׂוִים אוֹן סָאָפַּרְיָן
מִיטַּ גַּעַטַּ פֿון שְׁטְּרָאַמְּעָן שִׁין וּוֹאָס דְּעָגַן זיך אוֹן רִיןָן,
שְׁמָאָרָאָגָּדָן בְּרַעֲנַעַנְדִּיקָּעַ, שְׁפִּרְיַץ נָאָך שְׁפִּרְיַץ.

קְומַט דָּעַר פֿרִימָאָרָגָן — שְׁפִּרְיַיט עָר גִּילְדָּעָנָעַ טָאָפַּעַטַּן
מִיטַּ פֿוֹרְפֿוֹר וּזְאָרִימָעָן אוֹן גָּאָלָד, אָוִיךְ זִיךְ צוֹ טְרָעָטָן,
מִיטַּ גְּלִיעַנְדִּיקָּעַ קְוִילָן אַין גְּזִוִּים פֿון בְּלוֹגְעַוּזָאנְטַן;

נָאָר קְומַט דָּעַר אָוֹנָט — צִיטַ עָר אָוִיס זיך אַרְיָפַּן זָאָהָה,
אוֹן לְעַקְעַט דִּי פִּס אַיר, פֿוֹס אַין פֿום, מִיטַּ זִינְעַן וּוַיְנְטַן
אוֹן וּוַיְקָלַט זיך אַין קְלִיְיד פֿון שְׁמִיכְלַעַנְדִּיקָּעַ הַיְצָאַנְטָן.

ב

א פישער-מעשהילע

וזעד סידעקט מיט איז-שמאלאגdn זינגע הימליך זאלן;
 אין פורפוד, אונזאגער פון שלעכטס. טוט ער דעם מדבר דעkon;
 אין געלפלען, ספק-טאג, א בלויינאקט טוט ער שטרעבן,
 אין גראטאָס פונעם ים טוט ער מיט אצ'רות שטראלן.

זינגע חילוֹת ווילען דארט, געוויקסן און קאָרָאַלְן
 און וואָסער-שרצ'ים, אַסְטּוּרְ-בלְּמִיעָן, ווַיְיכַע שְׁנָעָקָן,
 און פיש פון תְּהוֹם אֵין אוַיסְטּוּרְלִיש גַּשְׁטוֹאַלְט, ווָאָס רַעֲגָן
 און בִּיטְן טְוִיזְנְטְּפָאַכִּיךְ זִיךְ אֵין גָּאנְגָּ פָּוּן ווָאַלְן.

קיין אויג האט אֶזְאָ שִׁינְקִיט נִיט גְּזֻעָן אֵין לעַבּוֹן,
 נִיטָאָ קִין ווּרְטָעָר גַּאֲרָדָס צָו באָגְעָמָן;
 סְיוּזָעָרְטָ נָאָר פָּוּן טָאַטָּעָס צָו דִּי זִין אַיבְּרָגְעָבָן.

נָאָר ווָאָלְט אֵין אוִיג גַּעֲקָעָנְט דָּס אַיְנוֹאָפָּה, פָּאָרְנָעָמָן —
 דָּס מַוְּתָּעָרְפָּעָלְלָ קָוְמָטָ פָּוּן דָּארְט, זִין אוִיג טָוְרָעָן רִינְגָן,
 צִי ווָעָלָן אוַיסְגָּעָבָן דִּי סְוִדוֹתָ טְשָׁאָטָעָס פָּוּן דּוֹלְפִּינְגָּן?

ג

טָאָרְכָּאַנְקָוֶט

— אַ-הָאִי, קָאָפִיטָאָן, ווַיְיִדְיָ אַנְכָּט אֵין הַיִנְטָ לְאָנְגָּ!
 כִּיְהָאָבָּ מָוְרָאָ פָּאָר דָּעָם, ווָאָס דָּעָם יִם האָט צְעִזְאָטָן,
 דָּעָם הַיְמִיל אֵין שְׂוֹאָצָן גַּעֲדָעָטָן, טָאָפָּט אֵין שָׁאָטָן
 אַוְן דְּרִאָפָּעָט זִיךְ אַונְטָעָרָן שִׁיחָ, אֵין אַ וַיְיסְטָן גַּעֲדָרָאָגָן.

שא ! אין הארץ פון דער מורה א גלאקז-געקלאנג .
ווי מ'קלינגט נאך א טויטן ... ווער האט אינגענאנט
א חושך אין חושך ? און ווער האט צעטרדאָן
די שטילקייט די שוואָצְעַ אין גרויליקן גאנג ?

דער גלאק איז געשטארבן ... אויך ער ... האט פאַרישטעקט
דער געהימער זיין שפין אין דעם בליאַיָּקן שטראם —
וואָס ווינקט דאָרט זיין אויג אין ביִזְוּוֹיְטִיקִיט און שרעקט ?

צַיְ טְרִינְקֶט זַיְךְ דֵי שִׁיפְ אַיְן צְעַפְנֶטֶן תְּהֻומָ ?
וּיְ רַופְטַ מַעַן דַאֲסַ פְּלָאָץ ? הַאָסְטַ פְּאָרְלוּרָן דַיְן מוֹת ?
— «דַאֲסַ וּאָסְעָרְ-בִּיתְ-עַלְמִין, דַאֲסַ אַיְן טָאָרְכָּאָנְקָטוֹ ?»

ד

דער בית-עלם בײַם פְּלָאָץ
פָּוֹן בָּאַכְטְּשִׁיסָּאָרִי

א גַּאֲרַטָּן הַאָט אַלְאָ גַּעֲפַלְאַגְצָט, אַגְּאַרְטָן — אַיְן אַזְּדָאַיְל
דַּעַר שְׁנִיטָעָר דָּא ? אַיְן שְׁאַטְנָס פָּוֹן דֵי סָאַסְנוּס אַיְן צִיפְרָעָסָן,
פִּילְצְוִוִּיגְעַדְיקָע וּוּרְבָּעָס. אָוֹן אַיְן בְּלַעַטְעַרְפָּאָל צִעְפְּרָעָסָן,
אוֹן צְוִוִּישָׁן וּוַיְלְדָגָרָאָן וּוָסַ דְּרִימְלָעָן רְוָאִיךְ, שְׁטִיל,

דָא שְׁלָאָפָן זַיְעָר שְׁלָאָפָן דַעַם אַיְבִּיקָן דֵי לִילְיָעָס פָּוֹנָעָם נִיל
אוֹן גְּרוֹזִיעָס שִׁיְינְקִילִיטָן, אוֹן דֵי וּוָס בִּיְיָ דַעַם רְהִיָּן גַּעֲוָעָה,
אוֹן פָּוֹן דֵי אַיְנְלָעָן פָּוֹנָעָם יִם ; אַפְּגַעְפְּלִיקָט, פָּאַרְגָּעָסָן
פָּאַרְקִוִּיפָּט וּיְ סְחוֹרָה פָּאָר דַעַר תָּאוֹהָה, לוֹסְטָ אַיְן שְׁפִילָ.

ווער וויסט, אַפְּילוֹ אִיצְּמַן, נאָךְ לאָנְגָעַ יַאֲרוֹן,
ווען ס'שטייט אַ פַּרְעָמְדָעָר אָוִיף די נַאֲמַעְנָלָאָזָעַ קַבְּרִים, אַפְּטָה,
קעַן זַיִן, עַס לְאֹוטַן זַיִן אַוְיגַן אַ טַּרְעָר אָוִיף דַּעַר אַלְיַינְקִיט?

אַלְלָא ווועט מַיט זַיִן פִּינְגֶּר אַנְצִיְּגָן: ווער אַין גַּעֲפָאנְגָעָנְשָׁאָפָט,
אוֹן ווּעַמֵּס פְּנִים אַונְטָעָר קַאֲלְטָעָר שַׁוְּעָרָד אַיז שַׁוְּאָרֶץ גַּעַוָּאָרֶן,
אוֹן ווּעַמֵּס פְּנִים ס'קָּוְשָׁט די שִׁין פָּוּן בִּיטְעָרָר פַּאֲרָפְּלוּכְּטָעָר שִׁינְגִּיקִיט.

ה

די שול אַין פֻּאָדָאָסִיעַ

וֹוי אַ לְעַגְנָדָעַ פּוֹנָעַם וַיְדָנָס מַוְיל, וּזְאָס טַרְיפְּט
אוֹן קוּמָט פָּוּן הָאָרֶץ אַרוֹיס אַין שְׁטִילְקִיטָן, וֹוי אַ לְיַד,
גַּעַמְט אַין מַיט טְרוּיְעָר-פְּיַין ס'גָּעָמִיט אַין גַּלְיַיט —
שְׁטִיסָטוֹ, קְלִיָּן מַקְדָּשָׁ, אַין גַּעַשְׁנִיצָט גַּעַבְוִי פָּאַרְטִּיפְּט.

מַיט מִינְיָע אַוְיגַן קוֹש אַיךְ יַעֲדָע דָּרוֹתְדִּיקָע שְׁרִיפְט
אוִיף דִּינְעַ ווּעַנְטַ אַיז אוִיף דִּין ווִיסְגָּעָקָלָעָכָטָן סְוּפִּיט;
אַיךְ זַוְּקָ פָּאַרְבִּינְדָן דָּא דִּין יַוְגָּנָט פָּוּן אַמְּאָלָה, צְעַבְּלִיטָן,
מַיט גַּבְוָרָה פָּוּן דִּין שְׁפָעָטָן הָאַרְבָּסָט — אַין שְׁטִיְ פָּאַרְבְּלִיפְּט.

די זַיִלְן דִּינְעַ קוֹקָן שְׁטִילָה, עַנְיוֹתְדִּיקָה, פּוֹלְחָן,
אוִיף די בָּאַזְוּכָעָר: «שְׁלָוָם, מַיִן זֹוּן, בִּיסְט אַוְיךְ דָּא? שִׁיןְוַיְן!
דָּוָרָךְ לְאָנְגָעַ דָּרוֹתְהַאְבָה אַיךְ פִּילְגָּזְעָן, גַּעַהְעָרָט;

«גַּעֲפָאנְגָעָנָע... דַּעַר אַדְלָ פָּוּן מַיִן פָּאַלְקָה, אַנְטְּרוֹנוֹנָעָנָע פָּוּן שְׁמַד...
«פָּאַרְשָׁוֹוֹאָנְדָן פִּילָה, פִּילְ אַוְיְגָעָשְׁפָּרָאָצָט וּוְגַרְאָזָן פָּוּן דָּרְעָדָה,
«פָּוּן צְפָוּן אַיז פָּוּן מַעְרָבָה זַיִדְ פָּאַרְאִינִינִיקָט אַין אַחַד...»

א זינג'ליד ...

כ'האָב אַ קִינְד, אַ קִינְד בַּאֲלִיבֶט,
בַּיְמָשָׁאָקָאַל-גַּעֲוֹוִין פָּאַרְקְנִיפֶט,
בַּיְמָגְרָאָנָאָט-קְרָאָךְ גַּעֲבוּירָן,
קִינְד מִינְסָם, קִינְד פָּוּן פִּיאָנְגָעָרָן ;
שְׁלָאָף שְׁוֵין, שְׁלָאָף שְׁוֵין, שְׁלָאָף !

שְׁלָאָף אָוּן וּוְאָקָס, זָאָפְ אִין דִּי קְרָאָפֶט
פָּוּן דֻּעָם גְּרוּזָן טָאָג פּוֹל זָאָפֶט ;
נוּוִיטִיךְ אִיז אַ הָאָגָּנָט אַ טְרִיעָע ;
אָוּן אַ פְּלִיסִיקָע, אַ פְּרִיעָע ;
שְׁלָאָף שְׁוֵין, שְׁלָאָף שְׁוֵין, שְׁלָאָף !

שְׁלָאָף — דָא בֵּין אַיךְ, זִינְגָ אַ לִידָן,
שְׁלָאָפְסָטוּ — שְׁלָאָפֶט דִּין מָאָמָע מִיטָן.
בֵּין צְעַבְּרָאָכָן, זָאָט מִיטָּפִין —
שְׁלָאָף, דָו קְלִינְגָעָר חַלְזָן, אַיְן.
שְׁלָאָף שְׁוֵין, שְׁלָאָף שְׁוֵין, שְׁלָאָף !

אַ קְרָאָנָק שְׁעַפְעַלְעָ אִין נָאָכֶט
הָאָטָט פָּוּן שְׁטָאָל אַרְוִיסְגַּעַשְׁלִיבָטָן,
שְׁטִיעָעָן חַלְזָצִים אוּרָה דָעָר וּוְאָכֶט ;

פארים איז די קבוצה, קליען
וואקס, ווער שטארק, מײַן קינד, דו שיין,
שלאָף שוין, שלאָף שוין, שלאָף !

ווײַין אייך — ווייסטו ניט דעם מײַן,
גאָר מײַן לֵיד וועסטו פֿאַרשטיין ;
סְלִיד אַיז פֿוֹן אֶחָלּוֹצִיס ווַיְיב,
(שטעקט אֶקוּיל טִיף אַין זַיְינְ לַיְיב)
שלאָף שוין, שלאָף שוין, שלאָף !

שלאָף אַין ווַיְג, נַעַם צַו אַין ווַאֲוקָס,
בִּימְ שַׁאֲקָאַל-גַּעֲוַיִּין אָוֹן פּוֹקָס,
בַּיִּ דַעַם אַיְפְּרִיִּס פֿוֹן גַּרְאַנְגָּטָן,
קִינְד מִינְס, קִינְד פֿוֹן חַלְזָטָן ;
שלאָף שוין, שלאָף שוין, שלאָף !

שאקלן ווינען

הארך און פארנעם : אין דער פינצעערניש דארטן
קלאנט זיך און קייכט א שאקלן אינעם גאלרטן.

ווײינט א פאריתומט געווין ... און ארום
ויסט איז און חושך און עלנט און שטומ.

ויפל סיליגט ביטערנייש אין זיין געווין —
פושט און אומיזטיק און זיין און מאין.

ס'טומ ניט דער קלאג ס'הארץ פון מאונער פארוועיכן,
טוט ניט דאס הארץ פון געמאנטן דערגריכן.

ווײינט דער שאקלן, לאכט און סקאליעט די ציינ
א לאכט אויף זיך און זיין פושטן געווין ;

לאכט און פארקייכט זיך ... ס'געלעכטער איז ביטעה,
מאנט פרירן דאס בלוט, ווארפט אויף אלץ און א ציטעה.

לאכט און הערט אויף און פארגייט זיך באולד ווידער,
האקט אייבער דאס ווינען אין ווילדן געלידער.

ס'דוכט, ווי ער וואלט זיין קול וועלן פארשלינגען,
פארשטיין אין קעל און דאס טוט ניט געליגען.

ברעכט זיך דאס ווילדע געקרעכץ אין די קלעמען
און הארץ און און אויער וואס זאל דאס פארגעמען.

ווײינט און הערט אויה, א געוואי — און אנטשוויגן...
ונגטפערט א צויזיטער אים אָפּ מיט זיין גוונ —

ברעכט אויס דער צויזיטער און באַלד קומט אָדריטער,
פארטער און פינפטער... שווין נאענט גאָר מיט ציטער —

יענע דאָרט ווינען, די נאענטע דאָ קלאגן,
אלע מיט טענות און מענות און זאגן.

וואס פֿאָרָא קְלָאָגִילֵיד ? צַי בִּיוֹקִיט צַעְדִּיכְתַּע,
שנאה פֿוֹן גָּאנְצָן שָׁאָקָאָלָּפְּאָלָּק צַעְפְּלִיכְתַּע ?

ניתא און גאט'ס וועלט מעיר ווי נײַערט שאָקָאָלָן,
קלאג בלויו איז דא... און דאס ווינען טוט פָּאָלָן

פֿוֹן גָּערְטָנָעֶר מִיט פִּינְצְטָעָרְנוּישׁ אַנְגְּעוֹזָאָפּ אַלְעָא,
פֿוֹן טִיךְ וּוּלְכָעַ גִּיסְט אַינְדָּעָרְבִּידָעַ זַיִן כּוּאָלִיעַ,

איַנְגָּאנְצָן, אַינְגָּאנְצָן... זַיִן בָּאָרְקִיט אָון שְׁרָעָקָן
בערג אים פֿוֹן פָּאָרָנְט אָון פִּינְצְטָעָרָע בְּרָעָגָן.

קְוָמָט אַוִּיפְּ אָון גִּיסְט זַיִךְ פֿוֹן יְעֻטוֹדְעָר זַיִיט,
מוֹרָה אָון מַעֲרָב אָון מְדִבְּרָ אָון וּוִיט

שאול טשערניכאָחסקי

ווײַגְעַן אָוֹן קְרֻעַכְזָן אֵין בִּיטְעָרֶעֶת וַיְיִעַן —
רוֹפֶט זִיךְרֶה דִּי וּוּלְטֶט אָפֶן מִיטֶּקְלָאָג אָוֹן גַּעַשְׁרִיעַן

אֵין אַיְינָעֶר אַגְּרַוִּיסְעֶר יְלָהּ צַעְגָּאָסֶן —
פָּאַרְמָאָכֶט זַיְגַּעַן הַיְמָלָעַן, דִּי עַרְד אִיזֶן פָּאַרְשָׁלָאָסֶן.

אַתְּהָם צָו אַתְּהָם טָוָט פָּאַרְגִּין זִיךְרֶה אָוֹן בְּרוּמָעַן
אוּפֶן גַּאנָּצֶן בָּאַשָּׁאָף אָוֹן זַיְגַּעַן תְּחוּמָעַן.

דוֹרוֹת פָּאַרְוִוִּישְׁטָעַ, אֵין צִיְּמָשְׁתָּרָאָם פָּאַרְטָרָאָגֶן
קוּמָעַן צָוּם לְעַבְנָן אָוֹן וַיְיִגְעַן אָוֹן קְלָאָגֶן.

אָוֹן דוֹרוֹת וּוָאָס זַיְגַּעַן נָאָר גַּאֲרַנִּישְׁטָגְעָבָוִירָן,
וּוָאָס לִיגְנָן אֵין צְוִוִּית פָּוָן יְצִירָה אָוֹן יוֹירָן —

וַיְיִגְעַן אָוֹן קְלָאָגֶן אוּפֶן קוּמָעַדְיקָךְ לְעַבְנָן,
אוּפֶן גְּלִיק וּוָאָס וּוּעָט קִינְמָאָל זַיִי וּוּעָרָן גַּעַגְעָבָן,

פִּיצְלָגְלִיק וּזִי אַלְיוֹן פָּאַר צַעְפִּינִיקְטָן הָאָרֶץ,
חוּרְבָּן זַיִן יְסָוד, אָוֹן וּוּסְטָקִיָּת אָוֹן שְׂוֹאָרֶץ.

אוּפֶן צָעַר אוּפֶן אָוּמוֹיסְטָן, קִיְּין זַיִן אוּפֶן אַהֲרָן נִימָּט,
בָּאַשָּׁאָפָעָנָעָר בָּעַט נִימָּט, גָּאת הָאָט נִימָּט גַּעַצְאָרָנָט.

גַּאֲרִישְׁעָרָר צָעַר, אָן אַשְׁכָּר, פִּינָּן אָוֹן זַאְרגָּן,
גִּיפְטָ פּוֹנְגָּם הַיְנָט אָוֹן סְמָם פּוֹנְגָּם מַאְרָגָן.

סְגַּרְוִיסְעָ גַּעַשְׁרִי אָוֹן גַּעַקְלָאָג אָוֹן פָּאַרְדְּרָאָס :
צָו וּוָאָס דָּאָס בָּאַשָּׁאָף אָוֹן דָּעַר צְוּוֹק דָּעַרְפָּוָן וּוָאָס ? !

פָּעָרֶזֶן

איך — איך האב גארנישט ניט, קיין טיש אפילו !
און סטרעפט, וווען ס'קומט די בלאסע שעה פון שטילקייט,
וואס שפרייט איר בליך געוועב אויף דער נשמה
אין אימה'דיקן אונגעט, צי אין האלבנאנכט שטומקיות —
און ס'הארץ אין מיד, פאראדריקט פון מענטשנס פאלשקייט,
טוט תפילה שטילערהייט — אן קלאנגע, אן ווערטער —
נאך פיעשטשן פון א צארטער האנט, א הארץ א גאנטס,
וואס שווייגן זאל מיט דיר, זאל מיט דיין וויטיקן,
זאל מיט דיין צער זיך אונזאפען און מיט דיין ביינשאפט,
אויף עפעס גארן, ווארטן און פון נישטיקיט אנטלויפן.

צווישן די פיר ווונט פון פרעמדן, ניט מיין אייגן צימער,
וואס פרעמדע גופים האבן אים פאראומרייניקט,
זיין פארב מיט זיער קווק און אנדיר אפגעשאסטן,
דעט שלאָס געלשלייפן און זיין הענטל אפגעשיערט ;
אויף ראמ דער אַרְעַמְעַר דאס שטובי פון זיער טומאה,
באגענוןן פרעמדע און געשמיינק פון פרעמדע מענטשן,
וואס הענגען ווי די גרויע הארטע שפינגוועבס-געצען ;
און גארנישט אייז אין צימער דא וואס זאל דיך צויצען,
דײַן אויג זאל קלעפֿן זיך צו דעם מיט ליבשאפט,
דיך גלעטן מיט א צייכן, קלאנגע, צי ליכט א פיצל.

אויך דאס איז בי מיר קלֿאָר : כ'ווועל קיינמאָל, קיינמאָל ניט
א הוי זיך בויען, או ס'ווועט ניט מיין אויג זיך פרײַיען
ווען ס'טוט דאס פליינקע RIDEL קלֿאָפּן זיך אָן פֿעלֶזּן,
ווען אָפְגֿעַדִּינִיקֶט ווערטט פֿון שטֿיין דער פֿונְדָאמְנֵנט ;
איך וועל ניט אויפֿנעמען מיט ברכה יעדן פרישֶן ציגֶל
און ס'ווועט מיין האָרֶץ ניט אויפֿזִינְגֶעָן בְּיִם לעגֶן דעם פֿולֶאָפּ ;
ניט מײַנס דער וכותה : מקִים זיין די מצּוֹה : בויען ס'ילֶאנְד.

און אפשר לוינט זיך שוין ניט מעָר : מיין האָנט אִיז גְּרִיטִיט נאָך,
עס ברענטט מיין לאָמֶפּ נאָך לְיכְטִיק, קלֿאָר אָן פרְיַילֶעָך,
נאָך ווער קעָן וויסְן, צִי ס'איַז נאָפְטֶן גַּעֲנוֹג אִין אִים פֿאָראָנְעַן ?

און כ'ווועל קיינ זוינגעָרטן ניט פֿלאָנְצָן, ניט די שטיינְגֶעָר אָפְרָאָמְעָן,
ניט צִיעָן וועל איך רִינוּס פֿאָר בְּאלְעָבְּנִיקָע ווּאָסְעָרָן,
קיינ פֿלאָנְצָן ניט פֿלאָנְצָן, מיט זִין דְּרוֹשְׁתָן ניט שְׂמָרְצָן.
אָ גַּעֲרַטְנְּדָל אָ קְלִינְס — אִין ניט פֿאָר מִיר, אִין ניט פֿאָר מִיר,
פֿאָרְיוּעָן וְרוּעָה אִין דער ערָה, ווי דאס פֿלְעָגָט טָאָן מיין מאָמָע
מיט לִיבְשָׁאָפּט אָן גַּעֲזָאנְגָא, אִין שְׁמָחָה פֿון דְּרוּאָרְטוֹנָגָא,
אָ מאָמָע שְׁוִין פֿון קִינְדְּרָעָר, רִיחָה אִין פֿולֶעָר שִׁינְקִיטָה, —
אט יָעָן צְנוּהָדִיקָע בְּלוּמְעָן, יָעָן עַרְשְׁטָע בְּלוּמְעָן
פֿון אָלָע בְּלוּמְעָן אִין דער ווּעָלָם, ווּאָס האָבָן אוֹיףּ מיין ברוֹסָט גַּעֲלִיכְטָן,
גַּעֲמָאָכָט מִיד אַרְבָּעָטָן די טָאגָא, גַּעֲכָשָׁופְּטָט מִיר אִין חָלוּם.

און איך — ווּאָלָט איך אָ טִיש בְּלוּזָאָהָבָן ! יָעָנס קְלִין ווּינְקָלָן
וּאוּס'איַז דער מעְנְטָש מִיחִיד זיך דָּאָרְט מִיטָן לִיכְטָפָן פֿון וועַלְתָּן
פֿון אָלָע זִינְעָן וועַלְתָּן, פֿונְקָאָרְוִיסְגַּעַשְׁלָאָגָן פֿונְגָעָם לְעָבָן
וּוּאָס וועַרְטָט מִטוּשָׁטָש אִין אִין-סּוֹפָּה ; מִיט אָ גַּעְדָּאנְק
פֿון אִינְגָעָם פֿון אָן אַלְטָן פֿרִינְגָט, חַזְוֹן פֿון דָעָם אָוִיסְדָּעָרְוּוִילְטָן
אוֹיףּ פֿאָרְמָעָט, צִי אִין שְׁטִיןָן ; אִין דער גַּעְבעַנְטַשְׁטָעָר שְׁעה
וועַן ס'פֿלִיאִיצְט אָן כּוֹאָלִיעָט זיך אָ לִיד אִין שְׁטוּמָעָן גַּגְוָן

און רישיט זיך פונעם אויגעברוייזן הארץ, זוכט אויסגאנגען
אין איבערפלוס פון קראפט זיך אויסצוגיסן פרידיך
מייט פיבערדייקער האנט אויף שטיקלעך וויס פאפר.

איך וואנדער אלע מינע טאג, צ'וועל אפשר וויטער וואנדערן —
אי, גיט פאר מיר, דעם וואגלער, גיטער אומבאָוועגלעכע ;
אויב ניט אין אייגן טיש, זאל זיין כאטש אויפן פרעמדן טיש
א זאָך איינגןצן מינס, זאל זיין מיט מיר, זאל וואנדערן מיט מיר.
זאל שפּרייטן איבער מיר דעם זיסן חולם פון א גרטונג,
צי ס'זאל מיך איינוויילען דער אויסגענדוכטער שאטן פון א פֿאלאָץ
וואָס מינע הענט האָבן געובייט — זאל דאס אַראָפּקּוֹן פון זיין געשטעל
אויף מיר שטיל, שטום, מיט ליבשאָפּט, מיט א צאָרטן גלעט —
איך וויל און איך באָגער אין זאָך בלויו : אויפן טיש בי מיר
און איינציקע סטאָטוּע : געהאָקט פון מאָרמאָר, צי געשניצט פון האָלֶז.

זאל די סטאָטוּע זיין פון דעם באָזאלט דעם פֿעסטען,
א שטיק פון שווארצטן שווארץ, געבענטן אין בראשית-פייערן,
ווײַם זײַינען קונסטעוירק די אַסִּירִישׁ און די עגיפטישׁע ;
או ס'זאל דאס פְּנִים פון דעם מאָן דארט איינגעקייזט
אויף אייבּקִיטן בלײַבן, גוט פון פייער און פון אייזן
ווײַם ער איז דאס געווען, אַ מענטש פון פייער און פון אייזן,
זו קענען און צו וויסן גאט זיין גאט פְּנִים אל פְּנִים —
דער ריז פון אלע זעיר, חלום פון דער תמיימות/דיקער יוגנט,
דער נבְּיאָ פונעם מדרבר-פארן, נבְּיאָ פון באָרג-יסני — משה.

זאל די סטאָטוּע זיין געגאָסן פונעם אלטן קוּפּער
וואָס מיראן האָט גענווצט, און גרייכִישׁ טראָמְפִּיטן
האָבן געשאָלט אַפְּאָלָין אַפְּצּוּגּעַבּן כָּבוֹד,
כָּבוֹד פֶּאָר דעם אויסגעווילטן זוֹן, דעם ערשותן דיכטער,

שאלות שערnicאוסקי

וואס האט דעם אלימפ באזעכט מיט שיינע געטער;
דער מאן מיט בלינדע אויגן האט געזען אַ וועלט פון שיינקיט
וואס ניט קיין איינציקער פון זער האט וועזען געזען.
דער מאן וואס האט געשמאצן ווערטער ווי געזאגען
פון קלינגענדיקן זילבער, זיך באקרוינט מיט לארבער-קראנצן,
וואס וועלן אייביך ניט פארויאגעט ווערן: האמער.

זאל די סטאטוע זיין געמאכט פון פונטעליקאנ-מאראמאר,
פון מאראמאר הייליקן אויסגעטראנן פון די געטער,
וואס פידיאס'עס האנט האט ביינקעמען און געמייסטרט;
אפשר איז עס קלאר גענוג, האט חן גענוג, צו געבן
אן אפשיגלונג אַ ריכטיקע פון יונעם מאן,
וואס האט דעם אמת פון דער פראכט באגריפין און די פראכט פון אמת,
אַ קוואל פון חכמה און פון ליכט בייז צו די וויטסטע דורות,
דעראפרשט די מענטשלעכע גאנטור און די מלוכות פון די מענטשן;
מייטן שטערן פון אַ גאט אַ זיכערן און בליך וואס אלץ איז תופס —
דער גאון פון געדאנק — דער קאָפּ פון פלאטא.

זאל די סטאטוע זיין געשניצט פון אַדענוואַלדער דעם,
שניעז געטיעס קאָפּ מיר אויס מיט שטארקער-צארטער האנט;
אין גיסט שיין ווי אַין גות, די פראכט פון מין פון מענטשלעכע,
מיט אויגן וועלכע זאָפּ אַין די גאנצע גרויסע וועלט,
באנעמט דעם שטארבנדיקן ווי דעם אויגיענדיקן דור;
וואס נעמט אַרום די וועלט, פֿאַרְשְׁטִיטִיט די חידה פון די זונען,
באַשְׁיַידַט די שפְּרָאַךְ פון כוֹאַלְיעַס, וואָנדער פון די בִּימָעַר,
בָּאַלָּאָדָן מיט מיסטעריע פון דעם חי ווי פון דעם דומם,
אנטפלעקט דעם סוד פון דורות פון אַ בין אַ זונפֶּאַלְירַטְן,
דער קוואל פון ליד, פֿאָר די פֿאַרגָּאנְגָּעַן ווי פֿאָר די קומענדיקע דורות.

זאל די סטאטואן זיין געמאכט פון טונקלען טשוגון,
וואס קלינגט פאר יענעם וואס באָרייט אַים, ענטפערט מיט זיין אָפקלאָנג.
וי מיטן עכָא וואס געלעבעט האָט אַין זיין גרויסן האָרצָן,
פאר לִידְן ווי פֿאָר פרידְן, פֿאָר גִּילִיךְ ווי פֿאָר אָומְגְּלִיךְ,
פאר לִיבְעָן אַון פֿאָרָאַכְּטוֹנָג, פֿאָר שְׁנָאָה אַון פֿאָר רְחִימִים,
פארן קָעְנִיגְהָעֶרֶשֶׁעָר ווי פֿאָר דָעַם יִגְּסְטָן פֿוֹן קְבָּרְנִים,
פארן לְץ ווי פֿאָרְן חַכְּמָן, פֿאָר דָעַם פֿאָרְקְוִיפְּטָן מְעוֹדְעָר,
פארן אוַיסְוָאָרָף אַון דָעַם רְוָדְפְּ-כְּבָוד, פֿאָר הָולְטִיסְקָעָן וְוִיבָּעָר,
פארן פרִינְצָן דָעַם בְּחֵירָן פֿוֹן מְעַנְטְּשָׁן, פֿאָר יִיד גָּעֲרְדְּפְּ-טָן —
באָגעָמֶט דָאס האָרֶץ פֿוֹן מְעַנְטְּשָׁן ווי קִין אָנדְעָרָר — שְׁעַקְסְּפִּי.

זאל די סטאטואן זיין געהאקט פון פֿעְלוֹן פֿוֹן יהָודָה —
אייז האָרט ווי קְיֻולְשְׁטִין, דָוְרָךְ מִיט בְּלוֹזְן אָנְגְּזְעָאָפְּט ;
אייז האָרט אַין פְּנִים פֿוֹן די שְׁטָאָרָקָע, סְחָאָרָץ גִּיט אָפְּ מִיט בְּלוֹט אַים,
אייז שְׁכּוֹר פֿוֹן חְזִוְנוֹת, אייז גָּעָרְכְּטִיקִיט — דָעַר העַכְסְּטָעָר ;
אָ פֿיְיָרְשָׁפְּ-יְעָנְדִּיקָעָר באָרגָן, שְׁפָרְכִּיצְטָהָגָלְעָן גּוֹטָע שְׁטִינְגָּעָר,
מְכַשֵּׁף מִיטָן צְוִיבָּר פֿוֹן זִין וְאָרט אַון פֿלָאָמְעָנְדִּיקָעָר רִיד ;
בְּאָהָעָרֶשֶׁט דָעַם דּוֹנְעָר וואס זִין הַיְלִיךְ מְוַילְּ טּוֹט דּוֹנְעָרָן,
בְּאָצְוּינְגָּט די פֿעְלָקְעִיסָּה העַצְעָר מִיטָן כְּשָׂופְּ פֿוֹן זִין צָאָרָן ;
פרִינְצָן פֿוֹן אלְעָזָעָר וְעָרָר — זאל די סטאטואן זִין געהאָמְעָרָט
איין דָעַר גַּעַשְׁטָאָלָט פֿוֹן טְרִיאִיסְטָעָר פֿוֹן מִין פֿאָלָק : ישְׁעָיה.

זאל די סטאטואן זײַן גַּעַשְׁנִיצְט פֿוֹן אלְטָן עַלְפְּנִיבִּין —
וְאָס צִיְּטָהָאָט אַים פֿאָרְגָּעְלְבָּט, ווי דָאס פֿאָרְבְּרוּינְטָעָ לִיבָּ
פֿוֹן דָעַר עַשְׁתְּוֹרָת-גָּעָטִין — אַיְנְגָּהָיִלְּט דּוֹרְכְּוִיס אַין קְלִידְעָר,
איין שְׁוֹעָרָן מְאַגְּנָטָל וואס זִין שְׁלַעַפְּ קוֹשְׁט אִירָעָ קְנָעְכָּלָעָד ;
וְאָס «מְעַנְטָשָׁ קָעָן זִי נִיְּטָ זָעָן אַוְן בְּלִיבָּן לְעַבְּן» — יְעַדְעָר קְנִיְּשָׁ אַן אַנוֹאָגָן,
אוֹן יְעַדְעָ פֿאָלָד — אָ פֿיְיָרְדִּיקָעָר רָוָף, אַין הַפְּקָרְדִּיקָעָר תָּאוֹהָ.

שאול טשערניכאָווסקי

איידער ס'טוט די לענד און דיך און ברוסט אנטפלעגן זיך
אין שטרענגער דיסציפלן צום פיערטאג א גרייטע
שטייט זי אין פולער גראיסער פראקטיקיט און שיינקיט — —
איך — איך האב גַּארנישט ניט, אַפְּילו ניט קיין טיש!

ירושלים — תל-אביב, 1937

דריי איזלטעס שפאנען ...

דריי איזלטעס שפאנען — דו קוק זי נאָר אָן —
גיינען אָ גאנְג פון באָרְ-שְׁבַּע קִין דָּן,
פָּאָמָעַלְעָךְ, פָּאָמָעַלְעָךְ קָוְמָעַן זַי אָן.

זַי גִּינְעַן, זַי שְׁפָאנְעַן פָּאָרְבִּי אָ מְעַטְשָׁעַט —
טוֹט קִנְיָעַן דֵּי שְׂוֹאָרְצָעַ : מִירְופְּטָ צָומְ גַּעֲבָעַט.
גִּיטְמָעַן אָ קְלוֹיסְטָעַר פָּאָרְבִּי זָאַלְבָּעַדְרִיט —
פָּאָלְטָ פָּאָר אָ קְרִיסְטְּ-בִּילְד דֵּי בְּרוּנְעַן אָוֹן קִנְיַת.
גִּיטְמָעַן אָ הִילְיִיקָּעַ חֹרְבָּה פָּאָרְבִּי —
דָּעַם קָאָפְּ בִּיגְגַּת דֵּי וּוַיְסָעַ פָּוְנְצְיוֹשָׁן דֵּי דְּרַי.

אוֹיפְּ דָעַר שְׂוֹאָרְצָעָרָס רָוּקָן — אָ שְׁוֹועֶרֶד אָזְוִי גְּרוֹוִיסָן,
אוֹיפְּ דָעַר בְּרוּנְעַרְס — שְׁפְּרִיאִיט זַיךְ אָ צְלָם אָוִיסָן,
אוֹיפְּ דָעַר וּוַיְסָעַ אַבְעָר — אָ גָאַלְדְּ-טָעַפְּיךְ בְּלוּוּת.

אָ גָאַלְדָּעַנְעָר טָעַפְּיךְ — אִיר אַיְנְצִיקָּעַ צִיר,
איַן גִּיכְן וּוַעַט קָוְמָעַן מַשִּׁיחָ אוֹיפְּ אִיר.

(אחרן צייטליך)

שטערן אין הימל

דאם גאנצטער ליאד פון דיקטער

שטערן אין הימל, איר וויטע, שטערן אין הימל, איר גאנטצע,
לייכטער איזעלכעגען וויטע פון אויג פונעם מענטשן,
לייכטער איזעלכעגען גאנגעט צום הארץ פונעם מענטשן!
וואו האב איך איך יא געוזען און וואו האב איך איך ניט געוזען
שפאנענדיק וויטט אין דער וועלט, אין אפענער וועלט דער גראיסער,
אויף מײַן באשידענען וועג פון פעלד פון געברטסדארף,
היים פון די ערלעכע, טרייע, וואס איך האב פֿאָרְלָאָזֶן?
אַ יִנְגֵּל מִתְּלִיכְתִּיקָּע טְרוּמָּעָן, וְאַסְּהָבָּן זִיךְ קִינְמָאָל פְּאָרוֹוִירְקָּלְעָכָּט,
אַ יִנְגֵּל, וְאַסְּטְּרָאָגָט אַיְן זִיךְ הָאָרְצָן אַן אוּצֵר מִתְּקָרְעָפָן,
שפָּעָ פָּוּן יְוָגָנָמָ, וְאַסְּ בְּרוּזָהָן אָוּן וְאַסְּ שְׁטוּרָעָמָט אַיְן שִׁינְקִיטָּט,
בֵּין כְּהָאָב דֻּעָרְגְּרִיכְת בֵּין אֲהָעָר אָוּן זִיךְ אָפְגָּשְׁתָּעָלָט פְּלוֹצִים,
נִיט מִיד נָאָךְ פָּוּן אַרְבָּעָט — אַיְנְמִיטָּן פָּוּן וְועָג זִיךְ פְּאָרְהָאָלָטָן.

שטערן פון גאנדיישן הימל, וְאַסְּ גְּלִימְצָעָרָן, וְיִנְקָעָן זִיךְ אַיבָּעָר,
שיַּאֲרָפָע אָוּן קָאַלְטָע, וְוַעֲלִיפִישָׁע אַוְיגָן אַיְן האָרְבָּסְטָ-גָעָכָט אַיְן לאָנְגָעָ,
הוַיְךְ אַיְן קָאַרְעָלִיעָס וּוְעַלְדָּעָר, לְאַנְדָּ פָּוּן דָּעָר טְרוּעִירִיכָּעָר שִׁינְקִיטָּט,
הָאָבָן גַּעֲרוֹפָן צֹו מִיר, מִיךְ בְּאַהֲרָצָת מִיטָּן בְּלִיק פָּוּן גָּעַנְטִיזְוִיטָע
צְוִיְּשָׁן פְּאַרְכְּמוּרָעָטָע יְעַגְּלָעָס, דָּוָרָךְ שְׁטוּרָעָמָס פָּוּן צְפָוּן;

שטייען געדיכט און געלאכטן, שפיגלען זיך אָפַּ אַין דִּ שְׁפִיגְלָעַן
פֿוֹן גְּרוּעַ אָוּן הַיְלִיקָעַ זָמֵפָן אַיְן פָּעַלְזִיקָעַ רַאֲמָעָן;
שטייען געדראיקט אָוּן גַּעַשְׁלָאָסָן, פָּאַרְקָאָפָט פֿוֹן דִּ גְּרוֹיְלָן דִּ עַרְשָׁתָע,
ווען ס'הָבָן דִּ מַעֲכְטִיקָעַ בִּיוּעַ מַכְשִׁיפִים בַּאֲשָׁפָן
הַיְמָל אָוּן עַרְד דָּוָרָךְ אָנְ אַוְרָאַלְטָן שְׁפָרוֹךְ אָוּן דָּוָרָךְ לִידָעָר;
דָּוָרָךְ מַעֲכְטִיקָעַ כּוֹחָות פָּאַרְקָלָאָמָעָרֶט אַיְן וּוּרְטָעָר נָאָךְ יְוָגָעָן,
אַיְן וּוּאַנְדָעָר אָוּן סָוד פֿוֹן יְצִירָה, דָּוָרָךְ כִּישְׁוֹפְּ פָּאַרְכִּישְׁוּפְּט.

שטערָן פֿוֹן אַוְקָרָאַינִישָׁע סְטָעָפָעָס; אַזְעַלְכָעַ פָּאַרְאֻומָעָרְטָע, שְׁיִינָע!
שטערָן פֿוֹן בְּרִיטִיקִית פֿוֹן גְּרִינְגָעָר, פָּאַרְוָאָס אַזְוִי אַוְמְעַטִּיקְטְּרוּעָרִיךְ?
אָפָּשָׂר דַּעֲרָפָאָר, וּוְיָלָאִיר זָעָט, וּוְדָאָס פָּעָלָד אַיְיָרָס הַאֲלָט זְיךָ אַיְן בִּיטָן:
אָמָּאל אַקְעָגָעָן צְעַפְּלִיזְטָעַ פֿוֹן וּוְילְדָעַ צְעַוּאָקָסָעָנָעַ גְּרָאָזָן
שְׁמַעְקָעְדִּיקְגָּרִין אָוּן פְּוֹלְאָפְטִיקָה, מִיטְ קְרָאָפָט פֿוֹן וּוְילְדָלָעָבָן;
אָמָּאל גָּאָר אַ גַּעַטְלִיכָּעָר יִם, שְׁלָאָגָט מִיטְ כּוֹזָלְיָעָס פֿוֹן קָאָרָן,
בִּיטְ דִּ קָאָלִירָן אַיְן גְּרִין אָוּן זְילְבָעָר אָוּן גְּיִנְגָּאָל
אַיְן דְּרִיְפָּאָכָעָר בְּרָכָה פֿוֹן רָעָגָן אַיְן אַקְעָר אָוּן קָאָסָע;
בְּרִיטִיקִית וּוְאָס הַאָט נִיטְ קִיְן גְּרָעָנִיךְ, וּוְילְדָקִיְת — אָנְ רַאֲמָעָן,
עַרְדָּ פֿוֹן טִיטָּאנָעָן, דָאָס בְּלוֹטִיקָעַ שְׁלָאָכְטָפָעָלָד פֿוֹן מַעֲנַתְשָׁן מִיטְ מַעֲנַתְשָׁן.
בֵּין אַיְן בְּלוֹט וּוּרְטָטְרָוקָן — אָוּן סְרִינְטָן שְׁוִין דָאָס בְּלוֹט פֿוֹן אַ
צּוּוּיָּט פָּאָלָק.
אַיְדָעָר עַס זְעַטִּיקָט זְיךָ אַיְן פָּעָלָד — שְׁוִין דַּוְרְשִׁיטִיקָט דָאָס צּוּוּיָּט.

שטערָן פֿוֹן הַיְמָל פֿוֹן קְרִימָר — אַיְנְגָעָפָאָסָט וּוּאַנְדָעָרְלָעַ-פָּרָאַכְטִיק
אַיְן סָאמְעָטָן-שְׁוֹאָרְצָעָר יְרִיעָה: יִם אָוּן דָעָר וּוְאָלָד אָוּן דִּ פְּעַלְזָן
בְּעַנְקָעָן נָאָךְ אַיְיךְ אָוּן נָאָךְ אַיְיָרָ פָּאַרְטִיפְטָן אָוּן שְׁטָרָאַלְקָן שְׁמוּסָ.
ווען סְצָעָרְטָלָט דָעָר יִם, ווען עַר שְׁלָאָפָט, אַיְיָר שִׁין אַוְיָף זִין בּוֹזִים,
צִי ווען עַר וּוּאָרְפָט זִינְעָר כּוֹזָלְיָעָס מִיטְ רַוְגָה צָום הַיְמָל —
חַלְמָט עַר דָעָן נִיטְ פֿוֹן אַיְיךְ? וּוְיָאָיךְ הַאָב נִיטְ אַיְנְמָאָל גַּעַחְלָוְמָט
פֿוֹן אַיְיךְ אַיְן דָעָר יְוָגָעָן, אַיְן פָּרָאַכְטִיקָן אוּיְפָבָלִי פֿוֹן הַאֲרָצָן,

שאל טשערניכאָויסקי

פֿול דָּאַן מִיט אַיְגָעַנְעַ שְׁטָעָרָן, פֿול מִיטָּן לֵיד פֿוֹן מִין צְקוֹנוֹפֶּט?
פֿיל פֿוֹן זַי זַיְגָעַן גַּעֲפָלָן פֿאַרְלָאַשָּׂן אָוֹן פֿיל שְׁוִין פֿאַרְטּוֹנְקָלְט
אַיְזָן גִּיפְטִיקָן נַעַפְלָל, וּוָסָס הָאָט זַיְזַעְכְּרִיטָאָוִינְפָּן לְעַבְנָן.
פֿיל פֿוֹן זַי פֿינְקָלָעָן אַזְעַלְכָעַנְעַ וּוִיטָּעָן אָוֹן לַיְכָטָן
אַיְזָן לִיכְטָן פֿוֹן פֿאַרְלָאַפְּעַנְעָם חָלוּם, מִיט יְגָנָט מִיט פֿרִישָׁעָר.

שְׁטָעָרָן פֿוֹן יַם מִיטְלָעַנְדִּישָׁן — שְׁטָעָרָן פֿוֹן פֿרִיאַיְקָע גַּעֲטָעָר!
נִיטָּא אוֹיף דָּעָר וּוּלְטָט נַאַך אַזְוִינְעַ אַיְזָן שִׁינְגִּיקִיט אָוֹן קְדוֹשָׁה.
אוֹיבָן אַלְעָ שְׁטָעָרָן זַיְגָעַן גַּעֲשְׁנִיצָט פֿוֹן לִיכְטִיקָן דִּימְעָנָט
זַעַנְטָ אַירָן קְלִיְינָעָן וּגְנָעָן גַּעֲפָאַסְט אַיְזָן סַאַפְּירָן פֿוֹן הַיְמָל.
אַירָן זַעַנְטָ דִּי בְּכוּרִים צְווִישָׁן דִּי גַּעֲטָעָר פֿוֹן יַם אָוֹן יְבָשָׁה,
אַירָן הָאָטָן פֿאַרְפָּלָאנְצָט אַיְזָן דָּעָם מַעֲנְטָשָׁן דִּי גְּבוֹרָה אָוֹן וּוִיסָּן!
מַאֲגָן, כְּאַלְדִּיעָר, זַיְזַעְכְּרָן דָּעַרְתָּרָט דָּאָס גַּעֲזָאָגָן פֿוֹן גְּלָגְלִים,
אַנְטְּפָלְעָקָט אַיְיָעָר הַיְמָלִשָּׁן גַּאנְגָּה, דָּעָרָט נַאֲטוֹרָס עַרְשָׁתָעָסְדָּות.
אַירָן הָאָטָן אַרְיִינְגָּעָהוִיכָּט גְּבוֹרָה אַיְזָן הָאָרֶץ פֿוֹן צִידְוָנִים אָוֹן כְּנָעָנִים
אַוְועָגָן צַוְּגָעַנְעַן דָּרָךְ יְמָעָן, דִּי סְדוֹתָט פֿוֹן וּוּלְטָט גַּיְזָן אַנְטָקָעָגָן,
אַרוּסְרִיסְטָן זַיְזַעְכָּט פֿוֹן דִּי צָאמָעָן פֿוֹן עַגְעָנָן גְּרָעָדָן,
זַיְזַעְכָּט אַוְיסְשָׁפְרִיטָן, בְּרִיטָעָר צַוְּמָאָכָן דִּי גַּרְעָנְעָצָן זַיְגָעָן.

שְׁטָעָרָן פֿוֹן אַרְצִיְשָׁרָאָל! וּוּעָן גַּאטָהָאָט דִּי עַרְד אָוֹן דָּעָם הַיְמָל באַשָּׁאָפָן
הָאָטָן עַרְד זַיְזַעְכָּט כְּהָנוֹנָה גַּעֲוָוִיקָלָט, זַיְזַעְכָּט אַגְּגָעָטָן חֹשֶׁן וְאַפְּרוֹד —
אַירָן הָאָטָן גַּעֲשְׁטָרָאַלָּט אָוֹן גַּעֲשִׁימְעָרָט אָוֹן דָּאַיְקָון חֹשֶׁן וְאַפְּרוֹד,
שְׁטָעָרָן פֿוֹן אַרְצִיְשָׁרָאָל! שְׁטָעָרָן פֿוֹן אַלְטָן יְשָׁרָאָל!
אַיְזָן אַיְיךְ אַיְזָן זַיְגָעָן לְעַבְנָן פֿאַרְקִרְיִצְטָן, אַירָן הָאָטָן אוֹיף אַיְם גַּעֲטָאָן קוּקוֹן.
די אַבָּות — גַּעֲהָוִיבָן דִּי אַוִּיגָן צַוְּגָעָן צַוְּגָעָן, אַיְיךְ אַיְיךְ גַּעֲנוּמָעָן פֿאַרְעָדוֹת.
אַירָן הָאָטָן פֿוֹן אַיְיָעָרָעָ שְׁטָעָגָן גַּעֲשְׁטָרִיטָן פֿאַרְ אַיְם אָוֹן גַּעֲפָאַכְּטָן,
אַירָן הָאָטָן גַּעֲזָעָן זַיְגָעָן קָאַמְפָן, אַירָן הָאָטָן גַּעֲזָעָן אַיְם אָיְזָן וְוָאָקָסָן,
אַירָן הָאָטָן גַּעֲזָעָן אַיְם אָיְזָן עַלְנָטָן, אַיְזָן אַיְיךְ אַיְזָן וְיַיְן עַבְרָן,
זַיְגָעָן הַיְנָטָן אָוֹן זַיְגָעָן מַאֲרָגָן באַהֲפָטָן, אַירָן וּוִיטְזָעָר שְׁטָעָרָן.

וואנט אפשר זט איר זין צוקונפט? איך בעט איך, אנטפלעקט מיר,
וואס איז די זואונג און וואס איז דער סוף פון דער זואונג?

ליכטיקע שטערן פון טראפישן הימל, איר שטערן אין דרום!
את איז די פראקט פונעם «זידעלען קרייך», את דער צענטאורהום,
ערשטער איז פראקטיקיט — אנהויב פון וואנדער-לעגנדע,
שענסטטע פון אלע — וואס דער נײַעַר מענטש האט שפינען געבעמען.
ויאסער פון אלטן אטלאנטיק, וואס זט אois ווי בליל ווי צעשמאלצן
און אייברגעציגגענער הימל. דער אינזאומט פון אונטן און יענער —
און אינזאומער ברודער פון אויבן — און צוישן איז גאנטייט.
מחנות און מהנות פון קוואלייעס, מעכטיקע, וואס הויבן זיך
שועערע, פאמעלעכע, מותנע — גיסן זיך ווידער צווזמען
פונקט ווי אין טאג אין דעם גרויסן, ווען גאט האט געפערעט
הימל און ויאסער אויפ מעכטיקע מאסטן פון ערדן —
שטייען די שטערן און גאנפן אין ריזיקן תוהיזובוה.

שטערן פון פאמפא דער גרויסער, איר קאנטעלאציעס פרעמאָע,
שטערן פון וועלט און פון הימלען מיר נײַע, מיר גאנטש באקאנטע,
ליקטער פון אימה/דיק בריטיקיט, עדות איר לעצעט
פון דער נאטרס גרויסע כוחות, איר האט געזען דא דאס בלאנדשען
פון וואנדער פון בראשית, פארזענישן מאויידיק-פראקטיק
אין אייברפליסיקער קראפט פון יצירה, ניט-פארטיך אינגןאנטן.
איר האט די גיססה געזען פון די ריזיקע חיוט —
כ'האָב איך ניט ליב, נאר דאס הארץ ציט צו איך און דער צויבער
פון רעטניש איערטס, פארהוילענע סודות פון זיין און ניט וווען.
פון ערצעז וואו קומט אן א צער א געהימער אין האָרצָן,
פאר'גב'עט זיך שטיל מיטן אַנקוּם פון שטערן אין הימל:
ווי איר וואלט נשמה-ליך זיין פאר געתטאָרבּעַן ווּלטן.

שאלות טשעראניבאָזטקי

שטערן פון הימל געטרייע, מײַן מאמעס ליב האָרציקע שטערן !
ב'ווײַיס אַיעַרְעַ בעמָען פון טאטָן, וואָס האָט אַין זִין יונְגַנט געווֹאנְדערְט
אַין נַעֲכֵט פֿוֹנוּם זַומָּעָר אָוָן האָרְבָּסְט אוּפְּ דִי וּוּגָן דִי בְּרִיטְיַע
צְוִישָׁן דֻּעָם דְּנִיעְפְּעָר אָוָן דָּגָן, דֻּעָם אַזְּאוּוּעָר יִם אָוָן דֻּעָם שְׂוֹאָרָצָן.
ער האָט זִין אַיבָּעָרְגָּעְנוּמָעָן פון זְקָנִים־טְשָׁוָּמָאָקָעָס.
באַוִּזְוָן דֻּעָם „אַלְפָ“ אָוָן „תִּיוֹ“, „גְּרוֹוִיסָן וּוּאָגָן“ אָוָן „קְלִינְגָּעָם“,
„הַוְּנְדָּעָרְט פִּיעָּרָן“ אָוָן נָאָר, בִּיוֹן „וּוְעָגָ פָּוָן יְרוֹשָׁלָיִם“.
פְּשָׁוֹטָעָ נַעֲמָעָן אַזְּעַלְכָּעָ, וואָס האָבָּן גַּעַלְעָבָט אַין זְכָרוֹן
אַט פָּוָן דִי פְּשָׁוֹטָעָ מעַנְטָשָׁן אָוָן גְּרִיזְ-גְּרוּיִיעָ זְקָנִים,
בעמָעָן פָּוָן אַלְטָעָ מְזֻלָּהָ, גְּעִירְשִׁינְטָ פָּוָן טָאָטָן אָוָן מאַמָּעָן
מִין לִיבָּשָׁאָפָט אָוָן בעַנְקָשָׁאָפָט צָו אַיִּיךְ, אַיְּרָ שְׁטָעָרָן וּוּיִיטְ-נְאָעָנָטָעָ.
גַּעַבְעַנְטָשָׁת זְאָלָט אַיְּרָ זִין, וּוּאוֹ אַיְּרָ זִין נָאָר, גַּעַטְרִיעָ!

אִידְיּוֹלִידָם

מילכיקע קראפֿלעך

.א.

געועען אי דאס איינער פון יענע פרימארגנס וואס טראפען זיך זעלטן —
אן ערשותער אוזא אין דעם פרילינג דעם שיינעם אוקראינע'ס.
סטעפעס — ברײיט ווי דער ים ! אונז ווער אייז געועען דאס דער ערשותער,
זו האבן די זכיה דאס צוצזען אלץ מיט די אויגן,
די שייניקיט פון פרישן פרימארגן, וואס באדט זיך אין טויען,
ווען ס'ציטערט דער פרימארגנטערן ? די לערד געועען אייז די ערשותע :
אַ הויב מיט איין שוואונג אינדרהoid אונז געשאָטן מיט לידער,
די שוואָבן פון דאָר אויפגעוועקָט אונז די שפערלָס אויף בײַמער.
די צוּוִיטָע — דערוֹאָכְטָה האָט די זון מיט אַיר פֿלאָמְעַנְדִּיק פֿנִים :
פארשעטָמָט וואס זי האָט זיך פֿאָרְשְׁפֿעַטִּיקָט אונז אַיְלָת צו דער אַרְבעָט,
גבּעָן קָאָלִיך צו די בלילמעך, באָפְּעַדְעָרָן פֿלְגָּוּלָה פון פֿינְגָּל,
זיך שפֿילָן אֵין וועלעכְּלָעָך בְּלוּיעָ, די שופּוֹן פֿון פִּיש צו באֲגִילְדָּן,
וּאָרְעַמְעָן זומְפָּן פָּאָר פרָעָש, די בִּינְעָן טְרִיבָּן צו אַרְבעָטָן,
שְׁפָאָלָן אַ קָּרְנוּנָּל קָאָרָן. — די דְּרוּיטָע — דערוֹאָכְטָה האָט די אלְטָא,
די אלְטָעַטְשָׁקָע גִּיטֶּל דעם רבִּיס, ברײַיט אַירָע אוּיגָן צַעַפְּנָט.
ליַכְטִיק אֵין דּוֹרְכְזִיכְטִיק בְּלוּי, אֵין אַ סִּימָן פֿון מִינְדָּסְטָן וּוְאָלָקָן,
הָאָבָּן זיך הַיְמָלָעָן צֻוּאָרְפָּג, די פֿעַלְדָּעָר — גַּעַשְ׀ימָעָרָט מִיט גְּרָאָז,
וְאָס צִיעָן צָוָם לִיכְטָט זיך אֵין קוּעָלָן אֵין לִיכְטִיקָע זְנוּשָׁיָן.

שאלות טשעניכאוסקי

שטייל איז געווען ארום, ווי ס'זואלטן דער הייל פון אויבן
און אונטן די ער דעם געוווארן, געלעלעט פון דער שיינקייט
און וואנדערן זיך אויף דער אייגענער שיינקייט.
אייז גיטל ארונטער

פון וואראמען בעט און גענומען זיך אנטאנן פארשלאלפַן.

אָפְּגָעָגָאָסָן נָגָעָל אֵין טִיפָּן קוֹפָּעָרָנָם בְּעַקְּן —

אלט איז געווען דאס בעקן און שטיף און געוויבטיך,

גלאנגנדיך ליכטיך, ווי אַקָּאָרָשָׁט גַּעֲשִׁיעָרָת מִיט צִיגָּל,

(דרשה-געשאנק צו איר חתונה איז איר דאס בעקן געפאלן,

דער מומעס מהנה — זאל האבן אַ לִיכְטִיק גָּזְעָן)

שטייל, אויף איר שטיגער, מיט גוטע, מיט ליכטיק אָוִיגָּן

שטעטלט זיך דָּאוֹנוֹנָעָן אָוּן שְׁעַפְּשָׁעָט דִּי וּוּרְעָטָר פָּאָמָּעָלָעָד.

דאכט אַיר, אָוּסְּשִׁמְיִיכְּלֶט דִּי גָּאנְצָעָז וּוּלָט אַרְ אָנְטָקָעָן,

שמיכילט אַין שְׁמָחָה פָּוּן לְעַבְּן אָוּן יְוִגְּנָט אָרוּם אַיר,

און אַיְדָעָר זִי הָאָט נָאָר פָּאָרְעָנְדִּיקָט, שָׁאָרָט זיך צו אַיר צו דער קָאָטָעָר,

גַּעַלְעָטָט צו דִּי פִּיס זיך, גַּעֲמִיאָקָעָט, גַּעַבְּעָטָן זיך רְחִימָים —

אַ חְוּרְבָּן גַּעַוְּאָרָן פָּוּן קָאָטָעָר, דִּי הָאָר אַוִּיסְגָּקְרָאָכָן :

צעלאזענער קָאָטָעָר, דוּ אָלְטָעָר, בִּיּוּרָת אַוִּיפָּאִים זיך דִּי זְקָנָה,

גִּיסְט אָוּן אַ שְׁעַרְבָּל מִיט מִילְּךָ אָוּן שְׁטָעָלָט פָּאָר דָּעָר חִיה :

הוֹנְגָּעָרִיךְ, מִיד פָּוּן זִין נָאָכְטִיךְ וּוּאָנְדָעָר זְשִׁלְאָקָעָט דָּעָר קָאָטָעָר.

האָט גִּיטָּל פָּאָרְקוּט זיך, ווי סְזִוְּלִיאָקָעָט דָּעָר קָאָטָעָר פָּוּן שְׁעַרְבָּל

האָט אַיר אוּיך פָּאָרְכָּאָפָּט סְהָאָרָץ : סְהָאָט פָּלוֹצִים פָּאָרְשָׁמְעָקָט אַיר

דָּעָר וּוּאָרִימָעָר רִיחָ פָּוּן מִילְּכִיקָּעָ קָרְעָפְּלָאָךְ מִיט קָעָז מִיט וּוַיְסָן,

וּוָאָס בְּלֻעְוָלָעָן אַין שְׁמָאָנָט — אָוּן פָּוּן טָאָפָּ שְׁלָאָגָט מִיט פָּאָרָעָ צָום בָּאָלָקָן.

און סְהָאָט זיך דִּי אָלְטָעָ צְשִׁמְיִיכְּלֶט אַלְיָין אַיְבָּעָר זיך : פָּוּנוֹאָנָעָן

עַס האָט זיך אֹזֶא יְצָרְהָרָע גַּעֲנוּמָעָן ? גַּעַלְאָזָט זיך צָום קָעָלָעָר,

וּוְאוּסְּשִׁטְּיִיעָן דִּי קָעָז אָוּן דִּי סְמַעְטָעָנָעָ קָרְגִּילָעָד.

זי איז נאך איז קעללער — האט דארטן צו איר זיך דערטראגן
 א גריילצק געבל פון א הונט און א קול פון א מענטשן :
 "צומ טיוויל, אוועק ?" — און דאס איז דאמאכעס, דער גוייעס,
 נאך סירקע, ווי גארניט זיין עסק, פֿאָרגֿינִיט אַוְיפֿין קול זיך.
 די גוייע האט מיט איר לאזע דער וויכער אויף אים זיך צעהפֿאַבעט
 מיט וויפֿל נאך כה דערלאנגט אים איז מאגעראָן פֿיסל,
 איז סֵהָאַט זיך דער כלב פֿאָרגֿאנֶגֿעָן, זיך פֿלְינִיק אַפְּגֿעָטְרָאָגָן,
 דער עק צוישן די פֿיס, און האַפְּקָעָט און טאנצט אויף דריי פֿיסלעָד.
 איז דָּאוֹיְקָעָר רגע איז גיטל פון קעללער אַרוֹיס צו דער גוייה.
 "גּוֹטְמָאָרָגָן דִּיר, גִּיטְלָע ?" — "דָּאמָאָכָע, אַסְימָן צומ גוֹטָן.
 דו זעסט, אַט בֵּין אַיך דִּיר אַנטְקָעָגָן גַּעֲקוּמָעָן מִיט פּוֹלָן ?"
 — ווֹאָס מְאַכְּט עַפְּעָס גִּיטְלָע ?" — אַוְועָקָעָשְׁטָעָלָט האַט זיך אַיר שְׁטָעָקָן
 אַרְיִינְקָוּמְעָנְדִּיק אַין דָעַם צִימָעָר ווֹאָס אַיז אַיך די קִיכְשָׁטוֹב גַּעֲוָעוֹן.
 "וֹוִי גִּיטְעַס דִּיר, גִּיטְלָע, גַּעֲזָוָן ?" — "עַט, מְלַעַבְתָּן נאָך, דָּאמָאָכָע,
 מִיט גָּאַט זִינְגָּר הִילָּא, ווי דו זעסט, מְשֻׁלְעָפָט זיך אַין דְּרִיעָן,
 אַוְן ווֹאָ טְרָאָגָט עַס דִּיך ?" — "אַיך גַּי מִיר אַין קִלוּיסְטָעָר אַרְיִין אַיצְטָן,
 דָא טְרָאָגָט אַיך אַ קְרִיגְעָלָע מִילְּךָ אַן אַ ברְוִיטָּפְּאָטָעָר
 ווֹאָסְלִיל אַ מְתָנָה צומ יומְטָבוֹב ?" — "וֹוֹאָס הִינְנָת פֿאָרָא יּוֹםְטָבוֹב, דָּאמָאָכָע ?"
 — "פֿאָרגֿעָסּוֹן זיך, גִּיטְלָע ?" אַ קלִינְיִיקִיט עַפְּעָס דִּער הִינְנִיקָּעָר יּוֹםְטָבוֹב,
 הִינְנָת אַיז דָאָך דִּער "קְלִינְגָּר מִיקָּאָלָּא", נאָך ווֹאָס אַיז צו רִידָּן,
 אַוְן דְּזְוּרָעָר גִּיעָן דָאָך הִינְנָת אַינְעָם פֿעָלָד צו דִּער אַרְבָּעָט.
 נִיטָּא קִין אַמְנוֹה אַיז הַאָרְצָן. ווֹעֶד גִּיטְעַס הִינְנָת אַין קִלוּיטָטָעָר ?
 צוֹיִידְרִי אַלְטָע ווַיְיִבְעָר, צוֹוִי וּקְנִים קוּם נאָך ווֹאָס זִי זְשִׁיפָּן.
 ווֹאָ נְעַמֵּט מַעַן גַּאֲר כּוֹחוֹת עַס צְוֹצְזָעָן הִינְנָת מִיט די אוּיגָן ?
 פֿאָרטְשָׁעָפְּסָט אַ צְחִיק אַוְן זָגָסְט אִים : "אַין קִלוּיסְטָעָר אַרְיִין גַּי ?"
 בָּאוֹיִיזָט עַר אַ צוֹּנָגָ דִּיר : "וֹוֹאָס אַיז עַפְּעָס הִינְנָת פֿאָר אַ יּוֹםְטָבוֹב ?"
 סְאִינוּ הַפְּקָר גַּעֲוָאָרָן אַ וּוּלָט, דִּער קִלוּיסְטָעָר נִיט דָס ווֹאָס גַּעֲוָעָן.
 מִקּוֹמָט אַוְיפֿין הוֹיָף — ווּעַמְעַן זַעַט מַעַן ? אַ בְּלִינְדָּן, אַ לְאָמָעָן, אַ בְּעַטְלָעָר,

שאלות טשעראניכאָווסקי

די פּוֹסְטַע פִּיר וווענט אָונֵ דעם פָּאַטְעֶר ווּאַסְיל אַינְגְּמִיטָן.
דאָס קְלִינְגְּעַן פֿוֹן גְּלָאָק גַּעֲמַת בִּים הָאָרֶצֶן, — סְאָ ווִיְינְגַּעַן אָונֵ קְלָאָגֶן!
אָונֵ ווּאָס אַיְזָן מִיט אַיְיעָרָע? אַוְיךָ שִׁיבְעַן מַעֲנְשָׁתֶן גַּעֲוָאָרָן
רַיְבָּן אַרְיָין גּוֹט דָּאָס חַוִּיר אָונֵ רַויְכְּעָרָן טַאָבָאָק אָום שְׁבָת.
אַ קִינְד גַּעֲוָעָן — ווִיסָּאִיךָ, פְּלַעַגְתָּ אַוִּישְׁטָאָרָבָן שְׁבָת דָּאָס לְעַבָּן
שְׂטִיל אָונֵ אַגְּטְשְׁוִוִּיגָן אַיְן מַאְרָק, סְפְּלַעַגְתָּ אַוְשָׁ מִיךְ אַ מְוָרָא בְּאָפְּאָלָן.
אָונֵ הַיְינְט ווּאָס? אַ שְׁאָנדָן אָונֵ אַ חַרְפָּה, אָום שְׁבָת גַּאֲרָהָאָן וּזְאָנְדָלָן.
אַיךָ זָאָג דִּיר דָעַם אַמְתָה, אַיךָ שֻׁעַם מִיךְ אָום שְׁבָת אַרְיְינְגִּיָּן
אַיְן אַ יִדְּיִשָּׁ גַּעֲוָעָלָב עַפְּעָס קוֹיְפָן. דוֹ מַאְגָסֶט עַס מִיר גְּלוּבָן.
אַנוּמָלְטָן קְוָמְטָן צַו אַונְדוּ זְלָמָן, דָעַר זְלָמָן ווּאָס הַאָנְדָלָט מִיט בְּהַמוֹת,
סְאַכְעָרֶט אָונֵ מַאְכָעָרֶט אָום שְׁבָת אַזְוִי ווּי אַ גּוֹי, מַאְךָ אַיךָ: «זְלָמָן,
דוֹ מַיְינְסָט, דוֹ ווּעָסֶט קִינְמָאָל נִיט שְׁטָאָרָבָן? ווּאָס טַרְאָכְסָטוּ זִיךְ, זָאָג אַיךָ,
אָונֵ ווּאָס ווּעָט דִּין גָּאתְ עַפְּעָס זָאָג? אַוי, אַוי, ווּעָט מַעַן שְׁמִינִין —
עַס אַיְזָן דָאָךְ הַיְינְט שְׁבָת?» — מַיְינְסָט, ווּאָס הָאָט עַר גַּעֲנְטְּפָעָרט?
רוֹפָט עַר זִיךְ אָן צַו מַיִין זָוָן אָונֵ דַעְרָלְאָגָאנְט זִיךְ אַ זָּאָג: «הַרְיצָא,
וּזְאָלָסֶט אָפְּשָׁר דִּין מַאְמָעָן גַּעֲלָאָזָט זָיוָן בַּיְ אַונְדוּ זְאָבָּין? — אַ חְזֹוּ!
הַעֲרָסֶט ווּעְרָטָעָר אַבְּיִסְלָן? — נָוָן, ווּאָס גִּיסְטָוּ טָאָן מִיתְנָן מִילְיכִים?»
שְׁעַמְעוּדִיק עַנְטְּפָעָרט אִידְר גִּיטֶל: «עַט, ווִיסָּאִיךָ, סְהָאָט פָּאַרְוָאָלָט זִיךְ
מִילְכִּיקָע קְרַעְפְּלָעָךְ צַו קְאָכָן, אָונֵ אַיךָ, אַלְטָעָנָר, גַּיבְדָעָמָע הַאלְדוּ נָאָה.
וּווִי גִּיטָדָאָס גְּלִיְיכְוָעָרטָל: אַ מַעֲנְשָׁה ווּעָרטָאָס קִינְד אַוְיךָ דָעַר עַלְתָּעָר.
אַ לעַבְּנָלָאָגָן לְעַרְנָת זִיךְ שְׁכָל דָעַר מַעֲנְשָׁתָאָן שְׁטָאָרָבָט אַ שְׁוֹתָהָה.
נָאָר דָאָהָאָט דָעַר גְּלָאָק פּוֹנָעָם קְלוּסְטָעָר צַעְקָלוֹנְגָעָן, אָונֵ סְהָאָט זִיךְ
דְּאַמְאָכָע גַּעֲכָאָפָט אָונֵ גַּעֲנוּמָעָן דָאָס בְּרוּיט אָונֵ דָאָס קְרִיגָל.
— «נוֹ, זִיךְ גַּעֲוָונָט». — «גַּיְיִ גַּעֲוָונָט». — פְּלִינְק זִיךְ פָּאַרְנוּמָעָן פֿוֹן שְׁטִיבָל.
— גַּעֲרָעָכֶט אַיְזָן דִּי גּוֹיָה, ווּאָס דָעַן — הָאָט דִי אַלְטָעָגְטָאָכֶט זִיךְ,
סְאַיְזָן הַפְּקָר גַּעֲוָאָרָן דָעַר דָוָר, פֿוֹן דִי קִינְדָעָר — נִיטָא ווּאָס צַו רַיְידָן.
זְלָמָן... אָונֵ מַיִין זָוָן ווּאָס אַיְזָן? אָונֵ מַיִין אַיְינְקָל רַיְזָוָל?
סְאַיְזָן קְרִיעָה צַו רַיְיסָן — צַי אַזְוִי הָאָט גַּעֲלָעָבָט אַ וּוּלָט יִידָן? ...

געגנונגען, גענומען פון וואנט אראפ דאס רונדע לאקשנברעט —
שוער איז דאס ברעט און געווונט און מיט רדאיגע אדערן.
צוגעדעקט האט זי דעם טיש מיטן ברעט, צו דער זיפ זיך גענומען,
אנגעשיט מעל אין דער זיפ און גענומען מיט חזק דאס זיפן,
לעבעדיק האט זיך געוואָרפן די זיפ אין די הענט אין די פליינקע.

ווי שניעילעך אַנגָעַשְׁטַעַקְטַּה האט זיך דאס מעַל אין די לעכלעך
געפֿאַלְזַ אַראָפַ אַוִּיפְּזַ ברעט און פֿאַרְדַּעַקְט אַיְם אַינְגַּאנְצָן,
איַין זַעֲמַדְעַלְעַ מֵעַל אַוִּיפְּזַ צוֹוִיטַן. הוֹיך אַיז דער אַנְשִׁים גַּעֲוָאַקְסַן
געגלאַנְצַט אָוָן גַּעֲבָלְאַנְקַט אַיז דער פֿרִישְׁקִיטַ פָּוָן שְׁנִיַּ פָּוָן דַּעַם עַרְשַׁטְּן.
אוֹן אַין די זַעֲמַדְעַלְאַךְ מֵעַל, וּוֹאָס פֿאַלְזַ אָוָן פֿאַלְזַ פֶּאַמְּעַלְיךְ
אנגעההענגט האבן זיך צִיטֻרְדִּיקְ-שְׂטִילַע, אַזְוִי וּוֹי דַּוְרַךְ נַעֲפֵל,
די אלטע פֿאַרְלַאַפְּעַנְעַ יַאֲרָן אָוָן אַלְץ וּוֹאָס סִ'הָאַט דּוֹרְכְגַּעְמַאְכַּט גִּיטְלַ:
גוּטַס, שלעכטַס, אוֹן די יַאֲרָן פָּוָן צַעַר אָוָן די רַגְעַס פָּוָן נַחַת:
אט אַיז זַי אַקְינְד ... אַט אַכְלָה ... אַמְּאַמְּע ... אוֹן אַיְינְמַאל —
האַט זַי זַיך אַכְפַּטְאַן פְּלוֹצִים, זַי אַיז שְׁוִין אַזְקָנָה,
אוֹן אלטינְקָע בָּאַבָּא, אוֹן אַיְינְיקָל: רַיּוֹל וְאַל לְעַבּוֹן.

ווי שניעילעך אַנגָעַשְׁטַעַקְטַּה האט זיך דאס מעַל אין די לעכלעך —
איַין זַעֲמַדְעַלְעַ מֵעַל אַוִּיפְּזַ צוֹוִיטַן גַּעֲפְּרַאַשְׁטַן, גַּעֲפְּאַלְזַ.
האַט גִּיטְלַ צְוּנוֹיְפְּגַּעַשְׁאָרְטַ סְמַעַל אָוָן אַ בְּעַרְגֵּל אַ וּוֹיְסַן,
אַ קִּילְעַכְדִּיק בְּעַרְגֵּל, אַ טָּאַל אַיְנְדַּעַרְמִיט אַוִּיסְגַּעַרְאָבָן,
מִיט וּוֹיְכַע אָוָן רָאֹזְיַקָּע הַעַנְטַ — אָוָן פָּאָר אַירַע אַיְינְגַן
האַט אַוִּיפְּגַּעַלְעַבְטַ שְׂטִילַ דַּי גַּעַשְׁטַאַלְטַ פָּוָן אוּר אַיְינְיקָל רַיּוֹל.

ב.

... צַאֲרָטֶם, אֹמְשָׁוְלְדִּיק, רֵינֶן — עֲפַנְתֶּם דָּס קִינְד זַיִנְעַן אוּיגַן,
אַינְגָאנְצָן גַּעֲרָאַטָּן אֵין זַיְק, סְ/הָאָט קִינְגְּעָר אֵין אִים נִיטְקִין חַלְק.
דְּרוּמְלָעַן דָּס גּוֹטָס אָוֹן דָּס שְׁלַעַכְּטָס אֵין זַיְן הָאָרֶץ אָוֹן גַּעַהְרִין
הָאָדְעוּוּט סְ/קִינְד זַיְק אֹונְטָעָר טָאַטָּע-מְאַמְּעָס פְּלִיגְל —
וּוְעָרְטַע עַס גַּעַרְאַטָּן אֵין זַיְק, זַאֲפָט אֵין זַיְק אַיְינַן זַיִעְרַן נְשָׁמָה.
סְ/לוּפְּפָן דִּי טָעָג, סְ/קוּמָט אַטָּג (סְ/הָאָט גִּיטְלָע זַעַקְס אַיְיָעַר גַּעַנוּמָעַן
צַעְקָלָאָפָט אַיְוףְּ דִי גַּעַלְכְּלִיעַד אָוֹן וּוּיסְלָעַד, אֵין מַעַל זַיְיָגָאָסְן,
גַּעַקְנוֹגָטָן דָּס מַעַל, קָגְעַט נַאֲך אָוֹן קָגְעַט, וּוּי גַּעַהְרִיךְ,
בֵּין סְ/הָאָט זַיְק גַּעַבְּיָטָן דִי פָּאָרָב, וּוּי קָלָאָרָעַר בּוּרְשָׁטִין גַּעַוְאָרָן),
סְ/קִינְד פְּלִיטַט אַרְוִיסְטָפָן זַיְן גַּעַסְטָט אֵין דָעַר וּוּעָלָט אֵין דָעַר בּוּרְיִיטָעַר
אוֹן יְעֻדָּעַר פָּאָרְבִּיגְיָעַר לְעַגְתָּן אַיְסְפִּיצְקָן זַיְן חַותָּם,
טִילְילָט אֵין אִים זַיְן שְׁלַעַכְּטָס אָוֹן קָרִיצְטָז זַיְק אַרְיָין אֵין זַיְן מַה,
מִיט וּוִיטִּיק אָוֹן קָרָאָפָט, אַקְעָגָן דָעַר צַעְרָטְלָעְכָּרְעָרְהָאָנְטָן טָאַטָּע-מְאַמְּעָס.

רִיזְעָלָע וּוְאָקָסְטָן אָוֹן וּוְעָרְטַט שִׁיןַן, סְ/וּוְעָרְטַט לִיכְטִיק אֵין אַלְעַ פִּיר וּוּינְקָלָעַן
שְׁטִיטַט אַיְוףְּ וּוּי אַפִּיגְעָלָע, וּוְעַקְטַט אַיְוףְּ דִי זַוְן מִיטְאִיר זַיְגָעַן.
גִּיטְיַט דִי זַוְן אֹונְטָעָר — פָּאָרְמָאָכְטָז זַיְק לְאַכְעָדְקָע אַיְגְּלָעָד, אַמִּידָע,
פָּוֹן לְאַנְגָּן טָג אַרְבָּעַט : פָּוֹן זַיְגָעַן, טְאַנְגָּן אָוֹן שְׁפְּרִינְגָּעַן,
זַיְק קִיְּקָלָעַן אֵין זָמָד, פָּוֹן שְׁפִּילָן אָוֹן לְעַרְגָּעַן דָעַר לִיאָלָקָע
צַוְּזָגָן «מוֹדָה אַנְיִי». דָאָן הָאָט אִיר זַוְן דָס קְלִינִינְשְׁטָעָטָל פָּאָרְלָאָזָן,
אָוּוּק אָוֹן בָּאוּצָט זַיְק אֵין שְׁטָאָט — אָוֹן נַאֲך לְאַנְגָּן פִּינְכִּיָּרָן
הָאָט גִּיטְלָע אִיר קְלִינִינְשְׁטָקָע פִּיגְלָע דָעַרְזָעַן פָּאָר זַיְק וּוּידָע —
דָעַרְזָעַן זַיְק — נַאֲך זַיְק הָאָט אִיר פִּיגְעָלָע מַעַר נִיט דָעַרְקָעַנְטָשׁוֹן.
אֵין עַרְשָׁטָעָר מִינְטוֹט אֵיז דִי קְלִינְגָּע אֵין שְׁוִיסְטָפָן אִיר בָּאָבָן גַּעַפְּאָלָן
דָעַם רֹפֶף פָּוֹן דָעַם עַבְרָגְעָלָגָט, וּוָאָס הָאָט נַאֲך גַּעַטְלִיעָט אֵין הָאָרְצָן ;
נַאֲך שְׁפָעַטָּעָר אַבִּיסְלָהָאָט זַיְק אִירָעָאָרְגָּן צַעְעָפָנָט,
וּוּי זַיְק וּוּאָלָט אַרְיִינְדְּרִינְגָּעָן וּוּלְלָן בֵּי בָּאָבָן אֵין הָאָרְצָן ;

ווויל פרעם, אַפְגָעֶרִיסֵן פֿוֹן שְׁטָאמֵם אֵין גְעוּוֹן שְׁוֹין דָס מִידֵל.
אַמָּמֵעַס הָאָרֶץ פִּילֵט, אָז סְ'אֵינוּ עֲפָעֵס וְאָס נִיעָס גַּעֲבִירֵן,
סְלָאוֹזֵט זִיךְ נִישְׁתְּ נָאָרָן אַמָּמֵעַ — אַיר זָוֵן אַיְזָה נִישְׁתְּ דָעֵר וְאָס גְעוּוֹן —
הָאָט זִיךְ אַירְעַ אַוְיגַן פָּאַרְשְׁטָעֵלַט, אַין מְרוֹא דַעֲרָגִין דַאֲרַט דָעֵם אַמָּת.
גַּעַלְבָּ אָזְנַט בְּלוֹלְעַכְעַ אַדְעַרְלַעַךְ הָאָט זִיךְ דָס טִיגַג פָּאַרְצִיגַג
הָאָט גִּיטַל גְעֻנוּמָעַן דָס וּוְאַלְגַּעַרְהָאַלְץ אַ בְּלָאַט לְאַקְשָׁן צָו וּוְאַלְגַּעַרְן,
אַרְבְּעַרְגַּעַפִּירַט מִיטַן רָונְד אַוְיפַּן טִיגַג, גַּעַלְעַט אָז גְעוּוֹלְגַּעַרטַט,
צְגַעַרְפְּרַעַט אַלְעַ פִּיר עַקְן דָס בְּלָאַט וְאָל אַרְיוּסְקּוּמָעַן רָונְדִיקַט,
אַיְינַן דִּיק אָזְנַט אַיְינַן מָס וְאָל עַס הָאָבָן, הָאָט אַכְטָוָנָג גַּעַגְעַבָּן
סְעַ וְאָל זִיךְ נִיט וּוְעַלְגַּעַרְן לְעַכְעַרְדִּיקַט, אַדְעַר מִיט שְׁפִיצַן —
בֵּין קִילְעַכְדִּיק אֵין עַס גְעוּוֹרָן אָזְנַט דִּין, גַּאֲרַ אָז שְׁוֹם פְּגִימַה.

... אָזְנַט נַאֲכַמְּאַל הָאָט זִיךְ דַעְרוֹעָן זִיךְ נַאֲךְ לְאַנְגָּעַ צְוּוֵי יָאָרָן :
זִיךְ פֿוֹן גִּימְנָאַזְיַע גְעֻנוּמָעַן אִין גַּעַסְט צָו דָעֵר בְּאַבְעַבָּ.
בְּרוֹיַן גְעוּוֹן זִינְגַּעַן דִּי קְלִיְידַעַר וְאָס זִיךְ גַּעַטְרַאְגַן
אָזְנַט הָאָבָן גַּעַהְאַלְטַן אִין צָאַמְעַן דָעֵם אַיְדַעַלְן קְעַרְפָּעַר.
יְעַטוֹוִידַעַר טְרִיט אֵין גְעוּוֹעָן גַּעַמְאַסְטַן — גְעוּוֹאַיְגַן,
מַאֲךְ מִיט דָעֵר הָאָנְטַ אָזְנַט יְעַדְעַ בְּאוּוֹגְנָגַג — אַיר לְעַדְרִינָס תְּנוּעָה,
פְּאַרְבּוֹיָגַט זִיךְ מִיט טָקַטַט, רָעַדְטַ גַּעַלְאָסַן אָזְנַט אַיְדַעַר וּוּרְטַעַר.
מִיטְגַּעַבְרַאְכַט הָאָט זִיךְ מִיט זִיךְ אַמְתָה : פּוֹשְׁקִינִיס לִידְעַר
אִין רָזְאַקְן אַיְנְבָּאנְד, מִיט גַּאֲלַעַדְנָעַם שְׁנִיטַי, מִיט דָעֵר אַוְיפְּשִׁירִיפַט :
„פְּאַר גַּוטְעַר בְּאַנְעַמְנָג אָזְנַט אַוְיפְּפִיר אָזְנַט פְּלִיסִיק לְעַרְגָּזָן“.
סְמִידַל פְּלַעַגְט אַפְוִיצַן טְעַג אַיְבָּרַן בּוֹקְ פֿוֹן דִּי לִידְעַר,
לִיד נַאֲךְ לִיד גַּעַלְיִינְגַט אַוְיפַּן קְוֵל, מִיט אַגְּנוֹן,
בִּיטְאָג פְּלַעַגְט דָס מִידַל עַס לִיְיָעָנָעַן, בִּינְאָכְטַ פְּלַעַגְט דִּי אַלְטָעַ
דָס בּוֹקְ אַוְיפַּ אַיר פְּאַלְעַצָּע, צְוַוְישַׁן דִּי סְפָרִים בְּאַהְאַלְטַן
בִּיְמַי „צְאַנְהָ וּרְאַנְהָ“ אָזְנַט הָאַרְצִיקָע תְּחִינָות פֿוֹן שְׁרָה בְּתִ-תְוֹבִים.
סְהָאָרֶץ הָאָט אִין אַנְהִיבָּ גַּעַלְאָפְט אַוְיפַּ דָעֵר דַאְזִיקָעַר מַעְשָׁה,

נאָר שפֿעטער האָט זִי פֿאָרֶן "טְרִיפַּ-פְּסָול" אַ זְכֹּות גַּעֲפּוֹנָעַ.
סְ'אֵינוּ נִיט וַיַּאֲלִיאָד בָּזֶק, אָן אַנְדָּעֶס, וַיַּאֲסֵם רִיזְעַלְעַ לִיְעַנְתָּ
אַבִּי — וַיַּאֲוֹצֵו פָּאַרְשְׁטָעַקְן ... (אַגָּלָאָה האָט דִּי אַלְטָע גַּעֲנוּמָעַ
אַ דִּינָס אָנוּ אַ קִּילְעַכְדִּיקְמָן, האָט עַס אַיִּינְגְּגַעַשְׂנִיטָן,
אָנוּ סְ'זִינְגָּעַן פָּוּן טִיגְּ אַרוֹיס דִּינְעַ גַּעֲמָסְטָעַנְעַ בְּלַעַטְלָעַ —
אַזְוִי קּוֹמָעַן כְּלִים אַרוֹיס פָּוּן אַ פּוֹרָעָם גַּעֲגָסָן).

דָּעַר דָּרוֹק פָּוּן דָּעַר שָׁוֹל לְעַגְתָּ וַיַּקְרֵב אַוִּיף דָּעַר יְוָגְגָעָר נְשָׁמָה,
עַס קָאַרְטְּשָׁעַט זִיךְ אִין דִּי נְשָׁמָה גַּעֲפִינְיִיקְט, פָּאַרְוּוּיִיטִיקְט,
פָּוּן גּוֹאַלְדִּיקְעַר קְרַאְפַּט וּוּלְכָבָעַ וַיַּלְזֵד זַי אִין גַּאנְצָן צָעַדְרִיקָן.
צָאנְקָט, וַיַּדַּאַס לִיכְבַּט וַיַּאֲסֵם צָעַשְׁמַעְלָצְט מִיטָּן בְּלָאָן פָּוּן וּוּגְנָטָן,
וּוְעָרְטָן שְׁוֹאַכְעָר אָנוּ שְׁוֹאַכְעָר — אָנוּ קּוֹמָט אָן דָּעַר טָאגְ דָּעַר גַּעֲבַעַנְטָשְׁטָעַר :
דַּאַס קִינְד פָּאַרְלָאָזָט עַנְדַּלְעַד דִּי שָׁוֹל — אַיִּין גַּעַדְאָנָק עַנְדַּלְעַד
צַו דָּעַם וַיַּאֲסֵם אִין אִין בָּזֶק, דַּאַס צְוּוִיְיטָעַ גַּעַדְאָנָק צַו אַסְׁוּיְיט בָּזֶק.
סְ'זִעְעַן דִּי אַרוֹגְּן פָּוּן קִינְד דָּרוֹךְ דִּי אַרוֹגְּן פָּוּן תְּקִיפָּה, פָּוּן לְעַרְעָרָה,
סְ'קִוָּל קְלִינְגָּט אַזְוִי וַיַּאֲיִינְגָּת לְעַרְעָרָה, מִיטָּן חְנוּוּתָה פָּוּן צְוּוִיְיטָן.
דְּעַרְוּוֹיְיל וּוְעָרְטָן זַיְן אַיִּיגְעַנְעַ פְּרִישָׁעַ נְשָׁמָה פָּאַרְלוּרָן
אַיִּין דָּזְוִיקָּן דָּרוֹק ...

הָאָט דִּי אַלְטָע צָומָקָעַ זִיךְ גַּעֲנוּמָעַ
צָעַשְׁלָאָגָן מִיט אַיִּיעַר אָנוּ לְאָגָג מִיטָּן לְעַפְלָ גַּעַרְבָּן.
אַרוֹפְּגַעַטָּאָן הָאָט זִי סְ'צָעַרְבִּעְנָעַ קָעַז אַוִּיף דִּי בְּלַעַטְלָעַד,
צְוּנוֹיְפְּגַעְקְלָעַפְטָהָט זִי דָּעַרְנָאָרָפָן דִּי בְּלַעַטְלָעַד דִּי בְּרַעְגָּעָס.

...סְ'פְּלִיעָן דִּי יָאָרֶן. רִיזְוָלְקָוְמָט וּוְיִידְעָר צָומָגְעַט צַו דָּעַם אַלְטָן
אַיִּצְטָאָר דְּעַרְוּוֹאָקְסְעַנְעָרָר מַעֲנְטָשָׁ, אַיִּין אַיר בְּלַיְאִיקָּר יְוָגְגָנָט.
אַיִּזְבָּעָר נִיטָּפְרִילְעַד וַיַּפְרִיעָר, נִיטָּדִי וַיַּאֲסֵם גַּעֲוּזָעָן :
דִּי אַרוֹגְּן פּוֹל טְרוֹיְיָר, זִיפְצָט אָנוּ וַיַּשְׁוֹוִיְיגָט אָנוּ זִי לִיְעַנְתָּ
פָּוּן פְּרִי אַיִּין פְּרִימְאָרָגָן בֵּין שְׁפַעַט אַיִּין דָּעַר נְאָכָט פֿאָרֶן לְעַמְפָּל.
הָאָט אַיִּנְמָאָל דָּעַר אַלְטָעָר פְּאַרְגְּלוֹסָט זִיךְ אַיר נְחַת פָּאַרְשָׁאָפָּן,

האט זי פונעם ביכער-שראָן פושקין'ס בוך לידער גענומען און רײַזלען דערלאָגט עס — האט ס'מיידל בלוייז טריוריק געשמייכלט.

ווײַי געטאן האט עס דער אלטער פושקין'ן זען אַ פֿאַרְשָׁעֶמֶן.

מיטגעפֿילט האט זי זיין צער, ס'האָט פֿאַרְקָלָעָט זי בַּיִם האָצֵן.

צּוֹרְקִים מִתְּרַחְמָנוֹת הָאָט זי דָּאַס "טְרִיפִּ-פְּסָולְ" אַוּוּקְגַּעַשְׁטָעַלְטַ

צּוֹוִישָׁן דִּי אִירְקָעְ תְּחִינָות אָן סְדוּר אָן "צְאיַנָּה וּרְאַנָּה".

דערוּוַיל האט דָּאַס וּאֲסָעָר אֵין טָאָפֶּ גַּעַנּוּמָעָן שָׂוִין זִידָן,

געּוֹזָטָן, גַּעַשְׁוִימָט אָן גַּעַבְּלָעוֹלָט אָן פֿרְיַילְעַד גַּעַמְוָרְמָלָט,

האָט זי אִידָּעָ קְרַעְפְּלָעָד אֵין קָאָכִיךְ וּאֲסָעָר גַּעַוְאָרְפָּן

אָן ס'הָאָט זִי אַ פֿאָרָעָ פֿאַרְדָּעָקָט ...

ס'פֿלְצִימְדִּיק בִּילְן פֿוֹן סִירְקָעָן

דערגרִיכְטַּה האָט דַּעַר אַלְטָעָר, אָן עַמִּיצָנָס קְוֹלוֹת פֿוֹן דְּרוֹיסָן.

איַז גִּיטְלָ אַרוֹיסָ — ס'איַז דַּעַר בְּרוּוֹטְרָעְגָּעָר דָּאַס מָאָל גַּעַקְוּמָעָן.

אַ בְּרוֹיוֹ פְּאַר אִיר. האָט זי דַּעְרְקָעָנָט בַּאֲלָד אִיר רִיזְעָלָעָס האַגְּדָשְׁרִיפָּט.

מִיטָּ פֿרִידִיךְ-קְלָאָפְּנִידִיךְ הָאָרֶץ דַּעַם קְאָנוּוּרָט אַוְיְגָעָרִיסָן

איַז צּוֹ צְנוּנָם לִיכְטָ פְּנוּנָם פֿעַנְצָטָעָר לִיְיָעָנָן ס'בְּרוּוֹל —

אוֹן בַּאֲלָד האָט אַ טְוִיטְלָעָכָע בְּלָאָסְקִיטָט אִיר פְּנִים פֿאַרְגָּאָסָן.

אַנְגַּעַכְאָפָּט זִיךְ פֿאָרָן טִישָׁ, אוֹיְףָ דַּעַר עַד נִיטָּ צּוֹ פְּאָלָן.

גַּעַשְׁטָאָרָקְט זִיךְ מִיטָּ לְעַצְטָ בִּיסְלָ כּוֹחוֹתָ, גַּעַזְעַטָּ אַוְיְפָן שְׁטוֹלָ זִיךְ.

קוֹרְץ איַז דָּאַס בְּרוֹיוֹל גַּעַוּזָן, אַ פְּאַר שְׂוֹרוֹתָ, נִיטָּ מְעֻרָּל —

נוֹאָר וּוֹיְפָל הָאָבָּן דִּי דַּאְזִיקָּעָ שְׂוֹרוֹתָ פֿאַרְצִילָּט אִיר :

"פֿעַטְרָאָפָּאָוָלָאָוָסָקִי פֿעַסְטָוָנָגָ... ס'יוֹאָרָט רִיזְעָלָעָ דַּאָרָט אוֹיְףָ אִיר מְשָׁפֶט..."

אַ מִידְלָ זָאָל זִיכְן אֵין תְּפִיסָה ... אֹוִיְ, רִיזְעָלָעָ, רִיזְעָלָעָ, טְאַכְּטָעָר !"

דַּעְרְשְׁפִּירְטַּה האָט דִּי אַלְטָעָר, אָז עַפְּסָ וּאָס שְׁדַעְקָלָעָכָס, וּאָס גְּרוֹזָאָס,

קוּמָט אָן, קוּמָט אָן נְעַנְטָעָר אָן לְעַגְטָ זִיךְ אוֹיְףָ אִיר אָן צְעַדְרִיקָט זִיךְ —

אוֹן האָט נִיטָּ דִּי קְרַאָפָּט אָן דִּי מְאָכָט זִיךְ אַקְעָגָן צּוֹ שְׁטָעָן.

עַס רִיסְטָ זִיךְ אַפְּ אִיטְלִיךְ גַּעַדְאָנָקְ, וּוּרְטָ פֿאַרְבָּלָאָסָט אָן פֿאַרְגָּנְפָּלְט —

עַס קוֹקָן דִּי אַוְיגָן פֿאַרְשְׁטָאָרָטָעָ — אָן קְעַנְעָן קִיְּן זָאָר נִיטָּ בָּאנְעָמָעָן.

שאול טשערניכאָויסקי

אוֹן ס'הָאַט זִיךְ דִּי וּאוֹרִימָע פֿרִילִינְגִּיזָן הַעֲכָר גַּעַהֲוִיבָן,
איַבָּעֶר פֿעַלָּה, איַבָּעֶר וּוְאַלְד — אוֹן אַ שְׁטוֹרָאַל הַאַט אֵין הוּא זִיךְ פֿאָרְגָּנְבְּעַט,
גַּעַגְלָעַט שְׁטִילְדָּעֶר אַלְטַעַטְשָׁקָעָרְסָ פְּנִים. שְׁטִילְ אֵין זִיךְ גַּעַזְעָסָן
זִיךְ צַוְּגַעְקָוָקָט שְׁטָאָר צָוָם גַּעַבְלָעוֹלְ פָּוָן קָאָפְּיקְ וּאָסָעָר,
מִיטְ פֿאָרָע אוֹן שְׂוִים, מִיטְ דִּי קָרָעְפָּלָעְ צְוִישָׁן דִּי בְּלָעְזָעְ ...
היַידְבָּעָרג

בערעלע איז קראנק

מייט וואס ווישט מען אפ זיך דאס פנים באָלד נאָכֵן זיך וויאַשֶּׁן ? — מ'זויישט זיך אַרום מיטן טישטוק, פֿאָפִיר, מייט אַ שמאָטָע, — מייט אַ זאָק, מיטן אַרבֿל פֿון עַפְעַם אַ בְּגָד, ווי סְלָאָזֶט זיך — אַזְוִי זָגַט בערעלע בויז אָן יְעוֹדָאָכָע זָגַט : מייט אַ האַנטָּע. האָבָן זַי לְאָנְגָג זיך גַּעֲמַפְעַרְתָּם, גַּעֲצָאנְקָט אָין דָעַם דָאַזְקָוּן עַנְיָן. אָון גַּעֲרָעָכָט אִיז יְעוֹדָאָכָע. נִיעָרֶט, מִיר האָבָן אַ קִימָאָלָן : דִין בְּלִיבֶּט דִין אָון סְגִיַּיט זַיְן בְּאוֹנְדָעָרָן דְּךְ דָעַם לעַבְנָן — אָון אוַיְב סְאַיְזָן בַּיְ גַּרוֹיסָע אַזְוִי — הַיְינָט ווי שְׂוִין בַּיְ קִינְדָּעָר. זִיצְט זיך בערעלע בויז (סְאַיְזָן בַּעֲרַלִּיס פֿאָרְצָעָרְטָלָט צוֹנוֹאָמָעָן) זִיצְט אוַיְיך דָעַר באָנָק אָון די אוַיְגָלָעָן די קְלִינְיָן זַי נִישְׁטָעָרָן, זָכוֹן אַרום אַיבָּעָר אַלְעָ פִּיר ווַיְנְקָלְעָן פֿון צִימָעָר, אָון אַומְגָעָרִיכְט זיך אַנגַעַשְׁלָאָגָן אָן אַ גְּרוֹיסָעָר מִצְיָהָה : אַ שְׁטִיקָל ווֹאָרֶשֶׁט, וואָס דָעַר קָאָטָעָר דָעַר פֿרְעָסָעָר האָט גַּעַלְאָטָכָנָט, נַאֲר מִהָּאָט אִים גַּעַפְאָקָט מִיט דָעַר גַּニְבָּה אָון דָוְרְכָעָטְרִיבָּן, אִיז נַעֲבָעָך גַּעַבְלִיבָּן בַּיְ גַּאֲרְנִישָׁט ... אָון בערעלע האָט עַס גַּעַפְוָנוּן.

אָון גַּעַוְאָוָסָט האָט דָעַר בְּחוֹר : די גְּרוֹיסָע ווּעָלָן האָלָטוֹן אַנדְעָרָש, נִיט לְאָונָ אִים עַסְן (גַּעַוְאָוָסָט פֿון לְאַנְגָּאנִיקָּעָר פֿרְאָקָטִיק). נַאֲר גְּרוֹיס אִיז דָעַר יְצָרָהָרָע : זַיְינָע אַלְעָ חֹוְשִׁים פֿאָרְטָאָן אָון פֿאָרְשָׁפְּצִיט אִין אַיְזָן זַאָך : ווי קְרִיגָּט מעַן דָעַס מַאְכָל ?

פֿאַרגעט נִיט דֵי טענות יְעוֹדָאָכָעָס צַו וְאַגָּן בְּרַכָּה :
— “בְּעֶרְעָלָע, הַוִּיב זַיךְ שְׁוִין אַוִּיפְּ אַמְּאָל, זַאג, מְודָהָאָנוּ/
וְאוֹ אַיְוָי דִּיןְ צִיכָּהָ-כְּנָפָה, אָז דָאָס וּוְאָקָסָט גָּאָר אֲשִׁיגָּעָץ
אֲלִינְקָעַ טָאגַ אָז דָאָס אַיְגָעָע, שְׁלָאָג אִים צַו וְאַגָּן אֲ בְּרוֹתָה,
“אָזָוְאָקָסָט אֲשְׁמָדְעָלְנִיקָּ, אֲ גּוֹי, עַמְּ-הָאָרָץ, אֲשִׁיגָּעָץ . . .
“צַו אַלְדִּי טִיוֹוָאָלִים . . . טָפוּ, זַאלְמִיךְ גָּאָט נִיט בְּאַשְׁטְרָאָפָּן.”
אָז דָא הָאָט דֵי אַלְטָעַ יְעוֹדָאָכָעָס זַיךְ אַיְבָּרְעָגְעָלְמִיט.
(אַכְּצָן יָאָר גַּעֲדִינְט אַיְן יִדְיָישׁ הַיּוֹעָר, גַּעֲוָאָסָט אַוִּיסְגָּעָצִיכְבָּט
אַלְעַ יִדְיָישׁ דִּינִים אָזָן מְנַהָּגִים אָזָן גּוֹט גַּעֲרָעְדָּט יִדְיָישׁ).

אָזָן דָא קְוָמָט דֵי רִיכְטִיקָעַ רְגָעַ : עַס עַפְנָט דֵי טִיר זַיךְ —
אַוְמָעָלְקָעַ דָעַר וּוְעַכְתָּעַר אַיְוָי דָאָ, מִיט זַיְנָעַ שְׁטִיוֹלָן אָזָן שְׁטָעָקָן,
גַּעֲקוּמָעַן אֲפָגָעָבָן אָזָן נַעֲמָעַן שְׁלוֹם פּוֹן זַיְן מְחוֹתָנָתָ יְעוֹדָאָכָעָס.
קוּקָט בְּעֶרְלָל אִים אָזָן מִיט לִיכְטִיקָעַ נַיְגָעְרִיקָעַ אוּגִיגָן
אָזָן אַוְמָעָלְקָעַ טָוָט אַרְיָין זַיְנָעַ בְּרִילָן אַיְן בְּעֶרְעָלָעָן, בְּאַטְרָאָכָט אִים,
טְרָאָגָט אַיְבָּעָר בְּעֶרְלָעָן זַיְן מְשָׁפְטָ אָרוֹזִים : «אֲ פִּינְגָּר בְּחָורָה,
וּוְעַט אַוִּיסְוָאָקָסָן אַדְעָר אֲ רֻוְּבָּעָר, אַדְעָר אֲ גָּנוֹבָה —
— “סְ'הָוִיבָּט זַיךְ נִיט אָזָן” — עַנְטָפָעָרְט אָפְּ אִים יְעוֹדָאָכָעָס מִיט רְוָגָה —
די זַיְנָעַן נִיט קִיְין גְּנָבִים, נַאֲר שְׁוִינְדָלָעָר אָזָן אַפְּנָאָרָעָר ;
סְלִיגָט נַאֲר אַיְן וּוְיָגָל — אָטָה אַסְטוֹ דָעַם סִימָן : אֲ זַיְעָרִיקָעַ
דְּרִיְתָה מִיטָן קָעָפָל, זַעַן צַי סְ'אָזָן דָאָ וּוְעָמָעַן צַו בְּאַשְׁוִינְדָלָעָן,
אַיְבָה אָזָן אַוְגְּדוּרִיקָעָר — שְׁפָרִיָּת עָרָדִי הַעֲנְטָלָעָךְ אַוִּיפְּ דֵי זַיְתָן,
צַי קָעָן מִעָן נִיט עַפְעָם וּוְאָס גְּנָבָעָן ? ” — אָזָן אַזְוִי וּוְיְעוֹדָאָכָעָס
הָאָט דְּעָרוֹוִיל צְגָעָנוּמָעָן פּוֹן בְּעֶרְלָעָן אִיר הַשְּׁגָהָה —
הָאָט עָר אֲ שְׁפָרָוָג גַּעֲטָאָן אַוִּיפְּ דָעַר מְצִיאָה אָזָן דָאָס פְּאַרְשְׁלָוְגָעָן.

לִיְיכָט אָזָן פְּלִינְק זַיְנָעַן דֵי פִּיס פּוֹן שְׁטִילָן וּוּינְטָעְרִידִיקָן אַוְונָט —
סְ'צִיטָעָרְט אֲ סְטְרוֹנוּעָ אַיְם פּוֹן הַיְילִיקָן צְנִיעָות/דִיקָן עַצְבָות ;

די וויסקייט פון ערְד היבט אָן בליעין; דאס פנים
פון זוּ פון דער גראיסער פאַרדויטלט זיך, געגיליכֶן
זוּ אַינְעָם אֲמָאן ווֹאָס צַעַשִׂידֶת מֵיט זִין ווַיְיָב זִיך אַוְיף אַיְיבִּיךְ:
דעַרְמָאנְט זִיך גָּאָר פְּלוֹצִים אָן חָן אָונְ אָן גָּנָּאָד פָּון אַיר יָוְגָנְט,
זִין פָּנִים נָעַמְתָּ גְּלִיעָן, אָונְ אַירְס וּוְעָרְט פָּאָרְבָּלָאָסְט אָונְ פָּאָרְפִּינְצְּטָעָרט.

אָן טַשְׁאָטָעָס — טַשְׁאָטָעָס וּוְאַלְקְנָדְלָעָךְ לִיְּכְטָעָ, בְּלִיְּגְרָוִיעָ.
זַיְיָ טֻוּן אָן שְׂוִימָעָן אַרְוִיס פָּון בְּלָאָסְגָּאָלְדִּיקָּעָר בְּרִיטִיקִיט;
שְׁלַעְפָּן זִיך נָאָך גָּאָנְצָעָ מְחֹנוֹת, נָאָך זִיך קְוָמָעָן אַנְדָּעָרָעָ,
אָונְ דָּעָן דִּי דְּרוּם־מַעַרְבָּ זִיטָ הִימָּלָ; בָּאָקוּמוּן אֲ פָנִים
פָּון אֲ פְּלִיגָּל, אֲ גִּיגָּאָנְטִישָּׁן פְּלִיגָּל פָּון אָן אַוְמָבָאָקָאנְטָ פְּוִיגָּל,
וּוֹאָס שְׂוֹאָרְצָט אַיְבָּעָרָ הִימָּל, אַיְבָּעָרָ אָונְ דָּאָרָף אָונְ דִּי הִיּוּזָרָ.
שְׁטִילָע אָונְ בּוֹלְטָעָ שְׁטִיעָן זַיְיָ, אַיְטָלָעָכְךָ הוֹיָן מֵיט זִין דְּאָכְעָנָעָם הִימָּל,
מֵיט פְּעַנְצָטָעָר אָונְ טִירָן אָונְ עַרְדָּעָנָעָ פְּרִיזָבָעָס, וּוֹי לְעַבְדִּיקָּ.
אֲ קְלָעָנְרָעָ שְׁטוּב אַיְזָיָן: פְּעַנְצָטָעָלָעָךְ קְלִינְטִישְׁנִיקָּעָ,
אַיְר דָּאָך אַיְזָ אַרְאָפְגָּעָרָוקָט אַיְבָּעָרָ דִּי בְּעַלְקָעָס וּוֹאָס שְׁפָאָרָן זִיך אַוְנְטָעָר,
שְׁלַעְפָּן זִיך אַיְנְפָאָלָן: גַּעֲגִילִיכֶן צַו אֲ זְקָנָה אַיְבָּעָרָ זַעַצְיָיקָ,
גַּעַבְוָגָן, גַּעַהְיוּקָרְטָ אַיְרָ רָוּקָן, וּוֹאָס לְאָוֹת זִיך סּוֹפְּ-זָמָעָר
אַרְוִיס אַיְן אַיְרָ גַּעַרְטָנְדָל אַנְגָּרָאָבָן בּוֹלְבָעָס אָונְ מִיעָרָן.
אַט שְׁטִיטָ דָּעָר "גְּבָאי" פָּון הִיּוּזָרָ, אֲ בָּאָלְעָבָאָס אֲ יְוָסְטָעָר,
אַיְזָ אַפְגָּעָרָוקָט פָּון דִּי אַרְוִמְקָעָ, וּוֹי סְפָאָסְטָ פָּאָר זִין כּוּבָּה,
זִיכְתָּ בְּרִיטָלָעָכְךָ צַעְלִיגָּט, אַיְן זִין זִיכְנָן אַיְזָ עַפְעָס פָּון לִיגָּן,
סְטָאָרְטָשָׁעָן אַרְוִיס זַיְנָעָ וּוֹעָנָט, טְרָאָגָט אֲ דָאָך נִיעָ שִׁינְדָּלָעָן;
די אוּגָן־פְּעַנְצָטָעָר קוֹקָן מֵיט בָּאַהֲלָטָן טְעַנְצְּלִידִיק לְאָכָּן,
וּוֹי אַיְנְגָעָר זָאָגָט: "קוֹקָט מִיךְ נָאָר אָן, אַט־אֲ בֵּין אַיְךְ, אַט שְׁטִיטָ אַיְךְ!"
אַט שְׁטִיטָ אֲ הוֹיָן קַעְגָּנָאַיְבָּעָר — אֲ שְׁאָלְטִיקָּ! דִּי וּוֹעָנָט זַיְנָעָן וּוֹיְסָעָ,
שְׁטִיטָ הוֹיךְ אַוְיף אֲ בְּרָגְלִי, דָּעָר דָּאָך זַיְנָעָר — נִידָּעָרִיךְ,

און ס'שפיגלט די זוֹן, שעמערידט אין אלע זינגע שויבן;
זין היטל, דער דאך, דעקט ארייבער זיין פלייך, בולט — זין שטערן,
און זינגע צוויי אויגן-פענטער בערעגען מיט חופזה.
שטייט בּי דער זיט א שפייכלער אויפֿן יסוד פֿון זוּיסע שטינגער —
די קלעצעער די אלטע : אין קלאץ אריין און קלאץ ארויס.
קוקט מיט פֿאַרְשָׁלָאנְגָּעָןְעָן פֿעַנְצָטָעָר, מיט שפֿאַט און מיט חזוק,
זין שטרוינגער דאך איז צעшибערט און פֿלִיכִיךְ פֿון זוּינְטָן,
זעם אויס ווי א יונגעשטער קְלִינְגָּעָר פֿאַסְטָה-בּאַאמְטָעָר,
מיט דער קומטשמע האָר אויף זיין קאָפּ, מיטן שטייפֿן קְאַלְנָעָר,
און ס'פֿנִים צעפאָקט און צעגריבּלט פֿון בלְאַטְעָרָן.
מיט אַ לִיכְטִיקְן קְוֹק ווינקט שיקלדִיךְ צוּ נָאָר אַ דִּירָה :
קלְיָין, זונפֿאַרְפְּלִיכְט, ווי אַ יונְגָּו זוּיבְּל בּאַלְדָּן נָאָר אַיר חֲתוֹנָה,
ס'חָן פֿון מִידְלָשָׂאָפּט לִיגְט נָאָר אויף אַיר, שְׁפְּרָאָצָט מיט לִיבְשָׂאָפּט.

און די נאָכְטָט רָוקְט זִיךְ אָן אָנוּ באָפְּעַסְטִיקְט זִיךְ אַיבְּרָעָן דָּאָרָה,
די הייזער טוּעָן אויס אַין צְרוֹה אָן צְיַעַן אָן אַנדְרָעָן,
ס'אָיז זַי נִיט מַעַר צוּ דָעַרְקָעָן. מיטן לִיכְטָט פֿון טָאג צוּזָמָעָן
הָאָט אַוְיךְ זִיךְ פֿאַרְלָאַשָּׁן ס'לִיכְטָט פֿון בּעַרְעָלָע בּוֹצִ'סּ קְוֹקָעָרָס.
אנְטוּוּגְן גַּעֲבַלְיָיבָּן, אָנוּ קְרִינְגָּעָס הָאָרֶץ אַין פֿאַרְצִיטָעָרט גַּעֲוָוָאָרָן.
גַּעֲקוּטָט אִים אָין די אוּגְּן אַרְיָין אָנוּ פֿאַרְצִיטָעָרט גַּעֲוָוָאָרָן.
ער קְוֹטָט זִיךְ נִיט אָוָם, אָמוֹזִיסְט נָאָר אַיר פֿיְעַסְטָהָעָן אָן צְעַרְטָלָעָן.
נַעַמְתָּ גַּאֲרַנִּישָׁט אָין מַוְיל, נִיט די לאָבוֹנָג אָנוּ נִיט אַירְעָ קִיכְלָעָן.
דָּאָס קִינְד לִיגְט אָין בּעַט, כָּאָפְּט זִיךְ אָמוֹרָאֵיךְ אוּפּּה יְעַדְעָ רְגָעָ.
דָּאָס ווַיְינְט אָנוּ דָּאָס קְרַעְצָט אָנוּ דָּאָס בּרָעָנָט אָין אַהֲלִישׁ פֿיעָר.
אוֹזְיָ אַיְזָן די נאָכְטָט אַיר אָוּעָק, אָנוּ שְׁלָאָפּ אָנוּ אַנְפּרוֹן
הָאָט אָוִיסְגַּעַקְטָט די אוּגְּן, ס'זָאָל נַעַמְעָן שְׁוִין טָאגְהָן
אַיר מָאָן זָאָל שְׁוִין קְוֹמָעָן פֿון דָאָרָה, זִיךְ הָאַלְטָן אָן עַצְהָן
בִּזְוּ סּוֹפְּ-כָּלְ-סּוֹפְּ הָאָט זִי טָרִיטָט דָעַרְהָעָרט — אָנוּ נִיְיָ-בְּאַלְעָבָט גַּעֲוָוָאָרָן.

האָבָן אַנְגָּעָקָלָאָפֶט צוֹוִי ווַיְיַבָּעֶה, ווֹאָס זַיְנָעֶן אַוְמַגְעָנָגָעֶן
אוַיסְקָלִיבָּן פָּאָר אָז אַרְעָמָעָר כָּלה : אַיְנָע — הַינְדָּע דֵּי שַׁמְשׁ/טַע,
אָזָן דֵּי צַוְוִיטַע — דֵּי "שַׁוְאָרָצָע יַדְעָנָע", אַיר בָּאָגָלִיטָעָרִין,
הָאָט דֵּי יוֹנָעָ מַאֲמָע פָּאָר זַי אַיר שַׁוְועָר הָאָרֶץ אַוִיסְגָּעָגָסָן.

הָאָט זַיְנָע אַגְּגָעָרוֹפָן דֵּי שַׁוְאָרָצָע יַדְעָנָע אָז גַּזָּגָט :
(הָוַיְיך אָזָן דָּאָר אִיז זַי גַּעַוּעַן, אַ שַׁוְאָרָצָע, נִימְטָקִין שַׁיְנָע).
גַּעַרְעַדְתָּ הָאָט זַי אַוִיפָּא אַהֲרָטָן, פּוּיעָרִישׁ קָוָל) "קְרִינְגָּעָלָע, לַיְוָעָנָה,
"הָעָר אָוִוָס נָאָר ווֹאָס אִיךְ ווּעָל דִּיר זָגָן : מַיאָדָרָפָ קְרִיגָּן ווָאַסְעָר אַבְּיסָלָן,
"הַיְילִיק ווָאַסְעָר פָּוָן קְיָירָה, ווֹאָקָס אַ שְׁטִיקָל פָּוָן לִיכְטָפָן הַיְילִיקָן מַיאָדָלָן
וּמַיְט דָּעָרָה אַהֲנָט ווּעַט אַוּעַקְגָּעָנוּמָעָן ווּעַרְן זַיְנָע קְרִאנְקִיטָן".

דָּא אִיז הַינְדָּע דֵּי שַׁמְשׁ/טַע אַדוֹיָס פָּוָן דֵּי כְּלִים.

אָז גַּעַרְעַדְתָּ אַהֲרָבָע רִידְיָץ צָו דָעָר שַׁוְאָרָצָע יַדְעָנָע :

"תְּמִיד שְׁפְּרִינְגְּסָטוֹ דֵּי עַרְשָׁטָע אַדוֹיָס, רִיךְ דָו, ווִיטְמָעָר קְיִינָהָר,

"הַיְילִיק ווָאַסְעָר אָזָן מַיאָדָלָן לִיכְטָפָן — אַט הַאָסָטוֹ דִּיר אַ סְגָּוָלה,

"אַ מְשָׁל צָו קְלִיאָטְשָׁעָנָע לְאַטְקָעָס ! קְרִינְגָּעָלָע, הַאָרָצָעָנָיָוָן,

"וּוְיִסְקִינְד אִיז דִּיר לִיבָּה, טָא הָעָר נָאָר ווֹאָס אִיךְ ווּעָל דִּיר זָגָן :

"דוֹ פְּרָעָג נָאָר בֵּי צִיפָּע דָעָר לְאַמְעָר ווּעַט זַי דִּיר דֻּרְצִילָן.

"דֵי צִיפָּע הָאָט אַ בְּרוֹדָעָר ווֹאָס ווֹאוִינְטָן אִין «קְלִין מַצְדִּים»

"עַד הָאָט חַתּוֹנָה גַּעַהָאָט פָּאָר חַמְּעָלָעָס אַן אַיְנִיקָל.

"וּוְיִגְיַת דָאָס גַּלְיְיכּוּוֹרְטָל ? : דָעַם חָלָק דָעַם בְּעַסְטָן

"פְּאַרְכָּאָפֶט דָעָר חַזְיר דָעָר גַּרְעָסְטָעָר). עַד הָאָט בְּאַרְכְּבָשָׁעָם

"אַ שְׁפָעָ, אַ שְׁפִּיּוֹקְלִילִיט אַוִיפָּא אַלְעָזִיְנָה אַיְנִיקָל.

"אָזָן שְׁנִיְידָט זַיְנָע אַוִיפָּא אָז עַוְשָׂר. עַד הָאָט אַפְּגָעָקְוִיפָּט זַיְד שְׁוִין

"אַ שְׁמַטָּאָט אִין סָאָמָע מָוָרָת, רַ' דָּן הָאָט אִים פְּאַרְקוּיפָט דָאָס,

"מְחַמְּתָה, עַד הָאָט זַיְנָע אַרְוִיסְגָּעָצְיוֹגָן קְיִין קָאַמְּינְגָּעָן.

"זַיְנָע שְׁוּעָגָעָרִין הָאָט אַ זְוָנְעָלָע, אִיז עַד בֵּי אַיר אַ צִיטָעָרִיקָס.

שאלות שערnicאָסוקי

«מחמת אירע צוויי יינגלעך, ניט פאר איך געדאכט, קריינגעלאע,
ז'ינגען בי איר געשטערבן. אין «קומע-דעםיאן» זינגען זיי געוען דא
אוניך האב דאס יינגל געוען מיט די אייגענע אויגן,
ב'יזאל איזו זוכה זיין צו פירן מיין מענדעלען אנטעטר דער חופה.
וואס זאל איך דא א סך בריען? ב'האָב געוזאגט און זיי האָב געפֿאלגט מיך:
מ'דארף אויסזוכן פיר פֿאַרלעך, פֿיר חתנים און פֿיר כלות,
וועמעס טאטע-מאָמע לעבן, אַי פֿון חתנס אַי פֿון כלְהִיס צד,
אונ געמען פֿון אַיטלעך פֿאַרל, פֿון אלְעַ פֿיר פֿאַרלעך,
אוֹזֶן זילבערנע פֿערטעלעך, פֿיר זילבערנע מטבחות,
דאָס געבן צום גאלדשטייד, אויסיגיסן דערפּון אַן אוּרינְגָּל,
אונ זאל ער דאס טראָגן, אַסְגּוֹלה פֿאַר אַריכְתִּיםִים,
אַזְילְבּוֹרָן אוּרינְגָּל פֿאַרְן יִנְגָּלֵךְ רַעֲכָתָן אוּרָה».

אוֹיגעצעיטערט אין קריינְגָּע געווואָרָן פֿון דִּיאָ דִּיבּוֹרִים,
מחמת בי איר זינגען אוֹיך שווין צוֹויִי קינְדְעָר געשטערבן —
האט זי מיט אַהֲלָבָּן מְוִיל געענטפּערט: «בְּזֹוּיס? וועל רופּן אַדְקְטָעָר,
אייך וואָרט נאָר מיין מאָן זאל שווין קומען, ער וועט אַים שווין ברענְגָּעָן».
דאַיְן דִּישׁ שְׂמַעַתְּ הִינְדָּעָ אַרְוִיסִים מיט אַדְגָּה:

— «אַדְקְטָעָר? אַרוֹסְגּוֹעָוָר פֿערנָע טְרָחָה, אַ קְרָעָנָק פֿאַרְשְׁטִיט עָרָה!
אַמְּאָדָע גְּעוֹאָרָן, דְּאַקְטְּוִירִים, וועל האָט גְּעוֹאָסָט פֿון אַדְקְטָעָר?
וואָאָס טוֹט דָעַן אַדְקְטָעָר, אַיך בעט דִיך, אָונַ זָאָס אַיְן זִין עֻובְּדָה?
קְוּמָט אָוָן פֿאַרְשְׁיִיבָּט אַרְעַצְעַט — וּוּוִיטְעָר גְּאַרְנִישָׁט! ער שְׂרִיבְּט!

— «צִי דָעַן זִינְגָּען אוֹיסְגּוֹנְגָּעָן זְנוֹכָרָס אַן אַפְּשְׁפְּרָעָכָרָס?
וּוְאוֹ אַיְן טָאָרָס, וּוְאוֹ אַיְן כְּרוֹשְׁטָש, דִי וּוּאַלְכּוֹוִיטָקָע וּוְאוֹ אַיְן?
טְשָׁאָרָנָעָ מִינְגָּע, אַיְן נִיט פֿאַר אַיך גַּעַדָּכָט, קְרָאנָק גְּעוֹוָאָר —
זַיְקָע גְּעוֹאָרָפָן אַיְן הַיְזָא אָונַ זָאָס קְעָלָט אָונַ גַּעֲפִיבְּעָרָט, אַיך וּוְיִיס דָעַן?
וּוּוִיטְעָק גַּעַלְיִיטָן אַיְן בּוֹיך אָונַ אַיְן קָאָפָ, מִינְגָּע שְׁוֹנוֹאָים,
הַחְאָלָט אַיְן אַיְן רִידְזָן פֿון הַיְזָא עַפְּעַס מְאָדָנָע טְשִׁיקָאָזָע זְבוֹרִים —
הַהְאָט דָעַר אַלְטָעָר מִינְגָּע גַּעַנוּמָעָן טְעַנְּהָאָן: אַדְקְטָעָר!

“אַ דָּקְטָעָר ? נו, זָלֶן זִין אַ דָּקְטָעָר, אֲבִי נָאֵר צָוֵם לְעֵבֶן.

“גַּעֲקוּמָעָן דָּעֵר דָּקְטָעָר, זִי אֹוִיסְגָּעָה עָרֶט, טָאָפֶט אִיר דָעֵם דָוֶפֶק

“אוֹן זָאָגֶט : זִי האָט “טִיף”. טִיף — זָלֶן זִין טִיף, וּוֹאָס וּוֹיִיס אַיך ?

“זָלֶן עַד אָזַי וּוֹיְסָן צָוֵם לְעֵבֶן, וּוֹיְסָן פָּוָן אַ קְרָאנְקִים.

“וּוֹאָס זָלֶן אַיך אַיך זָאָגֶן ? פִּיר וּוֹאָכָן וּוֹיְסָן טָאָג אַרְיבָּעָר

“אוֹן טְשָׁאָרְנוּ לִיגְט קְרָאנְק אַיְן בָּעֵט, וּוֹיְסָן טָאָג אַיְן דָעֵם עַרְשָׁטָן ;

“זָעָ אַיך, סִ'אָ מַעְשָׂה אָן אַ סּוֹפֵ — הָאָב אַיך גַּעֲנוּמָעָן דִי פְּלָעַשְׁלָעַד

מִיטָּדִי רַעֲצָעָפְּטָן אָן זִי אֹוִיסְגָּעָוּוֹאָרְפָּטָן צָוֵן אַלְדִּי רַחְוָתָן.

“אָזַי זָלֶן אַיך זָוְהָ זִין מַעְנְדָעָלָעָן פִּירָן צָוֵם דָעֵר חֹופֶה !

“אוֹן טְאָקָע אַיְן זְעַלְבִּיקָן טָאָג גַּעֲשִׁיקָט روֹפָן דִי “וּוֹאָלְכָוּוֹטְקָע”.

“גַּעֲקוּמָעָן — גַּעֲנוּמָעָן אַהֲרָן פָּוָן אַ שְׁוֹאָרְצָן אָקָס, אָן אַ פְּלִיעָך,

“גַּעֲנוּמָעָן אַ קוּיִיל-פִּיעָר, דָאָס האָר אַיְבעָרָן קוּיל פָּאָרְבָּרְעָנָט,

“גַּעֲרוֹוּבָּרָט אַיְבעָר דָעֵר קְרָאנְקָעָר אָן זִי אַפְּגָעָשְׁפָּרָאָכָן.

“דָעַרְצִילְן אַיך אַ מַעְשָׂה ? אַיְן דָעֵר אַיְיָגָעָנָעָר וּוֹאָךְ נָאֵר

“אַיְן טְשָׁאָרְנוּ אֹוִיפָּגָעָשְׁטָאָרְנוּ פָּוָן בָּעֵט אַ פְּרִישָׁע, אַ גַּעְזָוָנָטָע.

“אַיך זָלֶן אָזַי לְעֵבֶן אָן גַּעְזָוָנָט זִין, פָּאָטָעָר אַיְן הִימָּל !

“קְרִינְגָּעָלָע, הָאָרְצָעָלָע, פָּאָלָג מִיך אָן שִׁיק נָאָר דָעֵר “וּוֹאָלְכָוּוֹטְקָע”,

“אוֹן מִיר, קְרִינְגָּעָלָע, וּוֹעַלְן שְׁוִין גִּיאַן, אַ קְלִינְיִקִיט עַפְּעָס,

“בִּיטָּג עַעְפָּנָט דִי אַיְגָן אָן דִי נָאָכָט שְׁטִיטָט שְׁוִין אָוָנְטָעָר פָּעַנְצָטָעָר.

“נוֹ, זִי גַּעְזָוָנָט, קְרִינְגָּעָלָע-הָאָרָצָ ... אַ מְצֻוָּה, אַ גַּרְוִיסָּעָ מְצֻוָּה —

“אוֹן אַרְעָמָעָ כְּלָה נַעֲבָעָד ... אַיְן זָכָות פָּוָן דָעֵר דָאָזְיָקָעָר מְצֻוָּה

“וּוְעַט סְיִינְגָּל גַּעְזָוָנָט וּוֹעָרָן, נָאָר روֹפָן בָּאָלְדִי “וּוֹאָלְכָוּוֹטְקָע”.

“טָאָמָעָר מִינְיסָטו סְיִוּעָט נִיטָּהָלָפָן — שָׁאָדָטָן וּוְעַט גַּעְוָוִיס נִיטָּהָ,

“אוֹן נָאָדִיר אַ שְׁמַעַק-טְאָבִיקָע פָּאָר אַלְעָ דָקְטָוִידִים.”

פְּלִינְק אַוִּיפָּ דִי פִּיס אָיְזָן יְעוּדָאָכָע גַּעַלְאָפָּן זִי روֹפָן —
גַּעֲוּוּן אָיְזָן זִי אַלְמָט, דָעֵר روֹפָן גַּעֲהוּקָעָרָט, נָאָר דִי אַיְגָן לְעֵבֶן,
דוֹרְבְּדְּרִינְגְּעָנְדִּיק, שָׁאָרָה, פּוֹל מִיטָּ פְּקָחוֹת אָן חַכְמָה —
גַּעֲקוּמָעָן דִי זְנָאָכָעָרָק, קְלָאָפְּגָנְדִּיק שְׁטִיל מִיטָּ דִי שְׁטִיכָול.

דאברידיזען, ליבינקע! עך סארא טאגעלע שטייט הינט!
רעגן-נטידראגן שניע-און-נטידשנוי, א' משונה געמיישעכץ:
א' ווינטעלען וואיעט און הוילעט און קערט ווי א בעזים
פארבלענדט די אויגן, פארשטאט דאס מoil, פארקאפט דעם אטעם.
דאס איין וואס מענטשן זאגן: איירע המן און אונזער יעודאכע
גייען הינט א' טאנץ. לאמיד אקסארשת דערוואָרמען די בײַנדעלען.

פֿאַמְעַלְעַךְ האַט די וּאוֹרְעַמְקִיְתְּ דַעַר זְקָנָה צְעַנוּמוּן,
וּוּ אַגְּוַתְּ-גַעֲטַרְאַנְקְ דַעְרוֹוָאַרְעַמְטְ, אַיְרָעַ בּוֹלְטָע אַדְעָרָע
זַיְגַען גַעַוּן צְעֻוּיְרַעְטְ אַיְבָעַרְ דֵי הַעַנְטָ אָן פְנִים.
זַיְךְ אַוְיְגַעַשְׁטָעַלְטְ, אַרְיַין אִין קִיכְשָׁטוֹבְ, צְנוּוֹיְפְגַעַעַנוּמוּן
פּוֹן אָונְטָעַרְן אַוְיְוָן הַעַלְצָעַר אָן שְׁפַעַנְדְלַעְטְ פּוֹלָעְ הַוִּיפְנָגְ;
גַעַקְעַרְטְ זַיְךְ צַוְ דַעַר וּוַיְסָעַר וּזְאַנְטְ, גַעַנוּמוּן אַשְׁוּפָלְ,
אוּוַקְעַגְעַשְׁטָעַלְטְ די כְלִי אַוְיְפָן קִידְ אָן שְׁטַילְ גַעַטָאַן אִיר אַרְבָּעַטְ;
גַעַנוּמוּן פּוֹן גַעַפְעַס-אַלְמָעַרְ אַ קלִין אַ לִימְעַן-טַעַפְלַ
אָן וּוְאָקָסְ, קְלָאָר וּוּ בּוֹרְשָׁטִין אַרְיְינְגַעַטָּאַן אִין טַעַפְלַ,
פְאַרְלַעַגְטַ אַ סִירְנִיק אָונְטָעַרְ די שְׁפַעַנְדְלַעְטַ, אַ קלִין פִיְיעַרְ
הַאַט אַגְעַצְנוֹדָן זַיְךְ, צְעַבְרַעַנְטַ זַיְךְ אַ פְרִילְעַרְ פִיְיעַרְ,—
אַגְעַשְׁעַפְטַ אָן אַגְעַגָּאָסְן וּוְאַסְעַרְ אִין אַ שִיסְלַ,
סְטַעַפְלַ אַיְבְּרַגְעַקְעַרְטַ אָן וּוְאַסְעַרְ, דַעַר וּוְאָקָסְ אִין אַרְיְפְגַעַשְׁוּוֹאַמְעַן.
לְאַגְדָלָאָנְג זַיְךְ אַיְנְגַעַקְוָקְטַ פְאַרְטִיפְטַ אָין שְׁטוּרִיכְן פּוֹן אַ צָוְרָה
נְאַכְדָעַם אַוְיְגַעַהְיִבְן אִיר קָול אָן גַעַזְגַטְ: קוֹק נָאָרְ, טַאַכְטָעַרְ,
אַ פְנִים פּוֹן אַ מְאַנְסְבִילְ זַעַג, מִיטְ קְוַדְלָעַס מִיטְ צְעַשְׁוִיבְעַטְעַ,
סְאיַזְ�זִין בִּיְיַיְ אַוְיַגְ, וּוְאָסְ הַאַט אַוְיְפָן קִינְדְ גַעַהָאַטְ די שְׁלִיטה —
בְרַעַנְגַ מִיד אָן אַיְיַ אָן כְיוּעַלְ די עַיְזַהְרָע אַפְשְׁרַעַכְן.
אִיזְ קְרִיְינְגַ גַעַלְאָפְן צָום קָאָרְבַ, אַ קְלָאָרְ-וּוּיְסְ אִיזְ דַעְרַלְאַנְגַטְ אִיר.
הַאַט די אַלְטָעַ אַ וּוֹאָנְקַ גַעַטָאַן בְעַרְלָעַן אָן בְעַרְלָ אִיזְ צְוַגְעַקְוּמְעַן,
הַאַט די אַלְטָעַ דָסְ קְלָאָרְ-וּוִיְסְ אִיזְ אַיְבָעַרְ אִים גַעְקִיקְלַטְ,

געקייקלט איבער זיין גאנצן גוף, פון קעפל בייז די שפיצן פינגער,
געקייקלט פאמעלעך אונ דיאلطע ליפן האבן געשעפטשעט :

“און עיזד-הרע איין דא ארײַן,

“דער שיינקער אונ זיין וווײַן,

“מאנדלען אונ טרויבן,

“ראָבן אונ טויבן

“זײַנְעַן אַנגָעֶפְּלִיכְּן —

“וואָער ס'האט די עיזד-הרע געגעבען

“זָאַלְן אִים אַרוֹיסְקָרִיכְּן בֵּידְעַ אַוְיגַּן.”.

דרײַי מאָל געזאגט דאס שפֿרָוך, דריַי מאָל דאס אַיִ געקייקלט
אונ גאנצע דריַי מאָל מיטַן פּוֹלַן מוֹיל זיך אַוִיסְגַּעַשְׁפִּיגַּן.

בערעלע בוֹצֶס פְּנִים האָט זיך צעלוֹיכְּטָן קוֹנְדִּיק אַוְיפָּן אַיִ,

דעַרְשְׁפִּירְטַּעַס הַוְּגַעַרְטַּאַים, דָּעַרְמָאָן פָּאַדְעָרְטַּעַס,

הַאָט עַר גַּעֲוָעַנְדַּט זִיךְ צָוַעַר מַאֲמַעַן זַיְנָעַר : מַאֲמַע אַן אַיִ !

אַיִ קְרִיְינַע גַּעַלְאָפָּן צָוָם קָאָרְבָּן, אַיִ אִים אַפְּגַעַקְאַבָּטַ,

הַאָט עַר גַּעֲגָעָסַן מִיטְחָשָׁל, סְפְּנִים האָט זִיךְ אַוִיסְגַּעַלְיִיטְעָרְטַ,

געַפְּרָאוּנָעַט קוֹנְצָן, גַּעַולִיָּעַט זִיךְ אַיְבָּעָר דָּעַר אַלְטָעָרִיס שְׂטִיוֹלַ,

וְאָס אַיִ גַּעַזְעָסַן בְּהַרְחָבָה/דִּיק בֵּי קְרִיְינַעַס טִישַׁ,

זִיךְ אַנְגַּעַגָּסַן כּוֹס נַאֲכָסַן, אַוְן אַזְוִי וּוּיְתָעַר,

אונַיְעַדְן כּוֹס פָּאַרְבִּיסְן מִיטְדָּעַר שְׂבָתְ/דִּיקָעָר חַלְתַּ,

1907

אין אַ הַיִּסְן זֶםֶרְטָאָג

אי געשטעגען די תמויזוֹן הויך אינעם הימל, פלייצנדיק
מייט שפֿע פֿון ליכט אַיבָּער גַּעֲרְטָנְעָר אָוּן פַּעֲלְדָּעָר אָוְרְכָּיְנָעָס ;
געבלענדט פָּאָר די אוֹיגָן, גַּעֲשָׂאָטָן מִיט פּוֹנְקָעָן, מִיט שְׁטָרָאַלְקָעָ בְּלִצְן,
פלינְק אָוּן לִיכְטְּשְׁפִּילְעָזְדִּיק זִיךְ צַעֲשְׁפְּרִיְּתִּ אַיבָּער אַלְעָ פֵּיר זַיְתָן,
געטענְצָלָט אִין מאָנְבָּלוּמָעָן רְוִיטָע, אוֹיף פָּאַרְבִּיקָעָ פְּלָאַטְעָלָאָךְ,
אָרוֹיס אִין אַ טָּאנְצָן מִיט די פְּלִיגְגָּלְעָד אַיבָּער די וְאַסְרָּזְשְׁטָרָאָמָעָן,
טָאנְצָן אַקְעָגָן דָּעָר זָוָן מִיט די שְׁטִיפְּעָרִישָׁעָ היְשֻׁעָרִיךְ-קִינְדָּעָר,
וּעְלְכָעָ פֿון זַיְיָ עַס באַהֲלָטָן זִיךְ צַוְּיָשָׁן די בְּלָעְטָעָר פֿון בְּיִמְעָרָה,
אוּן וּעְלְכָעָ פֿון זַיְיָ אַפְּגַעַשְׁטָאנְגָעָן, שְׁפְּרִיְּתִּן זִיךְ אָוִיס אָוִיס די בְּרָעָגָעָס
פֿון שְׁטָרָאָם פּוֹנָעָם האָסְטִיקָן, פְּלִינְקוֹן, אִין פְּיִיכְטָעָ אָוּן גַּלְדָּעָנָעָ זָאָמָדָן,
איְנְגַעְזָאָפְטָהָאָבָן די פַּעֲלְדָּעָר די אָפְּבָּרוֹכְן-שְׁפְּרִיְּצָן פֿון זַוְּשָׁיָן,
פָּאַרְדָּעָקָט זַיְיָ, אִין וּאַרְיָמָעָן פְּרָוְכְּבָּאָרָן שְׁוִיס זַיְיָ באַהֲלָטָן ;
בְּלָוָם אָוּן בְּלִיטָזְוִינְגָן זַיְיָ אִין, אִין זַיְיָעָרָעָ גַּעֲשָׁלָאָסָעָנָעָ קַעְמָעָלָאָךְ,
אוּן דָּעָרָנָאָךְ, וּוּן די צִיְּטָעָ פֿון צָאָרָטָעָ בְּלָעְטָלָאָךְ גִּיטָּאָרְבִּיעָה,
גַעְמָעָן פַּעֲלְדָּעָר אָוּן לאָנְקָעָס דָּאָס פָּאָרָהִיטָעָ לִיכְטָ אָרוֹיסְשִׁיסָּן,
די שְׁטָרָאַלְעָלָאָךְ שִׁיסְן אָרוֹיסָ, די פּוֹנְקָעָן וּוּרָעָ פָּאָרוֹוָאָנְדָלָטָן
איְן קַעְרוֹנוּרָ פֿון בְּעַרְדִּיקָן גַּעֲרָשָׁטָן, אִין וּוִיכְזָן שְׁוּעָרָגָאָלְדִּיקָעָ,
איְן שְׁטָעָנְגָלְעָדָ פֿון האָבָּער.

שְׁפְּרִיְּתִּן זִיךְ דָּאָס אָונְטָעָרְשָׁטָע גָּאָלָד
אוּן רִירָט אָוּן דָּאָס אָוְיְבָּעָרְשָׁטָע גָּאָלָד, פְּלָעְכָּטָן זִיךְ שְׁטָרָאָלָן אִין שְׁטָרָאָלָן,
שְׁטָאָרָקָט זִיךְ דִּי חַמִּימָה בֵּין גָּאָרָ, נִיטָזְוָעָ דָּעְרָכָאָפָן דָּעָם אָטָעָם.

מ'זעט ניט קיין מענטשן אין מאַרְק, פֿוֹסֶט שטייעַן די דאָרְפִּישׁע גַּאסָּן,
זעלטן נאָר וואּו ס'האָט די זוֹן ניט קיין שליטה, אַ שאָטְנְדִּיך ווינקל,
וואּו ס'לְאָוט זיך אָרְאָפֶּאָט אַ ברְעָג דָּאָך אוּפֶּאָט אַוְאנְט אָונְ גִּיט שָׂאָטָן.
פאָרְשְׁטָעַלְטַן פֿוֹן דָּעַר בְּרָאנְדִּיקְעָר הַיִּזְׁ.

אַ שאָטְנְדִּיך ווינקל אַזְוִינְט

האָט גַּעֲפּוֹנְגַּעַן זיך הַינְּטָעַר אַוְאנְט, צְפּוֹן-מְעַרְבְּדִיקְעָר ווְאַנְטָן,
פֿוֹן דָּאָרְפִּישׁעַר טְוֻרְמָעַ, ווְאַסְּ האָט אוּפֶּיך גַּעֲדִינְט פֿאָר דָּעַר «אָוְפְּרָאוּעַ».
דרְרֵי האָבָּן דָּאָס מְאַל גַּעֲפּוֹנְגַּעַן זיך דָּאָרטְן אין שָׂאָטָן :
משָׁה אַהֲרֹן דָּעַר קְוָרְצָעַר, ווּעְמָעַן דִּי גּוֹיִים האָבָּן גַּעֲרָפָן :
«דָּעַר גַּעֲבָּרָאַטְעַנְעַר» — גַּעֲוָעַן אַ מעָשָׁה, ווִין שְׁטוּב האָט זיך אַנְגַּעַצְנוֹן
בְּשָׁעַת עָר אִיז גַּעֲשְׁלָאָפֶן אוּפְּנָן בּוֹידִים אָונְ אִיז קוּם נִיצְׁלָן גַּעֲוָאָרָן.
גַּעֲוָעַן בַּיִּזְׁ אַומְנָה אַפְּרָאַבְּעָר, אַ זְוּמְעַרְדִּיקְעָר מְלָאָכָה.
נָאָר ווַיְנְטָעַצְיָיט וְאַסְּ זְיַגְּנַעַן מִיטָּאִים אִין יְעַנְעַר שָׁהָגַעַזְעָן :
די אַנְדְּרָעַ צְוַיְּוָי ווְאַסְּ זְיַגְּנַעַן מִיטָּאִים אִין יְעַנְעַר שָׁהָגַעַזְעָן :
וְאַסְּקָעַ דָּעַר פְּעַרְדְּ-גְּנָבָן אָונְ יוֹכִים, דָּעַר מְלָאָך דָּעַר שְׁוּמָר
פֿוֹן דָּאָרְפִּישׁעַר טְוֻרְמָעַ, «כָּאַלְאָדָקָעַ» אוּפְּנָן פְּוּעָרְשָׁן לְשָׁוֹן ;
נְתַעַלה גַּעֲוָאָרָן צָוֵם דָּאַזְּקָן אַמְּטָן נָאָר זִין צְוָרְיקְעָר
אוּפֶּאָין פֿוֹן דָּעַר קְרִימְעָר מְלָחָמָה. אָונְ ווִי האָט פְּאָסִירְט דָּאָס
זַיְזַיְלַן דָּאָס מְאַל דָּא אִין דָּאַזְּקָן ווַיְנְקָל זִיךְ טְרָעָפָן ?
די עַלְטָסְטָעַ פֿוֹן דָּאָרְף האָבָּן אַיְגָעָזָעַן, די לְאַדְנָס פֿוֹן טְוֻרְמָעַ
זְיַגְּנַעַן פֿוֹן לְאַגְּגָן דִּינְסָט אַפְּגָעַנְזָאָס —
הַאָבָּן זַיְזַיְלַן דִּיאָרְפָּוּן די «חֲרָאַמְּדָעַ» פֿאָר אַ יְשָׁוְבַּ-הַדָּעַת,
אוּסְּיוֹאָלָט גַּעֲוָעַן אַ יְשָׁרְצָו בְּרָעְגָּגָן אַ יִיְזָן : פְּאָרְבָּן.
נָאָר לְאַגְּגָן יְשָׁוְבַּ-הַדָּעַת אָונְ נָאָכְדָּעַם ווִי דָּעַר «גַּעֲבָּרָאַטְעַנְעַר»
הַאָט גַּעֲשְׁטָעַלְטַן אַן עַמְּרַע בְּרָאַנְפָּן — הַאָבָּן די יָאַ-זָּאָגָעָר גַּעַזְגָּט
אָונְ מִיטָּן יִיְזָן מְרוֹשָׁוֹה גַּעֲוָאָרָן. אַיצְטָא אִיז עָר גַּעַשְׁטָאַנְעָן —
גַּעַשְׁוִוִּיצְטָא צְוִישָׁן לְאַדְן אָונְ לְאַדְן, גַּעַרְבָּעַט מִיטָּן פְּינְדוֹל —
גַּעַשְׁמִירָט, גַּעַפְּלָעַקט, גַּעַשְׁפְּרִיצְט. מְקָעַן זִיךְ שְׁוִין אוּפֶּאָט אִים פְּאַרְלָאָזָן,

קײַן שלעכט אָרבּעַט ווועט ער ניט אַרויסלֿאָזֶן פֿון האנט.
דאָס מְאָל אִין עַס אַרויסגעֻקּוּמָעַן בעסער ווי גּעוּווינְטְּלָעַר :
ער האָט גּעַפְּאָרְבּוֹן זַיִ אָזַי : אַ גְּרִין, אַ קּוּפְּעָרְגְּרִין,
די בְּרַעֲטָעַר פּוֹנָעַם לְאַדְּן אָזַן דִּי רָאַם ווּאַס גִּיטְפּוֹנְדְּרוֹסִין ;
אַינְגִּיטְּן פּוֹנָעַם לְאַדְּן אַ רְוִיטְּ צִירְקָל, אַ גּוּרִיסְעַרְטְּ פּוֹנְקָט אֵין צִירְקָל,
אָזַן האָט די גּוּטָעַ פְּאָרְבּוֹן ניט גּעַקָּאָרְגְּטְּ חַלְילְיָה.
פֿון מִיטְלְפּוֹנְקָט פֿון דָּאָזְקָוּן זַיְנָעַן אַרוּסְעַקְּוּמָעַן
די גּעַלְעַ אָזַן די בְּלוּיעַ פְּאָסָן, גּעַל אָזַן בְּלוּיַּה, אָזַי בְּסָדָר,
אַ בְּלָם אָונְגְּטוּרְן צִירְקָל, ווּאַס די וּוּלְטַה האָט ניט גּעוֹזָן גָּאָד,
שִׁין, אַוְיסְעַרְגְּעַוְוְיְינְטְּלָעַךְ, קְנָאָסְפּוֹן דָּרִיְּ אַרוּסְעַקְּשְׁפְּרָאָצְטָעַ
אלָעַ פֿון אַ וּוּיסְן שְׂטָאָק אָזַן אִיטְלְעַךְ קְנָאָסְפּוֹן מִיטְזַיְנָעַ בְּלָוְמָעַן,
הַעֲלָפְּטַה רְוִיטְּ, הַעֲלָפְּטַה גְּאָלְדִּיק אָזַן גּעַשְׁטְּרִיְּפִּיטְּ, גּעַדְרִידְלָטְּ קוֹנְצִיךְּ
אוֹ סְאָזַי דָּאָס מּוּלְגָּאָרְנִיטְּ בְּכָוחְ דָּאָס אַרוּסְצּוּבְּרָעְנָגָעָן.
די דָּאָרְפְּסְלִיטְּ זַיְנָעַן אָזַשְׁ פְּאָרְגְּאָפְּטְּ גּעַבְּלִיבְּן קוּקְּנְדִּיקְּ,
די קְעָפְּ גּעַשְׁאָקָלְטַה אָזַן גּעַשְׁטְּמָאָקָעַטְּ מִיטְדִּי לִיְּפָנְ אָוִיפְּן וּוּאָנְדָעַר :
“די מְלָאָכה פֿון גּעַברָּאָטְעָנָעָם”. אַיְן יְעַנְעַר שָׁעה אַבָּעַר
איְזַ אַדְרָעַר גּעַברָּאָטְעָנָעַר גּעַשְׁתָּאָגָעַן נָאָךְ אַבְּיָעַר דָּעַר אָרְבָּעַט
אָזַן די צְוּיִיְּ גּוּיִים האָבָּן גּעַהְאָלְתוֹן אִין בוּיְעַן אַ פְּאָסְטְּקָעַ.

(גּעוֹזָן צְוִוִּישָׁן די כְּאַלְאָדְקָעַ-וּוּעַנְטַה אַ גּוּרִיסְעַרְטְּ יְשָׁוֹב דְּאַצְּן,
וּאַס פְּלָעַגְּן דּוֹרְכָּן טָאגְּ אַרוּסְקּוּמָעַן, גּעַפְּלָאָנְטְּעָרְטַה צְוִוִּישָׁן פִּיס זַיִ
אַ בְּיִזְעַ אִימָּה אַנְגְּוּווּאָרְפָּן אָוִיפְּ די וּוּבְּעַרְ).

זִיכְּצָת זַיִךְ דָּעַר שְׁוֹמֵר יְבוּמָן אָזַן וּוּאָסְקָעַ הַעֲלָפְּטַה אִים אָונְגְּטוּרְן,
אוּיךְ ער זִיכְּצָת אִין דְּרוּיסָן, מְחַמְּתָה אִין הַיְּזָה אִין נִיט שִׁיקְּ,

זִיכְּצָן אָבִיסְלַה אִין שָׁאָטָן, פְּאָרְבְּרָעְנָגָעָן אִין פְּרִינְטְּלָעָן שְׁמוּעָן,
זִיכְּצָת ער, פְּאָרְצִיְּלַטְּ וּוּגָן “מְכְשָׁולְה” וּאַס אִים האָט גּעַטְרָאָפְּן,
אוֹן מוֹ גּעַבְּעַד “זִיכְּן”: אַ מעָשָׁה מִיטְעַפְּס אַ שְׁטְרִיךְ... גּעַפְּנוּנָעַן...
אוֹן פְּאָרְגָּעָסָן דְּעַרְצִיְּלַן דָּעַם עַיְקָר : אַן שְׁטְרִיךְ אַן דָּעַר דָּאָיְקָעַר
גּעוֹזָן אִין אַ פְּעַרְדְּ אַנְגְּעַבְּנוֹגְּדָן, אַ פְּעַרְדְּ אוּיךְ פִּירְ פְּאָדְקָעְוּס...).

“אָזְוִי אַ דָּרְבָּאָרְעַמְדִיקָעַ מַעֲנְטְשָׁן, אַ שְׁטוֹרִיךָ דָּאָרֶט, אַוְן גַּאֲרְנִישֶׁת; אַוְן דָּעַר אֵין פָּאָרְמְשֶׁפֶט צֹו זִיכְּן דָּעְרְפָּאָר אֵין כָּלְלָאְדָקָע”...
אָזְוִי זִיכְּנָעַן דִּי מַעֲנְטְשָׁן גַּעֲזָעָסָן פָּאָרְטָאָן אֵין דָעַר אַרְבָּעַט,
גַּעֲצָוְגָּן דִּי אַיְזָעְרָנָעַ דָּרָאָט, יוֹכִים צִיט זַי אֵין דָעַר פָּאָסְטָקָע,
מַאֲכָתָה אַקָּנוּס אַנְצָשְׁטָעָכָן אוֹיפָּה זַי שְׂטִיקְלָעָדָקָלְבָּאָס,
אָזְוִי בֵּין זַי הַאָבָּן דָּעְרָהָעָרט לִיְכְּטָעָ טְרִיטָה פָּוָן דָעַר גָּאָס דָּאָרֶט.

די תְּמוּזָזָוָן שְׁטִיטִיט אֵין זְעַנִּיט פּוֹנְעָם הַיְמָל אַוְן פְּלָאָקָעָרט,
קִיְּין לְעַבְעַדְיקָה נְפָש אֵין מָאָרָק אֵין נִיטָּא, לִיְדִיק — דִּי גָּאָסָן,
סְקוּמָט קִיְּבָעָר אַצְּינָד נִיט אַרוֹסָה צְוִילָב זִיכְּנָעַ גַּעֲשָׁעָפָּטָן.
קוֹקָן דִּי מַעֲנְטְשָׁן אַרוֹם זַיְךְ פָּאָרְוָאוֹנוֹנְדָעָרט : וּוּרְ גִּיטְ דָּאָרֶט ?
הָאָט וּוֹאָסְקָעָ אַ בְּלִינְגָּלָגָעָט אַעֲטָאָן דִּי גַּנְבִּישָׁע אַוְיָגָן,
מִשָּׁה אַהֲרָן שְׁטָעָקָט סְפִּינְדוּלָּפָּאָמְלָעָדָק אַרְיָין אַנְעָם עַמְּעָר,
דָעַר שּׁוֹמֵר יוֹכִים הָאָט אַפְּגָעָשְׁטָעָלָט אוֹיךְ בַּאֲלִיד זַיְן אַרְבָּעָט,
אַפְּגָרָוקָט פָּוָן זַיְךְ דִּי פָּאָסְטָקָעָ, גַּעֲלָעָט זַיְךְ דָאָס בְּעַרְדָּלָה,
זַיְךְ שְׁטִיל אַפְּגָעָהוֹסְטָלָט, זַיְן מַאֲגָעָרָעָה הַאָלָדוֹ אַומְגָעָדָרִיָּט.
הַאָבָּן אַלְעָ דְּרִי זַיְךְ פָּאָרְוָאוֹנוֹנְדָעָרט דָעְרָעָעָנדִיקָה שְׁמָחָה־זָן,
דָעַר רָוּקָה, וּוּי תְּמִיד אַבְּיָסָל גַּעֲבָוִגָּן, אַ טִּיכְלָב בִּים הַאָלָדוֹ אַוּמָן,
די הַעֲנֵט אֵין דִּי אַרְבָּל פָּאָרְדָּוָקָט פָּוָן דָעַר אַמְלָעָס־קָאָפָּאָטָע,
די רָעְכָּט — אֵין לִינְקָעָן אַוְן לִינְקָעָ — אֵין רָעְכָּט אַרְבָּל,
די טְרִיטָה זִיכְּנָעַ לִיְכְּטָעָ אַוְן פְּלִינְקָעָ, מִיט אַ סְּפָּרְלָ אַוְנָטָעָ דָעַר פָּאָכוּעָ.
דָעַר אַלְטָעָר צְעַשְׁמִיכָּלָט זַיְךְ, נָאנְטָ צְוָגָעָקָומָעָן — בָּאָגְרִיסְט זַיְךְ
אוֹן אֵין תִּיכְּפָּה אַרְיָין אֵין שְׁמוּס מִיטָּן גַּעֲבָרָאָטָעָנָעָם :
— “זַעַט נָאָר רֵי שְׁמָחָה, וּוֹאָס פָּאָרָא שְׁפָאָצִיר הַיְנִיט אֵין דָאְזִיקָּעָר חַמִּימָה ?
אוֹן וּוֹאָס עֲפָעָס מִיטָּן מַעֲנָה־לְשׁוֹן ?” — “גַּעֲגָגָגָעָן צֹו גַּאֲסָט צָוָם מִיזְנָעָק,
אוֹיפָּה וּוֹלְלוֹעָלָעָס קָבָר”. — “בְּרוּךְ דִּין אַמְתָה ! — וּוּעָן אַוְן וּוּי אָזְוִי,
אַיְדָה חָעָר דָאָס עַרְשָׁתָה, בְּנָאָמְנוֹת”. — אַוְן דָאָה אַטָּה רֵי שְׁמָחָה
זַיְךְ אַפְּגָעָזִיְּפָצָט שְׁוּעָר אַוְן גַּעֲנוּמָעָן דָעְרְצִילָן זַיְן מַעְשָׁה :

— די קינדער מײַנע זײַגען באָרכֿעַשְׁעָם קִינְדֶּעֶר, ווי אלע קִינְדֶּעֶר,
אלע זײַגען, ווי אַיד ווֹיסְטָה, רֵי מַשָּׁה, צו גָּאַט אָוּן צו לִיטָן
וּוָאָס אַיּוֹ דָּא שִׁיךְ צו זָאָגָן : חַלְמִים פְּקָחִים וּנוּבּוֹנִים ;
זִיךְ גַּעֲשְׁטַעַלְתָּ אַיִּיף דִּי פִּים, אוּסְטְּגַּעַוּאָקְסָן, ווי דָּעַר שְׂטִיגָּעָר אַיִּין,
גַּעֲהָאָט פָּוּן זַיְצָרְ-גַּדְּוֹלְ-בָּנִים, מַעֲנְטָשָׁן גַּעֲוָאָרָן,
גַּעֲמִינָּט, אוּ קִין גַּרְעַסְעָרָע טְרַחָה אַיּוֹ גַּאֲרַנִּישְׁטָ פַּאֲרָאָנָעָן,
אַזְוִי אַיּוֹ שָׂוִין דָּעַם מַעֲנְטָשָׁן טְבָע אַלְיאַץ אַיבְּרַצְטוּרִיבִּין.
אַנְדָּעָרָע גִּיעָן אָוּן פַּאֲרַגְעַסְעָרָן אָוּן אַנְדָּעָרָע פַּאֲרַקְלִינְגָּעָר.
אַפְּגַּעַזָּגָט «ברֹךְ שְׁפָטְרָנִי» — דָּא בָּעַט זַיְיךְ זָאָגָן דָּעַם אַמְּתָה —
גַּעֲפָאָקָט אָוּן גַּעֲמָאָלָט אַיּוֹ צִיְּיט, אַיּוֹ צִיְּיט זַיְיךְ אַוְיסְגַּעַשְׁנִיטָן צִינְדָּלָעָד,
אוּיפְּ אַלְעַ פִּיר גַּעֲרָאָכָן, אַיּוֹ צִיְּיט זַיְיךְ גַּעֲשְׁטַעַלְתָּ אַיִּיף דִּי פִּים,
דַּעֲרוֹאָקָסָן צו חַדְרָ אָוּן מַסְהָרָה, ווי גָּאַט הָאָט גַּעֲבָאָטָן —
קִין גַּרְוִיסְעָרָה חַלְוקָ צְוִישָׁן דָּעַם אָוּן יָעַנְעָם אַיּוֹ נִיט גַּעֲוָוָן.
דָּעַר אַיּוֹ אַיּוֹ וַיְיִגְּלַל אַרְיִין אָוּן אַיּוֹ יַאֲרִ-מִיטָּעָפָעָס נַאֲכָדָעָם
זַיְין פְּלָאָצָן אַפְּגַּעַטְרָאָטָן פָּאָרָן נִיְּיְ-בְּרוּדָעָרָל, לְמוֹלָ וּבְרָכָה.
נִיט אַזְוִי אַבְּעָרָ אַיּוֹ גַּעֲוָוָן מִיטָּן מִיְּנָעָק, מִיטָּ וּוּלְוּלְעָלָעָן,
עָר אַיּוֹ גַּעֲקוּמָעָן נַאֲכָדָעָם ווי מַהְאָט זַיְיךְ מִיאָש גַּעֲוָוָן פָּוּן קִינְדֶּעֶר,
אוּן זַיְין מַאֲמָעָה הָאָט גַּעֲהָאָט מִיט אִים גָּאָר אַ שְׁוֹעָר הַאָבָּן.
מַחְמָת עָר אַיּוֹ שְׁוֹעָרָדָר גַּעֲוָוָן פָּוּן דִּי פַּרְיְּעַרְדִּיקָּעָ קִינְדֶּעֶר.
גְּרוּוּס אַיּוֹ גַּעֲוָוָן דִּי שְׁמָה — אַ צְעַנְטָעָר צָום «מְבִין».
אַ שְׁרַיְעָר אַ גַּרְוִיסְעָר גַּעֲוָוָן, נָאָר דָּאָס אַיּוֹ דִּי מִידָּה פָּוּן קְלִינְגְּוָאָרג
נָאָר בָּאָלָד ווי עָר הָאָט אוּיפְּ דִּי פִּים זַיְיךְ גַּעֲשְׁטַעַלְתָּ, פְּלָאָפְּלָעָן גַּעֲנוּמָעָן,
הָאָט בָּאָלָד זַיְיךְ דַּעֲרַקְעָנָעָן גַּעֲלָאָט : סְאַיּוֹ אַן אַנְדָּעָר מִין בְּרִיאָה,
אוּן הָאָט כָּלָ וּכְלָל נִיט דִּי הַשְּׁגָּות פָּוּן דִּי אַנְדָּעָר בְּרִידָעָר.
רִיְדִּין אַיּוֹ אִים אַנְגַּעַקְמָעָן שְׁוֹעָר אָוּיךְ אַיּוֹ «אַלְפִּ-בִּיתָה»
אַיּוֹ עָר, ווי מַעֲנְטָשָׁן זָאָגָן, ווי אוּיפְּ פַּלְעַקְעָר גַּעֲגָנָגָעָן.
אַ רְוחַ-שְׁטוֹת אַיּוֹ אַרְיִין אַיּוֹ אִים, גַּעֲוָוָן אַ בְּלִ-חְלוּמָות :
פַּאֲרַקְלִיְּבָט אַיּוֹ אַ וּוּנְקָל זַיְיךְ עַרְגָּעָץ מִיט גַּרְוִיסָּע פַּאֲרַוְאָן אַנְדָּעָרָטָע אוּיגָן,

האט ליב דעם גארטן ביינאכט, זועען ס'אייז פינצטער, אנטשוויגן,
פויילט זיך ניט אויפשטיין באגינען צו כאפּן א קוק אויפּן זונאויפּגאנגע
זועען ס'שטייט דער פרימיארגן געבעדן אין טוי. שטייט א פֿאַרגאָפּטער
פאָרְקּוֹט זיך פֿאָרְגּאָכּט אָוִיףּ דער שקייעה, פֿאָרְגּוֹעַסְטּ דָאָדוֹנוּן מְנֻחָה.
זועען ס'גּוֹלְעַן דֵי שְׁטֶרֶצְלָן דֵי לְעַצְטָעַ אָוּן וְעוֹרָן פֿאָרְשּׂוֹאָמְעָן.

וואס אמת אייז אמת : שיין זינגען דֵי נְאָכְתִּיקּ הַיְמָלָעָן

נאָר וְאוּ לִיגְטּ דֵי "הַכְּלִיתּ"? — ס'טְרַעַפְּטּ זַעַסְטּ אִים לוֹפִּין צָום פֿעַלְד
הענדום-פֿעַנדום :

— זְוַעַלְוּעַלְעַ שְׁוֹטָה, וְאוּ לוֹפִּסְטוּ? עַר לוֹפִּיפּטּ זָעַן דֵי קָאָרְדִּינְבּוּמָעָן.

דָעַר קָאָרְן הָאָט בְּלוּמָעָן. קָלִין זִינְגָּעָן זַיִי, בְּלוּיָּעָן שִׁינְגָּעָן,

אָוּן האָבָן אֲלַעַבְּן אֲקוֹרְצָס. זָעַן זַיִי — מוֹזָעָן זַיִדְפּעַדְעָן.

פֿוֹנוֹאָגְעָן דֵי דָאָזְיָקָעּ תּוֹרָה באָקוּמוּן? עַר האָט זַי בְּקַבְּלָה

פָּנָן וְזַיְנָקָעָן אָוּן טִימָאַשְׁקָעָן, דֵי דָאָרְפִּישָׁעּ שְׁקָצִים.

אָמָל טְרַעַפְּטּ ס'בְּאָפְּאַלְטּ אִים אֲרוֹתָה, באָזְעַטּ זַי אָינְן אִים אָוּן צְוִינְגָּטּ אִים

דוֹקָאָ אָינְן דָעַגְן צָו טְאָפְּטָשָׁעָן אָינְן לוֹזְשָׁעָס אַיְבָּעָר דֵי גָּאָסָן,

די טְרַאְפָּנָס פָּנָן רְעַגְן זַי שְׁטָעָקָעָן אָרְיִין זַי אָינְן וְוַעֲסָעָר

אָוּן האָבָן אֲמַרְיָה פָּנָן טְשָׁוּעָקָעָס מִיטּ שְׁפִיצָן אַרְוִיפְּצָן.

אָ דְבָוק — אָוּן גָּאָר! אָינְן נְאָכְתּ אָוּסְטּ דָאָס פֿאָלָקּ הָאָט אֲבָמָעָן גַּעֲגָעָן:

— "דֵי נְאָכְתּ פֿוֹנוּם שְׁפָעָרְלָה" — פֿלְעָגָטּ דָעַר דָאָזְיָקָעּ קָלִיְינָר שְׁוֹטָה

אֲ הַיְשָׁבֵיסְלָ שְׁמִינִי אַרְיִינְגָּאָפָּן בֵּין עַר אִין שְׁלָאָפָּן גַּעֲגָגָעָן —

דָאָס זִיצָן זַי אֲ צְעַשְׁרָאָקָן פֿיְגָל, זַעַפְּטּ אִין מִיטּ דֵי אִין

די בְּלִיצָן וְאָס שְׁנִידָן אַדְוָרָךְ אָוּן זִיגְזָגָן אָוּן שְׁוֹאָרָצָן הַיְמָל

אוּן קָעָן זַיִד גָּאָר זָאת נִיטּ אַנְקוּן.

גָּאָר אֲ חָאָרִיךְ גַּעַהָאָט הָאָט עַר אֲ גַּאֲלָדָנָס,

גַּאֲלָדּ נִיטּ קִין הָאָרִיךְ — אֲ פְּלִיגְ אָוִיףּ דָעַר וְאָנְטּ נִיטּ פֿאָרְטְּשָׁעָפְּטָטָט.

אוּן דֵי קִינְדָּעָר אָיִן שְׁטוּבּ זִינְגָּעָן אִים דָעַרְגָּאָגָעָן דֵי יָאָרָן,

— "זְוַעַלְוּעַלְעַ שְׁוֹטָה" גַּעַרְוּפְּ אִים אוּן נָאָךְ אַזְעַלְכָּעָן נְעַמְעָן

אוּן עַר הָאָט גָּאָר קִינְמָאָל אָוִיףּ דָעַם נִיטּ גַּעַנְטָפְּעָרָטָט, שַׁיִיךְ צָו זָאגְן :

או ס'קינד האט קיין טראפֿן גאל ניט געהאט אין זיין הארץן.
הוינט וויפָל ליבשאפט ער האט אַרוייסגעוויז פֿאָר בעלי-היהם:
באגינען, ווי בי גאט נאר אַטאָג, קליבּן זיך שוין טשאטעס פֿייגלאָן,
כאָפּן בי אִים פֿון די הענט אַרוייס קריישקעס אָנוֹ קעְרנֶעֶר —
אליען נאר אַין מויל ניט גענומען אָנוֹ גִיט שווין די קלְבִּים עסן.
ניט אַינְמָאָל געכָאָפּט אִים, דעם בחור, גַּנְבַּעַנְדִּיק מילך פֿון די קְרוּגָן,
אַין זָרְגָּ פֿאָר דער קָאָז זָוָס האט זיך גַּעֲקָצְלָת; נאר מער פֿון אלְזָן,
מייט טויבּן זיך אַפְּגָעָגָעָן, שילאָקָן גַּעֲבָוִיט פֿאָר די טויבּן
אָנוֹ זיך אַוִיסְגַּעַשְׁטָאנָן צְוִילְבָּ דעם די גַּעֲבָרָאָטָעָן צְרוֹת,
אַרְיִינְגָּעָכָאָפּט קְלָעָפּ אָנוֹ סְטִיסְאָקָעָס אָנוֹ ווַילְדָעַ נְגִישָׁות.
כְּבָעַט אֵיךְ, האט אִיר שווין גַּעֲזָעָן אֵיךְ יַדְעַן האַדְעָוָעָן טויבּן?
אָנוֹ ער האט פֿאָרטָרָאָן דָּאס אלְזָן, אַוִיסְגַּעַפְּרִיט סְזִינְיִקָּע —
זָאָל ער שווין טָאָן ווָאָס ער ווּיל! אָנוֹ דער הוּרְפָּ אַיְזָן פֿוֹל גַּעֲוָאָרָן
מייט טויבּן אָנוֹ טְעַרְקָלְטוּבּן מְכֻלְּהָמִינִים. בֵּין אֵיךְ ניט אַיְזָן אַמְּאָל
אֵיךְ דָּאָרְפִּישָׁעָר שִׂיגְעָץ גַּעֲוָעָן? סְאיַז בְּלוּזָן מִיר אֵ פְּלָאָ.
פְּנוּאָן האט בי אִים זיך גענומען זיין גַּרְוִיסָּע מְבִינָה?
מיינְט אֵיךְ, רְ? מְשָׁה, אָז ער האט אַיְזָן מִיךְ נִיט אַוִיסְגַּעַלְעָנֶט
צַו דָּוָפּן די טויבּן בֵּי זִיעָרָעָ נְעָמָעָן? גַּעֲוָאָסָט האט זִי אַלְעָ דער קְלִינְעָר:
די זִינְעָן מְצִדְישָׁע טויבּן, די דָאַזְיִקָּע דָּוָפּט מעָן «מְאַנְאָכוֹן».
דָּא זִינְעָן טויבּן מִיט וּאַלְיָעָס, סְטָאָרְטָשָׁן די בְּרוּסָט אָוִיס ווּי «קְנַעַפְּלָאָד»,
דָּא קְוָמָט די פְּאוּעָעָטָוּבָן, הָאָלָט אַיְזָן פְּצַצְצָן אֵיךְ עַקְפְּדָעָר,
די מִיט טְשׁוּבִּיקָעָס, שְׁטוּרִיפָּן פֿון שְׁוִין אוּפְּיךְ די דָּוָקָנס;
אַטְשָׁאָטָעָ פֿון טויבּן גַּעֲלָאָקָטָעָ באָגָעָנָט זִיךְ מִיט רִיזְקָע טְרַיְּקָלְטוּבּן,
דָּא וּאָרָקָן לִיבּעָ פְּאָרְלָעָר «רוּוּמָעָר» אָנוֹ פְּאָרְלָעָר «גַּעֲגָעָרָס»
מִיט קְעַפְּלָאָד מִיט שְׁוֹוָאָרָצָעָ: אָטְ קוּמָעָן צְוֹפְּלִיעָן די פְּעַרְלָעָטָוּבָן
פֿון דער משְׁפָחָה מְאַנְאָכוֹן; אַיְתָאָלְיָעָנִיבָּשָׁע, סִירִישָׁע, שְׁוּוּיְצִירִישָׁע.
צַו אֵיךְ אַיְזָן אַלְטָעָד גַּעֲגָלָבוּן: אֵיךְ, מִיטָּן קָאָפּ מִיטָּן גַּרְוִיָּן
הָאָב גַּעֲלָעָנָט די תּוֹרָה פֿון יַיְגָלָן, כְּמַעַט גָּאָר אֵ מְבִין גַּעֲוָאָרָן.

אויז ביז דער צייט וואס ער האט לערנצען «שוארבע» גענומען —
אייז דאס יינגאל אריינגעפאלן איין חלומות, חלומות איין דער וואך,
זעט בלויין דאס וואס געלערנט ביים רביין איין חדר :
ציגינגר שפרײַטן זיך איבערן דארף, העקּ-שייליפער, שמיידן
זינגען מצרים בי אים איין די אויגן ; גארבן איין די פעלדער —
יוספֿיס גארבן פון חומש ! וויל וויסן וואו ליגט ערגעץ דער גונְעַדָּן
און וואו די «אורים ותומים», און וואו דער כהּן-גָּדוֹל ?
פרילינג — דאס וואסער צעגיסט זיך, אהא, ס'אייז דער ים-סּוֹפּ !
א באָרג — איין בי אים דער הר-סִינִי, און וואו איין דער וועג קיין ירושלים ?
האט דער מלמד געוזען, און דאס קעפל אייז שוואָך פֿאָר גָּמָּרָא —
געוזאָט, ס'וועט גענגז זיין מאָכָן פון אים אַכְשָׁרִין ערעלען יידֶן,
אַרְיִינְגְּעַנְבָּלֶט איין אים «חֵיַּאָדָּם», מיט יראָה פֿאָרָן בּוֹרָאָן.
אייז ס'יינְגָּל געווֹאָרֶן פרום, וואס פרום הייסט, מיט האָרֶץ און נשמה
אַפְּגָּהָאַיט מצוֹת, תעניתים, געווֹאָרֶן אַמְּאָרָיך אַין דָּאָוּנָעָן,
משׂש אָזָּוִי ווי אָן אַלְטָעָר, שְׁרִיְּתָאָן אָוִיףּ מִיר אָוּן די ברידער,
וואס דְּרָעָשָׂן עֲבִירָה אָוִיףּ טְרָאָט אָוּן אָוִיףּ שְׁרָאָט, די עַלְטָעָרָה בּוֹרִידָעָר
פלעָגָן אִים אַיְגְּשָׁטִילָן מיט קוֹלוֹת, מיט קָלָעָפָּן אָוּן מיט בּוֹכְנָצָעָס,
געטָאָן אִים צוֹ להַכְּעִיס, געגָעָבָן אִים נִיעַץ צוֹנְעָמָעָן,
וואו «צִדְקָה», «חֵסִידָה», «רָבָּה», «דָּעַם רְבוּנוֹ שְׁלַׂוּלְמִסְקָאָזָקָה», אָוּן נָאָך.

א יינגאל בי אונדז ווערט ברְ-מצואה — שְׁפָאָן אִין זיך אַין יָאָך פּוֹן פֿרְנָסָה,
וועלוועלע אָוִיך הָאָט גענומען זיך צוֹלְעָרְנָעָן מסחר —
נָאָר — איין נִיט בָּאַשְׁאָפָּן צוֹ דָעַם ...
וואס זָאָל אָיך זָאָגָן, ר' מְשָׁה,
אוּנָג אִין גְּעוֹוֹאָרֶן אִין «תְּחֻוּם», פָּאַרְבָּאָטָן אָוִיףּ עַרְד זיך בָּאָזְעָצָן,
צוֹגָעָנוּמָעָן דָעַם «בִּיטָעָן טְרָאָפָּן» — זִינְגָעָן אַלְעָן קָרְעָמָעָר גְּעוֹוֹאָרֶן,
עַנְגָשָׁאָפָט, קָאנְקוּרוּעָנִי, זִינְגָעָן גְּרוֹיס אָוּן פִּירָן צוֹ רְמָאות,
נִיט אַוִיסְגָּעָרָעָדָט זָאָל זָיִן, עַפְעָס אַהֲרָנָה פּוֹן אַפְּינְגָּר

אויפן וואגשאָל, אַבִּיסֶּל מַעֲרֵץ צַי וְוַיְינִיקָּעֶר אַ טְּרָאָפֶן
אַ נִיט דָּעַרְמָאָסְטָנָס פֿוֹן בְּלָעָכְ...
שְׁדִירִיט עָרָה, דָּעָר בְּחָוָר:

סְטִיטִיכְש, אַ בְּפִירְוּשָׂעָר פְּסָוק, אָוּן אַיסְטוֹרָה, אָוּן בִּיתְ-דִּין שֶׁל מַעְלָה?
טֻעַנְהַ'ת מַעַן אִין מִיט — סְהָעָלָפֶט נִיט, כָּאָטָש שְׂרִי חִידְקוּם!
וַיְיל נִיט הָעָרָן אָוּן גַּעֲדָקָעָנָעָן: «פְּאַלְשִׁיקִיט, רְמָאוֹת אָוּן דִּין!»
מַקְעָן נִיט פְּאָר אִים אָוּן דִּין אַוְגָנוֹן טָאוֹן מַסְחָר. טְרָעָפֶט זִיךְ אַמְּאָל וּוֹעֵן
אַ גּוֹי בְּרַעְנָגֶט עַפְעָס צַו טְרָאָגָן פֿוֹן הַפְּקָרָה, וּוֹאָוּסְ/שְׁטָעָקָט אַ פְּאַרְדִּינְסְטָל —
בְּאַדְאָרָף מַעַן פְּאָר אִים זִיךְ אַוְסְהָלָטָן, זִיךְ אַוְסְהָלָטָן,
אַגְּנִיט — אִין מַעַן חִוְתָּה נִיט יְכָבָר, וּוּ פְּאָרָן אַוְרִיאָזְנִיק.

פּוֹרִים אִיז בַּי אַונְדוֹן אַיְנְגָעַשְׁטָאָנָעָן אַ מְשָׁולָח פֿוֹן אַרְצִ-יְשָׁרָאֵל
אַ רְוִיְטָעָר יְיד מִיט אַ בָּאָרְד מִיט אַ לְּאָנְגָעָר, אַ פִּינְעָ אַסְאָבָע,
אַ בָּעַל-צָוְרָה אָוּן בּוֹיְך, אָוּן דָּאָס מוֹיל הַאָט גַּשְׁאָטָן מִיט פָּעָרָל.
בָּאָלְד נָאָך דָּעָר סְעוֹדָה הַאָבָּן דִּין זִיךְ גַּעַנְומָעָן אַרוּסְרוֹקָן
דָּעָר אַהֲרָן, דָּעָר אַהֲרָן, דָּעָר אִיז אַיְן דָּרִימָל אַרְיִינְגְּפָאָלָן,
אָוּן יְעָנָעָר, פְּאַרְמָאָטָעָרָט פֿוֹן טָאג אַרְבָּעָט, שְׁלָאָפָּן גַּעַזְגָּעָן.
מִיר בַּיְדָע זִינְעָן פְּאַרְבְּלִיבָּן מִיטָּן מְשָׁולָח; עַד הַאָט דָּעַרְצִיְּלָט אַונְדוֹן
גְּסִים וּנְפְּלוּאָות פֿוֹן דִּי הַלְּיִקָּעָ קְבָּרִים פֿוֹן דִּי אַבּוֹת,
וּוּי יְידָן קְוָמָעָן זִיךְ אַוְיסְטוּיְינָעָן בַּי דִּי שְׁטִינְגָּר פֿוֹן «כּוֹתְלַ-מְעָרְבִּי»,
אָוּן בַּי מַאְמָע רְחָלָס קְבָּר, דִּי הַדְּלָקָה אַוְיפָּ שְׁמַעְזָן-בְּזִיּוֹחָאִיס קְבָּר,
גְּסִים אָוּן וּוּאָנְדָעָר שְׁבוֹאָנְדָעָר! זָאת נִיט גַּעֲקָעָנָט זִיךְ אַנְהָעָרָן ...
וּוּלְוּעָלָעָ זִיכְטָ בַּי מִין זִיְיט, זִיְינָעָ אַוְיִגְן גְּלִיעָן וּוּי קוֹילָן,
הַעֲגָגָן וּוּי אִיזָן אַן מַאְגָנָעָט אַוְיפָּן מְשָׁולָחָס לִיפָּן,
מַמְשָׁ עַד שְׁלִינָגֶט אַיְטָלָעָ וּוּאָרט. בֵּין שְׁפָעָט אָין דָּעָר נָאָכָט זִיךְ פְּאַרְזְוּסָן,
נִיט גַּעֲקָעָנָט גָּאָר זִיךְ שְׁיִידָן.

אַיְיךְ מַאְרָגָן אַינְדָּעָרְפִּי,

וּוֹעֵן דָּעָר מְשָׁולָח אַיְז אַפְּגָעָפָאָרָן — אִיז בְּלוֹזָן אַיְן וּוּלְוּעָלָעָ
בֵּין גַּעֲקָומָעָן מִיט אִים זִיךְ גַּעַזְגָּעָן. מִיר הַאָבָּן גַּעַרְעָכָנָט,

געוויס איז דאס יינגל פאָרנוּמען אַצְינֵד מיט די חיות אוֹן עופות,
מיר זוַיִיסֶן דֿאָך זַיְגַע מנהגים אוֹן דֶּרכִים — נוֹ, פֶּטוֹר.
מִגְיָאַת עַזְמַתְיַק — נִיטָא אִים, דֿא וּוּרְדוֹן מִיר גָּאָר שְׁוִין מְבוֹלְבָל,
געוּכְטַן, אַינְגַעֲקָעָרֶט — נִיטָא, אַיִן אַרְיִין וּוּאַסְעָר,
הַעֲלָאָפֶט בַּיְדֵי שְׁכָנִים — נִיטָא אִים. עַרְשַׁת שְׁפָעַט שְׁוִין אַיִן אַוְונַט
הַאָט אַגְוַי אַבָּאָקָאנְטָעָר גַּעֲבָרָאָכְט אִים צַוְּ פִּירָן,
אַדְוָרְקָעָנְט אִים, גַּעֲבָרָאָכְט אִים אַהֲיָם. אַיִן דֿעָר וּלְבִיקָעָר נַאֲכָט נַאֲך
הַאָט סִינְגָל גַּעֲבָרָעָנְט וּוּי אַן אַוְיָוֹן, גַּעֲלָאָגְט זִיךְן אַוְיפְּהָעָד
אוֹף וּוַיְתִיכְן שְׁטָאָרָקָעָן אַין בְּרוֹסֶט, אַיִן דֿי זַיְיטָן, גַּעֲפָלָקָעָרֶט
גַּאנְצָע דֿרְיִי טָעַג אַיִן גַּעֲשָׁתָאָרְבָן.

דַּעְרָנָאָך עַרְשַׁת דַּעְרוֹאָסֶט זִיךְן,
אוֹ וּלְלוֹעָלָעָה הַאָט בָּאַשְׁלָאָסֶן — נִיטַּמְעַר אַיִן נִיטַּוּיְקָעָר —
זִיךְן לְאַוְן קִיְּוֹן אַרְצַ-יִשְׂרָאֵל. הַאָט אַפְגָעָוָאָרֶט דֻּעַם מְשׁוֹלָחָה
אוֹן יַעֲנָעָם הַאָט זִיךְן פָּאָרְגָּלוּסֶט צַוְּ טְרִיבְּנָן אַבְּיָסָל קַאְתָּאָוּסָה,
אִים מִיטְגָעָנוּמָעָן אַשְׁטִיקָל וּוּגָם, דַּעְרָנָאָך אִים אַרְאָפְגָעָלָזָן.
נַאֲר וּלְלוֹעָלָעָה, פָּאָרָעָשָׁנָה, הַאָט בָּאַשְׁלָאָסֶן צְוּפָס גִּינְן —
געַגְגָעָן אַיִן שְׁנִי אַיִן קָעָלָט, בֵּין סִהְאָט אִים גַּעֲטָרָאָפָן דֿעָר פּוֹיעָר
אוֹן צְוִירִיק אַהֲיָם אִים גַּעֲבָרָאָכְט.

אוֹן כָּאַטְשַׁ מִיר אַלְעַ האָבָן
גַּעְוָאָסֶט זַיְנָעָ דֶּרֶכִים פָּוֹן אַמְלָמָד, אַתְּמָ, אַבְּעָר אַנְשָׁמָה-יִתְרָה,
דַּאָס האָבָן מִיר גַּעַזְעָן בְּחוֹשָׁן, אַיִן עָר אַיִן שְׁטוּב גַּעַזְעָן.
אַיְנָעָר נִיט פָּוֹן דֿעָר וּוּלָט — וּוֹאָרִימְקִיטָה, הָאָרֶץ אַיִן נִשְׁמָה.
דַּאָס אַלְץ אַיִן מִיט זִיךְן טְוִיטָט צַוְּגָעָנוּמָעָן גַּעַוָאָרָן, אוַיְסָגָעַלְיִידִיקָט
אַיִן סִהְוָזָן פָּוֹן זִיךְן רִיְנְקִיטָה. הָאָבָן אַיִך גַּעֲטָרָאָכְט מִיךְן,
אַזְוִי וּוּמִיעָט נִיט קִיְּוֹן מְעַנְטָשָׁן, כִּיוּעַל גָּאָר גִּינְן בָּאַזְוֹכוֹן
מִין יַינְגָל, מִין וּלְלוֹעָלָעָה שְׁוֹתָה ... עָר בְּעַנְקָט מְנִיחָתָם נַאֲך זִיךְן טָאָטָן.
פָּאָרְבִּיגְגָעָן זַיְעָר בִּיתְהַקְּבָרוֹת — כִּיְעַ סִיאָז אַינְגָאנְצָן

שאול טשערניכאָווסקי

פֿאָרְפֿלָאַכְטָן אֵין גְּרִינְס אֹן אֵין בְּלוּמָעַן, מִיט וּוּרְבָּעָס אַיְבָּעֶר דֵּי בְּעַרְגָּלָאָךְ
אֵין אַרְיִין אֵין מִיר אֵין רָוחַ-שְׁטוֹת: זֹוי וּוּאַלְט גְּעוּזָעַן, רֵי מְשָׁה,
כִּיאַל בְּלוּמָעַן לְעָגָן אֹוי זַיְן קְבָּר, עָרַחַט זַיְן לִיב גַּעַהָאָט.

הָאָט רֵי שְׁמָחָה זַיְךְ אֲפְגַּעַזְיִיפְצַט אֹן גַּעֲבָלִיבָן אַנְטְּשָׁוִיגָן,
אוּרְךְ דָּעַר «גַּעֲבָרָאַטְעַנְּעָר» זִיכְּצָט אֹן שְׁוַיְגַּט . . . — «הָוִיְב זַיְךְ אַוִּיתְ, בְּרוֹדְעָר,
«אֹן גַּי אֵין «כָּאַלְדָּקָע» צְרוּיק — הָאָט יוֹכִים גַּעֲפְסָקָנְט, —
«מְחַמַּת דָּעַר שְׁרִיבָעַר קָעַן אַנְקָוּמָעַן, אֹן סְאיַן נִיט אַנְגָּעָנוּמָעַן
«אֹן אַרְעָסְטָאָנְט זַאל זַיְצָן אֵין דְּרוּיסָן — פֿאָרְמָאָךְ נָאָר דֵי טִיר הַינְּטָעָר זַיְךְ».

אֵ פְּלָאַקְעָרְדִּיקָע תְּמוּזָזָוָן אֵינוֹ גַּעֲשָׁטָאָנָעָנוּ אֵין הַיְמָל
מִיט פְּיִיעָר גַּעֲפְלִיכְצָט, גַּעֲשְׁטָרָאָלָט, גַּעֲפִינְקָלָט אֹן גַּעַשְׁיְמָעָרט.

דער צבעראָכענער לעפֿל

... און זיינט מעגלען, אוֹ ס'האט דאן זיך פִּיעַרְדִּיק גַּזְעָגָנט
 אַ בִּירְגִּיבִּיקָעַ זוֹן פָּוֹן מַעֲרְבִּיהִימָּל מִיטּ גְּרוּוּסִיס לִיבְשָׁאָפֶת;
 זיך אַנְגָּעָה אַנְגָּעָן מִיטּ אִיר לְעַצְמָן קֹשֶׁ פָּוֹן גָּאלְדִּ פָּוֹן גּוֹסְטִין;
 אוֹיףּ פְּרִישָׁע וְלְבָעָרָנוּ בְּעָרִיאָוָס מִיטּ צַעֲגִינְטָעַ צְוִיְּגָן;
 גַּעַזְנְדָן פּוֹנְקָעַן טַאנְצָנְדִּיקָעַ אַין דֵּי קַעְפָּ פָּוֹן דֵּי צִיפְּרָעָסָן,
 אוֹיףּ צְוִיְּשָׁעָדִיקָעַ חַתְּנוֹתָ פָּוֹן יְוָגָעַ שְׂוָאַלְבִּינְ-מְחַנּוֹת,
 צְוִרְיקָעַקְומָעָנָעַ פָּוֹן וַיְיִתְעַ לעַנְדָעָרָ; גָּאלְדִּ אַין טִיךְ גַּעַשְׁמָלָצָן,
 קָאַלְרִי גַּעַגְעָבָן אוֹיףּ דֵּי שְׁוֹפָן פָּוֹן דֵּי פִּישָׁ אַין וּאָסָעָר,
 מִיטּ פְּלָאַם דֵּי וּאַלְקָנְדָלָעַ אַין הִימְלָבָלוּ פְּאַרְטְּרוֹןְקָעַן.

און זיינט מעגלען, אוֹ פּוֹנְקָטָ דַעַלְתָּ, פָּאַרְן זיך צְעַשְׁיָידָן,
 הָאָטּ זַי דַעַרְמָאָגָט זיך אַן וַיְיִתְעַן דָּאָרָףּ, פְּאַרְוּאַרְפָּן וּוַיְנָקָלָן;
 אַ גַּעַרְטָנְדָלָל פָּוֹן צְוִיְּדִידְרִי בִּיטְעָן אַיְבָּעָרָ וְעַלְכָּעַ סְשַׁאַטְעָנָעָן,
 פִּירּ טְרוּרִיְּקָעַ אַקְאַצְיָעַס, פְּאַרְגָּעָסְעָנָעַ פָּוֹן צִיְּטָ אַון עַנְדָעָרָגָן,
 דָאָרָטּ לְעָבָן זַי דָאָס לְעָבָן פָּוֹן אַ דָוָרָ וּוָאָס אַיְזָ פְּאַרְגָּאָגָעָן
 מִיטּ זַיְנָעַ לִיְדָן אַון חַלְמוֹתָה, הַיְתָן אָפּ דֵי אַלְטָעַ מְסֻרוֹתָה,
 דֵי בְּלוּמָעַן וּוָאָס דֵי בָּאָבָעָס הַאֲכָנוּ נָאָךְ פְּאַרְפָּלָאָגָטָ דָאָרָטּ:
 דָעָרּ פְּלָאַקְעָרְדִּיקָעַ מַאְחָן אַון גַּעַלְעָרָ דּוֹפְּטִיקָעַרְ דִּיאָנָטוֹס.
 דָאָס "קִינְגִּס בְּעַרְדָּלָ" פְּרָאַכְטִיךְ אַין דֵי פְּוּרְפּוּרְ-בְּלִיטָן,
 אַון דֵי "פְּרִימְאָרְגְּ-גָלָאָרִי" וְעַלְכָּעַ פְּלָעָכָט זַיך אוֹיףּ דֵי פְּלִוִּיטָן;

די דאָרְזַּקְסְּטוּסְטָעָס הַעֲגָעָן אוִיס זַיִעַרְעַס בַּעֲכָרְלָעַס,
די צַאָרְטַּע לְבָנָה-בַּעֲכָרְלָעַס אָוֹן הַיאָצִינְטוּ-בַּעֲכָרְלָעַס.
די פְּלָעַכְתָּן פֿוֹן פִּינְבָּלְעַטְעַדְדִּיקָּן בָּאָב אָוֹן די "צִיגִינְעָרְדִּיקְלִידְלָעַס".
די "שְׁלָאָנְקָעַ מֶלֶכָּה" אָוִיס גַּעַצְיָרַט מִיטַּבְּנָתָא אָוִירִינְגָּעָן
אוֹן סָאמְעַט-בְּלָם מִיטַּבְּנָתָא גַּעַדְיכְּטָע שְׂרִיְעַנְדִּיקָּעַ פָּאָרְבָּן.

אוֹן זַיִעַר מַעְגָּלָעַס, אוֹ גַּעַוְוִיתָא אָטַּדְאָן אַפְּרִילְבְּגְ-זַיִינְגְּטָל
אַיְן וּוּיִיטָן בְּרִיטִין סְטָעָפַס אָוֹן סְ'הָאָטַס אַבְּרִיטְגְּבִּיךְעַזְוֹן גַּעַלוֹוִיכְטָן...
סְ'אֵיזָוּ זַיִעַר מַעְגָּלָעַס ! אַבְּעָר דָּעְרָנָאָק וּזְיַי אָטַס דָּרְכָּגָעָלְעַטְעָרָט
די דָּעְרָנָעָר שְׁטָעַכְיָקָעַ פֿוֹן פָּלוֹיטָס, זִיךְ אָפְּגָעַשְׁיָדָט פֿוֹן טְרוּמָעָ-הַוִּיףָ,
זִיךְ אָוִיפְּגָעַהוּבִּין אַוִּיפָּעַ דָּעַר הַוִּיכָּעָר דִּיקָּעָר וּוְאנְטָס פֿוֹן מוּיָעָר,
אָרִינְגְּעַדְרָוָנְגָּעָן דָּוָרָךְ די גְּרָאָטָעָס — אַיְן זְיַי גַּעַוְוָאָרָן
מִיד אָוֹן אָפְּגָעַשְׁוָאָכָטָס, אַגְּלָעָר אָוּמְעַטְיָקָעָר פָּלָעַק.
די גְּרָאָבָע שְׁוּוּעָרָעָ גְּרָאָטָעָס פָּאָרְטָוּנְקָלָעָן אָוֹן פָּאָרְשָׁלִינְגָּעָן
דָּי שְׁטָרָאָלָן די פָּאָרְגְּנְבָּעָטָעָ, וּוָאָס דָּרְאָפָּן אַוִּיפָּעַ דָּעַר וּוְאנְטָס זִיךְ.
אַ שָּׁאָטָן טִילְטָזְיָיךְ זִיךְ אָוִיס אָוֹן סְ'וּוֹרָן טָאָפְּלָטָעָר די גְּרָאָטָעָס
די גְּרָאָטָעָ אַוִּיפָּעָן פָּעַנְצָטָעָר אָוֹן אַוִּיפָּעַ דָּעַר וּוְאנְטָס די צְוּוּיָּטָעָ,
וּוָאָס שְׁלִיסָּן אַיְן די אַכְּזָן מַעְנְטָשְׁלָעָכָעָ נְפָשָׁוֹת
וּוָאָס זִיכְן אַיִינְגְּעַשְׁפָּאָרָט אַיְן «נִיעַם פָּאָלָאָץ». סְנֻעַט אַוְנוֹתָן,
אַנְטָשָׁוִוָּגָן אַיְן גַּזְאָנָגָן, פָּאָרְשָׁטוּמָט אַיְן יַעֲדָעָר אַיְן זִיךְ וּוַיְנָקָל,
אָוֹן יַעֲדָעָר אַיְנָעָרָ מִיטַּזְוָן אַנְגָּעוֹזִיְּטִיקָּט הָאָרֶץ אַיְן פָּלָאָגָן.
פָּאָרְגְּלוּוּעָרָט אַיְן די לִיְּדָ וּזְיַי די הַעֲרָצָעָר זַיִעַרְעַ,
אָוֹן סְ'וָאָגָט די זָוָן נִיטָּזְיַי דָּעְרָוָאָרָעָמָעָן, דָּעְרָפְּרִיעָן.
סְ'גִּיאַת אָוִיס דָּעַר פָּלָעָק פֿוֹן לִיכְתָּ —

אַיְן אַרְעַסְטָאָגָן :

אוּוּקָע אַיְן נָאָד אַטָּאָג, פָּאָרְגָּאָנְגָּעָן.
בְּרִידָעָר, וּוָאָס וּוָעָט מָאָרָגָן זִיךְ בַּיְמָם טִילְלָן די בָּאָלָאָנְדָע ?⁽¹⁾

(1) אַוִּיפָּעַ אַרְעַסְטָאָגָן-לְשׁוֹן : זַוְּפָ.

ס' איז איצט די רעכטע צייט דעם לעפל צו פאַרְיךְטֶן :
ニיטאָ דער "מענט" ⁽²⁾ איז קאָרידאָר און די "מאַסָּאַלְקָעַס" ⁽³⁾ אויף דער וואָך.

צוויטער אַרְעַסְטָאנְט :

מ'זאָרָף אַרְיִינְקָוּן אֵין "וּאָלְפָ" ⁽⁴⁾ מ'זאל באַהֲרִיט ווּעָרְן פֿוֹן אַ "סָוכָעָד" ⁽⁵⁾ דער "רוֹחַ" ⁽⁶⁾ פְּלִיט אָרוּם אֵין שְׁנָאָפָט אֵין דִּיעַט מִיט דָעַר נָאָז, אַ מְוֹרָא!

וְאֵוֹ אֵין עַרְגָּעַץ דָּאָס טִינְט ?

ערַשְׁטָעַר אַרְעַסְטָאנְט :

אט שטייטס עס דאָ אַין פְּלָעַשְׁל,

מייט אַ לְּאַטְּינִינִישׁ נְאַמְּעַן אַוְיָפָן פְּלָעַשְׁל. לְעַבָּן זָאָל
די ווּיסְנָאָפָט פֿוֹן מְעַדְּצִין אֵין זָאָל אַיר זְכוֹת אָונְדוּ בַּיִשְׁטִיִּין.

דאַקְטָאָר, וְוי רְופָט מַעַן די דְּרָפָאָה ?

דרִיטָעַר אַרְעַסְטָאנְט :

קָאַלְיָוָם הַיְּפָעָרָמָאָנְגָּאָנִי.

ערַשְׁטָעַר אַרְעַסְטָאנְט :

זָאָל וְוי רְעוֹן אֵין אַיר רֹו ! אַבְּעָר וּוָס וּוּעַט מַעַן טָאָן מְאַרְגָּן ?
גִּיט מִיר אַ "שְׁוֹחַט" ⁽⁷⁾ אֵין פָּאָדִים, כִּיוּעַל דָעַם לעַפְלָ פְּאַרְיךְטֶן.

אַן אַנְדָּעַר אַרְעַסְטָאנְט :

סִילִין, מַיְּנַן לִיְּטָעַר, וְאוֹו בִּיסְטו ? לִיְּטָעַר, קָוָם נָאָר אַהֲרָצָו !

אוֹן סְיֻוּנְדָן זִיךְּ אַלְעַמְעָנָס אַוְיָגָן אוֹיתָ סִילִינִיס פִּינִיּוֹן.

טוּט זִיךְּ אַ הוּבָּיְמִיט אַ שְׁמַיְיכָל אַ לִיְּכָטָס אוֹיפָה די לִיְּפָן
שְׁטָעַלְט אוֹיסָס זִין מְעַכְּטִיקָע בְּרוֹסְט, גְּלִיכְט אוֹיסָס די בְּרִיטְטָעָ פְּלִיכְצָעָס.
שְׁפָאָגָט מְילִיטָעָרִישׁ, וְוי עַד וּאָלָט נָאָר וּוָס פְּלָעַזְוָנוּ גַּעַנוּמוּן —
שְׁטָעַלְט זִיךְּ בִּי וּוָאנְטָ פֿוֹן דָעַם אוֹיְוָן אֵין וּוּאָרְט אוֹיפָה זִין חָבָר.

(2) זְעַנְעָר.

(3) וּעַכְטָעָה.

(4) לְעַכְל אֵין טִיר.

(5) רְעַוּזְוִיעָ.

(6) נְצָטְשָׁלָנִיךְ.

(7) מְעַסְעָר.

שפֿרינְגֶט צו דער קלענטער פּוֹן גאנצער חַבְרִיה, דער בלַאנְדֶעְרַס. ס. ס." מיט די לַיכְטִיקָע אַוְיגָן אָוּן סְקִילִיבֶּט זיך אַרוּם זוי דער עולם. קלעטערט אַרוּיף אוּיף די שטָארְקָע עַפְעַס-גַּעֲבוּגָעָן פְּלִיצָעַס. שטִיטִיט מיט די הענט אָוּן די פִּס אַוְיסְגַּעְצִיְּגָן, די לַינְקָע האָנט האָלֶט זיך אָז ווַינְקָל פּוֹן ווָאנְט אָוּן די רַעֲכָתָה האָנט עַפְנָט דָּאָס טִירֵל פּוֹן קוּימָעָן, ווֹאוּ סְלִיגְט דָּאָס פָּאָרְבָּאָטָן באַהָאָלְטָן: אַ מַעַסְעָר אָוּן טַאָבָאָק אָוּן פְּעַדְעַר — די אַוְצָרוֹת פּוֹן "פָּאָלָאָץ". האָט עַר, דער קְלִינְעָר "עַס-עַסְנִיק" דָּאָס מַעַסְעָר דָּאָבְיוּוּט, די בְּלִיקָּן פּוֹן גאנצער חַבְרִיה באַגְּלִילִיטָן אִים לַעֲכָלָעַ. דער גַּבָּאי סְעִמְיאָן האָט גַּעֲנוּמָעָן דָּאָס מַעַסְעָר, גַּעֲנַעַצְט זיך, אָוּן ס'הָאָט זיך דער עַולְם צְעַשְׁטָעלְטָן אַרוּם אִים אָז דָּעַלְדָּה. אָט ווי ער האָט עַס גַּעַטָּן: גַּעַמְאָכְטָה האָט עַר צְוּוֵי צִילְּן לַעֲכָלָעַ, קְלִינְטְּשִׁינְקָעַ לַעֲכָלָעַ אַין בַּיַּדְעַ צְעַבְּאָכְעָנָעַ הַעֲלָפְּטָן אָוּן ס'הָאָבָּוּן די צִילְּן גַּעֲשְׁטִימָט גַּעֲנוּי אַיִּינָס קָעָגָן אַנְדָּעָרָן. לַעַגְטָה צו דָּעַם שְׁפִּיצָּה פּוֹנָגָם מַעַסְעָר, קִיְּקָלְט אִים צְוּוֵישָׁן די פְּינְגָעָר גַּעַלְאָסָן אָוּן פָּאָרוֹזִיכְטִיק בַּיּוֹקָל דָּעַר שְׁפִּיצָּה פּוֹנָגָם מַעַסְעָר עַגְבָּעָרט דָּאָס הַאלָּז דָּוֹרָך, באַוְיָזָט זיך פּוֹן צְוּוֵיטָעָר זִיטָט לַעֲפָלָה. צִיט דָּוֹרָך אַ פָּאָדִים בַּיִּים זּוּמָּים פּוֹן די צְוּוֵי צִילְּן לַעֲכָלָעַ, צִיט בַּיַּדְעַ בַּרְעָגָן פּוֹן פָּאָדִים אַדוֹרָך, קְרִיְּצָת זִי אַיְבָּעָר, פִּירָט וּוַיְיָטָעָר זִי דָּוֹרָך די לַעֲכָלָעַ, אַזְוִי בֵּין צָום לַעֲצָטָן, צִיט זִי צְוּנוּיָּה אָוּן פָּאָרְבִּינְדָּט בַּיַּדְעַ הַעֲלָפְּטָן פּוֹן לַעֲפָלָה.

אַיְן אַרְעָסְטָאָגָן:

שִׁין אַיְזָן אָן אַרְבָּעַת ווֹאָס קוּמָט מִיט אַחֲרִישָׁן שְׁמוּעָס — פָּאָרְלִירְט זִי דָעַן עַפְעַס דָעַרְפָּוּן ווֹאָס מִיר זִיכְּן אַיְזָן תְּפִיסָה? וּוּעָר האָט דָעַרְטָאָכָט זיך די תְּפִיסָה די עַרְשָׁטָע צוֹ מַאְכָן? אָוּן דָא אַיְזָן גַּעַוּאָרָן אַ מִינְגָּס פָּאָרְשִׁידָנָהִיט: דָעַר זַאֲגָט אָזָוִי, דָעַר צְוּוֵיטָעָר זַאֲגָט אַנְדָעָרָש: "גַּעַוּעַן אַיְזָן אַמְּלָך" — "אַ דּוֹכָס" — בֵּין עַמִּיךְ האָט אַנְגָּעוּהוּיָּבָן: גַּעַוּעַן אַיְזָן אַ קִּינְד אָוּן אַ פָּלָאָטָעָרָל,

בידע געוען זינגען פריי אין דעם זוניקון קארנפעלד ; ס'קינד האט געקליבן די זאנגען, אין הויפנס אין פולע געקליבן, קליבט, ואראפט אועעך און קליבט ווידער — ביוז ס'האט אים דערעסן, נאכדעם האט ער א שטיך צייט זיך פארשפליט מיט די קארנבלומען, בלוייע און פראקטיקע בלומען — אויך דאס האט אים שפטער דערעסן.

דערזעט ער א פלאטערל : שענער איז עס פון די זאנגען, און פינער קאלירט פון דער אָרנוּבָּלֶם — לוייט ער עס באפַן ; יאגט עס דאס יינגל און ס'פְּלָאַטְּעָרֶל זוכט צו אַנְטְּלוּפָּן, ביוז עס פְּאַרְפְּלִיט אָן לאָך פון אָשְׁטָאמָן אָצְפּוּלִיטן, און דאָ האט דאס יינגל געכָאָפֶט מיט אָ בלְאָט אָן פְּאַרְדְּעָקָט עָס. וויל ער דאס פְּלָאַטְּעָרֶל אַנְקָוֹן — געמט ער די בְּלָאָט אָרְנוּטָעָר, פְּאַרְלִיבָּט זיך אָזְוֵי, אוֹ ער קָעָן זיך מיט אָזְשָׁ נִיט שִׁידָּן, געווֹאָכָט אִיבָּעָר אִים ביוז אוּוִיגָּעוּהָוִיכָּט האט עָס וַיַּן אָטָעָמ — האבן די גְּרוּיסָע גְּזֹועָן דאס אָן ס'אַיז זַי גַּעֲפָעָלָן גְּזֹועָרָן.

צְוַיִּיטָעָר אַרְעָסָטָאָנָט :

דער וועלטס ערְשָׁטָעָה תְּפִיסָה אִיז קִינְמָאָל גַּעֲבוּיט נִיט גְּזֹועָרָן : נִיעָרֶת, באַשָּׁאָפָן דָּרְכָן וּוְאָרט. ווּן גָּאת האט באַשָּׁאָפָן, דעם הימל אָן ערְד — אִיז די תְּפִיסָה די גְּרוּיסָע גְּזֹועָרָן. די וועלט אָן אִיר פּוֹלְקִיָּט — אָנוּיוּעָרָן — אִיז דער נִאמְעָן פון תְּפִיסָה, אָ הוּא אָ גַעֲרָאָמָס — אָן אִיז עָגָה, אָ רַחֲבָות — דָעַרְוָאָרָגָן צו וּוּרָן, אָן אַלְעָ גַעֲבוּרָעָנָע זִינְגָעָן אִין קִיְּטָן פון אִיז אָן קוּפָּעָר : אִין יָאָך פון טְרָאָדִיצָאָס אָן שְׁטָרִיק פון פְּאַרְגָּעָסָעָנָע דָרוֹת אִין שְׁטָרָעָנָגָע גְּזֹועָצָן פון וּוּרָן אָן שָׁאָפָן פון גָּאָרְנִישָׂט, פון נֻעְפָּלָעָן פון "ברָאָשִׁית" בַּיּוֹם שְׁוּעָל פון פְּאַרְלָעָנְדוּגָן אָן לְעָבָן, הִיטָּן די גּוֹרָה פון מָאָגָן וּוּאָס מָאָנָט אָן פון פְּרִיהָ-וּרְבִּיהָ. פְּאַרְשְׁפָּאָרָט אִין דער תְּפִיסָה — פְּאַטְּעָנֶץ — קְרָעָנְקָלָעָר — צְעֻוּיִיטִיקָט, גַעֲשְׁמִידָט צָוָם סְקָעַלְעָט אָן אָדָעָרָן, חַכְמָה — אִין דִינְסָט פון די חַוּשִׁים, מָוָת אָן גַעְרָוָן אִין פְּעַנְטָעָס פון הַיּוֹם, קָעָלָט אָן באַשְׁפִּיזְוָנָג.

שאול טשערניכאָוּסִי

„שיינקייט” — איז קנעכט פון דער צייט, דאסע און קלימאָט.
„פריער ווילן” צאָפלט זיך איזן די געцен פון „אורזאָך און רעווולטאָט”,
„אמַת” איזן די קיינן פון קלֶאסָן און פרָאָדְוקָצְיָע-פָּאָרְמָעָן.
אונ גלויבּן שלעפּט זיך נאָך לויט דער אַנטוֹויְקָלָונג פון פָּאָלְקָעָר.
די ערשותה תפיסה אויף דער וועטלט איז ניט געבוּט גּעוּוואָן,
נייערט — באַשָּׁאָפּן דָּרְכוּן ווּאוֹרט.

דריטער אַרְעָסָטָאנְט :

וּאוֹיל אַיז דָּעַם אוֹיעָר

וּאָס אַיז זָכָה אָזָא מֵין טִיפּוֹן עֲנֵינָן צָו פָּאָרְגָּעָעָן.
פָּאָרְדִּיכְט אַיז דָּעַר לְעַפְּלָל ! אָן אִיצְט זָאָלָן רַיְדָן מְבִינִים.
וּאָסָעָר גַּעֲגָסָן אַיז לְעַפְּלָל — אָן סְרִינְטָן נִיט אַרְוָנָטָעָר קִין טְרָאָפּן.

פְּנִימָעַד האָבָן גַּעֲלוּיכְטָן צֻשְׁמִיכְלָט, פָּאָרְגָּאָפּט פון דער אַרְבָּעָט.
שְׂטִילְעַ גַּעֲזָעָסָן אָן שְׂטִילְעַ האָט די מוּינָר אַרוּם זִיִּי פָּאָרְשָׁלָאָסָן.
שְׂטִיעָן אָנוּ הָעָרָן זִיך צָו צָום גַּעֲזָאָגָן פון דָעַם אוּבְּעָרְשָׁוּן גָּאָרָן :
„שְׂטִיטִיט אוֹיפּ, לְאִמְרָא אָפּוֹזָאָגָן זִיך פון דָעַר וּוּעָלָט פון דָעַר אַלְטָעָר,
אונ אִיר שְׂטוּבָּה פון אָונְדוּעָרָעָ פִּס אָפְּטְרִיְיסְלָעָן ...”

מעלייטאָפָּאָל, 1907, אָן טְוָרְמָע אָן אוֹיפּ דָעַר פְּרִיִּי.

קריעת יסוד

געחאָט האָט דער טאָטַע זײַן דֶּרֶךְ אַיִּפְצָוְנָעָמָעָן פֶּשֶׁחָ :
 ערְבִּיְּפֶשֶׁח אַינְדָּעְרְפֶּרֶי אַפְּגָעְ/פֶּטֶרֶיט אלְעַ גַּעֲשְׁפָעַטָּן,
 זַיְּקַעְעַסְקִיט מִיט בְּעוֹרְדְּחָמֵץ אוּיפְּ וַיִּסְנְקַע שְׁפָעְנְדָלְעַד,
 גַּעַשְׁפָּאַלְטָן פָּוּן סָאַסְנִיקָּן בְּרַעַטָּל, מִיט נִיעַם הַילְצָעָרְגָּעָם לְעַפְּלַע
 אַיְּן שְׁמַאְטַע אַיְּן וַיִּסְעַר פַּאֲרְבּוֹנְדָן, פַּאֲרְטִיק מִיט דָּעַר מְצֻוָּה —
 גַּעַגְּאַנְגָּעָן, אַוְיסְגַּעְקְּלִיבָּן אָז עַמְּרָא, אַ שְׁטְּרִיךְ אַנְגַּעַבְוּנְדָן,
 דָּעַם עַמְּרָא אַיְּן בְּרוֹנוּם אַרְאַפְּגָעְלָאָזָטָן, אַרְוִיסְגַּעְצָיוָגָן
 קָאַלְטַז וַאֲסָעָר, אוּיפְּ דָּעַר טְרוֹקָעְנָעָר עַרְד דָּאָס גַּעַגָּאָס.
 צְוַעַרְשָׁתְזָאָפְטַז דִּי עַרְד אַיְּן דָּאָס וַאֲסָעָר, פַּאֲרְשְׁלָגְנָגָט דָּאָס,
 דָּעַרְנָאָךְ, נַאֲכָן שְׁטִילָן אִיר דָּוְרְשָׁתָן, הַעֲרָטַז זַי אוּיפְּ צַוְּ פַּאֲרְנָעָמָעָן —
 פְּלָעַגְטַז וּוֹעֲדוֹן אַ גְּרוֹיְסָעַ לְזֹועַשְׁ פָּוּן כְּמָה וּכְמָה אַיְּלוֹן.
 אַיְּזַעְדַּע טָאַטְעַ גַּעַגְּאַנְגָּעָן אַיְּן הוֹיְזַזְזַיְזַ אַגְּטָאָן זַיְזַ פְּעַלְצָלְזָל :
 אַ גְּרוֹיְסָעַ אָזְזַ אַ בְּרִיְּתָס אָזְזַ אַ וּוֹאַרְעָמָס פָּוּן שְׁאַפְּעַנְעַ פְּעַלְכְּלָעַד,
 אַזְזַ גְּרִין, טְוָנְקְלָגְרִין, גַּעַמְאַכְטַז פָּוּן אַ מִיסְטָעַר אַ גַּאֲרָבָעַס.
 דָּאָס פְּעַלְצַז וּוַיְקָלְטַז אַיְּין אִים אַיְּגָאנָצָן, טְאַפְּלָטַז פַּאֲרְלִיְּגַט אַיְּפָן הָאָרָצָן,
 בֵּינוֹ אַונְטָעַר דִּי פְּאַכְוּעַס, פָּאַלְטַז אַיְּבָרָעַן בּוֹיךְ בֵּינוֹ דִּי קְנִיעָן.
 דָּעַרְ קָאַלְגָּעָר — מְהֻודְרְ/דִּיק, אַיְּבָרְ דִּי בְּרִיְּתָעַ פְּלִיצְעָס,
 פָּאַלְטַז אַיְּבָרְן הַאָלְבָן רְקוּן, וּוֹעַן אַיִּפְגָּעְשְׁטָעַלְט — אַיְּבָרְן קָאָפְ אִים —
 אַ קָּאַלְגָּעָר פָּוּן שְׂוֹאַרְצָעַ צִיגְנָהָאָר מִיט לְאַבְגָּעַ גַּעַדְיכְּטָעַ לְאָקָן.
 דָּעַרְ זַוִּים פּוֹנָגָעָם פְּעַלְצַז אַיְּזַ אַבְשָׁלָאָגָן מִיט פּוֹטָעָר, דִּי אַרְבָּל —
 מִיט וּוְאַלְעָנָעַ פְּרַעַנְדוֹ בְּאַצְּירָט, פְּרַעַנְדוֹ — נַאֲרַ אוּיפְּ וּוְאַנְדָּעָר !

גענומען דעם לאגנון גארטל, פון קעמלהאר געשפונען,
און אלע קאילרין פון הימל וואס געפינען זיך אין רעננבייגן,
און אלע קאילרין וואס זיינען אין הימל ניטה — האבן געלענדט אין די אויגן
אין איינס אין א שריאיק געמייש, געלענדט אין די אויגן
פון דארפאישע שקצימים, וואס האבן באדארפט זיך צו שטעלן
דאס יאר צום «פריזיוו», און פון יענע וואס זוכן שוין ווייבער
און ווילן מקיים זיין דעם פסוק «שמע בחור» מיט שמחה.
דעך טאטע פארווארפט אט דעם גארטל ארום זיינע לענדן,
שטעלט אויסס די ברוסט, און וויקלט אים איינמאָל און נאכאמאל
ביז ס'בליבּין די גרויסע פרענדז איף איינס זיט האַגעגען.
גענומען דעם לאגנון שטעken, אַנגעלאָדֶן אויפֿן פְּלייצָע,
די גרויסע באק-דייזשע (האט צער, וואס די דיזושע איז לִידִיק),
שפאנט האפערדייק, «מיט א הוייכער האנט», אין די ווינטערדייק שטיעול,
פארשטוויבטע, אוזו ווי ס'שטייט אינעם חומש געшибּין :
«זויי האבן ניט געקענט זיך פָּאַרְזָאַמְעָן» — אַרְזִיס אַינעם דְּרוֹיסִין,
שפאנט ער אַרְבִּיבּער דער לוֹזְשָׁע, אַ זְכֵּר לִיצְיאַתְמְצָרִים,
אַ זְכֵּר לְקָרִיעַת יִמְסֻוףּ ...

איינמאָל אין אַ יָּאָר אַיִּין אַ שְׁנִיאַיִּים —
אַ שְׁנִיאַיִּו גַּעֲפָאַלְן אַ שְׁוּעַרְעָר, גַּעַשְׂטָאנְעָן אוֹףּ די פָּעַלְדָּעָר
פון גַּאנְצָן גַּעַנְטָם, הָאַט בַּיִמְעָר גַּעַבְּרָאַכְּן מִיט זִין מְשָׁא,
פָּאַרְזּוֹוִיקָלֶט די וּוּעַלְט אַיִּן תְּכִרְכִּים, פָּאַרְשָׁאָטָן די טָאָלֶן,
די בערגלעך פָּאַרְזּוֹאַנְדָּלָט אַיִּין בערג, גַּעַבְּלָעַנְדָּט דּוֹרָךְ טָעַג מִיט וּוּיסְקִיטָּ
און אַוְנְטָס גַּעַבְּלוּיִּט מִיט זִין בְּלוּי — בֵּיז מִיטְאַמְּאָל, גַּאֲרַ פְּלוֹצִים,
אַרְזִיס אַיִּז דִּי זַוְּן מִיט אִיר חַמִּימה, דָּעַר שְׁנִיאַיִּהְט גַּעַנְומָעָן לְאוֹן.
און אַט, אַיִּין אַיִּינָעָר אַ נַּאֲכָת הָאַט סְ'וָאַסְעָר גַּעַנְומָעָן זִיךְ הוֹיְבָן,
פָּאַרְפְּלִיְּצָט אלָע וּוּלְדָלָעָד אַזְּן טָאָלָן, פָּאַרְגָּאָטָן די בִּידְעָרִיקָע פָּעַלְדָּעָר
וְואָס לִיגָּן בֵּין דְּנִיעְפּוּר, בֵּיז דַּעַם אַרְמָעַנִּישָׁן מַאֲרָק וְואָס צַוְּרוּם,

פֿאַרטְרוֹנָקָעַן דִּי קָעַלְעַרְן פֿוֹן הַיּוֹזֶר, דִּי גְּרָאַבְּנָס בֵּי פֿלוּוּיטַן,
די גְּרִינְגָּעַרְטְּנָעַר — אֲזִיעָרָעַס. "אַזְוִינָס נִיט גַּעַזְוּן נָאַךְ
זִינְטַן יַדְעַן האַבָּן באַזְעַצְתַּן זִיךְ אַין דִּי טָאוֹרִישׁוּ סְטוּפְעַס,
נַאֲכַן רֻסְיָשָׂן כְּבוֹשָׂה". זַיְנָעַן קִין סְךְ טָעַג נִיט פֿאַרְלָאָפָּן —
אוֹן דָּאַס וּוֹאָסָעַר האַט אַפְּגַעַצְוִיגָּן, פֿאַרְשְׁלָוְנוֹגָעַן פֿוֹן דְּנוּעָפָּרָעַ.
נַאֲרַ שְׂוֹאָכָּעַ וּוֹאָסָעַרַן, דִּי פֿוֹן דִּי טָאַלְן אוֹן גַּעַרְטְּנָעַר,
די פֿוֹן קָאנָאָוּס אַוְן גְּרָאַבְּנָס, האַבָּן גַּעַנוֹמָעַן אוּסְבָּרִיעַן
אֲ יַוְנָגָן דָּוָר וּשְׁאָבָעַם. וּוֹאָס האַבָּן גַּעַקוֹוָאָקָעַט : לִיבָּעַ.
אוֹן דִּי עַלְאַסְטִישָׁע פֿוֹגְלָעַן פֿוֹן זּוּמָפְּ מִיט דִּי לְאַגְּגָעַ פֿוֹלְקָעַס
הַאַבָּן אַנְגַעַחוּבָּן שְׁפָאַצְיָרָן גַּאנְצָע טָעַג אַיְבָּעָר דִּי זּוּמָפְּ.
אֲ שְׁפִיזְ אֲזִיעָרָעַ האַט זִיךְ בֵּי אַונְדוֹ אַין הוֹרְפָּ אַרְיִינְגָּעָשְׁנִיטַן,
גַעַנוֹמָעַן זִיךְ פֿאַרְצִיעַן מִיט אֲ גַרְגָּנָעָם שְׁלִימִים. כְּגַיִי מִיטַן מַטָּאַטָּן
צָום בְּרוֹנוּם. וּוֹי אַלְעַ יָאָר, זַעַט אָוִיס בֵּי מִיר אַין דִּי אַוְיגָן
די אֲזִיעָרָעַ גְּרוּיסַן, אַזְוִי גְּרוּיסַן, וּוֹי דָעַר יַמְ-סָוָף בְּשַׁעַתָּה.
"טָאָטָע — זַאְגַּ אַיךְ צָוָאִים — אַט הַאָסָטָו אֲ פֿאַרְטִּיקָן יַמְ-סָוָף,
נִיט טִיף, אַוִיפָּ מִין וּוֹאָרטָן". "קָוְדָאִי — זַאְגַּט עַד — וּוֹעַר דָעַן זָאַל וּוֹיסָן?
גַעַוּסָה הַאָסָטָו דָא אַין דָעַר לְעַגְגָן אַוְן דָעַר בְּרִיאַת שְׁוִין גַעַקָּאָטָן ;
דָאַס מַאְל אַבָּעָר בִּיסְטוֹ גַעַרְעַכְט ; נָעַם, שְׁיִיגְעַץ, אַרְוָנָטָעַר דִּי שְׁטִיוֹלָ
אוֹן מִיר וּוֹעַלְן בִּידְעַ אַרְבָּעָרָעַר", גַעַגְגָנָעַן בַּיִם בְּרוֹנוּם :
אֲוּוֹקָגָעַשְׁטָעַלְט דָאָרָטָן דִּי שְׁטִיוֹלָ, פֿאַרְקָאַטְשָׁעַט דִּי הוֹזִין,
אֲ גַעַם מִיד גַעַטָּאָן פֿאַרְן האַנְטַ מִיט גְּרוּיסַן לִיבְשָׁאָפָט :
דוֹ גַיִי פֿאַרְאוֹיסַן, מַחְמַת דִיר אַיִן בְּאַקָּאָנט דָאַךְ דָעַר וּוֹעַג דָאַ
נַאֲרַ גַיִי נִיט צָוָטִיף, סְאַיְן גַעַנוֹג בֵּין דִי קָנְעַלְעַדְעַד.
אוֹן אַזְוִי האַבָּן מִיר גַעַרְטָאָטָן : אַיךְ — פֿאַמְעַלְעַן, פֿאַרְוִיכְטִיקָן,
דָעַר טָאָטָע — האַפְּעַרְדִּיק, גְּרָאָד, וּוֹי יַוְמָ-טּוֹב פֿוֹן בֵּית-מַדְרָשָׁ.
אוֹן אַזְוִי מִיר זַיְנָעַן גַעַומָעַן אַיְנוֹמָעַן וּוֹאָסָעַר — האַט דָעַר טָאָטָע
אַנְגַעַחוּבָּן אֲ שְׁטִיל פֿזְמוֹן, גַעַשְׁפָאָנט אַוְן גַעַזְוָגָעַן :
"די שִׁירָה פֿוֹן יַמָּ". אוֹן אַין פֿעַנְצְטָעַר אַיִן גַעַשְׁטָאָגָעַן דִי מַאְמָעָ.

שאלות שערnicאָווסקי

און די שיינע אויגן אירע, ווען מיר זיין אַריין אין הויז,
זיין פיכט געווען און ליכטיק. און אַזוי האט געוזאגט די מאמע:
"לייבינקער גאט, זאל דיאן רצון און הימל געשען,
אוּ כל-זמנן די טאטעס מיט די זין גיינע בי אונדוֹן צוֹזאמען,
זאלן מיר פאר קיינעם ניט האבן מורה. ס'זאל מקוים ווערן:
'דאָס וואָסער קומט ביזקל האלדוֹן — אַבער ניט וויטער,
דערטרוגקען זאלן ווירן אונדערע שונאַם, הלוואַי, און אַינגיון."

א פארשטערטער פסח

פארשטערט איז געווען יענער פסח...
 איינגעטלעך, איז דאס געווען
 אן ערבי-פסח ווי פון איטלעך יאָר. די זונ האט געלוייכן, ווי תמייד,
 געשמייכלט צום גאנצן באשאָפ. נאָכאנצנד פאלט אַ רעהַן,
 הויבט אָז זיך מיט זונ, לאָזט זיך אויס מיט אַ זוניקן שמייכל.
 פון ערגעץ וואֹר געמען זיך טראָג גאָר זעלטענע ריחות,
 שעוער זיי צו געבען אַ נאמען, וואָס וואָרפּן אָון שפרײַטן חלומות.
 מיט זונאָויפּאגאנָג באָדט זיך די ווַיְתִּקְיִיט די גֶּרְינְעָאַין בלוקייט,
 אָז ס'צערטעלען זיך גֶּרְאָזָן אָז פְּלאָנְצָן אַין לִיכְט אָז שִׁימְעָר.
 שטיעפּירישע פֿרְיִילְעַכְעַ ווַיְנְטֵלְעַךְ, די ווַיְנְטֵלְעַךְ-קְוָנְדִּסִּים,
 טוֹעַן אָפּ שְׁפִּיצְלָעַ מיט וואָלְקְנְדְלָעַ, יָגָן זַיִּן, טְרִיבְּין,
 קְלָאָרָע אַזְעַלְכָּע אָזָן צָאָרָעָ, שְׁרַעְקָעוֹדוֹדִיקָּע, לִיבְטְּפִילְגְּלִידִיקָּע.
 יָגָן זַיִּין, די פּוֹסְטְּעַפְּאָסְנִיקָּעַ, יָגָן פּוֹן דְּרוּם צַו מְעֻרָב,
 טְרִיבְּין זַיִּין אָז ווי די סְטָאָדָעָס צְעַשְּׂרָאָקְעַנָּע שְׁעַפְּעַלְעָד.
 פְּאָלָט צַו דָּעַר אָוֹנוֹת — בְּלִיבְּין זַיִּ שְׁטִינְ אַוְיַּף אָז אָרטָן, ווי פְּאָרְגְּלוּיוּעָרט,
 אָז אַוְיַּסְעָן : אַ רְיִזְקָעָר פְּלִיגְלָעַ פּוֹן אַ לעֲגַעַנְדָּאָרִישָׁן פְּגִיגָּל
 אָז בְּרִיאִיטִיקָּעַ פּוֹן מְעֻרָב פְּאָרְשְׁפִּירִיטָן, פּוֹן אָזָן בְּרַעַג צַום צְוִיִּיטָן.
 ווֹיסָס ווי אַ פְּעַדְעָר צְוַעַרְשָׁמָן, דָּעַרְגָּאָךְ ווּעָרָט עַד רָאוּיךְ, בּוֹרְשְׁתִּינִיקְ,
 זְאָפְּרָעָנְדִּיקְ, רָאָסְטִיק — צַום סּוֹף גָּאָר בּוּלְיָגְרְוִילָעַךְ. אַדְעָר,
 זַיִּ טְוֹעַן אַ שְׁטוֹיסָס דָּאָרְטָן אַיְנָעָם אַ שְׁוֹעַרְפִּיסְקָן וואָלְקוֹן,
 בּוּלְיָ-שְׁוֹוָאָרֶץ אַיְגְּדָעָרְמִיטָן, מִיטָּ מִיאָוָסָע קְאַלְטָעָנָעָס גְּרוּיעָ,

מייט ווילדער צעשייבערטער פיאוטה, אויפגעברזיות שיימיק.
הויבט אן דער וואלкан צו קרייכן, זיך שפריטון, צעווילען,
פארכאנט גאר דעם הימל אינגאנצנו — אַ פֿאָרְהָאָנְגָּ אַ גְּרוּיְעָר —
ביז עס צעפעעלצט זיך דער וואלкан, ברעכט אויס אין אַ רעגן,
וואָן פֿוֹן אַ וְאֲנָט פֿוֹן אַ קְרֻוּמְעָר, פְּלִיעִצְתָּן, שְׁמִינִיסְטָן אַרְנוֹנְטָר —
הויבט אַנְדָּזִיך מִיט כְּמַאְרָע, לְאָזֶט אוֹיס זיך מִיט זְנוּקָן שְׁמִינִיל,
וְאָס בְּרַעַכְתָּן זיך אַרְויָס דָּרָךְ אַ וְאֲלָקָן אַנְשֵׁפְּגָלְעָן פֿוֹן לוֹזְשָׁעָס.
שְׁטִיעָן דֵּי זְוַמְּפָן אַן וְאֲרָטָן אוּפְּנָן אַפְּדוּרָק פֿוֹן קִינְדָּרְשָׁרָעָ פְּסַלְעָר,
אוֹן סְאִילָט זיך דֵּי עָרְדָּדִי צְעוּוֹיְקָטָעָ שְׂוִין טְרוֹקָן צַוְּעָרָן —
איַז נְאָגִיבִּיק, ווַיְיך פֿאָרְן אַרְיְנְגָּשְׁטָעָקָטָן פְּסָלָל,
וואָי זַי וְאֲלָט זָאגָן : קִינְדָּרְלָעָר טְיִיעָרָע, לִיבָּע, אַט בֵּין אַיך,
עָרְדָּאָונְטָר אַיְעָרָעָ פְּסַלְעָר, שְׁפָאַצִּירָטָה, לְאָזֶט זיך וְאוֹילְגִּין !

פארשטערט איַז גְּעוּוֹאָרָן דָּעָר יְוָמִים-טוֹב ...
אוֹן אַיְגָּנְטָלְעָך זִינְעָן
גְּעוּוֹעָן דָּסֶם דֵּי אַיְגָּעָנָע טָעָג, ווַיְ פֿוֹן אַיְטָלְעָן פְּרִילְינְגָּן :
די גָּאַלְדִּיקָּעָ פְּלִיסִיקָּעָ בֵּין האָט אַגְּגָּעָהָוִין זְשָׁוּמָעָן,
אוֹן סְהָבָן הַאֲרַטְפְּלִיגְלִידְקָעָ וְשָׂוְקָעָס גַּעֲקָלָאָפָט אַן גַּהְוּשָׁעָט ;
שְׁטִיטָת אִינְעָם דָּאָרָף אִיצְטָ דָעָר זְעַלְבִּיקָּעָר וּרְעַשָּׁ פֿוֹן אַכְּשָׁרְן פְּסָח
וְאָס קוּמָט אַן דָעָר וְאַרְעָמָר וְוּלְעָט פֿוֹן דֵי יִדְיָשָׁה הַיְּזָעָר.
שָׁאָרָכָן דֵי טְרוֹקָעָן מְצָוָת פְּאַרְבְּרוֹנְטָעָ אַן וְוִיסְיָנָקָן לִיְּלָעָר,
וְאָס הַעֲנָגָט אוַיְף צְוַיְּיָ אַיְזָעָרָנָעָ האָקָנס, ווַיְ גַּעֲבָרָאָכָט פְּנוּנָם בְּעַקְעָר,
הַעֲנָגָט אַן אַ זְיִיטִיקָן חָדָר אַן וְאַרְטָט דָאָרָט אַן רִינְקִיקִיט אַן קְדוּשָׁה.
אַלְעָ דֵי אַיְזָעָרָנָעָ כְּלִים, אוֹן כְּלִים פֿוֹן צִין אוֹן טְשָׁוָגָן,
צִישָׁן אוֹן צִישָׁן אַן וְאַסְעָר פֿוֹן טְנוּנָן אוֹן פְּעַסְעָר
אוֹן שְׁלָאָגָן אַרְויָס דָאָרָטָן בְּלַעַזְלָעָר, וּוֹעָן מְהָאָלָט זְיך אַן כְּשָׁרְן ;
דָאָס רִינְקָן אוֹן סְקָרָאָבָעָן פֿוֹן הַיְּסָע, פֿוֹן זְוִדִּיקָעָ שְׁטִינְגָּעָר
וְאָס שְׁיִעָרָן בְּעַנְקָלְעָך אַן טִישָׁן, דֵי שְׁטָעָקָנָס דֵי לאָגָג

פון קאטשערע-פאמיילע ; ס'פליזן די שטראמען הייס-זואסער און שווענקען ארוןטער דעם חמץ ; ס'קלינגן פון זילבערנע כלים, פון קויפער פון רויטן, פון צין פון בלאסן מיט קרייד געשיערט ; גאָפל און לעפֶל און מעסער, קדוש-בעכערס, זאלצמעסטלען, דאס מעסTEL פון חראַס, טִיְּזִיעָרָס, צוקער-צוווענגלען — קלינגן אָ פרילעלעס, פֿאָרְקְנִיפְט אֹיף אָ שְׁטְּרִיךְ אָן פֿאָרְבּוֹנְדָן, גיען אָ כְּשֵׂרָעָ טְּבִילָה אַין מְקוֹתָה פון פֿעָסָל ; אָן ס'קלאָפְט דער טוֹרְקָאָטָש אָן דִּי וּוּנְטָלָעָךְ פון הַילְצָעָרְגָּנָעָר סְטוֹפָעָ, בְּרַעְקָלְט דִּי מְצֹוֹת אֹיףְ מְצָה-מְעַל, בְּרַעְקָלְט אָן קְלָאָפְט אֹוִיס אָ פרילעלעס.

פלוצ'ים געפָּאַלְן דאס וואָרט ! אָ יִיד אַין פון שְׁטָאָט גַּעֲקוּמָעָן — גַּעֲוָאוֹרְפָּן אָ וְאָרט — האָבן רעדלאָעָ גַּעֲנוֹמָעָן זִיד קְלִיבָּן. פְּנִימְעָר — בלאס אָן פֿאָרְזָאָרגְט — אָן שְׁפָעְטָעָר אַבְּיסָל האָבן דִּי קְלָאָנָגָעָן פֿאָרְשָׁפְּרִיאִיט זִיד, נִיט אַוְיְסָגְעָלוֹאָזָט קִינְיָעָם. גַּעֲרָעְדָּט אָן זִיד אָפְּגָעָה אָקְטָם, שְׁטִילָ, מִיט דְּעַרְשָׁרָקָעָן אֹוִיגָּן, באָנוֹמָעָן דִּי קְלָאָנָגָעָן, גַּעֲזִיפְּצָט, זִיד צַעְגָּאנָגָעָן פֿאָמְעָלָעָר, אַרְיִינְגָּעְקָוְקָט טִיף, פּוֹל מִיטְ חָשָׁד, אַין דִּי אֹוִיגָּן פון שְׁכְּבִּישָׁע גּוֹיִם. פְּלָוְצִים זִינְיָעָן דִּי שְׁטִימָעָן זִיעָרָע נִידְעָרִיק גַּעֲוָאָרָן, וְוי מְוֹרָא באָקוּמָעָן צוֹ הַעֲרוֹן דַּעַם קְלָאָנָגָעָן פון דִּי אַיְגָעָנָע שְׁטִימָעָן. מִיהְאָלָט אִין דְּעַרְמָאָנָגָעָן דִּי נַעֲעַטָּע שְׁטָאָט, דִּי אַיְזָנְבָּאָן-סְקָלָאָדוֹן, מִרְעָדָט פון קְאָצָצָפָעָס וּוָסָ אַרְבָּעָטָן דָּארָטָן בַּיְ דִּי באָגָּן. אָן אַט אַיְזָ שְׁטוּמָ אַלְץ גַּעֲוָאָרָן — אַיְזָ הַיּוֹעָר, אַיְזָ מָאָרָק, אַיְזָ דִּי גַּאֲסָגָן, אַשְׁטִילְקִיט וּוָסָ קְוָמָט פָּאָר אַשְׁטוּרָעָם, וּוָסָ רָוקָט זִיד אַלְץ נַעֲנַטָּע. ס'איַזְ קְלָאָר יְעָדָן אַיְינָעָם, זִי וּוּיִיסָּן שְׁוִין אַיְיךְ פון דַּעַם אַלְעָם — קְלָאָנָגָעָן צְעַטְרָאָגָן זִיד, קְוּמָעָן, מִדְעַרְצִילָט זִיד פון מַוְיל צְוָם אַוְיָר, סְגַעְפִּינָגָעָן זִיד עֲדוֹת, אַלְיָין אַלְץ גַּעֲזָעָן מִיטְ דִּי אֹוִיגָּן, דְּעַרְנָאָךְ אִין גַּעֲקוּמָעָן דִּי צִיטְוָנָגָן, פְּלָוְצִים, אִין אִין אָ פֿרִימְאָרָגָן — אָן דִּי דִינְסָט אָונְדְזָעָרָע, דִּי שִׁיקְסָע, פֿאָרְנוּמָט זִיד אַהֲיִים גָּאָר.

“פֿאָרוֹוָאַס, פֿאָרוֹוָעַן?” — אָזֶן, פּוֹנְ דַּעֲרָהִים אֵיר אַנְגָּעוֹזָאַת, נַאֲךְ גַּעֲבָטָן.
טרעַפְטַ מַעַן אָן גּוֹיִים באַקָּאנְטָעַ — וּוּעָרְן זַיִ תִּכְפְּ נַעֲלָם,
לְאָזֶן אַרְוָנְטָעַר דַּי אָוִיגַן; רַעַדְסַט צַו זַי — שְׁטָמָאלְעַן זַי עַפְעַס,
טְרַעַפְן זַיִ גּוֹיִים אָין גַּאַס — סְוִידַעַן זַיִ זַיִ אַין דַּי רַעַדְלָעַד,
גַּיְיטַ זַיִ אַיְידַ פֿאָרְבַּיִי — שְׂוִיגַן זַיִ, וּוּינְקַעַן זַיִ אַיְיבַּעַר.

אוֹיְפְגַעַהַעַרְטַ קְוָנִים צַו קְוָמָעַן — אוֹיְסְגַעַרְנוֹן גַּעֲוָאָרַן,
זַיִ דַּאְרְפַּן שַׁוִּין גַּאֲרַנִּיתַ, סְיוּעַטַ קְוָמָעַן דַּי צִימַט גַּאֲרַיְגִיכַן,
וּוּעַלְן זַיִ נַעַמָּעַן אָן גַּעַלְטַ גַּאֲרַיְגַּאַנְצַן... מַקְוִיפַט נַאֲרַ עַפְעַס,
אָן וּוּאַס מַקְעַן אַיְיךְ דַּעַר דַּבַּע אַיִן הַיּוֹן נִיט אַיְסְקַומָעַן.
אַיִד וּוּיל פֿאָרְפִּירַן אַ שְׁמוּעַס מִיט אַ גַּוי, אַ יִדִּיד —
בַּעֲבָעַט עַר עַפְעַס. וּוּאַס סְחַאַט נִיט קִיְיַן טֻמְעַ אַזְן קִיְיַן רִיחַ.
אַיִן אוֹיְגַבְגַעַנְטַ נִישְׁתַ צְזַוְיִיטַע, דַעַר וּוּיל פּוֹנְ אַיְגַאֲרִוִיסְטִילִיעַנְעַגַּע
אוֹן יַעֲנַעַר הַאַלְטַ דַּי אַיְגַן אַרְוָנְטָעַר פֿאָרְבַּיִן, מִיטַ חַזְפַה —
בַּיְדַע, סַיִ דַעַר, אָן סַיִ יַעֲנַעַר, בַּאֲגַעַמָעַן דַי צַוקְוָנְפַטַ.
יַיְיַן, צְוִישַן זַיִ, זַיְעַן לְבַ אָן גַּוְטַ, דַי הַעֲרַצְעַר דַעֲנוֹעַנְטָעַרְטַ,
מַאיַז צַוגְעַלְעַפְטַ אַיְינַעַר אַזְמַ צְזַוְיִיטַן, מַיהַאַלְטַ זַיִ אָן עַצָּה,
מַרְעַדְטַ שְׁטִילַ, בְּפֶרֶט פָּאַר דַי קִינְדַעַר אַיִן דַי אַוְיִיגַן,
מַהַיִיט זַיִ פָּאַר זַיִ מִיט אַ וּוּארַטַ, מַבְאַגְעַמְטַ זַיִ מִיטַ גְּרוּוּסַ לִיבְשָׁאָפַטַ.
אוֹן מַיְוִישַט זַיִ בְּגַנְבָה אַ טְרַעַר פּוֹנְ דַי אַוְיִיגַן.
דַי פְּנִימַעַר — בְּלָאַס, פֿאָרְעַלְטָעַרְטַ גַּעֲוָאָרַן, פְּלוֹצִים — גַּעֲבוֹגַן,
אַ טְוָמֵל אָין גַּאַס — וּוּרְטַמַּעַן בְּלִיךְ, אַ הוֹךְ קָול — פֿאָרְצִיטָעַרְטַ.
שְׁטִילַ אַוְיךְ בַּיִ אַונְדוֹ אַיְנָעַם הַוּוֹ, דַי שְׁרַעַקַ קְוָמַטַ פּוֹנְ אַיְטָלָעַד וּוּינְקָלַ,
אַ מְוֹרָא אַ גְּרוּוּסַ, אַ שְׁטִילַ, אַ קְלַאַגְעַדְיקַע אִימָה
צִיטַעַרְטַ אַיִן קָול פּוֹנְעַם זַיִדַן, וּוּאַס זִיפְצַט אַיְבָרַן תְּהַלְיםַ.
שְׁטוּמַ אַיִן דַעַם טְאַטְנַס זְמִירָה, אַפְגַעַהַאַקְטַ זַיִ וּוּוּיְיַפְטַ אַיְビַקַ:
נוֹיטַא זַיִן “אַלְיָהוּ הַנְּבִיאָ”, נַוְטַא זַיִן “אַלְיָהוּ הַתְּשִׁבְיָהָ”.
אַיְינְמָאַלַ, וּוּעַן דַי קִינְדַעַר זַיְעַן גַּעַזְעַסְן אַוְיִפְן שְׁוּעַלְ פּוֹנְ פְּעַנְצְטָעַרְ.

ארויסגעקוקט צום גאָס און צום ברייטן שאַסִּידְווועג,
איוֹ דורךעפֿאָרֶן אַ וְאָגָן אַנְגָּעָזֶט מֵיטַ גּוֹיִים —
האָבָן זַיִ גּוֹוָאָרֶפֶן צַוְּ דִּי קִינְדָּעֶר עֲפָעָם מַאֲדָגָעַ דְּבוּרִים
מִיטַ חֻזְּכָה אָוֹן הִירְזָשָׁעָן ; נִיטַ אַוְיפֿגְּעָאָפֶט האָט מַעַן דִּי וּוּרְטָעֶר,
בָּאָרְ וּוּעָן זַיִ האָבָן פִּירָן מִיטַ דַּעַר הַאָנָט אַיְבָּרָן הַאלְדוֹן גּוֹנוֹמָעָן,
איַינְמַאָל אָוֹן נַאֲכָמָאָל — האָבָן זַיִ אַוְיפֿגְּעָקָוקֶט צַוְּ דַּעַר מַאֲמָעָן
מִיטַ גְּרוֹיסָע אַוְיפֿגְּרָוִירְסָעָן אוּגִין, אָוֹן זַיִ האָט זַיִ פְּלִינְק אַוְעָקָגְעָנוֹמָעָן,
בָּלָאָס גּוֹוָאָרֶן, זַיִ גּוֹטוּלִיעָט צַוְּ זַיִ, אָוֹן גּוֹוִינְטַ שְׂטִילְעָרְהִיט.

איַינְמַאָל, שְׁפָעַט בִּינְאָכְטַ, האָט מַיךְ אַוְיפֿגְּעוּוֹקָט דַּעַר טָاطָעַ,
מַיךְ אַנְגָּעָטָן וּוּאָרָעָם, מַחְמָת דִּי נַאֲכָט אַיִוְ גּוֹעוֹעַן אַ קָּלְטָעַ,
מַיךְ גּוֹנוֹמָעָן פָּאָרָן הַאָנָט, אַיִן דַּעַר צַוְּוִיטָעֶר — גּוֹנוֹמָעָן דִּי לְאַמְּטָעָרַן
אוֹן האָט מַיךְ גּוֹפִירְט דָוְרְכָן לְאָגָן פִּינְצָטָעָרַן דְּוּרְכָּגָאנְגַּ
צּוֹם שְׁטָאָלַ, וּאוּ מִירַ האָבָן גּוֹהָאָלָטַן דָאָס הַאָלִיזַ אָוֹן בְּהָמוֹת.
(דִּי וְאָנָטַ פָּוֹן דַּעַם לְאָגָן אַוְיָוָן אַיִוְ אַיִן שְׁטָאָל אַרְיִינְגָּעָקוּמָעָן,
דִּי פְּעַנְצָטָעַר זַיְנְגָּעַן גּוֹעוֹעַן פָּאָרְמְוִיעָרֶטַ מִיטַ צִיגָּלַ פָּאָרְ גְּנְבִּיםַ)
אַיִן שְׁטָאָל אַיִוְ דִּי גְּאָנְצָעַ מִשְׁפָּחָה : פָּעַטְעָרַה, מַומָּעַ, דַּעַר זַיִדָּעַ ;
סְבָּאַלְיִיכְטַן דִּי שְׁטָאָל צְוַיִּי לְאַמְּטָעָרָנָס, סְלִיכְטַ צִטְעָרַט אָוֹן צַאָפְּלַטַּ
מַאְכָטַ שְׁפִּרְיְנְגָּעַן אַוִּיפְּ דִּי וּוּנְטַ אָוֹן אַיְפָּן הוַיְכָן בָּאַלְעָןַ,
גְּרָאָטָעָסְקַעַ, מְשֻׁוְּנָה/דִּיקָעַ שְׁאָטָנָסַ פָּוֹן מַעֲנְטָשָׁן אָוֹן כְּלִיםַ,
שְׁאָטָן אַיִן שְׁאָטָן פָּאָרְפָּלְעָכְטַ זַיִךְ אַיִן וּוְילְדוֹן גּוֹפְּלָאָנְטָעָרַ,
אַיִן שְׁאָטָן צִיטַ אֹיִסְ זַיִךְ — פָּאָרְשָׁלִינְגַטַּ עַר אָוֹן אַבְּרָרַ פָּוֹן צַוְּיִיטַןַ,
מִירַ שְׁטִיעָן בַּיִּי אַ טִּיפְּעָר אָוֹן פָּרִישַׁ-אֹיִסְגָּעָרָאָבָעָנָרַ גְּרוּבַ —
דַּעַם פָּעַטְעָרַסְ יִנְגָּלֶעַ גְּרָאָבָן שְׁטִיעָנְדִיקַ אַוִּיפְּ דִּי טְרָעְפְּלָעַ
פָּוֹן שְׁמַאָלַן אַרְאָפְּגָעָלָזָוָן לִיְטָעָרַ, פָּאָרְהָאָקָט אָוֹן אַרְיִבְּעָרְגָעְבָּונְדוֹן מִיטַ שְׁטְרִיקְלָעַדַּ
אַ קָּעְסָטָלַ פָּוֹן צּוֹקְעָרְלָעַדַּ, פָּאָרְהָאָקָט אָוֹן אַרְיִבְּעָרְגָעְבָּונְדוֹן מִיטַ שְׁטְרִיקְלָעַדַּ
אוֹ דִּי יִנְגָּלֶעַ זַיְנְגָּעַן אַוְיפֿגְּעָקוּמָעָן, האָט מַעַן אַ קִּימַט גּוֹנוֹמָעָן,
אַרְאָפְּגָעָלָאָזָטַ סְקָעְסָטָלַ אַיִן גְּרוּבַ — אָוֹן דַּעַר זַיִדָּעַ האָט גּוֹזָאָגַט :

שאלות שערוני-אושסקי

«קינדרלעך טיערעד, זעם און געדענקט. אויב גאט וועט באשערן אירך לעבען,
וועט איר אין דעם קעסטל געפינגען אלצדינג וואס מיר האבן :
זילבער אין צירונג און גאלד, פארגעסט ניט, אין מורה/דיק ווינקל,
און ווינקל, אין שטאל פון געהילץ, אין מורה/דיק ווינקל... .
און דער פערטער און די ינגלאעך האבן די גרוב פארשאָטן,
נאָכְדַעַם האבן זי קאיישׁ מיסט אויף דער גרוב אַנגּוּוֹאָרְפֵּן
אָזֶוּ, אָז ס'איַן גָּרְבִּיט ניט, גָּרְנִיט גָּעוּוֹן צוֹ דָּעֵקְעַנְעָן.
כְּגַעֲדַעַנְקַן ניט אַצְּנִיד, וַיְיַ אָזֶן וּוֹעֵן מִיר האבן די שטאל פֿאָרְלָאָזֶן,
רְגַעַּס האָבָן זיך גַּעֲצִוְּגַן וּוֹי טָאגַן אָזֶן די טָאג — לְאָנָגָן וּיְאָרָגָן,
ס'יזְיַגְעַן מְקוּיִים גַּעֲוֹוֹרְן אויף אַנוֹדוֹ די רִיְּדַ פֿוֹן דָּעֵר הַיְּלִיקָעַר תּוֹרָה :
אַינְדְּרָפְּרִי, וּוּעַסְטוֹ זָאגַן, וּוֹעֵן קּוֹמֶט שָׂוִין דָּעֵר אַוּונְטָס —
וּוֹעֵן וּוֹעֵט שָׂוִין קּוֹמֶן פְּרִימָאָרְגַּן ? » — אַ קלְאָנָגָן האָט זיך צַעְטָרָגָן :
זַיְהַ האָבָן בְּאַשְׁטִימַט שָׂוִין די שָׂעָה אָזֶן דָּעֵם טָאגַן דָּעֵם גַּעֲנוּיִים :
מְאַנְטִיק, אויף מָאָרְגַּן נָאָךְ פְּאָסְכָּא. אָזֶן מִיר זַיְהַן אַוִּיפְּטוּת פְּאַרְפִּינִיקְטָן,
אוֹן די מַאְמַעַן האָט זיך אוֹיפְּגַעְכָּאָפְּט אָזֶן גַּעֲנוּמָעַן שְׁרִיעַן :
אַיך קָעַן שָׂוִין ניט מְעַרְעַר ... זָאָלַן די רַוְצְחִים שָׂוִין קּוֹמֶן, שָׂוִין קּוֹמֶן,
זָאָלַן זַיְהַן מִיךְ קְוִילָן, מִיךְ שְׁחַטְּנַן מִיטַּ אַטְעַמְּפָן מַעֲסָרָה,
מִיךְ רִיְּסַן אַין שְׁטִיקָעַר — אַבָּרָד, די קִינְדָּעָר, די עַוְּפָה/לְעָך ? ...
אַיך קָעַן שָׂוִין ניט מְעַרְעַר ... לְאַמִּיר אַין שְׁטָאָט אַנְטְּלוּפָן,
לְאַמִּיר אַין דִּיטְשָׁעַר קָאָלָאנְיָעַ ». אָזֶן דָּעֵר זַיְהַן האָט גַּעֲנוֹגָט :
«קִין חַיה נִיטָּא אוֹיפְּט דָּעֵר וּוּלְטָם. וּוָסַּתְּהָטָן קִין רַחְמָנוֹת אוֹיפְּט קִינְדָּעָר ».
אוֹן דָּעֵר טַאָטָעַ האָט זיך אַרוֹוִיס גַּעַלְיִיכְטָט פֿוֹן טִיר יְעַנְעַט אַוְנוֹט
מִיטַּן שְׁטָאָגָן פֿוֹן דָּעֵר וּוּאָגְשָׁל אַין האָנט — אַיְזָן צְרוּקָגַעְקָומָעַן
מִיטַּן זָאָכָן אַ פְּעַלְלָאָן זָאָק, די מַאְמַעַן אַיְזָן אוֹיפְּט דָּעֵם אַרוֹוִיס גַּעַפְּאָלָן,
הָאָט אוֹיסְגַּעַטָּאָן די קִינְדָּעָר אָזֶן זַיְהַן צְרוּקָאָנְגַּעַטָּאָן
אַיְזָן פְּוּעַרְשָׁע זָאָכָה, אַלְיַיְזָן זַיְהַן צְרוּקָאָנְגַּעַטָּאָן פְּוּעַרְשָׁע קְלִיְידָעָך ;
אוֹן תִּכְּפֵף נָאָךְ דָּעֵם אַיְזָן דָּעֵר וּוּאַסְעַרְטָרְעַגָּעָר פְּאַנְאָס גַּעַקְוּמָעַן,
אַנְגַּעַקְלָאָפְּט אוֹיפְּן פְּעַנְצְּטָעָר, אוֹן די מַאְמַעַן אַיְזָן אַרוֹוִיס מִיטַּן די קִינְדָּעָר,

ארײַנְגָעּוֹ אַרְפֵּן זִיךְ אַין קְלָאָרְעֶד נְאָכְתָּ אַרְיִין. דָּעַר טָאָטָע
אַין גַּעֲבְּלִיבָּן מִיטָּן אַיְיֻעָרְגָּעָם שְׂטָאָנָּגָּה, מִיטָּ דָּעַר הָאָק — דָּעַר זִידָּע.

אוֹן דָּעַר זִידָּע אַין גַּעֲגָנָגָעָן אוֹן אַרְיַיְנְגָעּוֹ בָּרָאָכָּת אַין שְׁטוּב די מַצָּה,
דָּעַרְנָאָךְ גַּעֲגָנָגָעָן אַלְיִין בַּיּוֹקָל סָוֶּף פּוֹנָעָם דָּרָאָף, אַרוֹסְגָּעָצְגָּוָן
וּאָסָעָר אַין אַ נְיִיעָם עַמְּעָר ... אוֹן זִיךְ גַּעֲזָעָצָט אַפְּרִיכְטָן סָדָר
אַין וּוַיְיסָן קִיטָּל, אַוְיָחָד אַקְיָשָׁן פּוֹנְ גַּעֲנְזְוּנָעָ פְּעַדְעָרָן.

אַ מְנִין זְקָנִים אַיְזָן צְוֹנוֹיְפְּגָעָקָמָעָן אַין בִּיתְ-מְדָרְשָׁ דָּאוּגָעָן —
אוֹן אַוְיָחָד מָאָרְגָּן, נָאָךְ דָּעַר יוֹם-טּוֹב/דִּיקָעָר סְעוֹדָה מִיטָּ דִּי קְנִידְלָעָד,
אוֹן דָּעַר זִידָּע אַרְיוֹס אַין שְׁטָאָל אוֹן אַיְפְּגָעָזָוָכָּת אַ בְּרָעְטָל
אוֹן עַס צְוֹגָעַשְׁפָּאָרָט צָוָם וּוְאַנְטָ פּוֹנְ פִּירְהָוִין. אוֹן דָּעַר זִידָּע אַין גַּעֲגָנָגָעָן
הָאָטָא אַוְיָפְּגָעָזָוָכָּת דָּעַם זָאָק מִיטָּ די נְיִיעָ וּוּלְשָׁעָנָעָ נִיסָּ,

זִיךְ גַּעֲשְׁטָעַלְטָ שְׁפִילָן אַין נִיסָּ, וּוּי עַס טּוֹעָן די קִינְדָּעָר ;
סְקַלְאָפָּן די נִיס אַין גַּרְאָגָעָרָן, קָלְלָעָרָן אַרְוַנְטָעָר פּוֹן בְּרָעְטָל,
אוֹן לִיְגָן זִיךְ אַוְיָס אַרְוָם בְּרָעְטָל אַוְיָחָד דָּעַר רִינְגָעָר פָּאָדְלָגָעָ ;
אוֹן סְפָּאָלָן אִים טְרָעָרָן פּוֹנְ די אַוְיָגָן, פָּאָלָן אַרְאָפָּ אַוְיָפָּן בְּרָעְטָל,
אוֹן סְמִישָׁן זִיךְ אַוְיָס בַּי אִים דָּעְנָסְמָאָל די נִיס מִיטָּ די טְרָעָרָן.
אוֹן דָּעַר זִידָּע שְׁפִילָטָ אַין זָאָגָט : «פּוֹנוּוֹגָן די יִדְיִישׁ קִינְדָּעָלָעָן,
קִינְדָּעָר פּוֹן כְּשָׁרָעָ מְאֻמָּעָס ! פּוֹנוּוֹגָן די הַיְלִיקָעָ שְׁעַפְעַלְעָד ;
נִיטָּ דָּעְרָלָעָבָּן וְאַלְןָ שְׁוֹבָאִיְ-יִשְׂרָאֵל, וּוּעָלָן קִינְמָאָל נִיטָּ דָּעְרָלָעָבָּן,
צַוְעָן אַ יִדְיִישׁ הוֹיָ, וּוּאֹ סְיֻוּרָט נִיטָּ אַפְּגָעָרִיכָּת קִיְּזָן סָדָר,
וּוּאֹ קִינְדָּעָר זָאָלָן יוֹם-טּוֹב נִיטָּ שְׁפִילָן אַין נִיס מַתוֹךְ שְׁמָהָה.»

אוֹן אַוְיָחָד מָאָרְגָּן נָאָךְ פָּאָסְכָּא, בָּאָלָד נְאָכְנָ גָּלְחִסְ תְּפָלוֹת,
וּוּעָן אַלְעָ גַּלְעָקָעָר זְיִינָעָן פָּאָר שְׁמָהָ זִיךְ פָּאָרָגָנָגָעָן —
זְיִינָעָן זִיךְ פָּלוֹצִים גַּעֲוָאָרָן אַנְטְּשָׁוֹוִיגָן ... אַ רְגָעָ שְׁפָעָטָעָר —
הָאָבָן די גּוֹרִיסָעָ גַּלְעָקָעָר גַּעֲנוּמָעָן קְלִינָגָעָן, אַלְאָרְמִירָן,

שאלות טשענרכאוסקי

גערופן זיך פארזאללען . און הרמאדע איז צונויונגעלאָפֿן
צַוְּ דִי טְרֵעֶפֿ פָּוֹן פָּאַלִּישׁ פָּוֹן קְלוּסְטָעֶרֶת, גַּעֲפָאָקְטַּ מִיטַּ מַעֲנְטָשָׁן.
סְ'זִינְעָן אוּסְגָּעוּזָאָקָסָן יְוָגָגָעָן אִין קְאַמְפָאָנִיעָם, מִיטַּ גַּעַשְׂרִי אָוֹן לְיאָרָעָם
צְוַיְשָׁן דַּעַם צְעַשְׁטוּרָעָמָן הַמוֹן, גַּעֲטָאָנָצָטַּ אָוֹן גַּעַשְׁפָּרוֹגָגָעָן מַשְׁוָהָה :
„שְׁלָאָגָטַּ דִי זְשִׁידָעָס, שְׁלָאָגָטַּ דִי זְשִׁידָעָס !“ — דַעַר הַמוֹן וּוְעָרָט אַלְץ גְּרָעָסָעָר,
גַּעַקְוָמָעָן דִי שְׁעָה, מַיוֹאָרָט נָאָר אָוַיְףַּ אַצְּיִיכַן אַנְצְּוָהָוִיבָן .
אָוֹן אַטְּ הַאָטְּ דִי טִירַ זִיךְ גַּעַפְּגָנָטָן, דִי מִיטְעָלָעָ טִירַ פָּוֹגָעָם קְלוּסְטָעֶרֶת,
אָוֹן דַעַר גַּלְחַ וּוְאָסִיל אִין אַרְוִיסְגַּעַקְוָמָעָן, דַעַר אַמְתָעָר שְׁוֹנוֹאַ-יִשְׂרָאֵל,
עָרָ, מִיטַּ דִי הַיְלִיקָעַ בִּילְדָעָר, מִיטַּ צְלָמִים, שְׁפָרִיצְעָרָם, וּוּיְוָרְךְ-בְּרָעָנָרָם,
אַרְוִיסָּן אִין דִי הַיְלִיקָעַ בְּגָדִים, מִיטַּן גְּרוֹיסָן צְלָמַן אִין הַאנְטָן .
גַעַרְעָדָט, וּוֹאָס עָרַ הַאָטְּ גַעַרְעָדָט, אָוֹן בָּאַשְׁוֹאוֹרִין דַעַם עַולְם —
אָוֹן סְ'פָאַלְקַ אַהֲטַ אַנְגָעָהָוִיבָן זִיךְ פָּאַנְגָּנְדָעָרְגִּיָּן אָוַיְףַּ אַלְעַ זִיתָן,
יעַדְעַר אַיְינָעַר צַוְּ זִיךְ ... בְּלוֹזַן דִי לְאַבּוֹזָן הַאָבָן אַוְיסְגָּעָלָאָוטַן דִי רַצְיחָה
מִיטַּ שְׁטִינְעָר אִין יִדְיָשַׁ פָעַנְצָטָעָר, נִיטַּ גַּעַבְלִיבָן קִיְינַן גַּעַנְצָעַר פָעַנְצָטָעָר .
דַעַרְגָּאָרַ אַהֲטַ דָאָס דָאָרַף זִיךְ בָּאַרְזָאַקְטַן .
אָוֹן דִי טָעָג זִינְעָן אַוְעָקַ וּוְ פְּרִיעָר —
דִי גְּבִירִים זִינְעָן צְרוּרִקְגַּעַקְוָמָעָן פָּוֹן דִי דִּיטְשָׁעַ קָאַלְאָנִיעָם,
אָוֹן דִי מַאְמָעַ אִין גַּעַקְוָמָעַ אַהֲיָם. פָּאַנְאָסָה אַהֲטַ זִין שְׁכָרַ בָּאַקְוּמָעָן .
אָוֹן אָוַיְףַּ הַאָטְּ דַעַר וִיְדָעַ גַעַזָּאָגָט : נָאָר נִיטַּ פָאַצְוּיְיִפְלָט !
וּוְילַ דַעַר וּוֹאָס הַאָטְּ פָסָחַ בָּאַשְׁאָפָן, הַאָטְּ אָוְדָאֵי בָּאַשְׁאָפָן
אוַיְךְ דַעַם וּוֹאָס זָאֵל אַפְּהִיטַן פָסָח — אָוְיָבַ מִירַ נִימַ, וּוְדַעַן זְשָׁע ?
וְאַנְקָעַ וּוְעַטְמָאָן פָסָח אָוַיְףַּ גַעַסְמָאַלְיִעְטָעַ חֹרִימְלַעַד ?
צַי גַּאֲרַ אַפְּרָאַנְצָוִזְיָן אָוַיְףַּ נְבָלוֹתַ פָוֹן גַעַרְאָטָעָנָעַ הַאָזָן,
דַעַם רִיכְטִיקְוָן כְּשָׂרֵין פָסָח, „אָוַיְףַּ מִצְוָה אָוֹן בִּיטְעָרַעַ קְרִיְיטְעַבָּעַר ?“ ?
דַעַר וּוְאָסִטְ בָּאַשְׁאָפָן דַעַם פָסָח וּוְעַטְ הַיְטָן דַעַם הַיְטָעָרַעַ פָוֹן פָסָח,
פָסָח — אִיזְ פָסָח פָאָרַ דּוֹרוֹתַ, אָוֹן מִירַ זִינְעָן אַן אָוְמָה פָאָרַ דּוֹרוֹת —
נָאָר נִישְׁטַ פָאַצְוּיְיִפְלָט !

אל י

(פראגמענט פון א פאעמע)

ברודער, זאג ווואס דו ווילסט, ס'אייז נאך גבורה פאראגען אין יעקב'ן,
מוסkulען אוון בלוט אין ישראל — בריטיביגערדיק, ברוסטיק אוון פלייציך.

פאראן נאך אין גלוות, אויף ברעהעס געבענטשטע פון דנייעסטער,
צווישן די זוינטראיבן-גערטנער, וואס שפֿרייטן אַלעגן דער זונ זיך
אין דער בעסאָראָכְּבִּישְׁעָר בריטיקיט, מיט קען אוון מיט מילכיקס באלאָן;
פאראן אין פאָרוֹאָרְפָּעָן דערפֿער אוון סטעפֿעס פון צפּוֹן-טאָוּרִיעַ,
ווײַיט פון דעם בריטין שאָסִי וואס לוייפֿט צווישן סטָאלְבָּעָס געשטריפֿטָעַ,
ווײַיט דאס גּוֹזָאנְגּ פון די מּוֹתְּנוּןְגּ, די האָסְטִיקָעַ שְׂטוֹרָאָמָעַן פון פרילינְגּ,
יענע אַמְּאָלִיקָעַ פֿונְקָעַן פון גּוֹבָּהּ, פֿאָרְגָּעָסָעָן,
דאָרט קומען זיי אויף אוון זיי שפֿאָרָן אָרוֹיס, ווי דער ווֹידְעָרוֹאָוקָט,
אֶזְוֵי ווי אַזְּאָנְגּ פון דער ווֹיְץּ פון דער גּוֹטָעָר, קומט אויף אויף אַ בּוּרגְּלָן,
פאָרְדְּקָעָט מיט אַ דּוּקָעָ פון ווֹילְדָעָ, פון שְׂטָעְכִּיקָעַ גּוֹעָזָעַר —
אַ שְׂוּעָרָעַ, אַן אַיְנְצִיקָעַ זְאָנָגּ, וואס גָּאָטִיסּ הָאָטּ פֿאָרוֹזִיטּ דָאָרטּ ;
קיין מענטש הָאָטּ אויף דעם נִיטּ גּוֹמִיטּ זיך, קִין קָרְנְגָּעָר גּוֹשָׁאָטּ, —
אֶזְוֵי ווי די דְּאַיְקָעַ זְאָנָגּ אַיז גּוֹעוֹןְגּ אוֹיךְ דאס יִנְגְּלָאלִי,
וּבְאָלְדּ כְּהָאָבּ אַן אִים זיך דּוּרְמָאָנְטּ, וּעַל אֵיךְ וּוַיְתַּעַדְרָ דּוּרְצִיְּלָן.

אין איינעם אַ דָּאָרָףּ אַיז צְפּוֹן-טאָוּרִיעַ, גָּאָרּ נְאָעָנְטּ שְׂוִין דָאָרטּ
וּאוֹ אַמְּאָלּ אַיז דּוּרּ "גְּרוֹזִיסְעָרּ וּוּגּ" קִין מַאְסְקָאָוּיָעּ גּוּלָאָפּן.

שאלות שערוני-אוחסקי

שנידט דורך זיך דורבן «וילדן פעלד», וואו קריימער פעדן און סטאדעם געצוייט פון טאטערן און איינגעבראכן האבן געטראָטן — די ווילדען רײיטער, באנדעס פון פֿאַרְשְׁפַֿעְטִַקְּטָע טַוְמָאָקָעַס. ווית פון אָרְעָםְסָ דְּנוּיְעָפְּרָשָׂע, וואָס שליסין אַינְצָע אַיפְּאָרְכִּיעַס, אַינְ לִימְעָנֶע הַיּוֹקָעֵס פְּאַרְזְּוֹנָקָעֵן, מִיט גְּרוּעָ מִיט שְׁטוּרְיוּנָעַ דַּעֲכָעַר פְּאַרְטָאָן אַינְ דַּעַר הַיְּלִיקָעֵר אַרְבָּעָט: אַינְ פָּעָטָן שַׁוְּאַרְצְּעָדְדִּיקָן אַקָּעָר, אַינְ פְּרִידְיִיקָן עַרְלִיכָן זַיְהָעָן, פִּילְשְׂוּוֹיִיסִיקָן שְׁנִית אַונְ גַּעֲנָגָעַן.

געלאָבָט האָט אַינְ דָּזְוִינָקָן דָּאָרָף אַפְּחָק אַיְד — יְחִיאָל, יְחִיאָל דַּעַר וּאֲכִיקָר, «בּוּדִיאָנִי», אוּפְּנָן פּוּעַרְשָׁן לְשׁוֹן, מְחַמַּת עַר האָט גַּעֲמָאָט וּזְאָק פָּוּן זַיְן שְׁבָת, גַּעֲהָאנְדָלָט אָום שְׁבָת. אַז יְחִיאָל אַינְ גַּעֲשְׁטָאָרָבָן — זַיְנָעַן צְוּוֵי זַיְן נָאָר אִים גַּעֲבָלִיכָן, דַּי יְוּרְשִׁים, די «כִּיעַלְשְׁוּקָעָס». וּוּט אִיר פְּרָעָגָן, וּוּס אַיְזָן דַּי נְפָקָא-מִינָה?

גַּעֲבָלִיכָן צְוּוֵי יְיָדָן — אָונְ גְּרוּסָאָיְזָאָס דָּאָרָף, אַכְּרָךְ מִשָּׁ ? אַיְזָה הוֹיְבָט זַיְקָנִיט אָן. אַמְתָה, צְוּוֵי יְיָדָן, צְוּוֵי לִיְבָלִיכָע בְּרִידָעָר, אַיְנָעָםָס פָּאָמְילִיעַ-נָּאָמָעָן: פִּינְטָשָׁוָק, אָונְ דֻּעָם צְוּוֹיִיטָנָס : לִיטִינְסִיקָי, נָו וּוּסָם, נִיטָקִין וּוּאָונְדָעָר ? — לָאו דָוּקָאָ ! — צְוּוֵי יְיָדָן, צְוּוֵי לִיְבָלִיכָע בְּרִידָעָר, האָבָן בָּאָזְוָנְדָעָרָעָנָעָן ? וּוּס אַיְזָאָר דַּאָעָר וּוּאָונְדָעָר ? אַ וּוּאָונְדָעָר אַיְזָאָר, וּוּס זַיְהָעָן צְוּוֵי גַּעֲמָעָן, צְוּוֵי אָונְ נִיטָדְרִי, אַ סְגָּולָה אַקְעָגָן דַּעַר גּוֹרִיה פָּוּן דִּיבָּעָן דֻּעָם קִיסְרָ. סְאָ מעָשָׁה אָונְ אַלְטָעָ. די צְוּוֵי קְרָעָמָעָר — הַאלְטָן די קְרָאָמָעָן בֵּי זַיְקָאָן די הַיְּזָעָר — שְׁטִיעָן די הַיְּזָעָר אַינְ זַעֲלִיבִּיקָר שְׁכָנָה, גַּאֲרָ נְאָעָנָט. צָוָם מַאֲרָק אָונְ יְאָרִיד, שְׁטוּבָ קָעָגָן שְׁטוּבָ, וּוּי אַיְן שְׁפִיגָלָ. בִּימָם לְעַבָּן יְחִיאָלִיס זַיְנָעָן די בְּרִידָעָר גַּעֲוָעָן אַיְן שְׁוֹתָפָהָ, בִּידָע גַּעֲהָאלְטָן אַיְזָאָרָם, גַּעֲהָאָט נָאָר בָּאָזְוָנְדָעָרָעָנָעָן ; בָּאָלָד נָאָר זַיְן טּוּיָט אַבָּעָר אַיְזָאָר קְנוּפָ צְעָפָאָלָן גַּעֲוָאָרָן — אַיְזָה אָט זַיְקָעָלְאָקָעָרט אַ שְׁנָאָה, אַ כָּעָס אָונְ אַצָּאָר — דַּעַר שְׁלַעַפְּט אַ קְוָנָה צְוּוֵי זַיְקָאָן דַּעַר צְוּוֹיְתָעָר אַיְזָאָר קְרָאָמָן אַנְטְּקָעָגָן. סְהָאָט טָאָגָן גַּעֲנוּמָעָן דַּעַר שְׁדָ צְוִישָׁן זַיְיָ... אָונְ סְבוֹתָה, פְּרִיטְשְׁעָפָעָס,

ז'יגען תמיד פארצאנען גענוג ווען מ'זוכט זיי חס-וחילילת.
 זיי האבן ברוק-השם א ירושה, א קראם אונז זאכן,
 חובות אונז משפחה-קריגעריען אונז "ויבערישע עסקים":
 למשל, א קאץ אייז פארקראָן אין שועגעריבֿס קעלער
 א טעפל מיט סמעטנע איבערגעערט אונז ס'טעלל צעראָן;
 א הון האט פַּאֲרְגָּלוֹסֶט זיך צו לעגן אונז עי דער צוּוִיטָעָר אין שְׁפִיכְלָעָר,
 אונז גיט איבערן גאנצָן הויף צו וויסן מכה דאס נִירְגָּבָרָת;
 א גאנז מיט פִּיסְקָלִיאָטָעָס אונז גאנער, א מסוכנָעָר בעסן,
 דריינגען אַרְיָין דורך אָן אוּפְּבָּרוּד אָן צוּוִיטָעָר גָּאָרטָן,
 ריהען זיך טְרָאָמְפְּלָעָן אונז פְּלִיקָן דֵּי שְׁפִיצָן פָּוּן גְּרִינְצִיגָּא,
 אונז סְקָעָרָט זיך אַ וְוָעָלָט. דערצָו נאָך מלחמות פָּוּן קִינְדָּעָר,
 וואָס שלאָגָן אונז דְּרָאָפְּעָן אַיִּינָס סְאַנְדָּעָר — אונז אָזוּזָו וְוִיטָעָר.
 נאָך אלָץ בֵּין אַ צִּיִּיט: אַוִּיפָּך דער יְרוּשָׁה גּוֹרֵל גְּעוֹאוֹרְפָּן,
 קונְדָּן האָבָּן אַפְּגָעָצָלָט חֻבּוֹת; דֵּי קִינְדָּעָר אוּסְגָּוּוֹאָקָסָן,
 נעמְעָן זיך אָן פָּאָר דֵּי טָاطָעָס קְרִיוּדָעָס — מְרַעְתָּמָן נִישְׁטָן.
 מהאָט זיך צְעַטְיִילָט מיט דֵי זָאָגָן, אָפִילּוּ מיט דֵי פְּסָחָדִיקָעָ כְּלִים,
 מ'האָט זיך צְעַטְיִילָט מיט דֵי קְוָנִים, יְעַדְעָר מיט זִינְעָן "גּוּיִים".
 גְּעַבְּלִיבָּן אִין זָאָךְ בְּלוּזָן, וואָס מ'האָט נִיט גְּעַקְעַנְט זיך צְעַטְיִילָן:
 דער דָּאַיְקָעָר יְחִיאָל האָט גְּעַלְאָן אַ מְזֻרְחָשְׁתָּאָט אִין בִּיתְמַדְרָשָׁ —
 אַ פְּעָלוֹן פָּוּן מְחֻלְקָה בֵּין זַיִּי... דֵי גְּאַנְצָעָ "פָּנִי" פָּוּן דער קְהִלָּה
 האָט זיך אַרְיִינְגָּעָלָעָט דאס אוּסְצָוְגָּלִיכָּן — אונז נִיט באָווֹזָן.
 אַיְינָעָר, דער בְּכוֹר, האָט גְּטַעַנְהָת: עָר אִין בְּכוֹר, דֵי שְׁטָاطָט אִין זִינְעָן,
 טְרַעַטְשָׁעַט דער צוּוִיטָעָר: אִין זַיִּין הוֹזָן אִין דער טָاطָעָג עַשְׂתָּאָרְבָּן
 אַוְן דער האָט זיך מְתַעַסְקָעָגְוּעָן מיט זַיִּין קְבוֹרָה.
 וְאַלְטָן נאָך דֵי שְׁטָاطָט גְּעוּוֹן אִין מִיטּוֹן פָּוּן מְוֹרָחַ-בָּאָנָּק —
 וְאַלְטָן זַיִּין אַ האַלְבָּעָ צְרָה — אִין דאס אַבָּעָר בְּיִם סָאָמָעָ אַרְוֹן-קְוֹדֶשׁ.
 (יְחִיאָל אִין גְּעַזְעָסָן פָּוּן אִין זַיִּיט אַונז דער רב פָּוּן דער אַנְדָּעָרָעָר)
 אַינְדָּעָרְוֹאָן אִין גְּעוּוֹן בֵּין אָונְדוֹ אַ מְגַנִּין פָּוּן זְקִנִּים,

שאול טשרניצאָוסקי

יידן, זואָס טווען שוין גאנרנישט, דער رب, חוץ און שם
און נאָך אַ פֿאָר יידן זואָס וואַינען גאָר נאָענט צום בִּית־מְדֻרֶשׁ —
אָבער שבת און יומְ-טוֹב פֿעַדְעָרוֹן זיך די צוֹויִי בְּרִידְעָר.
בְּיַדְעָ וואַינען אַיְן אַיְגָעָנָעָר גָּאָס, שְׁטוֹבָ קָעָגָן שְׁטוֹבָ, וַיְיַזְגֵּטָ שְׁווֹין,
פֿעַנְצְטָעָר אַקְעָגָן אַ פֿעַנְצְטָעָר — קָומְטָ אַיְגָעָר אַרוֹסִים, קָומְטָ דָעָר צוֹויִיטָעָר.
שְׁטִיעָן דִּי קִינְדָּעָר בְּיַם טִיר, צוֹ הִיטָּן דָעָם פֿעַטְעָרִיס פֿוֹסְטְרִיטִים.
שְׁכְנִים — מַמְשָׁ זַיִּילְאָצְן פּוֹן לְאָכְן דָּעַרְעָנְדִיק בְּיַדְעָן :
קָומְטָ אַיְגָעָר אַרוֹסִים, שְׁפִרְגָּגָטָ דָעָר צוֹויִיטָעָר אַרוֹסִים תִּיכְפָּ נָאָך אִים,
בְּיַדְעָ שְׁטָעָלָן זַיִּילְאָגָעָ טְרִיטִים, שְׁפִרְיִזְוָן, מָאָכְן זַיִּילְאָמְרָשָׁט
זַיִּילְאָגָעָנָעָן גָּעָלָאָסָן צָום דָאָוָעָנוֹן, וַעֲןָ נִיטָּ כְּלוּמְרָשָׁט
אַיְגָעָר דָעָם צוֹויִיטָן פֿאָר דְּאוּיָגָן ... לְוִיפָּן — אַיִּז אַ מִיאָוָסָע מְדָה
פֿאָר יְוָסְטָע בְּאַלְעָבָאָטִים, פֿאָר יַיְדָן מִיטָּ בְּעָרְד אָוּן מִיטָּ פָּאוֹת.
מִיְשָׁב גַּעַוְעָן זַיִּילְאָגָעָן זַיִּילְאָגָעָן זַיִּילְאָגָעָן אָוּן גַּעַרְטָנָעָר,
— גַּנְבְּיָעָן אַדוֹרָך זַיִּילְאָגָעָן זַיִּילְאָגָעָן זַיִּילְאָגָעָן נִיטָּ בְּאַמְּרָקָן.
פֿינְטָשָׁוֹק קָומְטָ אַרוֹיָן אַיְן בִּית־מְדֻרֶשׁ — זִיצְטָ אַוִּיפָּן פָּלאָץ שְׁווֹין לִיטְינְסִקי,
יעַנְעָמָס אַוִּיגָן שְׁמַעְלָצָן זַיִּילְאָגָעָן זַיִּילְאָגָעָן זַיִּילְאָגָעָן נִיטָּ זַיִּילְאָגָעָן.
טְרָעָפֶט, אָוּ לִיטְינְסִקי קְלִיגְטָ זַיִּילְאָגָעָן זַיִּילְאָגָעָן קְרִיכְטָ אַיבָּעָר פְּלוּוּטָן אָוּן גַּעַרְטָנָעָר
אָוּן פֿינְטָשָׁוֹק גַּיְינָן גַּרְאָד מִיטָּ דָעָר גָּאָס אָוּן קָומְטָ אַן דָעָר עַדְשָׁטָעָר.
סְאיִיז אַ לִיטְינְסִקי גַּעַלְעָכְטָעָר אָוּן גַּאָר — אָן עַכְטָעָ קְאַמְּעָדִיעָ!
שְׁבָת — אָלָעָ מַתְּפָלִילִים זַיִּילְאָגָעָן, וּזְאָרְטָן אַוִּיפָּן די בְּרִידְעָר,
וּוְעָרָ וּוְעָטָ פֿאָרָכָאָפָּן דָאָס פָּלאָץ ? וּוְעָרָ בְּלִיבְּבָטָ מִיטָּ אַנְזָן מִיטָּ אַלְאָגָעָר ?
הָאָט אַיְגָעָר גַּעַקְלִיגְטָ זַיִּילְאָגָעָן גַּעַקְמָעָן «כְּלָחָוךְ» אַיִּין בִּית־מְדֻרֶשׁ —
הָאָט דָעָר צוֹויִיטָעָר זַיִּילְאָגָעָן אַפְּרָאָצָן קָוִים אַוִּיפָּ טָאגָ, אַיִּין אַיְלָעָנִישָׁ :
דָעָר בְּרוֹדְעָר נִיטָּא ? סְהָאָרָן זַאָגָט אִים שְׁלַעַכְטָעָ נְבִיאָות.
קָומְטָ צו — סְהָוִוָן אַיִּז אָפָּן אָוּן פֿינְצְטָעָר וּוְעָרָט אִים פֿאָר די אַוִּיגָן.

ס'כאפּן די קינדער אומזיסטע קלעפּ — שווארצע, פֿאָרְשַׁטְעֶרטַּע שבתים,
איין שבת — דעם ברודערס קינדער, אויפּן צווײַיטן דעם אַנדְעָרָנס.

דאָס אלֶץ דורך שבתים — אַבעָּר יומִ-טוֹב וועט קינגעָר ניט נאָכְגַּבָּן,
סֵי דער איַז גַּעֲקוּמָעָן אָפְּרִיעָר, סֵי יָנְגָעָר — קִין חִילָּוק,
בִּידְעַ זִין אוּפּּן פְּלָאַץ, אַיְנָעָר לְעָבָן דעם אַנדְעָרָן,
דער האָלָט דעם קָאָפּ אָוִיףּ רַעֲכָתָם, אָוִיףּ לְינָקָס דער צוּוִיתָעָר —
וֹוי דער צוּוִיקָעְפִּיקָעָר אָדְלָעָר אוּפּּן קִיסְּרַס מְטוּבָעָ :
פְּלִיאַיצָּע אָקָעָגָן פְּלִיאַיצָּע אָוּן אוּגָן ווֹאָס שְׁפְּרִיצָּן מִיט שְׁנָאתָ.

פְּלִיאַען די טָעָג אָוּן די יָאָרָן. ווֹאָס מַאֲכָן די קִינְדָּעָר ? זַי ווֹאָקָסָן .
גַּעֲבעַנְטַשָּׁת אִיז מִיט טַעַכְתָּעָר פֿינְטְשָׁוָק, נִיט קִין אַינְצִיקָעָר «קְדִישָׁ» —
וֹאָקָסָן וּלְקָסָן כְּלוֹת אִין שְׁטוּב — אָוּן זַעַקָּס «בְּנִים» בְּיַיְמַיִּים בְּרוּדָעָר.
איַנְגָעָר פָּוּן זַי אִיז דער אַלְיַי, אַ בחָוָר אָרְבִּיבָּר שְׁוִין צוֹאנְצִיךְּן,
וֹאָס שְׁטִיטִית אִין שִׂידּוּכִים, מִזְוָּאָרָט נַאֲר «עַד יָעַבָּר זָום»,
וּוֹעֵן עַר וועט אַרְוִיס אַ באָפְּרִיטִיעָר פָּוּן דִּינְגָּעָן דעם קִיסְּרַס.
דער אַלְיַי — בְּרִיטְפְּלִיאִיךְּ, מִיט אַיְזָעָרָנוּם קָאָרָק אָוּן נַאֲקָן,
קוֹרְצְפִּיסִּיק, דַּעֲרָפָאָר אָבָּעָר אִיזָּוּן, טְרַעְטָן מִשּׁוֹתְדִּיק,
שְׁטִיטִיעָן זַי — אִיז זַי זַי ווֹאָלְטָן אִיז דַּרְיָעָרָד אַרְיִינְגְּוּזָאָקָסָן.
אַ מְרָאָה פָּוּן אַ יְוָנָגָן בְּעָר, נַאֲרַ נִישְׁתָּאַגְּגָן דַּעְרוֹאָקָסָן,
נַאֲרַ נִישְׁתָּאַגְּגָן דַּעְרְגְּרִיכְּט זַיְן פּוֹלָן ווֹאָקָס אָוּן גְּבוֹרָה.
גַּאֲטָמָס בְּרָכָה אִיז גַּעֲלָעָן אָוִיךְ זַיְן בְּרוּנְגָעָר הַאֲנָט — אָוּן אַפְּצּוּעַנְגָעָ
וֹאָס טּוֹט אַ נָּעַם אַ פָּאַדְקָאָוּעָ — אָוּן זַי לְאֹזֶט זַי בְּוֹיגָן.
זַיְן מְלָאָכָה — שְׁמִידָעָרִי, צְוֹוִישָׁן בְּלָאַזְזָאָק אָוּן קָאוֹוָאַדְלָעָן,
גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אָוּן גַּעַרְבָּעָט פָּוּן בְּאַגְּגָעָן בֵּין שְׁפָעַטְגָּאָוָונָט.
גַּעַשְׁמִידָט רִיְּפָן אָוּן לְאָמָעָן, פָּאַדְקָאָוּס, אַכְּנָאַלְיָעָס,
הַיְּיִגְּאָפְּלָעָן אָוּן אַנְקָעָרָס אַרְוִיסְצּוּקְרִיגָן אַ דַּעְרְטְּרוֹנְקָעָם עַמְעָר.
לְעָבָן דער קוֹפּּעָ שְׁטִיטִיקְוָיָיל, פְּלָעַקָּעָר אִין דער עַרְד אַרְיִינְגְּגָעַשְׁלָאָגָן.
איַנְגְּזִוְשְׁלִיטָן סְפָעָרָד בְּשַׁעַת שְׁמִידָן ; נֻמְטָע דַּר אִין די העַנְטָאַרְיָין

שאלות טשערכאוסקי

דעם פון פון סאמע הייציקסטן וויזערשפגעניךסטן פערדעל —
ווארפט יונגער זיין שיין אויג אויף אים — און לאזט זיך שמידן.

און דאס דא האב איך שוין דערציילט : אין הוין פון זיין פערטער
געווען זיינגען מיידלעך : זעקס לויוונט-העמדער פול מיט מיידל,
געשפארט פון די קורצע ושהקעטן : גאנצע זעקס כלות.
חנ'קע, די עלטסטע, איז שוין געשטאנגען אין שדוכים,
געווארט, איז איר חתון זאל קומען. דער חתון דארף קומען
נאך היינט אויף דער נאכט. קען זיין, ער וועט ערשת קומען מארגן,
אפשר וועט ער נעצטיקן אין וועג, ווי סי'וועט אים אויסקומען.
די ברידער זיינגען טאקט שוונאימ, אבער וויסן — וויסן זיי
אלץ וואס ס'פארקלאלאטשעט זיך אין צווייטנס טעלל —
ניתא קיין סודות אויפן דארף צוישן שכנים.
די קינדרער אויך, זיי טווען נאך די מעשים פון די טאטעס :
דערגעיען איינס דאס אנדערע די אַרְן, טווען אָפּ שפיצלאַך, —
געוואוסט, איז די כלה דערווארט היינט ביינאכט דעם חתון.

ס'געט אונטן. סי'ווערט שפערט אין דער נאכט און ניטה נאך דער חתון.
טראכט מען : ער וועט שוין ניט קומען היינט, וועט קומען שיין מארגן,
אייז יעדער איינער אועוק אין זיין ווינקל, געלעגט זיך שלאָפּן.
פארלאַשן דעם לאָמֶפּ — און באָלְדַּה האָט דערהערט זיך אָ קרְאָפּן —
אָ דארפייש האַלְבָּנָאַכְטִיקָע שטילקיליט און פִּינְצְּטָעָרְנִישׁ.
און פְּלוֹצִים דערהערט זיך פּוֹנוֹוִיטֵן אָ קְלָאָפּן פון פָּאָדְקָאוּועָס
פון זאמדיין וועג מיט וועלכּן דער חתון דארף אַנקְומָעָן —
ס'אייז פִּינְצְּטָעָר אַין שטוב און דאס קְלָאָפּן קומט גענטער און גענטער —
ניט אַנדְעָרְשָׁן, דער חתון ! ווֹאָרְן ווער דען, אויב ניט דער חתון ?
אלע פּוֹיעָרִים פון אַרְום — קִינְגָּעָר האָט זיין שטוב ניט פָּאָרְלָאָזּן,
אָ פּוֹיעָר וועט אַהֲיָם אַין שפערט בעיגאנכטיקער שעָה ניט קומען,
ער לאָזֶט ניט אַין וועג זיך בִּינְאָכְטָן, ניט אַנדְעָרְשָׁן : דער חתון !

דער חתָן קומט, דער חתָן! האט צעוגגען זיך ס'קלילינווארג,
וואס בי די גרויסע אויפַן לונג — אויף דער צוֹנג פון די קלינגע —
אַרוֹיסְגָּעָכָּפֶט פון האָרֶצֶן די ווערטער — אַוּדָאי, דער חתָן!

פון בעט שפרינגעט די כלָה, פֿאָרְוּוִירְט צוֹוִישָׁן זַאֲק אָוּנְקָעֵלֶן,
שטייט אַין אַיר קוֹרֶצֶן וְשָׁאָקָעֵלֶן אָוּנְקָעֵן נִיט פֿאָרְשְׁפְּלִיעָן די קָעָפְּלָעֶךָ,
ס'קְרִיכְט נִיט דָאָס קָעָפְּלָעֶלָן לְעָכֶל, ס'טְרָעָפֶט נִיט דָאָס העָקֵל אַין אוּיגֶל;
די מְחוֹתָנָה/טָע לוֹיפַט אוּפַּן גָּאנִיק, פֿאָרְגָּעָסָן דָאָס יַאֲקָל,
צָעָפְּלָאַשְׁעָט, צָעָטָוְמָלֶט, אַין בְּלוֹיזָן הָעָמָד אָוּן אַונְטָעָרְקְלִידָל.
שְׁפְּרִינְגָּט דָעֶר מְחוֹתָן צָוֵם לְאַמְּפָן אָוּן גַּעֲפִינְט נִיט די שְׁוּבָעָלָעֶךָ:
וְאוּ זַיְנָעָן די שְׁוּבָעָלָעֶךָ? אָוּן קְרִיגְט נִיט קִין עַנְטָפָעָר.
פֿלְאָגְנְטָעָרְט עָר זַיך אַין די גָּאַטְיָעָס וְוָאָס פְּאָלָן אַיבָּעָר קָאַלָּשָׁן.
קוּמָעָן אלָץ גַּעֲנָטָעָר ... אַט־אַט וּוּעָט דָעֶר וְאָגָן פֿאָרְבִּילְיָוִיפַּן
די שְׁטָאָל בְּיִ דָעַם וּוַיְנְקָלֶן פָּוּן גָּאָס ... אָוּן ס'שְׁטִיטָה די מְשָׁפָחָה
ס'קָּלָאָפָּן די פֿאָדְקָאָוּס ... אַט ... אָוּן אַט אַיְזָן אַרוֹיסְגָּעָשְׁפְּרָוָנְגָּעָן
פָּוּן הִינְטָעָר דָעַם שְׁטָאָלְלָה ... גַּעֲקָוּמָעָן ... אַלְיָי, אוּפַּחַ צָוְויִי קוֹרְצָעַ פִּס זַיְנָעָן,
קָלָאָפָּט עָר אָוּן טְוֹפָעָט אָן דְּרָעְרָד וְוִי אַ פְּאָר פְּעָרָד אוּפַּחַ אַכְּטָן.
עָר, נִיט קִין אַנְדָּעָרְעָר — אַזְוִי האָט עָר אַפְּגָנָאָרְט זַיְן פְּעָטָעָר דָעַם קְפָּדָן.

אָוּן אוּבַּס אַיְזָן נָאָר וּוַיְנִיק — האָט עָר פֿאָרְבִּיגְגָּשְׁפָּאָנָט די וּוֹאָרְטָעָר,
ס'טָאָרְטָשָׁט אָוִיס זַיְן מְעַכְּטִיקָעַ בְּרוֹסֶט, זַיְן שְׁטָאָרָק הָאָלְדוֹן אַוִּיסְגָּעָצְיוֹגָן,
דָעֶר קָאָפָּה אַיְזָן אַרְוֹנְטָעָרְגָּלָאָט צָו דָעֶר בְּרוֹסֶט, אַזְוִי קָרוּמָלָעֶךָ,
קוּקָט אוּפַּחַ זַיְן פְּעָטָעָר זִיְּטִיק מִיט אַ שִּׁיקְלָדִיק אוּיגֶל,
אָוּן הִירּוֹשָׁעָט אַ לְוָסְטִיק הִירּוֹשָׁעָן, פֿאָרְטוּבִּיט נָאָר צָו וּוּרָן,
דָאָס הִירּוֹשָׁעָן פָּוּן אַ קְלִיאָטְשָׁע אַ יְוָנָגָעָר, וְוָאָס עַנְטָפָעָרְט דָעַם אַגְּנָעָר.

אַזְוִי דְּרָעְמָלָעָן נָאָר כּוֹחָות אָוּן רַעֲשָׁתוֹ פָּוּן אַמְּאַלְיִקְעָר גְּבוֹרָה,
דָעֶר גַּעַטְלָעְכָּבָר גִּיסְט אַיְזָן זַיְן, דָאָס פֿינְטָעָלָעָן יִד לִיגַּט אָוּן דְּרִימְלָט,

שאלות טשעראניכאָחסקי

געגיליכן צום דימענט דעם גוטן ווואס ליגט אין דער הרודע ;
געגיליכן צום קערן פון האבער וואס ליגט אין זיין שיידל,
ביז די גראיסע שעה קלַאָפֶט זיך און און ס'גָעַטְלִיכֶע קול טומט אים רופן,
באָריַרט אים מיט פֿינְגֶר פון ברכה און וועקט אויף פֿאָרָהוּילְעָגָן וואָונְדָעָר,
פארבויגט ערד די פֿליַיצֶע די ברײַטָע און הויבט אויף די משא,
די היילִיקָע משא די שׂוועָרָע, די לאָסָט פון דער היילִיקָעָר שְׁכִינָה,
זו טראָגן פון ים ביזוקל ים און פון דור ביזוקל דור —
אמְן סְלָה !

א מעשה מיט מרדיין און יוכים ען

א מעשה מיט מרדיין און יוכים וואס זינגען געזען אין סוכה,
געלאות מיטן יומ-טوب זיך וואילגין, גאר איבער די כוחות,
זינגען לציג געקומען און אין מארך זיך אַרְוִיסָגָעַטְרִיבָן
און ס'אי געשען מיט זיך די מעשה פון "בראשית" און "נה".

"פונוואנגען דריינגען מיר, איז ווייבער זינגען אַנְשִׁיקָעָנוּשׁ
און סתם אַמִּידֵל אַיִן פִּין?" — האט יוכים-קאריטע
זיך געבראָן דעם מוח איבער דער דזאַיקער פראגע,
געפיקט אים אין קאָפֶ, ווי טיטוס'עס מוק אין זיין ציט.
און ווער האט געפרעסט אויף זיין זינגען? זיין פלונית דאמאָכע
אַז ווייב מיט אַפּוֹיסְט אַז מיט נעהָן אַיִן טאג פון זיין שכבות.
גאר שכור איז ער ניט געווען דזון, נאָר שטאָרְקָגְלְפִּין —
איַז דער ענטפֿער פון דזאַיקער פראגע דעריבער
גבילבן פֿאַרְהוֹילָן פֿאַר אַים. ניטהָן קִין באַשְׁיַׁיד צוֹ דער פראנְגָע,
גייט ער פֿאַרטִיפֿט אַז דעם ענין, טענְהַת צוֹ פֿלְעַקְעָד אַז שטינְגָעָר,
צום איינגעפאָלענעָם פֿלוּימָט, צום ברונְגָים וואס קומְט אַים אַנטקָעָגָן,
און קעָן צוֹ קִין טאָלִיך ניט דעריגין. נאָך עפּעַס אַז שׂוּעָר אַים באָגָעָמָעָן:
זיין וועג פון דער שיינְקָשָׁוב בֵּין דאנְעָן. דער וועג אַז פֿאַרְפֿאָלָגְנְטָעָרט,
ער האָלָט אַז אַיִן גִּין זינְט פֿרִימָאָרגָן — אַז אַלְצָן ניט דערגָאַנגָעָן.
און ס'איַז דאָך גַּעֲוִינְטְּלָעָך דער וועג אַזָּא גַּלְיִיכָּעָד אַז גַּראָדָעָר.
אַצְינְד אַז דער וועג גָּאָר פֿאַרְבִּיטָן, פֿוֹל גַּרְיִיבָּר אַז הַרוֹדָעָס.

שאול טשרניחאָוסקי

מיט בערגלעך און בערג און מיט טאלן פֿאַרְיִיט אֹויף צו שטרזיכלען.
ער שפאנט, דוכט זיך, גראד אין פֿאַרְוִיס און דער וועג לויפט צוריוקוועגן,
קערט זיך אויף רעכטס און דער וועג טוט אויף לַ'נְקָס אַים פֿאַרְפִּירָן;
פֿאַלְט פֿלוֹצִים אַרְוִיס גַּאֲרָ פֿוֹן אָונְטֶער דֵּי טְרָאָנְגָּעָשְׁמִירְטָע שְׂטִיוֹלָן,
אט האָלָט ער אין פֿאַלְט אָוּן וועט דָּאס גַּעְנִיק זיך צְבָּרְעָכָן;
אט שטעלט זיך גַּאֲרָ "דִּיבָּאָם" דער וועג און פֿלְאָנְטֶערְטָדָה פֿיָּס אַים,
וַיְיַ שְׁפָאָנָעָן אַין זִיגְזָאָג אַגְּאָנָג פֿוֹן אַהֲן אַ שְׁנִינְעָלָד;
עס שְׁטָעָרָן זִין גַּאֲנָג אַים דֵּי הָאָרְבָּסְטִיקָע בִּימְעָד אַין גָּאָסָן,
אַ טְוִיעָרָ פֿוֹן הוֹיָפָּה אָוּן דֵּי פֿלְעָקָעָרָ פֿוֹן פֿלוֹיטָן, דֵּי הַיְזָעָר —
ער שעַלְטָ מִיט בָּאָנוּמָעָן קְלָלוֹת אַיִן מְאֻמָּעָס מְאֻמָּעָס,
איַן דְּרִיטָן אָוּן פֿעָרְטָן דָּוָר אָרְיִיָּן, שְׁפָאָרָט נִיט קִיְּינָן וּוּעְדָּטָר :
אַ בְּרָאָך אַיִן דֵּי מְאֻמָּעָס אָרְיִיָּן פֿוֹן דֵּי דָּאוּקָעָ טְפְּשִׁים,
וּוֹאָס שְׁטָעָקָן אָוּן פֿלְעָקָעָר אָוּן דְּרָעְנָגָעָר, שְׁפָאָרָן אַשְׁטוּב צו אַ שְׁטוּב אָוּן,
אוֹ סְבִּילִיבְּטָ פֿאָרָן עַרְלָעָכָן מְעַנְטָשָׁן קִיְּינָן פֿלְאָזָ נִיט אָדוֹרְבָּגִיָּן".
אַ שָׁאָד נָאָר, אַ שָׁאָר, אוֹוְיָפָּה דֵּי דָּאוּקָעָ פֿינְיָעָ דָּבוּרִים,
איַבְּעָרְגָּעָשְׁלָאָגָן אִינְמִיטָן דָּוָרָקָה הִינְטָ פֿוֹן קְצְבִּישָׁן גָּעָלָ.
סְבִּאָפְּאָלָן דֵּי הִינְטָ אַיִם פֿוֹן אַלְעָ פֿיר זִיטָן מִיט חַוְּצָהָ
הַאָוּקָעָן אָוּן בִּילָּן, יְעַטְוִידָעָר הַוְּנָתָ אוֹוְיָפָּה זִין שְׁטִיגָּגָעָר —
שְׁטִיְּיָטָ זִיךְ יוֹכִים אוֹוְיָפָּה זִין פֿלְאָזָן, קוּקָט זִיךְ אוּן בָּאָטְרָאָכָט זִיךְ,
קוּוּלָּט אָוּן, מְחַמְּתָ זִיךְ זִינְגָּעָן פֿעְטָלִיבְּיָקָה, מִיט פֿיסְקָעָס גְּזַעְגַּנְתָּ —
נָאָר בִּיסְלָעְכּוּיָּיָ פֿאָלָן זִיךְ אָפָּ, טְרָעָטָן צְרוּרָק אַיִן דֵּי הַיְּפָיָן ;
נָאָר אִינְסָ דָּאָרָט אַ הִינְטָל צְעִגִּיסָט זִיךְ, צְעִרְיִיסָט זִיךְ אַיִן בִּילָּן.
שְׁמוּעָסָט יוֹכִים זִיךְ פֿאָנְגָּדָעָר מִיט אַיִם, רַעַדְתָּ צו אַיִם : "קְלִינְטִשְׁקָס,
בִּיסְטָ נָאָר אַ זְוִיגְלִינְגָּ גְּעוּזָן בֵּי דִיןָן מְאֻמָּעָן דָּעָר כְּלָבְ/טָעָ,
הַאָבָּ אִיךְ שְׁוִין גַּעֲקָעָנְטָ דִיךְ — וּוֹיְ רַופָּט מַעַן דִיךְ, זָאָגְ מִירָ, דָוְ קְלִינְטִשְׁקָס,
בְּוּקָעָטָ, צִי קַאָשְׁטָאָנָעָ ? אָוֹדָאִי קַאָשְׁטָאָנָעָ, טָאָזָאָגְ נָאָר,
וּוֹאָס מַאָכָּסָטָו דָא אָוּן אָזָא לִיאָרָעָם, בִּיסְטָו נִיט בְּוּקָעָטָ גָּאָר ?
אַט גַּיְיָ אִיךְ מִיךְ אַנְפָרָעָגָן טָאָקָעָ בֵּי דֵי בָּאָלְעָבָאָטִים ?"

ס'הינטל הערט אויס און טרעד אפ באלה, ארויסגעשטעלט ס'צינגל,
לייגט זיך און פאקט מיט די זיטן, דער זונ אנטקעגן.

א משונה געפלאנטער פון צייט האט זיין צער נאך פארגראעסערט :
אייערנעצן אייז אים אויפגעקומען בעכטיקע זונ, און נעצן
אייז די הינטיקע זונ אים פארגאנגען ; הינט אייז אים אויפגעקומען
די מארגעדייקע זונ ; די זונ אין זונט פונעם הימל
לויכט און אייז גוט צו מענטשן. שטייט איבערן לאנד דער סוף-זומער,
ニיט אויסגעליידיקט פון גוטס נאך. א הייטע זונ וואראמעט —
באר מלד אייז זי, צניעותדייק, צארט. ס'שווועבט איבער דער לאנדשאפט
דער חן פון א גוסט'ער שענקייט ; ס'שפריט זיך א ביינקסאפט
איין הארבסטיקע ביימער, איין גינקיט וואס טונקלט,
איין פאלנדיק גאלד פון די זילבערד-בעריאזעס, איין הענגלעך
פון וויסע אקציעס, וואס קליבין זיך ווידעער צו בליען.
שפירת שוין די הארבסטיקע ערדה, או די זונ וווערט נסתליך,
ווערט קילעה, און איין ריס פון די ליבשאפט קנייפ, וואס פארביבדט זי,
שטריקט זי, שפריט נעצן, זי פאנגען מיט גילדערנע פעדימן,
שייקט אירע פעדימן ארויס און שפריט אויפן ווינט זי —
שווועבט, מיינע גילדערנע פעדימן. פעדימן איר צארטע פון ליבע,
געפינט מײַן געליבטע, פאָרknיפ זי צום טרויעריך-פאריתומטן הארצן.

די זונ שטייט שוין הויך אינעם הימל, יוכים פלאנטערט אלץ זיך —
קומען אקעגן אים אידן, גייען אחיהם פון בית-מדרש,
ס'קליבנווארג שלעפעט נאך זיך אן זיירען מאמעס קלידער,
שבת-יום-טובדייקע קלידער, און פלינקע חדרא-אינגלעך
טראגן די שוווערע "קרבן-מנחה" און טאטעס תלית-זעקלעה,
מיט איין האנט איין קעשגען, טאָפּן די ניס און גראגען.
גייען זיך אידן פאמעלעך, שטעלן געמאָסטעגע טרייטלעך,
צייען זיך נאך נאך די וויבער פאָרטאן אין אַ שמוועס,

אלע אינאיינעם אוֹן ענטפערן אלע צוֹאמען.

"קושצי בי אידן" — דערטראקט זיך יוכים לאחר מעשה:
"זאל זיין גוטליך זיין דער יומ-טוב, באָלד וועט דער יומ-טוב אַרייבער.
אלצדינג פֿאָרגייט ווי אַ יומ-טוב, אַזוי פֿאָרגייט סְלַעֲבָן".

טראקט טרייעריך ווינע מחשבות אוֹן "וועטלטשמערץ" פֿאָרטראגן.
בֵּין ס'הָבָן די שטייל געבראקט אַיט צוֹטראָגָן בְּשִׁלּוֹם
בֵּין ר' מַרְדְּכַי פֿאָלָאָז אַוְיפָּן הָוִיף, זֶלֶת הָאָרָט אַנְגַּשְׁלָאָגָן
אוֹן ווּנְגַּט פֿוֹן סּוֹכָה; פֿאָרְעָקְשָׁן/טַעַר שְׂתִּין דָּאָרָט גַּעֲבָלִיבָן:
נִיטָּרִין זיך ווּעַט עַר פֿוֹן פֿלאָז, זֶלֶת יְעַנְעָר אַ וְועַג פֿאָר אִים מַאֲכָן!
די סּוֹכָה ר' מַרְדְּכַיָּס אַיז אַזְשָׁן אַוְפְּגַּעַטְרִיסְלָט גַּעוֹאוֹרָן,
פֿוֹן סְכָךְ — אַוְיפָּן טִישׁ, אַוְיפָּן דָּעַר עַרְד, האָט מִיטָּפְרָהָת גַּעֲרָגָנָט.

אַיז מַרְדְּכַי גַּעוֹאוֹרָן טְשִׁיקְאָוָעָ צָו ווִיסְטָן: פֿוֹנוֹאנְגָּן
עַס נַעַמְתָּ זיך די דָּאָזְקָעָ גַּרְוִיסָע בְּהָלָה? האָט מַרְדְּכַי
גַּעֲפְרָעָגָט זיך בַּיִם ווִיְבָ, דָּאָס ווִיְבָ האָט גַּעֲשִׁיקָט נַאֲדָר דָּעַר דִּינְסְטָמוֹיד,
די מַוִּיד האָט גַּעֲרוֹפָן דָּעַם יְוָגָג, דָּעַר יְוָגָג האָט גַּעֲשְׁרִיעָן צָוָם אַיְנָגָל,
בֵּין ר' מַרְדְּכַיָּס גַּעֲדוֹלָה האָט גַּעֲפְלָאָצָט, גַּעֲגַּנְגָּעָן אַלְיָין זיך דָּעַרְוִיסָן,
אוֹן גַּעֲקוּמָעָן צְרוּקָ מִיטָּיְוִיכְיָעָן: זֶלֶת עַר, דָּעַר עַרְלָן,
אוֹיךְ האָבָן הנָאָה פֿוֹן יְומָ-טָבָן, פֿוֹן שְׁמַחְתָּ-תוֹרָה.

חלומִיט יוכִים אַוְיפָּן דָּעַר ווֹאָךְ: זֶעַט עַר, ווֹי דָוְרָךְ אַ גַּעֲפָלָן
שְׁטוֹפָן זיך יְיִזְנָן אוֹן סּוֹכָה, פְּנִימָעָר פְּלַאֲמָעָן: דָּעַר תְּקִיף —
שְׁנִינִידָט זיך אַרְוִיס אַוְבוֹנָאָן, סְנִיעָבִיכָל דָּרִיקָט זיך אַיְנָן ווִינְקָלָן.
חָלָה אוֹן פִּישָׁ די גַּעֲפְלִיטָעָן, אוֹן בְּרַאֲנָפָן אוֹן פְּלָעָשָׁן אוֹן גַּלְעָולָעָן.
ר' מַרְדְּכַיָּס פְּנִים, לְאָנָג ווֹי דָעַר יְדִישָׁר גָּלוֹת, טוֹט שְׁוִיצָן —
יוכִים מַאֲכָט אַ כּוֹסְעָ, אוֹן נַאֲדָר אַיְינָס, לְכֻבָּדָן יְומָ-טָבָן,
שְׁאָקָלָט מִיטָּן קָאָפְט צָו זְיִינָן שְׁבָנָן: "לְחַיִים ר' שְׁבָנָן, לְחַיִים!"
— "ס' אַיז אַ תּוֹרָה, יוכִים, אוֹן 'אַנְהָוִיב האָט גָּאט באַשְׁפָּן
דָּעַם הַיְמָל אוֹן די עַרְד — אוֹן די עַרְד אַיְוּעָן תְּהִוְבָּה,
אלעַ מִיר האָבָן אַיז תּוֹרָה אוֹן אַיְינָם אַ גָּאט אַיְינָם הַיְמָל,

«אַ מְבּוֹל גָּעֲבָרָכֶת אֹוֵף דָּעַר עָרְד אָוּן גָּעֲרָאַטְעוּוּעַט נְחִין —
מְחַמֶּת אִין זַיִן גַּעַשְׁטָאַלְטַה האָט עָר דָּעַם מְעַנְטְּשָׁן באַשָּׁאָפָּן,
מְמַאַן-אוֹזּוֹיִיב זַיִן באַשָּׁאָפָּן» — דָא האָט יְכוּם זַיִן גַּעַפּוּנוּן:
געַפּרָעַגְטַה דִּי קְשִׁיה ווּאַס האָט אִים גַּעַמְּיקָעַרט: «פּוֹנוֹוֹאַנְעַן:
מִיר דְּרִיגְעַן, אָוּ ווּיְבָעַר זַיִינָעַן אַנְשִׁיקָעַנְישָׁן, פִּין אִין
סְתִּים דְּאָרְטַה אַ מִיְּדַל?» — נַאֲךְ אַיְדָעַר סְיָאוּן עַנְטָפָעַר גַּעַקּוּמָעַן —
אִין עָר שְׂוִין גַּעַוּעַן אִין אַ רְיָקוּד של מְצָה אַלְיָין נִיט גַּעַוּוֹסֶט שְׂוִין
אוּן נַאֲכַן טַאנְצַן ווּיְדָעַר דִּי מְשָׁקָה, בֵּין עָר האָט אַלְיָין נִיט גַּעַוּוֹסֶט שְׂוִין
רְעַדְתַּעַר דָּאָס, צַי רְעַדְתַּגְאָר אַ צְוִוִּיטָעַר ... אַ פָּאָר שָׁעה שְׁפָעַטָּעַר,
וּוֹעַן דִּי דִינְגַּט אִינוּ גַּעַקּוּמָעַן צְוּנָעַמָּעַן דִּי כְּלִים — האָט זַי גַּעַטְרוֹאָפָּן
צְוּוֵי גּוֹפִים, ווּאַס לִיגְן אוֹיסְגַּעַצְיוֹגָן, פָּאָרְטָאָן אִין כְּרָאָפָּן.

אוּן אַ חְבָּרָה כַּתְּלִיצְנִים, פָּאָרְשְׁטָעַקְטַּה אִין אַ ווַיְנְקַל פּוֹן סֻוּכָּה
אִיז תִּיכְפּ אַרְוִיסְגַּעַשְׁפָּרָוְגָּעַן, באַפָּאַלְן דִּי צְוּוֵי כְּרָאַפְּאַטְשָׁעַס —
זַיִן גַּעַקְלָאָפְטַה אַיְבָעַר דִּי פִּיאָטָעַס, אוּן דִּי צְוּוֵי זַיִינָעַן אוֹיפְּגַּעַשְׁפָּרָוְגָּעַן,
נִיטְטוֹיִטְנִיטְלָעַבְּעַדְיק, אוּן זַיִן צְוּגַּעַקְטַּה צַוְּדִי לְצִים:
— «אִיצְטַה, רְבּוֹתִי, מְאַרְשַׁ?» — אוּן צְוּוֵי פּוֹן דִּי לְצִים
הָאָבָן אַנְגַּעַכְאָפְטַה מְרַדְכִּיסְ קְאַפְּאַטְעַ, לְאָנְגָּבְנִי דִּי פִּיאָטָעַס,
גַּעַנְמָעַן רְעַדְלָעַן מִיטְ פִּיסְלָעַר, וּוֹי אַ מִילְאָד אַיִן שְׁטוּרָעַם —
אִיז מְרַדְכִּיז קִיּוֹן בְּרִירָה גַּעַבְלִיבָּן, זַיִן גַּעַלְאָוֹת נַאֲךְ זַיִ לְוִיְּפָן.
אַנְדָּעַרְעַ צְוּוֵי הָאָבָן אַנְגַּעַכְאָפְטַה פָּעַטְנִי יוֹכִים פָּאָר זַיִן קְרִיְּקַע —
עָרְדִּירְתַּה זַיִן פּוֹן פְּלָאָץ — זַיִינָעַן זַיִן אֹוֵף אַ שְׁכָל גַּעַפְּאָלְן —
גַּעַנְמָעַן אַ פְּלָאָשַׁ, אִים אַרְיִינְגַּעַשְׁטָעַקְטַּה צְוּוִישָׁן דִּי לִיטְקָעַס,
אִיז דָּאָס גַּעַוּוֹרָן אַ פְּעַרְדָּל, אַ קְרָאָנְקָס, אַ פָּאָרְדִּירְפְּעַטָּס,
הַיְּפָעַרְטַה אוּן טַעַנְצָלְטַה אוּן בְּרִיקָעַט, דְּרִיְיט מִיטְן קָאָפְטַה אֹוֵף דִּי זַיִיטַן.
אִיז מְרַדְכִּי דְּעַרְשָׁאָקָן, פָּאָרְצִיְּטָעַרְטַה, פְּלִיטַ אַיְבָעַר בְּרָגָ אַיְבָעַר טַאלָן,
שְׁפְּרִינְגְּטַ אַיְבָעַר פְּלוֹיטַן אוּן קוֹסְטַ, אַיְבָעַר צְוּוִיְּגַן פּוֹן בִּימְעָר,
פְּלִיטַ אַיְבָעַר גַּעַרְטָנְעַר, קְלָאָפְטַ אַפְּ זַיִן אוּ שְׁטָאָקָן פּוֹן רְוִיַּן,
וּוֹאַס שְׁטִיעַן אוּן וּוּרְיִמְעַן, דִּי טַעַלְעַר-קַעַפְטַ אַפְּגַּעַשְׁנִינְטַן.

ציעיגנט די רעדלעך פון ראַבן, וואָס דיען אַין מיסט זיך,
 אָון סטאַיַּעס מיט גענדז, וואָס צעפֿלייעַן זיך אַין ווילדן געפֿילדער —
 אָזוי, הענדום-פֿענדום, געפלוייגן, געפלוייגן, ביז זוי זיינגען
 צוֹגְעַקְוָמָעַן אָון זיך אָפֿגַּעַשְׁתַּעַלְט אַין אַטָּל אַין אַ גְּרִינְגָּעַם.
 שטייעַן ר' מְרַדְכִּי אָון יְכוּם פֿאַרְבְּלִיפֿט אָון אַנְטְּשָׁוִיגָּן:
 דער טָלָל אַין אָזוי זוי אַ גָּאָרטָן בֵּי דְּנִיעַפְּרֶשֶׁעַ וּוּלְדָעֶר
 נָאָכְדָּעַם וּזְיַי דָּאָס וּוּאָסְעַר פְּאָלָט אָפְּ אַון סְצַּעְבָּלִיט זיך דער פֿרִילִינְגָּג
 בִּימְעַר הַיְּבָן אָון גְּרִינְגָּעַן, קָוְסְטָעַס צְעַבְּלִיעַן זיך פֿאַרְבִּיקָּן,
 אָון סְצִיַּעַן זיך טִיעַרְעַ רִיחּוֹת אָוִיףָ פֿעַלְד אָון אָוִיףָ וּוּאָסְעַר.
 גַּיְיַעַן אָומֵד אָרטָן חִוּת אָון בְּהָמוֹת — פֿיְגַּל אָן סּוֹף אָון אָן שְׂעוֹר —
 אָון כְּתָהָסֶס מְלָאָכִים... אַיִּין כְּתָהָ דָּאָרטָן שְׂוִוִּיצָּט בֵּי דָעַר אַרְבָּעַט,
 שִׁיעַרְטָן אָון בְּלָאָנְקָט מִיטָּ צְעַשְׁטוּסְעַנְעַם צִיגְּלַיְךְ דִּי בְּלָאָסֶעֶן בְּנָהָה
 אָון סְיוּוּרְטָן אִיר לִיכְטַהְעַלְעָרָה, וּוּ עֲרַבְּ-שְׁבַּתְּ-דִּיקְ קְוֻפָּרָה.
 מָאָגְעָרָעָ לִיבָּן אָון לִיְּבָעַכְעָס פְּאַשְׁׁן זיך אָרטָן מִיטָּ גְּרוֹזָן,
 פֿאַרְמָאָרְעָטָעָ שְׁלָאָנְגָּעָן לִידְן פָּוֹן לְאָנְגָּעָ תְּעִנְחִיתִים,
 אָ זִידְ-טִיגְעָר סְמָאָקָעָט אָ טְרוֹקָעָן פְּיִיגְ פְּאַרְ אִיר פֿרִישְׁטִיקָּן,
 אָ גְּרוֹבָן אַינְגָּעָט טָלָל, וּוּאוּ סְטוּטָן שְׂוִוִּיצָּן אַ כְּתָהָ מְלָאָכִים —
 טָאָפְּטָשָׁעָט אַיִּין לִיְּמָן בֵּי זְיַי אַיִּין גַּעֲדִיכְתְּקִיְּתִין,
 דִּי שִׁיטָּן זָאָמֵד אָון דִּי גִּיסְן וּוּאָסְעַר, כְּסָדָר, אָן אוּפְּהָעָר.
 וּוּאָס פֿאָרָאָטָל אַיִּזְ דָּעַרְ-אָ, אָון וּוּאָס טְוֹעַן דִּי דָאָזְקָעָ ?
 — דער טָלָל אַיִּזְ דִּי פֿרְשָׁהָ פָּוֹן בְּרָאָשִׁיתָ, דָאָס לִיְּמָן — דער חָמָרָ פָּוֹן מְעַנְשָׁן.
 שְׁמִיטָּעָר, יְכוּם, קָוְקָט זיך צּוֹ : פֿאָרוֹאָס וּשְׁאָלָעוּוּת מַעַן וּוּאָסְעַר ?
 סְלִילִים אַיִּזְ צּוֹ טְרוֹקָן, בְּאַדְאָרָפָן מַעַן דָּאָהָבָן מַעַר נְאָסְקִיְּתִין...

שְׁטִיעַן מְרַדְכִּי אָון יְכוּם : זְעַעַן אַ כְּתָהָ מְלָאָכִים,
 פֿאַרְעַלְטָעַרְטָ, שְׁוִין שְׁוָאָךְ אַיִּן דָעַר אַרְבָּעַט, אָוִיףָ דִי נְעֹזָר — שְׁפָאָקָוָן,
 עַסְקָ' זיך מִיטָּ מָוְאָדִיקָּ גְּרוֹיסָעָ, מְשֻׁוְּנָה/דִּיקָּעָ בִּינְעָרָ :
 בְּרָאָשִׁית-עַלְפָאָגָנָן אָון דִי מְשֻׁפְּחָה אַיכְתָּאָזְיָאָוָרָעָן,
 עַלְעַפְּאָס-פֿרִימִיגְעָנָעָס אָון דָעַר גְּרוֹיסָעָ דִּינְגָּזָאָוָרוָס,

פליענדער ארכיאפטעריקס און אלע זינע מינימ.
 קלינגער פטעריגאָדָקְטִילָס און משונה/דיקע בראנטָאָזָאָרוּן.
 — “די ווער זינען?” — באַקּומָעַן זיין אָן ענטפֿער : מאָרוֹדְנִיקָעַ
 מלאָכִים אלט געוואָרָן אַינְמִיטָן דער אַרְבָּעַט, פֿאָרְשְׁפֿעַטִּיקָט,
 ניט באַוַּיְן אַרְיְגְּבָּלָאָן אֵין זִי קִין רֹוחַ-חַיִם,
 יְרֻוָּשָׁה פֶּאָר אַרְכָּעָלָאָן — די אלע פֿאָרְשְׁטִינְגְּרָטָע גּוֹלְמִיס.

זַי גַּאֲפָן אֵין חִידּוֹשׁ אָן סְטְרִיבָן דִּי שְׂדִים זַי : “וּוִיטָעָר!”
 שְׁפָאָנוּן אַיְבָּעָר פֿלָאָכָּלָאָנד אָן בָּעָרָג, טָאָלָן אָן שְׁטָרָאָמִיקָעַ טִיכָּן —
 קּוּמָעַן זַי צַו אַטָּלָ, וּאוֹסְהָרֶשֶׁט דָּאָרֶט אַטָּלָק אָן אַסְדָּר.
 אָן אַוְיפְּשָׁרִיפְּט פֿאָרָאָן אַיְבָּעָר טַוְיעָר : “פֿרְשָׁה נָח” — אֵין יִדְישַׁ,
 וּוֹילְמְרָדְכָּי אַרְיְנִיגְּיָין — פֿירְטָ צַו אַטְיִיש אִים דַעַר מְלָאָךְ,
 צָוָם “יִדְישַׁן טִישַׁ”, דָאָרָט אֵין מעַן בּוֹדֶק מְרָדְכָּיְסְ פֿאָפְּרִין.
 נָאָך לְאָגָן מְשָׁאָ-וָמְתָן, מִיטְ דַעַר הִילָּפָן קְלִינְגָעַן מְזִיקִים —
 הָאָט דַעַר מְלָאָךְ, דַעַר מְמוֹנָה אַיְבָּעָרָן פֿאָכְנִידָק שְׁוּעוּרְדָלָל,
 בְּיַיְם אַנְבְּלִיק פֿוֹן הִילִּיקָן שְׁקָל אִים באַוַּיְן אַטְמִיכָל —
 יוֹכִים-עַן הָאָט מעַן אָן שָׁוָם חַקְירָה וּדְרִישָׁה אַרְיְנִיגְּבָּלָאָן.

פֿרְשָׁה נָח אֵין צַעַשְׁמָחָה. די טָעַג זַיְנָעַן וּוֹאָלְקְנִידִיק, וּוֹאָרְעָם,
 זָאָגָט מְרָדְכָּי : סְאיָן הוֹדָש אַיְיר. יוֹכִים זָאָגָט : סְאיָן חַשּׁוֹן.
 קְרִיגָן זַיךְ נִיט אַיְבָּעָר דָעַם, קוּקָה, לִיְעָנָעַן דִּי פֿלָאָקָאָטָן,
 וּוֹאָס זַיְנָעַן אָוְמָעָטָום צַעַהָנָגָעָן : הַנָּהָה, זַוִּיט וּוֹיסָן,
 “זָאָל בְּאָקָאָנָט זַיְן צָוָם פֿאָלָק, אָז סְגִּיגִיט קּוּמָעַן דַעַר מְבוֹלָן”,
 גַּעַתְחַמְּעַט מִיטְ דַעַר לִיְבָּעָנִישׁ פֿוֹן אַרְטִיקָעָר קָאָמְעַנְדָאָטוֹר.
 שְׁטִיְיט אַוִּיפְּ אַבָּאָרגָג, גַּעַבּוּיט פֿוֹן פֿיְמָסְנָהָאָלָץ, די תָּבָה —
 אָן חַיוֹת אָן עַוְפּוֹת אָן בְּהָמוֹת אָן שְׁרָצִים אָן שְׂדִים,
 זַכְרָ וּנְקָבָה, שְׁטוֹפָן זִיךְ, די רִיְנָע אָן דִּי אָוּמְרִינָע,
 זַיְעָר אַגְּרוּסָעָר עַולְמָ, שְׁטִיְיעָן גַּעַפְּרָאָפְּט בֵּי דַעַר תָּבָה.
 פְּאָלִיצְיָאנָטָן אַוִּיפְּ פָס אָן אַוִּיפְּ פֿעַרְדָּהָלָטָן אַרְדָּעָנוֹגָג.

שאול טשרנוייכאָוּסְקִי

פֿירַן אַיִן טַאלַק בֵּי דִי לַעֲבֹדִיקָע פְּלִישָׁן פֿוֹן בְּרוֹאִים,
הַיְתָן סְגַעְזַעַץ אָפֶן : צו זִיבָן פְּאַרְלָעַד רִינְגָע באַשְׁעַפְעַנְישָׁן,
צו צְוַיִי, מאָן-אוֹן-יוֹיִיבָן, פֿוֹן דָעַר אָוְרִינְגָעַר בְּהַמָּה.

די תְּבָה נַעַמְתָּ אַרְיִין, נַעַמְתָּ אַרְיִין, אוֹן נַח אַיִן אָוְנְטַעְרְפִּירְעָר —
סְגִיְיעַן סְטָאִיעַס אוֹן בְּאַגְּדָעַס אוֹן כְּתָהָס אוֹן כְּנוֹפִיהָס.
צְנוּעוֹתִיקִי אוֹן בּוּהִי, וְאָסָס מַוקָּעַט פֿוֹן גְּרוֹיס לִבְשָׁאָפֶט
צַו יַעַנְעַ פֿוֹן זִינְעַ וּוַיְבָעַר וְאָסָס מוֹזָן אָמוֹקָעַמָּעַן גַּעֲבִיךְ.
אָגְרִינְגְּלָעְכָּעָר שְׁפִּין אָצְדִּיק אַוְן זִיְּן וּוַיְיִבְּ דִי צְדָקָת
איַילָן אוֹיפָן דִּינְינְקָעָ פְּיסְלָעָד, אָפְגַּעַשְׁיִידָט צָום לְעַבְןָן.
שְׁפָאנְט זִיךְ אָחוֹר, אָצְדִּיקְתָּמִים, מִיטָּשְׁרִיעָ קְלוּעָן,
עֲנוּיוֹתִידִיק, שְׁטִילָן אַוְן גַּעַלְאָסָן מִיטָּ אָרָאְפְּגָעָלָאָטָע עַווּרָן.
אוֹן חַיּוֹת אַוְן עַוְופָה אַוְן שְׁרָצִים ... יְכִים אַוְן רַ' מְרַדְכִּי
דָעַרְקָעַנְעָן דִי שְׁטוּבִיקָעָ חַיּוֹת אַוְן עַוְופָה, גָּאָר פִּיל אָבָעָר
וּוַיְסִין זִיךְ נִיטָן בֵּי דִי נַעַמְעָן. נִיְיעָרָט, רַ' מְרַדְכִּין אַיִן דָעַמְאָלָט
זִיךְ רְבִינְסָ תּוֹרָה פֿוֹן חַדְרָ דּוֹרְכָאִיס בִּיגְגַשְׁתָּאָגָעָן —
עָרָהָט זִיךְ דָעַרְמָאָנָט אַוְן אַיְינְגָעָר אָפְרָשָׁה פֿוֹן «דָבָרִים».
אוּפְגַּעַטְוִיכְטָהָט זִיךְ בֵּי אִים אַוְן זְכוֹרָן, שְׁטִיטָה עָרָ אַוְן רַעֲנָנָט :
אָדָלָעָר, בִּינְגְּרָעְכָּעָר, פְּאַלְקְפִּיגְגָּל, רָאָב אַוְן שְׁטוּרְוִיסְפִּיגְגָּל,
שְׁפָאָרְבָּעָר, סְאוּוּעָ אַוְן אוֹהָה, פְּעַלְיָקָאָן אַוְן גַּאֲיָעָר,
פִּישְׁפְּרָעְסָעָר, שְׁטָאָרָק אַוְן בּוֹטְשָׁאָן, אוּירְהָאָן, פְּלָעְדָּרְמוֹיָה,
אוֹן וּוַיְיִטְעָר, אוֹן וּוַיְיִטְעָר. דָא אַיִן עָרָ גַּעַוָּאָרָן מְבוֹלָבָל :
וּוְיל זָאגְן «הַצְבִּי» — אַוְן עָרָ זָאגְן : «הַצְרִי וּהַצְפּוֹרָן
הַחַלְבָּנָה וּהַלְבָּונָה» — אַוְן דִי תְּבָה וּוּעָרָט פּוֹלָעָר אַוְן פּוֹלָעָר.

קוֹקָן יְכִים אַוְן רַ' מְרַדְכִּי — סְאִיאִזְבִּיטָעָר אַוְן פִּינְצְטָעָר,
קְלָאָפְטָ זִיךְ אַזְאָן אַזְאָן אַזְאָן, מַחְמָת אִימָתִ-הָדִין אַזְאָן וְאַסְעָר,
זִיךְ שְׁפִּירָן שְׁוִין סְיוֹאָסָעָר פֿוֹן מְבוֹלָ, קְאַלְטָ רְעַגְנוֹוָאָסָעָר
גִּיְיטָ אוֹיפָן דָעַר נַאֲקָעְטָעָר פְּלִיאִיצָע אַיִן האָסְטִיקָע שְׁטְרָאָמָעָן.

בעטן זיך זיך בי די שוטרים ושוטפיטים פאר זיערטע לעבנש —
נאר ס'העלפט ניט פון דאנען-איהין, אומזיסט זיערט טראטה.
זיך קרייגן אין ענטפער : ס'געזען. איזו מרדכי אַרונטער אין ביטל,
דערלאנגט זיך אַ شكֵּל — איזו זינגען זיך זוייכער גוואָרגן,
גע'עצחאַט אַים : קלעפָן אין טירן פון העכrown בִּיתִידִין,
דערלאָנגען אַ שריפְּט דָּאָרט מִכְּחָעָסְקִים פון תְּבָה.
קָאָרָג אַיז ר' מְרָדְכִּי חַלְילָה קִינְגָּמָּאָל נִיט גַּעֲוֹעָן —
הָאָט זיך גַּעֲפָנוּן אַ סְּרָסֶר, אַ מְוֻמָּחָה אַוִּיף זַאֲכָן אָזּוּלְבָּאָ,
אוֹן הָאָט זיך אָזּוּקְגַּעַזְצַּט וְאָרָטָן אַוִּיף וְאוֹינְרָעָכְט אַין תְּבָה.
צָוָם סּוֹפָן אַיז דָּעַר עַנְטָפָר גַּעֲקָוּמָן — אַ גָּרָר פָּוּן הִימָּל —
היַינְ�וֹ : «דָּעַם עַנְּנִין באָטְרָאָכְט אַוִּיף דָּעַר זִיכְּנָג גַּעַהְיִמְעָר —
זַיְיכָעָס באַשְׁלָאָסֶן : הִיּוֹת, וְויִי די תְּבָה גַּעֲפִינְט זַיְיכָעָס.
אַין קָאָנָט פָּוּן אָרָט — הָאָט עַר קִין וְאוֹינְרָעָכְט נִיט דָּאָרטָן».

אַ בִּיטְעָרָעָר צָעַר אַוִּיף ר' מְרָדְכִּי. וְוִידָּעָר גַּעַלְאָפְּט זַיְיכָעָס טִירָן,
געַפְּרָעָגְט זַיְיכָעָס אַוִּיף «חִיּוֹת אַוְן רַעַדְעָר» וּוָסָּאָן זַיְיכָעָס שְׁמִירָן —
גִּיט עַר אָרִין אַ קָּאָסָאָצִיעָ אַוִּיפָּן פְּסָק פָּוּן דָּעַר זִיכְּנָג.
נָאָךְ לְאָגָּג מְשָׁאָוָמָתָן הָאָט מְרָדְכִּי דָּעַם מְשָׁפֶט גַּעַוְאָגָּעָן :
«אַ תְּבָה וְוָסָּאָשָׂוִיםָט אַוִּיפָּן וְוָסָּעָר באָדָרְפָּט נִישְׁתָּקְקִין וְאוֹינְרָעָכְט».
אָבָּעָר, נִיט לְאָגָּג הָאָט די שְׁמָה גַּעַוּוּרָט : גַּעַפְּנוּן זַיְיכָעָס אַיְינָעָר
אַ מְחַמֵּר אַ גְּרוּיסָטָר אַין יָעָנָעָר גַּעַהְיִמְעָר זִיכְּנָג.
נָאָךְ אַיְינָגָעָנָם טָאג אַ צְׁשָׁוְדִיפְּט אַ נִּיעָם באָקוּמָן :
«הִיּוֹת, וְויִי די תְּבָה וּוּט שְׁוֹוִיְמָעָן אַין וְוָסָעָר פָּוּן מְבוֹל,
אַיז פְּאָרָאָגָעָן אַ חַשְׁש, מִזְאָל נִיט פְּאָרָמִישָׁן די גְּרָעָנִיצָן,
אוֹן מִיר האָבָּן אַ בְּפִירּוֹש גַּעַזְעָץ : פּוֹפְּצִיק מִילָּאָרָום גְּרָעָנִיךְ
מוֹזָוּ פְּרָיִי זַיְיכָעָס פָּוּן יִדְיִשְׁעָר מְכָה»... אַיז אוֹים מִיטָּן וְאוֹינְרָעָכְט.
אַיז עַר דָּאָךְ אָבָּעָר אַ יְיָד — גִּיט עַר זַיְיכָעָס זַעַח —
אַ שְׁעַפְּטָשָׁעָן זַיְיכָעָס וְאַז וְאַז בְּאָדָאָרָף אַז נְאָכְדָּעָם דָּאָס גְּרוּיסָע שְׁמִירָעָכְץ,
וְאוֹינְרָעָכְט באָקוּמָן ! דָּעַר זְכוֹת פָּוּן סְטָאָלָעָרִי אַיז אַים בִּיגְגָּשְׁטָאָגָעָן.

געקראגן אַ צייגעניש : געארבעט ביהם בויען די תבה :
שמייד און סטאליער צווארמען, מיסטער אין בידע פאכן,
נייערט, ער האט ניט קיין מזל, ס'אייז באלאד אַ מסירה געלזיגן —
און ווינדר אויף צרות : היהות, ווי נח האט אַ «פרינציפ».
נטיט צו באשעפטיין יידן אין זינע פארצוויגטע געשעפטן.
העלפט ניט קיין טענה ומענה, עצט ער אוועק זיך ווינען —
און די קאלטע כוואליעס פון מבול גיען איבערן קאָפ אים
און איבער זיין הייסן צעבראָכענען גוף : נאָר פלויצים
אייז אַ גראָיס ליכט אַים אויפגעאנגען פאָר די אויגן —
ער האט זיך דערמאָנט אַן די דרכִים פון יידישׁ סוחרים.
אַ האָלב שעעה שפעטער אייז ער דא מיט אַ נײַעַם פאָפֶר —
סוחר פון ערשטער גילדע, געשרייבן און גע'חתמ'עט געזעצלעך :
«לכבוד ר' מרדכי בן יאיר :

אייר זויט באַאויפטראגט צו קויפן
«איין קאנט פון באָרג-אָרט און תבה — און בלוייז פאָר מזומן —
צמחיים פון אלערלי מינימ : צויגן פאָר עלעפאנטן, בולבּעַס,
פֿעַטְרִישַׁקָּעַ, גערשטן און ארבעס, אלע פֿעַלְדְּ-פֿרְאַדְוקְטָן
פֿאָר חיות און עופות צום עסן ... אָונְטְּעַרְגְּעַשְׁרִיבָן ביהם נאָטָרִוּס :
אלף ותְּרִנוֹן לֵיצְרָה, בכאנַן, פרשה נח ...
מיינט אייר, אוֹ שוֹין, ס'אייז אויף מרדכיין געקומען אַ גאָולה ?
הויבט זיך נישט אָן ! — בִּיתְדִּין האט אַ נײַעַם געפּונען :
משאָדָומָן אַין תבה פֿאָרבָּאתָן, פון געזעיך גע'אָסֶרֶת,
ニיטאָ דָאָרט פֿאָר סוחרים קיין פֿלאָץ !

האָט מרדכי זיך אוֹיפֿגעַהוּבוֹן,
געבראָכוֹן די פִּיס תְּרַפְּשִׁיט מִילִּיל, ניט געוזאָלעוּעַט קָאָסֶטֶן,
גענִישְׁטָעַרט, געזוֹכְט אָן די בִּיכְעָר, אָנְטְּפָלְעַקְט אלע סודות —
ער האָט אַ דִּיפְלָם, אַ דִּיפְלָם פון אַ רְוֶפָּאַהּמוֹת,
געשטעמְפָּלְט מִיט שְׂטָעַמְפָּלְעַן — אַ שְׂרִיפָט אוֹיךְ אוֹיךְ ווֹאִינְגְּרָעַכְט

אין תבה און אירע שטאָקן : אונטערשטן, צווילטן און דרייטן.
 איז מרדכיין אַפְגַעַגָנְגָעַן פון האָרֶצֶן, ס'אייז וואויל אִים געווארן,
 נאָר דאַ האָט אַרְיִינְגָעֲמִישֶט זיך די אַרטִיכָע קַאמְעַנְדָאָטוֹר :
 זיך האָט אַרְיִינְגָעֲקוּקֶט אַין כְּתֵב, אַלְז, דּוֹכְט זיך, אַין כְּשֵׁר וִישֶׁר,
 אַלְאַ וּוֹאָס ? אַ מעָשָׂה מִיטָן נַאֲמָעַן, אַון ס'אייז אַרוֹיסֶס די גּוֹרָה :
 הַיּוֹת, וּוֹי דּוּר נַאֲמָעַן מַרְדְכַי אַין בְּבֵלִיש, אַדְעָר פֿערְטִיש,
 הָגָם ס'אייז פֿאָרָאָן "מַאֲרְדוֹר", אַדְעָר "מַאֲרְדוֹקָע" פֿאָרָשְׂרִיבָן אַין "סְקָאָזָקָע"
 אַין פְּסוֹל דּוּר כְּתֵב אוּפְּפָן סְמָךְ פָּוֹן די אַון די דִינִים ...

און בשעת ר' מרדכי קלְאָפֶט זיך אַון קלְאָפֶט אַין די טִירָן,
 ברעכֶט זִינְעַ פִּיס אַן אַן אוּפְּהָעָר, פֿאָרָעְסְּקִיט אַין דִינִים —
 זִיכְט זיך יוֹכִים אַון עָר וּזְאָרָט אוּפְּזִין דְּאָרְפִּישָׁן "קְנֻעְפָּל",
 מַטְרִיבְט אִים פָּוֹן קָאָרְדִּאָרְן פָּוֹן יַעֲדָן גַּעֲרִיכְתָּהָוִין,
 וּוֹעָרְט פֿאָרְלִיוֹזִיקֶט אַין תְּפִיסָה, וּוֹאוֹסְקְומָט אִים אוֹסִים זִיכְנָן,
 שְׁטָעַלְטָן בְּרָאָנְפָּן פָּאָר די עַלְטָסְטָע אַון פָּאָר דּוּר הַרְאָמָאָדָע,
 שְׁרִיטִיט : "יעַיְעַי" אוּפְּזִיךְ אַון האָט בָּאַלְדְּ חַרְתָּה —
 סְוָףְ-כְּלִסְוףָ, וּוֹעָרְט עָר בְּאָפְרִיטָן, קָרִיגְט דְּעַרְלְוִיבְעָנִישׁ פָּאָר דּוּר תְּבָה,
 — "דִין וּוֹיְבָ וּוֹאוֹ אַיְזָן ?" — "אַון אַן אַ וּוֹיְבָ ?" — "נִיְיִן, אַ בְּפִירִיש גַּעֲזָעָץ :
 מַאֲן-אַוְזְ�וִיְיבָ, זְכָר וּנְקָבָה." — האָט יוֹכִים זִין פֿאָפִיר צָעִירִין :
 "בְּעַסְעָר דְּעַרְטְּרוֹנְקָעָן וּוֹעָרָן, אַיְדָעָר אַין די העַנְטָ אַרְיִינְפָּאָלָן
 "צְוָרִיק בַּי דּוּר הַיְנְטִישָׁר טָאָכְטָעָר" ...

זִינְעָן זִי בִּידָע פֿאָרְצְוּוֹיְיפָלֶט.
 פְּלוֹצִים פֿאָרְגַעְמָעַן זִי בִּידָע אַ גְּרוֹיסָע מַהְוָה : פֿאָלִיצְיָאנְטָן
 האָבָן אוּסְגַעְדָּרִיטָן די פֿעָרְד אַקְעָגָן דּוּר נִיְעָר מַחְנָה,
 וּוֹאָס קְומָט מִיט גַּעֲזָנָג אַון מִיט פָּאָגָעָן — דַעְמָאָגְסְטְרָאָצִיעָ
 אַקְעָגָן דּוּס אַלְטָן נָה אַון קְעָגָן דּוּס פֿאָר/מְבוֹלְ/דִיקָן סָדָר.
 מַאֲרְשִׁירָן חַיּוֹת אַון עַוְפָות אַון שְׁרִצִים אַון שְׁדִים,
 אַיְטִילְכָעָר אַונְטָעָר זִין פָּאָן, אַון דּוּר גְּרוֹיסָע אַון קְלִינְגָעָר שְׁרָץ.

שאלות שערוני-אָזְסֶקי

אין זעלביבין טאג האט דער גרויסער תחום זיך געשפאלטן,
די שליוון פון הימל האבן זיך געעפנט, פליוכען גענומען,
ס'וואַסָּעָר האט זיך געשטָאָרְקָט, די תבה האט זיך אויפגעהויבן,
שווימען גענומען. און מרדכי האט געווען עוגיס שפיז נאָז
און אַ פִּיאָה ווֹאָס טְרִיפְט ווֹאָסָעָר אַיְבָּרְן באָק, און ס'וואַסָּעָר
שְׂטָרָאָמָט און פְּלִיאִצְט אַיְבָּעָר מְרֻדְכִּיס אָוּן יְכִיםְס פְּנִימָעָר,
וֹאָס זִינְגָּעָן בְּלָאָס וּ קְרִידָה, מְוֹרָאֵדִיק בְּלָאָס ...

אין טויטשראָעָך

געעפנט די אויגן — ערשות, זיי געפינען זיך אין מְרֻדְכִּיס סָוָכָה,
אין גָּאַס גִּיסְט אַ רְעָגָן, לוֹזְשָׁעָס בַּיִם אַרְיִינְגָּאנְג פָּוּן סָוָכָה,
רעַגְנְטָרָאָפָּנָס גִּיסְן דָּוְרָכוֹן סְכָּד אָוּן דָּוְרָךְ די צְוִיְּגָן —
בלָאָטָע אָוּן גְּרוּיעָה הַיְמָלָעָן זְעָן זיך פָּוּן סָוָכָה.

עלקעיס חחתונה (קאפיטל ה')

„יום ג”. „צום באָדערקעטן”. „חוֹפְּהַיּוּעַטְשְׁעַרְעַ”.

דיינסטייך גאנץ פרי האט געשטעטלט זיך מיט מזוק און געוזאנגען.
אייז אוועק די קאָפֿעלְיעַ קלעומָאַרִים, אוועק מיטן בדחן אַינְגַּינְעַם,
דעַם חתַן מְקֻבְּלַפְנִים זַיִן, דַעַם פִּינְעַם „דָּאָבְּרִיְּדֶזְשָׁעַן” אַים שְׁפִילַן.
עס האט זיך פָּאַרְזָאַמְלַט אַכְּאָפְטַע פָּוֹן שְׂקָצִים לְעֵךְ קְלִינְיַע
צום רוף פָּוֹן טְרָאָמְפִּיט אַונְ פָּוֹן פּוֹיך — דַעַר קאָפֿעלְיעַ בָּאַלְאָגָעָרט.
און ווי נאָר עס האָבָן די קלעומָעַר אַונְ בְּדַחַן פָּאָרְעַנְדִּיקְט —
געונְמָעַן צוֹ קאָפֿעלְעַלְעַ בְּרָאָנְפָּן, מִיטְ קִיכְלְעַד מִיטְ זִיסְעַ פָּאָרְבִּיסְן,
אייז האָבָן זַיִן בָּאָלְד זיך פָּאָרְנוּמָעַן, אוועק צוֹ דַעַר כְּלָה, פָּאָרְאוּס אַין
געלאָפָן דַאָס חִיל פָּוֹן שְׂקָצִים מִיטְ וּוּילְעַן גַּעֲפִירְעַ אַונְ גַּעֲפִילְדַּעַר,
געוזאנגען, גַּעֲשְׁפְּרוֹנְגָעַן, פָּאָרְטְּשְׁעַפְּעַט דַי הִינְטַ פָּוֹן דַעַר שְׁכוֹנָה,
און בָּאָלְד, מִיט אַין שְׁפְּרוֹנָג, פָּאָרְמְרְדְּכִיס הָוַיְן אַנְגְּעַקְמוּעַן —
זיך אוִיסְעַגְשְׁטַעַלְט אָלָע אַין שְׁוֹרָה, דַעַר כְּלָה גַּעֲשְׁפִּילְט אַכְּדָאָבְּרִיְּדֶזְשָׁעַן”,
און עלקָע, פָּאָרְשָׁעַמְט אַונְ פָּאָרְוִיטְלָט, דַעַר לְאָנְגָּט זַיִן דַעַם כִּיבּוֹד,
דעַם לעַקָּאָד-אָזְ-בָּרָאָנְפָּן, אַונְ חַבְרָה צַעְגִּיטִּ אַושְׁפָּאָר תְּעַנוֹגָה.

אַזְוִי ווי די פִּיגְלִיעַן ווֹאָס שְׁטַעַלְן זיך אָפְ בַּי אָונְדוֹ אַיְבָּרַן ווַיְנְטָעַר,
ווֹאָס קְלִיבָּן צַעְנִיףְ זיך אַין הָאָרְבָּסְט, ווֹעַן אַין ווָאָלְד שְׁטִיטַט אַ הוֹגְגָעַר,
בַּיִּם שְׁיִעַר בַּיִּם פּוֹלַן, ווֹאָס/הָאָט זַיִן דַעַר יְעַגְעַר פָּאָרְמָאַנִּיעַט מִיטְ קַעְרְנָעַר :

די קומען און קוֹקָן, און די שְׁפֵרִיטַן אוַיס אָ פָּאָר פְּלִיגְלַן,
אנטלייפֶּן און קומען צְרוּקָה בָּאַלְדָּה, פָּאָרְגְּוּבְּעַנְעַזְעַזְעַן אָפָּן אָ קָעָרְלַן.
איינצְיָקְוִיְיָו קומען זַיִן: בְּלִיּוֹפִיגָּל, טְוִישְׂוִישִׂיק אָן רְוִיטְבָּרְסְּטָן,
גְּלָאנְצָן מִיטָּ פָּאָרְבִּיקָעָ פְּעַדְעַרְלַעְדָּ, גְּרִינְעָ אָן רְוִיטְבָּעָ אָן בְּלוּיעָ,
שְׁוֹאָרְצָסָמְעַט אָן גָּעֵל פָּן צִיטְרִינְגַּן — אָזִי זִינְגַּן מִידְלַעְדָּ
צְעַנוּף זַיִן גָּעָלָפָּן בַּיִּ עַלְקָעָיִן, דָּעַרְכָּה, אַין חֲדָרָ.
שְׁעַמְּעִירְן אִין אַלְעָ קָאָלִירָה, באַהֲגָגָעָן מִיטָּ גָּאָלָד אָן קָאָרְעָלָן,
אוֹן סְטְרָאָגָן זַיִן רִיחּוֹתְפָּאָרְפָּוּמָעָן פָּוּן זַיִן פְּוֹנְדְּעָרְוִוִּינְסָן.
די פְּלִיעָן אָרִיָּן אִין גָּעָלָיִחְ, אָן דִּי טְוֹעָן הַאֲסְטִיקָפָּאָרְפָּלְעָן,
זַיִן צְוִיטְשָׁעָרָן פְּרִילְעָד אָן סְטְרָאָיָעָן זַיִן אוַיסְטָן שְׁפִיגָּלָן,
גָּלְעָטָן אָוִיךְ זַיִן אוַיסְטָן זַיִן זַאֲכָן, אָן הַעֲלָפָן זַיִן אַיְינְגַּן דָּעַרְכָּהָרָן.

אוֹן סְהָאָט שְׁוִין די זַוְן זַיִן גַּעַהְאָלָטָן אִין זַעַצְנָן אִין מַעְרָבָן
וּוֹעֵן סְהָאָבָּן די מִידְלַעְדָּ אָ שְׁטוּאָם גַּעַטָּאָן, פּוֹנְקָט וּדי פְּלָאָטְעָרְלַעְדָּ
אִין אֲנַהְיִיבְ פָּוּן פְּרִילְיָנָגָן, צִי גָּאָרָה, וּוּי אָ בְּלָוְמְעַנְבּוּקָעָט וּוּאָסָן, צְעַפְּאָלָט זַיִן;
אוֹן עַלְקָעָה, אִין שְׁלִיעָרָן אָן חֻוְהִקְלִיָּה, אִין צְוִישָׁן די חְבָרְטָעָסָן,
אָ בְּלָאָסָעָן, אָ שְׁלָאָנָקָעָן, אָרִיָּן אִין בָּאַלְיוֹכְטָעָנָעָר שְׁאָפָעָן,
וּוֹאָו סְהָאָבָּן גַּעַוְאָרָט שְׁוִין אָוִיךְ אִיר קָאָפְּעָלִיָּעָן אָן בְּדָחָן.
חוּבִּיטָן אָן דָּעַרְכָּה בְּדָחָן מִיטָּ נִיגְגָּן: «לְכֹבּוֹד דָּעַרְכָּה בְּתֻולָּה, דָּעַרְכָּה
די שְׁעַנְסָטָעָן פָּוּן מִידְלַעְדָּ אָלָעָ — טָוט וּוּי די זַוְן אִין תְּמוּן שְׁטָרָאָלָן —
וּוּי יְרוּשָׁלָיִם אִיְדָעָר זַיִן גַּעַפְּאָלָן — דָּאָס נְחָתָ פָּוּן טְאָטְעִמְאָמָעָן
אוֹן פָּוּן אָלָעָ גּוֹטָעָ-פְּרִיָּינָטָן צְוֹזָאָמָעָן — שִׁין אָן אִידָּל וּוּי פָאָרָן מֶלֶךְ —
קְלָעוֹמָעָרָה, לְעַבְעִידָּה, פְּרִילְעָד ! — שְׁלָאָגָט אִין פּוֹיקָן אָן אִין טָאָצָן —
אֹזֶשֶׁ די סְטְרָוּנָעָס זָאָלָן פְּלָאָצָן !»

אוֹן בָּאָס אָן פִּידָּלָהָבָן צְגַעְבָּרוּמָטָן.
טְרָאָמְפִּיטָן האָט צְגַעְאַיִלָּטָן, אוֹן צְוִוְיִיטָעָ פִּידָּל טָוָט בְּאַגְּלִילִיטָן —
אָ זַעַן גַּעַטָּאָן אָ דּוֹנְגְּרָדִיקָן טָוָש — פָּאָרְטְּוִיבָּטָן צּוּ וּוּרָעָן.
סְטְוֹעָן זַיִן אָ לְאָן די חְבָרְטָעָסָן, בְּאַפְּאָלָן זַיִן מִיטָּ קָוְשָׁן,
סְזְוּעָרָטָן אָ גַּעַפְּילְדָּעָר אָן רָעָשָׁן, בַּיִּזְדָּעָר בְּדָחָן נְעַמְתָּ אִין זַיִן.

איצט הויבן און זיך די טענץ — טאנצן די מיידלעך צעללאַמטע
 א פאלקע, קאָדריל אונז לאָנטיש מיט דער כלה אינמיין.
 א בלּאָסָע פון תענית — דאָך שטייט זי נישט אָפּ פון די מיידלעך,
 ווילּ עלקע די קלּוֹגּע וויסט אַלְעַ מנהגִים, און ווועט ניט פֿאָרְשָׁעָמָעַ
 די פרינציגס, וואָס קומען זיך פרײַעַן מיט אַיר אָן אַיר שמהה.
 אָזוי האָבן זי זיך פֿאָרוּוּלְט מיט די טענץ, און די שאָפּ וווערט פֿולְעַר:
 עס קומען צוֹנוֹיף זיך די גַּעֲסֵט, די פֿאָרְפּֿצְטָע אַין יומְ-טוֹב.
 עס שטייט אָ גַּעֲדָרָאָנג אָון גַּעֲקָלָאָנג אָון אָ פרִידִיקָעָר טוֹמֶל,
 גַּרְוִיס אָז דער עולְם — גַּאנְץ פֿאָדוּוקָע אַיז צוֹ דער שמחה גַּעֲקוּמָעַן.
 יונְג אָון אַלְט זַיְנְגָעַן גַּעֲקוּמָעַן, אַלְעַ גַּוְעַטְשָׁ פֿרִינְגָּט אָון קְרוּבִּים,
 אָון מִיטְגַּעַברְאָכָּט האָבן די מַאְמָעַס די קִינְדְּעָרְלָעַךְ אַלְעַן.
 (מיט מאָנדָל-אוֹיל אוַיְסְגַּשְׂמִירְט קַעְפְּלָעַךְ, מיט פֿינְגְּרָע אַין גַּעַולְעַד)
 גַּעֲווֹעַן דער פֿאָר זַיְנְגָעַן דָּרְיִי טַעַמִּים: עַרְשָׁתָנָס, אוֹיפּ ווועמען פֿאָרְלָאָזָט מעַן
 אָחִים אַט דָּאָס קְלִינְיוֹאָרג, די כְּשָׁרָע שַׁעַפְּעָלָעַךְ צְוַיְינְסָס,
 וואָס גִּיט ווועמען אָן, אַז דָּאָס קְלִינְיוֹאָרג ווועט האָבן הָנָהָ ?
 אָון דָּרְיִטָּנס, אוֹיבָ יָא שָׁוִין אָ שְׁמָחָה, טָא זָלָן זַיִי טָאָקָע גַּעֲנִיסָן.
 אַיז גַּעֲשְׁטָאָגָעַן אָ פרִידִיקָעָר טוֹמֶל אָון פֿרִילְעָכָע גַּעַגְשָׁאָפָּט,
 אַיז הוֹיהָא פּוֹן פֿרָאָגָן אָון עַנְטָפָּרֶס, אָון אַיבָּעָר דָּעַם אַלְץָן די קַאָפְּעָלִיעָ.
 פֿאָלִיק דער שְׁמַשְׁ האָט שְׁבַּת פּוֹן בְּאַלְעָמָר אוַיְסְגַּעְרוֹפָן:
 "מְבָעַט סְיַזְל דער עולְם נִשְׁתָּאָזְנָה זיך בְּעַטְנָן צוֹ דער חָתָונה ?"
 זַיְנְגָעַן גַּעֲקוּמָעַן די דִּינְסָטָן מִיט זַיְעָרָע פֿרִינְגָּט אָון גַּעַלְבָּטָע,
 באָלָאָגָעָרט די שׂוּעָלָן פּוֹן שאָפּעָ, דער שְׁטִיקָט אַושׁ צוֹ ווּרְעָן.

דערוּוַיְל אָיז דער חָתָן בַּי זַיִן נָאָז אַין חָדָר : עַס קְלִיבָּן די גַּעֲסֵט זַיִן,
 אַיְינְצִיקְוּוֹיְזָ קְומָעַן זַיִן, אַנְדָּעָרָע קְומָעַן אַין פֿאָרְלָעַךְ, בַּי אָוָונָט
 פֿאָלָט צָו, אָון די גַּעֲסֵט הוּיְבָן אָז צוֹ פֿאָרְנָעָמָעַן די פֿלְעָצָעָ.
 זִיכְט אַיבָּגָאָן שָׁוִין דער חָתָן בִּים רִיזְקָן טִיש דָעַם גַּעַרְיִיטָן,
 לִיגְט דָּאָס גַּעַפְּלָאָכְטָעָנָע שְׁטָרִיצָל פָּאָר אִים אָ פֿאָרְבְּרוּיְנָטָן,
 מִיט רְוִיטְלָעָן זַאָפְּרָאָן, מִיט דָּאָוְשְׁגָוּקָעָס וַיָּס דָּוְרְגָּעָקָנָטָן,

פָּאַרְדָּעַקְטַּ מִיטַּ אַ זַּלְבָּעַרְןַ טִישְׁטוּכְלַ. הַאֲבָן דַּעַם חַתְּנוֹסַ
צְוַיִּי אָוְנְטָעְרְפִּירְעֶרְ זִיךְ צְוַגְּעַזְעַטְ פָּוּן בִּיְדֻעְ זַיְתָןַ.
פָּאַרְבִּיסַן מִיטַּ לְעַקְעַד אַוְן אַיְנְגָעְמָאַכְטַסַּ, טִיגְלָעַד אַוְן טָאַרְטַןַ,
דַּעַר עַולְםַ הַאֲטַ אַוְסְגָּעְזַעְטַ זִיךְ אַוְן גַּעַנוּמַעַן צַוְּגַלְעַלְ.
צְעַלְיִיגְטַּ מִיטַּ אַ הַאֲנַטַּ מִיטַּ אַ בְּרִיטְעַרְ אַוְרַ זַלְבָּעַרְנַעְ טָאַצְןַ.
דַּעַר חַתְּןַ אַלְיַיןַ בְּלוּזַןַ הַאֲטַ גַּרְנִישַׂטַןַ גַּעַנוּמַעַן — עַר פָּאַסְטַ זִינְטַ פְּרִימְאַרְגַּןַ.
אוֹן אַזְוַיְסַהְטַ דַּעַר עַולְםַ זִיךְ אַפְּגַעְשְׁטַעְלַטַןַ, אַוְיְגַעְהָרַטַןַ נַאֲשַׁןַ.
הַאֲטַ מַעַן גַּעַשְׁיקַטַן אַנוֹזָגַןַ : גַּעַנְגִּידְקַטַן דַּעַר קְבַּלְתַּ-פְּנִיםַ !
דַּעַר בְּדַחַן דַּעְרָהָרַטַן — נַעַמְתַ עַר אַיְנְשְׁטִילַןַ תִּכְפַּךְ דַּעַם עַולְםַ.
וְאַרְפַּטַן זִיךְ אַהֲרָןַ אַזְוַיְסַהְטַ דַּעְרָהָרַטַן אַרְפַּטַּ אַוְרַ זַיְבָּעַרְ :
''וְיַיְבָּעַר, זַיְתַ שְׁטִילַ ! צִינְדַטַן לִיכְטַ ! מַאֲכַטַעַס לְעַבְעִידְיקַ, פְּלִינְקָעַרַ !
''וְיַיְבָּעַר, צַו כְּלָה-בְּאַדְעַקְנַסַּ ! אַזְוַיְסַהְטַ זִיךְ רַאַפְּטַאַטַן דַי זַיְבָּעַר,
אַיְנְעַדְעַר צְוַיְיְתָעַר אַזְוַיְסַהְטַ וְוָגַ, פְּרַעַן אַזְוַיְסַהְטַעְרַ אַלְעַ צְזָאַמְעַןַ.
מִיטַ רַעַשַׁ אַזְוַיְסַהְטַעְרַדְעַר : ''אַ פְּלָאַצְ מַאֲכַטַן פְּלָאַצְ פָּאַר דַעַר כְּלָהַ !''

אוֹן גַּאֲלַדְעַדְיַ קְעַכְיַן לִיְגַנְטַ אַוְיסַ זִיךְ אַ וּוֹעֵג דַרְכַן עַולְםַ
מִיטַ לְעַבְנְגַעְפָּאַרַ, וּוֹי אַזְלָגְנָעַרַ, וּוֹאַסְ רִיסְטַ זִיךְ אַדְוַרְדַ דַרְכַן שָׁוָגָןַ.
אַיְנַ בְּרַעְטְעַרְגָּנָדַ שְׁאַפְעַ, אַיְנַ גַּלְעַלְ אַזְוַיְסַהְטַ אַוְיְגַעְשְׁטָרְאַיְעַטַןַ.
שְׁפָאַנְטַ זִיךְ פָּאַמְעַלְעַדְ מִיטַ גַּהְוָה : זַיְתַ זַיְסַןַ, דַעַם חַתְּנוֹסַ צַד גַּיְיטַ דָאַ !
(נַיְיטַ מַעַרַ אַזְוַיְסַהְטַ זַיְסַיְקָעַרַ) טְרַאַגְטַ זִיךְ רִיזְקָעַ בְּאַקְדְיוּשַׁעַ,
שְׁטַעַלְטַ דַי דִּיזְשַׁעַ אַנְדָעַרַ אַיְנַ מַיְטַןַ פָּוּן שְׁאַפְעַ, קַעַרְטַ אַיבָעַר
מִיטַ דַעַקַן אַיְנַ דַעַר הַוִּיחַ, לִיְגַטַן אַנְדָעַר אַ קִישַׁןַ, צִיטַ אַיבָעַר
מִיטַ פְּעַרְטִישַׁן טְעַפְיךְ גַּעַבְלָוְמַטַןַ ; אַזְוַיְיַ אָוְנְטְעְרְפְּרְעַרְקָעַסַןַ
הַאֲבָן מִיטַ טְרִיטַ מִיטַ גַּעַמְסְטָעַנְגַעַ צְוַגְּפִירַטַן עַלְקָעַן —
גַּעַזְעַטַן זִיךְ אַזְוַיְסַהְטַעְטַ זִיךְ מִיטַ דַעַר וּוּיסְטַעַרַ פְּאַטְשִׁילַעַ.
עַסְ רִינְגְלָעַן אַרוּםַ זִיךְ דַי זַיְבָעַרַ מִיטַ לִיכְטַ מִיטַ גַּעַזְנְדַעַנְגַעַ —
אַיְנְצִיקְוַיִּי קְוּמַעַן זִיךְ צַוְיַיְןַ אַזְוַיְיַ אַזְוַיְיַ מִיטַ טְרָעַןַ.
פְּלַעַכְטַן דַי צְעַפְלָעַדְ פָּוּן קָאַפְ פָּוּן דַעַם שִׁינְיַעַם פְּאַנְאַנְדַעַרַ.
(דָאַסְ הַאֲרַ אַיְזַ פָּוּן פְּרִיעַרַ גַּעַוְעַזַןַ פְּאַרְפְּלָאַכְטַןַ אַזְוַיְסַהְטַעְלַעַדְ)

גרויים איז געווען דאס געווין: געווינט האבן אלטע און יונגען
 און מיטגעוינט האט אויך די כלה, די טרען געשלונגגען.
 קינדרעלעך הערן דאס ווינגען, זען די מאמע פֿאָרגײַט זיך,
 האבן זיך אויך זיך פֿאָרגָאנְגָעָן, ווי סֿפֿירֶת זיך בי קליגנווארג.
 דער בדוחן האט אויפֿגעשטעלט זיך אויך אַבָּאָן, אַנְגָּעוֹהוֹין
 מיט ניגון און ווינגענדיק קול, און דער באס און דאס פֿידל
 באָגָליַּיטָּן און האָלָּטָּן אִם אָונְטָּעָר מיט קלִיפָּ און מיט צִיטָּעָר.
 דער עולם באָגִיסָּט זיך מיט טְרָעָן, באָוִוִינְט אָונְדוּעָר כלה דער צְנוּעה,
 ער הויבט און מיט מוסר, איזו מוהיר דער כלה אויף וויבערשע מצוות,
 באָאוּעָגָט זיך צו תשובה — און ענדיקט מיט גוטס און נחמה:
 "וואָס, מִשְׁתִּינְס גַּעֲזָגָט, איז אַמְּנְטָש — אָז וַיְיַעֲשֵׂה אָז וּעָרִים —
 "דְּעָרְבִּעָר, כְּלָהַ-לְּעָבָן, זָאַלְסָטָו גִּיסָּן מיט באָכָּן טְרָעָן.
 זָאַלְסָטָ בְּעָטָן דָּעַם רְבוּנוֹ-שְׁלַּעַוְלָם וּוואָס זִיצָּת אָוִיכָּן —
 "ער זָאַל דִּין הָאָרֶץ אָנְפִּילָן מיט גְּלוּיבָן, — וּוְאָרִים, ער אָז מְלָךְ,
 "אַיבָּעָר דָּעַר גְּאַנְצָעָר וּוּלָט — אָז פִּירֶט דאס לעָבָן ווי אִים גַּעֲפָעָלָט —
 "ער זָאַל דֵּיר, כְּלָהַ-לְּעָבָן, גַּעֲבָן אַ גּוֹטְ-הָאָרֶץ — אָז זָאַלְסָט נִישָׁט ווִיסָּן
 "פָּוֹן ווִיסְטִיק אָז פָּוֹן שְׁמָאָרֶץ — אַיִן זְכוּת פָּוֹן צְדָקָה וּוואָס דָו ווּעָסָט גַּעֲבָן —
 "וּוּעָסָטו זיך עַלְטָעָרָן אַיִן עַוְשָׂר אָז אַיִן כְּבָוד דִּין גַּאנְצָעָלָן...
 דער בדוחן ענדיקט — האט דאס פֿידל מְוֻנְטָעָר זיך צְעַלְאָזָן,
 דער באָס האָלָּט אָונְטָעָר, און די פֿרִידָה האט זיך פֿאָרטָאָפְּלָט.
 אַזְוִי האט מעָן באָוִוִינְט די כלָה עַלְקָעָ, מְרַדְכִּיס טְאָכָטָעָר.

דער נאָך איז דער בדוחן אַוּעָק מיט דער פֿינְגָּעָר קָאָפְּעָלִיעָן,
 גַּעֲגָאנְגָעָן צּוֹם חַתָּן, גַּעֲטָרָאָגָן דָּעַם כְּלָהָס מְתוּנוֹת: דָעַם קִיטָּל
 דָעַם ווִיסָּן אָז ברִיטָן, דָעַם גָּאָרְטָל פָּוֹן לִיוּוֹנָט אָז טְלִיתָה,
 די אַטְלָעָסָנָע יָאָרְמָוְלָקָע מִיט זִילְבָּעָר באָנִיָּט אָז באָהָאָפְּטָן —
 אָז אַוִּיסְגָּעָלִיגָּט אַלְיָ פֿאָרָן חַתָּן. מיט עַרְנְסָטָע ווּעְרְטָעָר
 אִים מְוֹהִיר גַּעֲוָעָן, ער זָאַל גּוֹט וַיְיַעֲשֵׂה אָז צוֹ לִיְּטָן.
 שְׁטִימִיט ער אָז דְּרָשְׁנִיט אָז גְּרָאָמָט אָז באָאוּעָגָט אִים טָאָן תשובה

מיט ווינגענדיק קול, אונ דער באס און דאס פידל באגלייטן,
האלטן אים אונטער מיט שטייגער אונ הארכיכון קליפן.
ס/הארץ ביי דעם עולם צעגייט. מען דערמאנט זיך אונ איגענער יונגנט,
א טרויער באפאלט יעדן איינעם, עס וויזז זיך טרען —
ביז סענדייקט דער בדchan מיט מוסר אונ הוייבט און פריילעפס,
כאפּן זיך אויף די קלעומארים אונ דונערן ווידער מיט גבורה —
אווי האט דער בדchan פֿאָרְן מענערשן עולם גע'בדחן'ט.

גענדייקט זיין דרשא — דאן טווען זיך אלע א הויב פון די פלאצער —
און עולם א גראיסער, געפֿאקטער, אונ לאוט זיך צו «כליה-באדרענס».
גייט זיך געלאָסן דער חתן, די אונטערפֿירער ביי די זיינטן,
און הינטער זיי גיינן די מאָנסלייט. שפאנט ער אינמיין,
און ס/הארץ קלאָפּט מיט כה אין ברוסט און פֿאָרגײַט זיך, פֿאָרגײַט זיך.
אט דוכט זיך אים אויס. ס/האט איינגןץ גאר אויפֿגעעהרט שלאָגן :
ווער איז זיך ? די קלינען, די שיינען, וואָס האט אים פֿאָר'כישופֿט ?
ווער קען די צוקונפֿט דערגײַן און פֿאָראַיסזען דאס לעבן ?
אויב ווי זיין טָאָטעס און מאָמעס — איז דא וואָס צו זיין אים מקנא ;
געוויס, ווי בי טָאָטעס און מאָמעס, ווי טײַער און ליב איז דאס מיידל !
קלאָפּט דאס הארץ האסטיק און פֿלינק, אטָא הערט עס אויף קלאָפּן איינגןץ.
אווי האט דער חתן געטראָכט אויפֿן וועג צוּנים «כליה-באדרענס».

אונ די ברעטערנע שאָפע איז באָליבטן אווי ווי א פֿאָלאָז,
אייר לויוֹנט-דֶּאָך וויסלט זיך רונדייך אַריבער די ברעטער,
באָהאגען מיט טעפֿיך איז פֿאָרהאנג פון אלע קָלִירָן,
איין שיין פון אומצָאַלִיקָע ליכט און פון בליצָלָםָפָן טוֹצָן,
מיט גָּלוּזָלָעָך-קָרִישְׁטָאָלָן, וואָס שִׁימְעָרָה, רִירָן זיך, קלינגען.
זִיכְּט זיך די כליה אינמיין דער שאָפע פֿאָרְפֿוצָט אויף דער דיּוֹשָׁע,
ווי א מלכה צוישן אייר סוּוִיטָע, קומט צו דער חתן דער בלִיכְבָּר,
האלט ער דאס דָּקְטוֹך איז האנט, בלויין די לִיפְּן באָוּגָן זיך :

„שוערטער, זאלסט ווערטן בי אונדו אין די צענדייקער טויזנט.“
 און צוגעדעקט האט ער די כלה. דאס דזוייקע דעקטוד
 געווען איז א רזער פרוכת, אוזי ווי די מאלינע-יאגעדע,
 פון טיערן זידנס, מיט גאלדענע פרענדז אויף די ברעגן.
 און אויסגעזען האט זי, די כלה, אוזי ווי א מזרח-פרינציגען
 אין רעדל פון אירע באגלייטערינס... איז דאס געשען טאקען,
 אָדער, סַהַאט בְּלוּזִי זיך געדאכט דעם פֿאַרְחַולְמַטְן חַתֵּן?
 געדוכט האט זיך איים, איז די צוּיִי שׂוֹאַרְצָע גַּלְאַנְצִיקָע ווַהֲעָס
 האָבָן אָ צָפָל גַּעֲטָאָן מִיט אָ בָּרְעָן אָן זִין הָאָרֶץ אַיז פַּאַרְגָּאַגְּגָעָן,
 די חְבֻּרְטָעָס-מִידְלָעָר, ווֹאָס האָבָן אָ רִינְגָּ אַרוּם כְּלָה גַּעֲשָׁלָאָסָן,
 האָבָן דַּעַם חַתֵּן באַשָּׁאָטָן מִיט גַּדְשָׁטָן, מִיט ווַיְיַיְן אָן מִיט קָאָרָן,
 אָ גַּאַלְדָּעָנָעָר רָעָגָן — אָ דָרְגָּן מִיט זָנוֹשִׁין אַינְיָנִיעָם!
 רופט אויס דער בדוחן: „אַלְטִינְקָע ווַיְיַבָּעָר, בענטשט דעם חַתֵּן!“
 האָבָן די זְקוּנוֹת גַּעֲנַטְפָּעָרט: „גַּאַט בְּרוּךְ הוּא זָאָל אַים בענטשָׁן,
 עַר זָאָל נִישְׁטָדָרְפָּן אַנְקוּמוּן צֹ דָעַר גַּאַבְּ פָּוּן מַעֲנְטָשָׁן!“
 די כלה הויבט אויף זיך פון דִּיוּשָׁע, בלִיבְט שְׁטִין אַינְעָם רָעָדל —
 ווֹעָרט אָ גַּעַלְאָת, אָ גַּעַרְוָעָר: מַאֲכָט פְּלָאָצָן, מַאֲכָט פְּלָאָצָן פָּאַר דָּעַר כְּלָה!
 רִימְפָּלֶט דָּאַס פִּידָּל, אָן באָס אָן טְרָאָמְפִּיט הָאַלְטָן אָוְנְטָעָר,
 אָן יָאָסִי דָעַר בְּדָחָן רָופְט אוּס מִיטָן נִיגְזָן דַעַם עַרְשָׁטָן טָאנָן.
 רָופְט אוּס די קְרוּבוֹת דָעַר כְּלָה/ס אָן נַעֲנַטְסָטָע, אָן עַנְדִּיקְט
 מִיט סָאמָע דָעַר לְעַצְטָעָר, ווֹאָס אַיז צֹ דָעַר שְׁמָה גַּעֲקּוּמָעָן.
 אָן עַלְקָע די קְלָגָע, ווֹיסְט אַלְעָ מְנָהָגִים אָן האַט נִישְׁטָט פַּאַרְגָּעָן
 קִיּוֹן אַיְנָעָר, אָן קִיּוֹנָעָר פַּאַרְשָׁעָמָט. אָן יָאָסִי זִינְגָּט אוּס מִיטָן נִיגְזָן:
 „מִבְּעַט אָן מִבְּעַט דָעַר גַּאַטְסָפָאַרְכְּטִיקָעָר, ווֹאַילְקָעַנוּוֹדִיקָעָר צְנוּעה,
 צְזוּעָט, דָעַר טִיעָרָעָר באַבעָן (זָאָל זִין בֵּין הַוּבְדָעָרט אָן צְוֹאַנְצִיק)
 „גַּיְיַן דַעַם עַרְשָׁטָן טָאנָן מִיט דָעַר כְּלָה — אַט גִּיטִּית זַי! אַט גִּיטִּית זַי!
 מַאֲכָט פְּלָאָצָן, מַאֲכָט אָ וּוְאָרָעָ פָאָר אַיר, פָאָר דָעַר באַבעָנוּי, לִיבָּעָר!“
 האָבָן די קְלָעַזְמָעָר אָ דָוְגָּעָר גַּעֲטָאָן דַעַם פִּינְגָּעָם פְּלָאָגָעָן,

און צוועטל, די טיעירע באבעניו, קומט איצט ארויס פונגס עולם,
געבויגן, דאס פנים צעKENיטשט, מיט די צערטעלעכע אויגן,
נאָר טונקל פון ערלטער, אין פריד פון אַיר אַיניקלַס שמהה.
נאָר שווארץ זיינען וויהעס אָן שאָטענען אַיבער די באָקָן,
די ברעםען — צוּווִי בויגנס פון סאמעט, ווי אַין די אַמְּאלִיקָע יַאֲרָן,
אַ רַעַשְׁתָּל, אַ סִימָן פון יונגעֶר גַּעוּזָעָנֶר שִׁינְקִיט.

געקלידט אַין אַ שווארץ זיידַן קלִידַ פון דֻעַם אלְטַן פָּאַסָּגָן,
דאָס אַוִּיסְגַּעַחַאַפְּט "ברֹוֹסְטִיכְלַ" פָּאַלְט אַיר אַרְיבְּעָרָן האָרָצָן,
געהאָפְּטָן מִיט גַּילְדַּעַנְעַ פָּעָדִים, אָן שִׁימְעָרָט, פָּאַרְכָּאַפְּט אַוש
די אויגן מִיט אַיְדַּלְ-גַּעֲפּוּרָעָמָטָע בְּלוּמָעָן אָן קוּוִיטָן.
זִיבָן שְׁנִיר פָּעָרֵל פָּאַרְשְׁלִינְגָּעָן דֻעַם מַאֲגָעָרָן הַאָלְדוֹן דַּינְעָם,
וּוי לִיכְטִיקָע צְוּוִילְיָגְ-טְּרָעָרָן פון קִינְדְּעָרָשָׁן אוּגָן,
הַאָלְעָנְדִּישָׁע פָּעָרָל" אָן טַאֲקָעַ די בעסטע אָן שְׁעַנְטָע.

(ס'אייז באָלְד צו דערקענען, אוֹ ס'זִינְעָן נִיט "יִדְיָשׁ פָּעָרָל").
נאָך טַראָגָט זַי אַ קִיְיט פון "עַלְקָטְרָאַן" אַ לְאָגָעָ, אַ שְׁוּרָעָ,
אוֹן אַ שְׁפִּילְקָעַ אַ גַּאלְדָּןָס אַרְיִינְגַּעַשְׁטָעָקָט אַוּנוּטָעָר די פָּעָרָל.
די אוּרִינְגָּעָן — "טַאָפְּלָט", מִיט צְוּוִי בְּרִילְיאָנְטָעָנָע שְׁטִינְגָּר,
איין שְׁטִינְן בַּיִם לְעָפָל פון אוּירָה, דַעַר צְוּוִיְטָעָר — אַרְוָנְטָעָר,
פְּלָאַקְעָרָן, גַּלְיָעָן וּוי פָּלְעָמְלָעָד — פָּאַרְכָּאַפְּן די אוּגָן.

נאָר וּוי אַ קְרָוִין פון אַ מלְכָה אָן אַלְטָעָר פון מַוְרָה
בָּאַקְרָוִינְט אַיר דֻעַם קָאָפְּ דָאָס שִׁימְעָרָטִיכְלַ :

אַ פָּלְעָכְטָל פון סָאַמְעָט פון שוֹוָאַצָּן, וּאוֹ סְנָעָסְטָלָט אַינְמִיטָן
אוֹן וּוִוִּיסְט זַי אַ זְּלִיבָרָן בְּלָעָכָל — פָּאַרְזִיטָט מִיט בְּרִילְיאָנָן,
אוֹן דִּימְעָנְטָלָעָד זִינְעָן אַרְיִינְגַּעַפְּאָסָט אוֹיךְ בֵּי דֵי זִיְיטָן
פִּון דָּאַזְּקָוָן בְּלָעָכָל אַין לְעָנָג אָן אַין בְּרִיטָה, אָן וּוּרָן אַלְעָ
קְלָעָנְעָד אָן קְלָעָנְעָר וּאָס וּוִוִּיטָר זַיְהָ רָוקָן זַיְהָ אַפְּ פָּוּנָס צָעָנְטָעָר,
פְּלָאַקְעָרָן, גַּלְיָעָן וּוי פָּלְעָמְלָעָד — פָּאַרְכָּאַפְּן די אוּגָן.
אַזְּוִי האָט זַי אַוִּיסְגַּעַזְעָן צְוּוּטָל די באָבָע, וּוּן עַלְקָעַ דָאָס אַינְיקָל
איַין אַיר אַבְּטָקָעָגָן גַּעֲקוּמָעָן אַין טָאגָ פִּון אַיר חַופָּה.

עס האבן די קלעזער געענטפערט, דער עולם — געפליעסקעט.
שועובנדיק אויף די שפיך פינגער זיך צו דער כלה דערגענטפערט
מייט קלינגע געמאַסטענע טרייט, אָנְגָעָנוּמָעָן די כלה, געדרייט זיך
דרײַ מאָל אין עוגול — אָונֵן ס'פֿליַעַסְקָעַט דער עולם מוחותנים.
קערט זיך די באָבענִיו אָומֶן צו אַיר פֿלאַצְ אָוִיפְ די שפֿיצְן פֿון פֿינְגְעָר,
אָונֵן יָאָסִי דער בְּדָחָן זִינְגָט וּוַיְתָעַר : «מִבְּעַט דִּי גָּאָטְסְפֿאָרְכְּטִיקָע אֲשָׁה,
בָּאָרִימְט אָוִיפְ דער וּוֹעַלְט מִיט אַיר צְדָקָה אָונֵן גּוֹטְסְקִיְּטִים...
קוּמֶט פֿון דָעַם עַולְם אָרוֹיסִי די לִיבָּהָאָרְצִיקָע מַאְמָע דָעַם חַתְּבִּין,
שְׁוּעָבְנִידִיק קוּמֶט זַי אָרוֹיסִי אָונֵן דָעַרְגָּעַנְטָפְערַט זיך שְׁטִיל צוֹ דָעַר כלָה,
שְׁפָאנְט מִיט גַּעַמְאַסְטָעַנְעַט טְרִיטִיט, נַעַמְט אָן די כלָה אָונֵן דְּרִיְיט זיך
דרײַ מאָל אין עוגול — אָונֵן ס'פֿליַעַסְקָעַט פֿאָר שְׁמָחָה דָעַר עַולְם.
נאָכְדָעַם צְוִירִיק צוֹ אַיר פֿלאַצְ מִיט גַּעַמְאַסְטָעַנְעַט טְרִיטְעַלְעַד.
אוֹזְיַיְנְגָעַן וּוַיְבָעַר צָוּם טָאנְצָן צוֹ דָעַם עַרְשָׁתָן גּוֹגָאנְגָעַן —
שְׁוּעָבְנִידִיק קוּמֶט זַי צוֹ דָעַר כלָה מִיט קְלִינְגָעַן,
גַּעַמְאַסְטָעַנְעַט טְרִיטִיט אָונֵן זַי דְּרִיְעַן זיך אָומֶט דָעַר כלָה
דרײַ מאָל אין עוגול — אָונֵן ס'פֿליַעַסְקָעַט פֿאָר שְׁמָחָה דָעַר עַולְם.
גִּיאַען צְוִירִיק מִיט אַטְעַנְצָל — אָונֵן יָאָסִי דָעַר בְּדָחָן
שְׁטוּרָעַקְט אֹזְיַיְקָוּנְצִיךְ זַיְן האַנט אָוִיס אָונֵן קְרִיגַט אַמְתָּנה.

אָונֵן אַ צְעַרְטָלְעַכְעַ פֿינְגְּטָעַרְנִישׁ פֿילְט אָן די שְׁכָוֹנָה מִיט סְוּדוֹת,
וּוֹעַן סְהִוּבִּיט זיך דָעַר חַתּוֹן אָן קְלִיבָּן צוֹ גִּינְזְבָּרְגִּים שְׁוּלְחוֹתִף.
פֿאָרָאִים לְוִיפְטַ דָעַר אָוֹזְגָּנָאָרְד — די שְׁקָצִים פֿון שְׁטָעַטְל,
מִיט רָעַש אָונֵן גַּעַפְּלִידָעָר, שְׁפְּרִיגְגָּעָן אָגְטְּקָעָגָן די קְלֻעְזָעָר,
אוֹזְיַיְקָעַד מַאְרָשָׁ גִּיסְט זיך אַיבָּעַר אָונֵן נָאָכְטִיקָעָן חַלְל.
די אָונְטָעַרְפִּירָעַר בַּיִּי זַיְיטָן — שְׁפָאנְט זיך דָעַר חַתּוֹן פֿאָמְעַלְעַד, —
איַינְגָעַר פֿון חַתּוֹנִיס אָונֵן איַינְגָעַר פֿון כְּלָהִיס צְדִ (בִּיְדָעַ),
סִיְּ מָאָן אָונֵן סִיְּ פְּרוֹי — אָונֵן עַרְשָׁתָן פֿאָרְלִי, וּוֹאָסְ האַבָּן שְׂוִין קִינְדָּעָר),
דָעַר חַתּוֹן אָינֵן קִיטָּל אָינֵן וּוַיְסָן, דָעַר כְּלָהִיס מָתָּנה,

און איבערן קיטל — דער פוטער, פארווארפֿן ביי אים אויף די פלייצעס,
און הינטער אים גיעען די מאנסלייט אין פרידיקער שמהה.

און אויפֿן שלוחויף דארט שטייט שווין די חופה א גרייטע :
רייסן זיך יינגלאעך ארום פאָר דער זביה צו האלטן די פַּלעקלעַד,
און ס'וואָרטן דער רב און דער חזן. קומט אָן דער חתּן
אונטער דער זידענעֶר חופה, און קלעומער פָּראָבעמען צוֹרִיך וְזַי
צַוְּ פִּירְן דער כלָה אַחֲרָה, אָן דֵּי כְּרוּבִּים אַין הִימָּל
געמָעָן אוֹיךְ צִינְדָּן די קְלִינְיָן אָן לִיבָּע אָן קְלָאַרְנְקָעַ לִיכְטָלְעַד,
צַוְּ כָּפָּן אַקְּקָק אַוְּפָּ דַּעַר בְּלָה, וְאָס גִּיטָּצְוָה דַּעַר חופה.
אוֹיפְּגָעָשְׁפִּילְטָה האָבָן די קלעומער אַמְּאָרְשָׁ אַפְּרָאַדְנוּם,
די אָונְטָעָרְפִּירְעָרְקָעָס מִיכְתָּאֵן דֵּי העַנְטָם, אָן זַי — אַין רִאְטָאנְדָּע,
זַי וּוַיְסָט נִישְׁתָּאָלִין וְזַי גִּיטָּה, נָאָר עַס טְרָאָגָן די פִּיסְלָעַד,
זַי שְׁפִּירְט נִישְׁתָּאָפְּילָה, וְזַיְבָּן מָאֵל דְּרִיְיטָזְיַי אָס אַרוּם חַתּן,
צִיטָּעָרְטָה דַּאָס קּוֹל אַוְּפָּ דַּאָס אַלְטָעָ פָּוּן דָּרְבָּהָרָאָל :

„ברוזן אהה ה' אלוקינו מלך העולם...“
זַי הָעָרְטָנִית אָן פָּאָרְשְׁטִיטִיט נִיטְדִּי וּוּעָרְטָעָרְטָ פָּוּן שְׁמָשׁ פָּוּן אַלְטָן :
זַי שְׁפִּירְטָנִית אָפְּילָוּ דָעַם גָּאַלְדָּעָנָעָם רִינְג אַוְּפָּ אִיר פִּינְגָּעָר,
„נָא דִיר, מִין טָאַכְטָעָה, דִין כְּתֻובָה. הִיטָּזִי בֵּין הַוְּנָדָרְטָ אָן צְוּוֹאַנְצִיךְ,
גִּיבְּ אַכְטָוָנָגָה, זָאַלְסָטָזְיַי נִישְׁתָּפְּאָרְלִירְן : וּוּיְילְ טָאָרְסָטָ נִישְׁתָּ
„זַיְן מִיטְדִּין מִין אָן אַכְתֻּובָה“. אָן סְקִילְנְגָעָן די בְּרָכוֹת
און פָּאַנְגָּעָן אִיר לִיבָּע אָן נְשָׂמָה מִיטְוָאָנָק אָן מִיטְצְוָאָגָה.

און ווען ס'האָט דער חתּן מִיטְן קְנָאָפְּלָ דַּאָס גַּלְעוֹל צְעָבָרָאָכְן —
הָאָטָ אַוְּפָגָעָהוִיבָן זַיְךְ אַרְעָש אָן גַּעַטְוָמְלָ : מַולְטָוָב ! מַולְטָוָב !
— אַין אַ מַזְוִילְדִּיקָעָר שָׁעה ! די קלעומער האָבָן אַוְּפָגָעָדָונְגָרטָ,
עַס האָבָן זַיְךְ קְוָשָׁן אָן קוֹלוֹתָ פָּוּן שְׁמָה גַּעַטְרָאָגָן,
ווען חַתְּרַכְּלָה זִינְגָעָן גַּעַרְעָמָט אַרוּסָ פָּוּן אָונְטָעָרְטָ דַּעַר חופה,
די צְוַויִּי מְחוֹתָנָתְטָעָס הָאַלְדוֹן זַיְךְ, קְוָשָׁן זַיְךְ פְּרִידִיךְ,

טאנצן אנטקעגן דאס פארל און פלייעסקען און זינגען.
 און עלקע, וואס וויסט יעדן מנהג, זוכט אויף מיט די אויגן
 די טראגעער, וואס קומען מיט ערערס מיט פולע אנטקעגן.
 צוויי זינגען אנטקעגן געקומען : האפקע, די שטובייקע דינסט,
 און פאסקע דער וואסערטראגעער — מיט ערערס פול בייז די ברעהן.
 גיעזען, און ס'גייסט זיך ארייבער דאס וואסער : מיט גליק און מיט מזל!
 ווארפן דער חתן און כליה מיט זילברנע רובלס אין וואסער.
 איזוי איז דער עולם צורייך פון דער חופה גענאגגען,
 צו מרדייס וויס און ברײיט הויז צוועקומווען. איזן היינען,
 די מאמע דער כלהיס אין טיר דער צעפענטער געתטאָגען —
 איזן איין האנט דאס ריזיקע שטריצל אויף זאָפֿראָן געבאָקּוֹן,
 מיט צוויי אַנגָעַצְנוּנְדָעַנְעַ לִיכְתָּן, און אַבעְכָּר אַפּוֹלְן אַיזן צוּוִיטָעָר,
 אַריַּינְגַּעֲבָּרְאַכְּטָ זַיְּ אַיזְנָהָרָ, די "גַּלְדְּעָנָן זַוְּפָ" זַיְּ גַּעֲגָבָן,
 דערכָּאָפּוֹן די הַעֲרָצָעָרָ פָּוֹן תְּעִנִּיתָ. אַיזְנָהָרָ דַּעַר גַּרְוִיסָּעָר
 האָט ווַיְדַעַר גַּעַשְׁפִּילָטָ דַּי קַאַפְּעָלִיעָ אַזְנָהָרָ גַּעַטְאָנְצָטָהָבָן מֵיְדָלָעָה.
 אַזְנָהָרָ דַּאָס פֶּאָרְלָהָאָט צִיְּטָ גַּעַטָּאָטָ קְוֹמָעָן צַו זַיךְ פָּוֹנְעָם תְּעִנִּיתָ,
 האָט ווַיְדַעַר דַּעַר עָולָם גַּעַנוֹמָעָן זַיךְ קְלִיבָּן פָּוֹן סְנִיְּ בֵּי דֵי טִישָּׁוֹן.
 זַיְּצָן די מאָנְסְּלִיטָ באָזְוָנְדָעָר אַזְנָהָרָ זַיְּצָן די ווַיְיַבָּעָר באָזְוָנְדָעָר.
 דַּעַר חַתְּן פָּאַרְגָּוּמָטָ שַׂוִּין זַיְּן פְּלַאַץ אַוְיבָּנָאָן בֵּי דֵי מעַנְעָר,
 אַזְנָהָרָ זַיךְ כָּלה בֵּים ווַיְיַבָּרְשָׁן טִישָׁ אַוְיבָּנָאָן.
 די טִישָׁן גַּעַרְגִּיטָ מִיט קלְטוֹבָה : הַעֲרִינָגָ, גַּאנְצָע אַזְנָהָרָ גַּעַהְאַקְטָעָ,
 מִיט בּוַיְמָל אַזְנָהָרָ עַסְּיקָ, מִיט גַּרְנִינָג אַזְנָהָרָ שַׁוּוֹאַרְצָעָ מַאְסְלִינָגָ ;
 הַעֲרִינָג פָּוֹן קַעְרְטָשָׁ, אַסְטְּרָאָכָאָן, אַזְנָהָרָ פִּישָׁן בָּאַרְיִמְטָעָ
 פָּוֹן בָּעַרְדִּיאָנְסְקָעָר אַזְוּרָעָ, גַּעַרְוִיכְעָרְטָעָ פִּישָׁן —
 די גַּאַלְדָעָנָסְוּלְטָאָנָעָס אַזְנָהָרָ לְאָקְסָן די פָּעַשָׁע, גַּעַשְׁמָאָקָעָ,
 הַיְנִינָט בְּרַאֲמָפָן אַזְנָהָרָ ווַיְיַיְן, אַלְטוֹעָ מַעַד אַזְנָהָרָ בִּיר מִיט די שְׁוִימָעָן.
 מִיט בְּרִיְיטָרָ גַּנְדִּיְשָׁעָרָ האָגָטָ, אַזְנָהָרָ קְוָנָס אַזְנָהָרָ קִיכְלָעָן.
 עַס לְאֹזֶט זַיךְ דַּעַר עָולָם אַיְצָט ווְאוֹילְגִּיָּן, שְׁרִיְעָן זַיךְ אַיְבָּעָר : "לְחִיִּים!"

און שטעלן זיך נישט אוף אויף אָרגע, נישט אויפגעעהרט אַכלען —
נישט איבערגעלאון קיין איין בראָק, מען זאל זאגן, אין טעלערס.
צווישן געריכטן — געזונגגען חונישע שטיקלעך,
פארשיטטע ציגינערשע לידלעך, און חסידים-ינגוניגים,
ואָס נאגן און צופן ביהם האָרצֶן, און לידלעך פון טעטער.
ביז מ'האט דִ פּוֹלְמִיסְקָעָס פִּישׁ דִ הִיְשָׁע אַרְיִנְגָּעָרְבָּאָכָּט
מייט טִיעָרָע רִיחָוֹת, וּאָס רָוּפָן דִ סְלִיוּגָע אֲרוֹסָס בֵּי אַמְעָנְשָׁן:
די קָאָרְפָּן דִ פִּינְגָּע, מִיט וּוּלְכָע עַס שְׁמִיטָּדָע טִיךְ דְּנוּפָר,
געפִילָט אָז גַּעֲבָאָקָן אַוִיפָּן פִּיעָר, דִ אַמְתָּע הַעֲכָנָן,
נָאָק וּוּלְכָע עַס גִּיטָּט אַוְיָס דָּאָס הִוְתָּ, גַּעֲוִירָצָט אָז גַּעֲפָעָפָרָט.
נָאָר סְחָאָבָן נִישְׁט אַוִיסְגָּעָפָעָלָט פִּישׁ פָּוּן דִ קְלָעָנְעָרָעָ מִינִים:
דָעָר סְאָנְדָאָק דָעָר זִיסְעָר אָז פִּינְגָּר אָז זִילְבָּרְעָנְרָאָקָן,
די שלְיִיעָן דִ גְלָאָטָע אָז בִּיכְיִקְעָג בְּרִיאִיטָע קָאָרָאָסָן.
דָעָר עַולְם האָט וּוּדָעָר זִיךְ צְגָעָכָאָפָט, הַאָלָט אָז לְוִיבָּן דִ קָעָכִינָס.
אוֹיסְגָּעָלָאָזָט סְהָאָרֶץ צָו דִ פִּישׁ אָז דָעָרְכָאָפָט אַזְשָׁ דָעָם אַטְעָם —
איָזָסִי דָעָר בְּדָחָן אַרְיִיךְ אוֹיף אָשְׁטָל אַרְיִיךְ אַחֲוָנָן
און האָט משְׁמָח גַּעֲוָזָן דָעָם עַולְם מִיט זָאָכָן אָז מְוֹפָתִים.
בָּאוֹיְזָן גַּעֲוָאָלִיטִיקָע וּוּאָנְדָעָר : גַּעֲנוּמָעָן אָרִינְג אָז דָעָרְלָאָנְגָט אִים
צָו יָוקֵל מְשֻׁרָת — דָעָר רִינְג אִיז פָּאָרְלוֹרִין גַּעֲגָנְגָעָן —
צָוּסָף אִים גַּעֲפָוְנָעָן בֵּי פָאָלִיק דָעָם שְׁמָשׁ אִיז בָּאָרֶד. גַּעֲנוּמָעָן
דָאָס זִיגְגָע בֵּי מְרָדְכִי דָעָם לְאָגָן, אָגָלְדָן זִיגְגָע,
צְעַשְׁטוּיסָן אִים אוֹיף פִּצְלָעָךְ מִיט מְעָרְזָל אָז שְׁטִיסְל — אָז נְאָכְדָעָם
גַּעֲפָוְנָעָן דָאָס זִיגְגָע אָגָאנְצָס. מִיטָן קִיטָל אָז שִׁידְל
בֵּי רִינְגָאָז אָונְטָעָר דָעָר פָּאָכוּע — אָז מְגָאָפָט פָּאָר חִידְשִׁים.
גַּעֲנוּמָעָן דָעָר כְּלָהִיס אָטְיכָל, פָּאָרְבָּרָעָנָט עַס אוֹיף אַשְׁ מִיט אָלִיכְטָל,
צְעַבְלָאָזָן דִ אַש — אָז גַּעֲפָוְנָעָן דָאָס טִיכָל אִין קָאָהָאָרְלִיצְקִיס קַעְשָׁעָנָע.
דָעָר עַולְם גַּאָפָט פָּאָר חִידְשִׁים, פָּלִיעָסְקָעָט מִיט דִ העַנְטָמָלָאָשָׁמָה.
און סְלָעָצָטָע — דָאָס שְׁעַנְסָטָע : מָשָׁה לִיטְינְסְקִיָּן גַּעֲהִיָּסָן נִיסָּן,

און קלינגע מטבעהיליך הויבן און פאלן פון משהס
צעפאנרענע נאולעכער, מיט וויסע האר באואקסן.

דערנאך, האט ער צוגערופן يولקען דעם נארישן בחור :
וואוילסט, מײַן זוּ, וועל איך דיך לערנען אַ שיינע און רײַנע מלאכָה,
די אומנויס פון אַ פֿאַטְאָגְרָאָפְּשִׁיךְ. דוֹ טוֹ גָּאָר וּוֹסֶם אַיךְ טָוּ,
אַטְרִיךְ אַיךְ זִיךְ אָן דָּעַךְ פֿוֹנוּם טָעַלְעָר, אָן נָאָכְדָּעַם
בְּאָרֵיךְ אַיךְ מַיְּן פְּנִים אָן דוֹ זָאַלְסָט מִיר נָאַכְתָּאָן". אַנְגָּעָרִיט
דָּעַךְ פֿוֹנוּם טָעַלְעָר מִיטָּן צִיְּגִיְּפֿינְגָּעָר פֿוֹן הָאָנְטָן פֿוֹן דָּעַךְ רָעַכְתָּעָר,
לְעַנְגָּאוֹיס מִיטָּן צְוֹוִיטָן אַ פִּיר אַוִּיף דָּעַךְ נָאָז אַוִּיף דָּעַךְ רָוִיטָעָר גַּעֲגָעָבָן.
הָאָט יוּקָל דָּעַךְ טָפְּשָׁ זִיךְ צְוֹוְרִיטָן אַיךְ צָוּ דָּעַךְ פֿוֹנוּם טָעַלְעָר,
גַּעֲגָעָבָן אַ פִּיר אַוִּיף דָּעַךְ נָאָז אַוִּיף דָּעַךְ קָרוּמָעָר — אָן אַוִּיפֿגְּעָבְּלִיט
הָאָט בָּאַלְדָּ אַ שְׂוֹאָרְצָעָר אַ דִּיקְלָעְכָּר פָּאָס אַוִּיף דָּעַ� נָאָז.
דָּעַךְ בְּדָחָן רִוְּטָן וּוִידָּעָר דִּי דָּעַךְ אָן, פִּירְט אַוִּיפָּן שְׁטוּרָן זִין פֿינְגָּעָר —
טוֹט יוּקָל דָּאָס אַיְגָעָנָע — פִּירְט אַוִּיף זִין שְׁטוּרָן זִין פֿינְגָּעָר.
בלִיט אַוִּיף אַ פָּאָס דָּאָרָט אַ שְׂוֹאָרְצָעָר, אָן סְקִיכָּת פָּאָר גַּעֲלָעַטָּעָר דָּעַךְ עֲוֹלָם.
יאָסִי דָּעַךְ בְּדָחָן אַז וּוִיסָּס אָן יוּקָל וּוּעָרְט שְׂוֹאָרְצָעָר אָן שְׂוֹאָרְצָעָר.
(יאָסִי הָאָט אַפְּגָעָנָאָרָט יוּקָלָעַן, אַגְּגָעָרָעָנָט דָּעַךְ פֿוֹנוּם טָעַלְעָר
מִיט לִיכְטָל מִיט וּוּקְסָנָס, זִיךְ נִיטָּזָוּ פָּאָרְשָׁמִירָן גַּעֲהִיט זִיךְ).
וְאָס מַעַר זִין פְּנִים וּוּעָרְט שְׂוֹאָרְצָעָר, אַלְזָ שְׁטוּרָקָעָר דָּאָס לְאָכוֹן.
הָאָלָט יוּקָל אַין גְּלָאָצָן דִּי אָוִיגָן : לְמַאי דָּאָס גַּעֲלָעַטָּעָר ?
בֵּין מַהְאָט אַין דָּעַךְ שָׁאָפָעָ דִּי פָּאָרִיקָעָ זַוְּפָ אַגְּגָעָטָרָאָגָן,
עֲרַשְׁתָּ דָּאָן הָאָט מַעַן אַוִּיפֿגְּעָהָעָרָט לְאָכוֹן, פָּאָרְנוּמָעָן מִיט זַוְּפָ,
פָּאָסְמָאָקָעָוָעָט זִיךְ מִיט דָּעַךְ זַוְּפָ אָן דִּי מַעַנְדָּעָלָעָךְ בְּרוּינָעָ,
אָן סְהָאָבָן דִּי קָלוּזָמָעָר גַּעֲשְׁפִּילָט בֵּין זַוְּפָ בֵּין לְעַצְּטָן.
און וּוִידָּעָר אַיְוּ יָאָסִי אַרְוִיָּה אַוִּיפָּן בְּעַנְקָל אַיְבָמִיטָן דָּעַךְ שָׁאָפָעָ :
דְּרָשָׁה-גַּעֲשָׁאָנָקָעָן פֿוֹן חַתְּנָיס צָד אָן דְּרָשָׁה-גַּעֲשָׁאָנָקָעָן פֿוֹן כְּלָהִיס צָד !"
איָוִיס רְפָאָל כָּאַטְיְנָסְקִי מִיט אַ זִּילְבָּעָרָנָעָם טָאַז
און גָּאָר עַפְּעָס אַ כָּלִי, אַוּוּקָגַעַשְׁטָעָלָט זִי אַוִּיפָּן טִישׁ דָּאָרָט.

און אומגעערט זיך צו זיין פלאץ. האט יאסַי דער בדוחן
אויפעההיבן דעם טאַז און די כלַי, און אַרויסגעזונגגען:
“אַ מותנה פון חתנֿס פעטער, פון באָרימטן גַּבְּרִיאָדיַר
רַבְּ רַפְּאֵל כַּאטַינְסְקִי — אַ זַּילְבֶּרְגָּעָר טאַז אָז בְּשָׁמִים־בַּיקִם,
אַנטַּיק אַין דער ווּעלַט !” — אָנוֹ קַלְעֹזֶמֶר דַּונְגָּרָן אַ מאָרְשָׁ אַרוֹיס.
איָן אַרוֹיס עַזְרִיאָאֵל לַיְטַרְאָוָנוֹיק מִיט אַ פָּאָר זַּילְבֶּרְגָּעָר
זַּוּזְעַקְעַשְׁטָעַלְט זַּיִ אַיְפָּן טִישׁ, צַו זַּיִן פְּלַאַצְּן זַּיִךְ פָּאָרְנוּמָעָן.
הַאַט יָאָסִי זַּיִ אַוְיפָּעַהֲיָבִן, באָוִיזָּן צָוּם עֲולָם, גַּעֲזָגָעָן:
“אַ מותנה פון חתנֿס טִיעָרָן פְּרִיְינְד, דעם באָרְיָמְטָן נְגִיד
רַבְּ עַזְרִיאָאֵל לַיְטַרְאָוָנוֹיק — צַוְּיִ זַּילְבֶּרְגָּעָר לַיְיכְּטָעָר,
אַנטַּיק אַין דער ווּעלַט !” — אָנוֹ קַלְעֹזֶמֶר דַּונְגָּרָן אַ מאָרְשָׁ אַרוֹיס.
איַנְצִיקְוַויִּי קַומְטָ מַעַן פָּוּן עֲולָם אַרוֹיס מִיטָּן דַּרְשָׁה־גַּעַשָּׁאנְק,
קוּרְבִּים פָּוּן חַתְּן אָנוֹ כָּלה אָנוֹ פְּרִיְינְד אַלְעָ גּוֹטָע אָנוֹ לִיבָּע,
וּמָעָר אָנוֹ וּמָעָר וּוַיְנִיקָּעָר, נָאָר אַיטְלָאָכְנָס מַיִּין אָזְן צָוּם גּוֹטָן:
גָּאָלָד, זַּילְבָּעָר, פָּאָפְּרִיגְגָּעָלָט, באַלְעָבָאָטִישָׁקִיט אָנוֹ צִרְוָנָג.

דעָרָנָאָר, וּעַן די סְדָרָה פָּוּן דַּרְשָׁה־גַּעַשָּׁאנְק אִין גְּעוּזָן שְׂוִין פָּאָרְעָנְדִּיקְט,
הַאַבָּן די סָאָרוּעָרָס אַרְיִינְגָּעֶבְּרָאָכְט די גַּעַבְּרָאָטָעָנָע פְּלִישָׁן,
מִיט די רִיחּוֹת די שָׁאָרְפָּעָ, יְעַטְּוִידָן אַיְינָעָם זַיִן חַלְקָה,
צָוְגָּנָן אָנוֹ רִינְדְּפְּלִישָׁ אָנוֹ עַופָּות גַּעַדְעַמְפָּט אָנוֹ גַּעַבְּרָאָטָן.
אַזְוִי אִין גְּעוּזָן דער סְדָר פָּוּן עַלְקָעָס חַוּנָה־מַאְלָצִיָּט.

און אָז די קַלְעֹזֶמֶר וַיְנִעְן פָּאָרְטִּיק גְּעוּזָאָר מִיט דער סְעֻודָּה —
איָז די כָּלה אַרוֹיס אַינְמְיטָן דער שָׁאָרְפָּעָ, אַ גַּרְיִיטָע
צָוּם “כְּשָׁרְדְּ-טָאָנְצָ”, פְּלַאָטָעָרָט אַין האָנְטָ אַיר דָּאָס טִיכְלָ דָּאָס וּוַיְסָע.
פָּאָרְשָׁעָמֶט אָנוֹ פָּאָרְפָּלָאָמָט, נִיט וּוַיְסָנְדִּיק וּאוֹ זַו בָּאָהָלָטָן דָּאָס פְּנִים,
וּוְאָרְפָּן די וּוְיהָעָס די שְׁוֹאָרְצָעָ אַ שָּׁאָטָן אַרְיָבָּעָר די בָּאָקָן.
הַאַבָּן די קַלְעֹזֶמֶר אַ גְּעוּזָעָטָן פָּאָלָאָנָעָ אַגְּגָהָהָיָבָן —

האט זיך אויפגעהויבן דער רב, רב רפאל, מיט מתינות/דיקע טרייט,
צוגעגןגען צו דער כלה, אונגונומען פארן ברעה טיכל :

האָבן זיי לאָנגזאָם געטראָטן, געמאָכט דריי הקפות
איַין ברעטערנער שאָפָע דער גרויסער, צום פְּלִיעָסְקָעָן פֿון עולָם.
האט זיך אויפגעשטעלט דער חוּן רב אלֵי איַין אַטְלָעָס-קָאָפָאָטָע,
צוגעגןגען צו דער כלה, אונגונומען פֿאָר דער טיכל :

האָבן זיי לאָנגזאָם געטראָטן, געמאָכט דריי הקפות
איַין ברעטערנער שאָפָע דער גרויסער, צום פְּלִיעָסְקָעָן פֿון עולָם.
דערנֶאָך איַין דער דרייטער אַרוֹיס דעם חתְנִיס טאָטָע, רב אַיטְשָׁע,
צוגעגןגען צו דער כלה, אונגונומען פֿאָרן ברעה טיכל :

האָבן זיי לאָנגזאָם געטראָטן, געמאָכט דריי הקפות
איַין ברעטערנער שאָפָע דער גרויסער, צום פְּלִיעָסְקָעָן פֿון עולָם.
אַינְצִיקְוִיְיָה קומען אַרוֹיס דֵי גַּהֲוִיבָּעָנָּעָן מְחוֹתְנִים דֵי פִּינְגָּע —
פְּאַמְעָלָעָד, גַּעֲלָאָס, צום פְּלִיעָסְקָעָן אָוּן זַיְנְגָּעָן פֿון עולָם.
אוֹן פְּרָאוּעָן דַעַם «כְּשַׁרְטָאָנָּץ» ערנֶסֶט איַין ברעטערנער שאָפָע.
דערנֶאָך האָבן ווייבער פְּאַרְנוּמָעָן דַעַם פְּלָאָץ פֿון דֵי מְאָנְסְּלִיטִי :

אוֹיפְּגַעַשְׁפִּילְט האָבן דֵי קְלָעוֹמָעָר אַפְּרִילְעָכָס, מיט פִּיעָר,
פְּאַרְקִיטָּלָט זיך איַינָּס איַין דער צוּיִיטָעָר, טאנֶצָּן זיי, זַיְנְגָּעָן.
חוּבוּן אָוּן שְׂטִיל אָוּן גַּעַלְאָסָן אָוּן ווּרְעָן פְּאַרְטְּרָאָגָן אָוּן שְׁטוּרָעָם
צְיֻעָן אַרְיָן דֵי פְּאַרְמִידִיקְטָעָן ווִיבָּעָר, אָוּן טַאנֶצָּן מִיט כָּה.
די שמחה צְעַבְרוּזָות זיך אלְעָשָׂרָקָעָר — אָוּן אַט ווּרְעָתְדִי כָּלה
פְּאַרְשְׁוֹוֹאָנְדָן ...

קְומָעָן דֵי מְאָנְסְּלִיטִט צוּרִיק אָוּן פְּאַרְנוּמָעָן דָּאָס פְּלָאָץ פֿון דֵי ווייבָּר —
גִּיטִּיט עַס אַפְּרִילְעָכָס נָאָך פְּרִילְעָכָס ; דָּעַר נְאָרִישָׁעָר צִימְבָּלָעָר
כָּפָט זיך אוֹיפְּ פְּלוֹצִים, אָוּן קָעָרָט מִיטָּן קָעַסְלָפּוּקָעָר ווּלְטָן,
מְאָכָט טּוֹב מִיט דֵי טָאָצָן, אָוּן סְטָאָנָצָט דָּעַר צְעַהְוִילִיעְטָעָר עַולָּם,
מִיט טּוֹמָל, גַּעַשְׁרִי אָוּן גַּעַזְאָגָג — שְׁרִיְיט אַרְבָּעָר דֵי קְלָעוֹמָעָר.
דָּעַרְוּיָל ווּרְעָתְדִי פְּאַרְשְׁוֹוֹאָנְדָן דָּעַר חָתָן — דָּעַר עַולָּם קָעָרָט ווּלְטָן ...

שאלות שערnicאָווסקי

די זיצן און זינגען, און יונע פלייעסקען און פאטשן,
עס רינט אוש דער שווייס, און מען זינגעט מיט באָנוּמַעְנָע קולות.
רוועז זיך אָפֶן, און פֿאָרְבְּרָעְנְגָעָן אַין וועלטלעכָן שמוועש.
אַ ווֹיזַּע, אַן אַ תּוֹרָה-וּאָרָט צוֹוִישַׁן אֵין פֿרְיְילְעָכָס אַן צוֹוִיטַּן.

און אָן די שמחה האָט דער גְּרִיגְּרִיכְּט צוֹם העכְּסָטָן גְּרָאָד, די משקה
האָט גענומַען אויפְּשָׁפְּלִין אַן פֿרְאָזָעָן אַירָע שְׂטִיק אַיף מְרְדְּכִּין —
האָט עַר זִיך אַוְיְגָעְשְׁטָעַלְתָּן, אַ רְׁוֹף גַּעֲטָאָן זִין וּוֹיבָּה, זִין חַיְעַנְעָן :
“אַהֲרֹן קָומָן, מְחוֹתָנָת-טָעַם, טָאנְצָן ! זָאלָן זִיך די יְוָנָגָע שְׁעַמְעָן !”
— כָּאָפֶט פֿאָר דַּעַר האָנָט זִי — קְלֻזְעָמָעָר, דָּאָס דָּזְוִיקָע פֿרְיְילְעָכָס
שְׁפִילְטָמִיר לְכָבּוֹד מִין פְּלוֹנִיָּה ! — שְׁעַמְט זִיך די פֿרְוִי אַן וּוּרְעַט אָפֶן זִיך :
“וּוֹאָס אֵין מִיט דִיר, אַלְטָעָר ? הָאָט גָּאָר שְׁוִין דָעַם שְׁכָל פֿאָרְלוֹיְרָן ?”
— וּוְיְלְסָט מִיך נִישְׁטָמָט, יְיְדָעָן ? וּוּלְעָל אַיך אַלְיָין טָאנְצָן גָּאָר בִּיחִידָה !
“שְׁפִילְטָא קְאָרְשָׁט, קְלֻזְעָמָעָר, אַ קְאָזָק, מִיט פֿיְיעָר, מִיט כָּח !”
מָאָכָט פְּלָאָזָן, מְחוֹתָנִים ! — (דַּעַר עַולְמָן צְעַשְׁפְּרִיט זִיך אֵין עַגְול).
פֿאָרְקָאָטְשָׁעַט אַהֲנִינְטָר דִי פְּאָלָעָס פָּוָן זִיְּדָעָנָם בְּגָד,
רוֹפֶט אָפֶן זִיך דָאָס פֿיְידָל אַן סְעַנְטְּפָעָרט דַעַר קָעְסְלְפְּוִיך
אַ שְׁטָאָרָקָע קְאוֹצָקָע פּוֹל כָּה, באָוּגָונָג אַן פֿיְיעָר.
פֿאָרְלִיגְּט עַר די הענט אַוִּיפֶן די בְּאָקָעָס, וּוּאָרְפֶט אַוִּיגָן אַרוֹם זִיך,
שְׁלָאָגָט מִיט די פִּיס אַוִּיפֶן דַעַר דִיל אַן עַר לְאֹזֶט זִיך אַוּעָק אֵין שׁוּעָבָן —
אט גִּיטָּע עַר אַן דְּרִיְיט זִיך אֵין עַגְול צוֹוִישַׁן דָעַם עַולְמָן.
אט בְּלִיְיבָט עַר שְׁטִין אַוִּיפֶן אַרְט אַן עַר טְוֹפָעָט אַן טְוֹפָעָט,
אט שְׁפְּרִיט עַר אָוִיס זִיְּגָע הענט אֵין גְּרוּיס לִיְבְּשָׁאָפָט אַן בעַנְקָשָׁאָפָט,
אט שׁוּעָבָט עַר אַן פְּלִיט אַן וּוּרְעַט וּוּילְד, גִּיט אַרוֹם פָּוָן די כְּלִים,
אונְסְיְשָׁטִיט אֵין החַפְּעָלוֹת דַעַר עַולְמָן אַן פֿלְיְעָקָעָט מִיט די הענט צָו —
בֵּין סְהִוִּין די הענְגָּר אַן קְרִיעָן : גּוֹט-מְאָרְגָּן אַיך, קוּקוּרָעָקו !

אדענס, 1921

אַיִלְתָּה :

לִידֻרֶר

שאול טשעורי-חוסקי עסוי פון יעקוב פיכמן	א
א פרעם שפראצ'ילינג	3
איך גלויב	5
שליחים פון ליבע	7
דאס ליד פון פרילינג	9
שבת-צ'רנַאכְט	15
דיעינירא	18
מחמד	21
לענכען די ניטאָרין	23
וחאלדְּבָשְׁוֹן	35
דער מלך שאול	39
אין «עין דור»	44
שאוליס קבורה	47
די גלאָקן	49
אַ לֵיד	51
אַ לֵיד וועגן די טענצעערינָס	55
אַ טאנֵץ לְכֹבֵד דָּעַר כָּלה	57
דער מענטש	62

קְרִימָעָר מְאַנְעָטָן

א. דער ים אין יאלטע	66
ב. אַ פִּישָׂר מְעַשְׁה/לֵע	67
ג. טַאֲרָכָאָנוֹקָוט	67
ד. דער בִּיתְעִולָּם בִּים פְּאַלְאַז פון באָכְטִישִׁסְאָרָא ..	68
ה. די שׁוֹל אַין פְּעַדְאָסִיע	69
אַ וַיְגַלְיַד	70
שַׁאֲקָלָן וַיְגַעַן	72

75	פערזן
81	דריי אײַוֹלטָעָס שְׁפָגָעָן
82	שטערַן אִין הִימֶל

אַידְיוּעַם

89	מִילְכִּיקָּע קְרַעְפְּלָעָך
99	בְּעֻרְעַלְעַ אַיז קְרַאְנָק
108	אֵין אָהִיסָּן זָוְמָעַרטָּאָג
119	דָּעַר צְעַבְּרוֹאַכְעַנְגָּעָר לְעַפְלָ
125	קְרַיעָת יְמִיסָּף
129	אָ פְּאַרְשְׁטָעַרטָּעָר פְּסָח
137	אַלְיָ
145	אָ מַעַשָּׂה מִיטְמַדְכִּין אָוָן יְכִימָעָן
157	עַלְקָעַס חַתוֹגָה